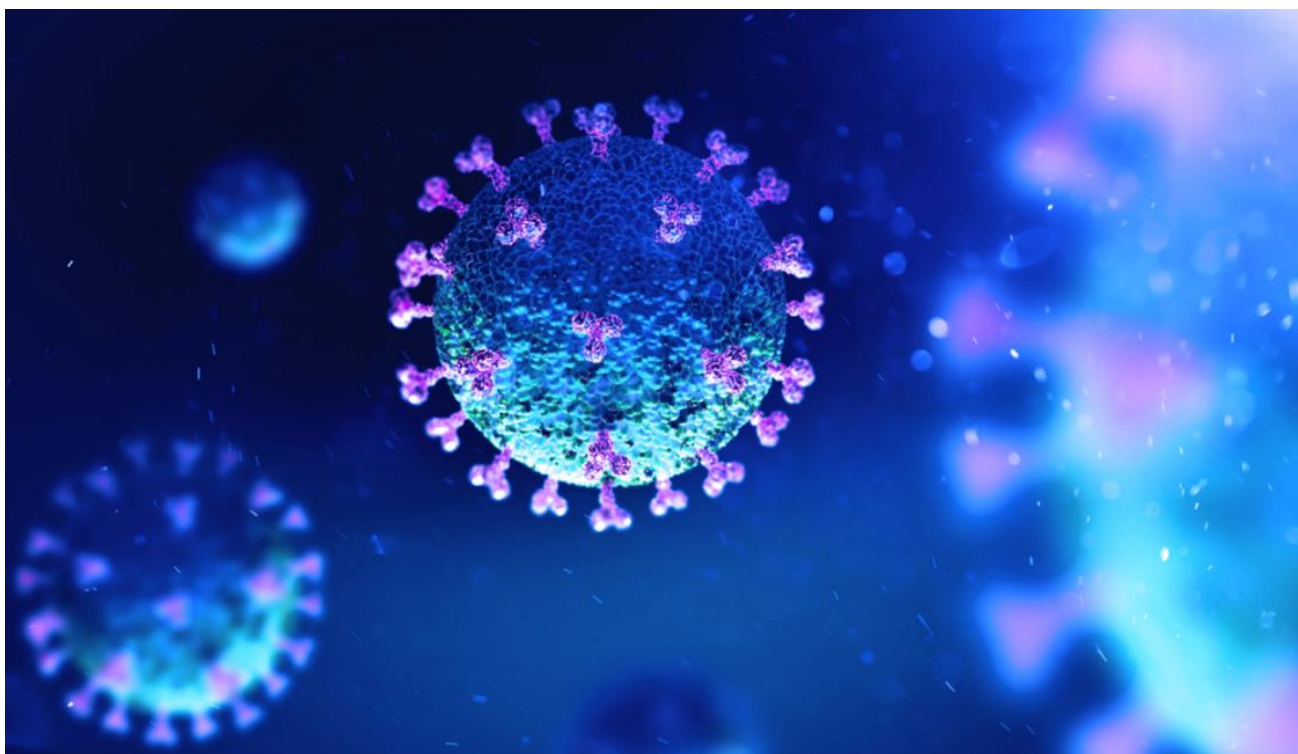

TARCZA ANTYKRYZYSOWA

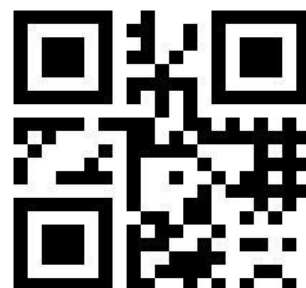
1.0 i 2.0

Stan prawny 17.04.2020r.

Opracowanie przygotowane przez
Zespół prawników z Kancelarii MCM

www.mcmlegal.pl

Szanowni Państwo!

W imieniu zespołu Kancelarii MCM przekazujemy Państwu opracowane przez prawników naszej Kancelarii omówienie najistotniejszych w ostatnim czasie polskich aktów prawnych wchodzących w skład pakietu ustaw składających się na tzw. **Tarczę Antykryzysową 1.0 oraz Tarczę Antykryzysową 2.0**. Akty te zyskały na znaczeniu wobec ogłoszonego w dniu 14 marca 2020 r. stanu zagrożenia epidemicznego, a także ogłoszonego w dniu 20 marca 2020 r. stanu epidemii.

W opracowaniu zostały omówione najważniejsze zagadnienia dotyczące zmian, które wprowadzone zostały ustawą z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2020 r., poz. 568, dalej: ZmCOVID-19 lub Tarcza Antykryzysowa 1.0), której postanowienia – poza nielicznymi wyjątkami – weszły w życie z dniem ogłoszenia, tj. z dniem 31 marca 2020 r. Opracowanie obejmuje również modyfikację tzw. pierwszej Specustawy COVID-19 dokonane ustawą z dnia 17 kwietnia 2020 r. o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 (tzw. Tarcza Antykryzysowa 2.0) - (Dziennik Ustaw z dnia 17 kwietnia 2020, poz. 695).

Biorąc pod uwagę mnogość dokonanych zmian, a także objętość tej regulacji, materiał został zredagowany z uwzględnieniem podziału na główne gałęzi i dziedziny prawa. Staraliśmy się jak najbardziej sprofilować nasze

rozważania do Państwa oczekiwań, aby przedstawione przez nas opracowanie uwzględniało najważniejsze zmiany, jakie zostały dokonane ogłoszonymi aktami prawnymi. Skoncentrowaliśmy się na zagadnieniach, które w naszej opinii mają dla Państwa najistotniejsze znaczenie.

Natomiast zmiany wynikające z Tarczy 2.0 dla czytelności zaznaczyliśmy kolorem czerwonym.

Zapraszamy Państwa do lektury opracowania przygotowanego przez prawników wchodzących w skład zespołu Kancelarii MCM: Dariusza Ciepiałę, Esterę Czulińską, Joannę Dudkę, Jakuba Goleniowskiego, Elizę Grodzką, Katarzynę Grodzką-Motak, Leszka Kaczmarka, Konrada Kęsego, Pawła Kierznowskiego, Aleksandrę Klich, Martę Krysztofik, Macieja Maliszewskiego, Piotra Mazuro, Stefana Mazurkiewicza, Patrycję Nowak-Zarębę, Marka Ososko, Piotra Skawińskiego, Wojciecha Bulsę, Bartłomieja Mazura, Zuzannę Lecyk.

Niniejsze opracowanie przygotowane w oparciu o stan prawny z dnia 17 kwietnia 2020 r. - po wejściu w życie Tarczy Antykryzysowej 2.0, przekazujemy nieodpłatnie jak najszerszemu gronu naszych Klientów i jest również udostępnione na stronie internetowej naszej Kancelarii (www.mcmlegal.pl).

Zespół naszych specjalistów z poszczególnych dziedzin prawa, pozostaje do Państwa dyspozycji celem wyjaśnienia jakichkolwiek wątpliwości związanych z przedmiotową regulacją.

Prosimy o kontakt pod adresem mailowym: kancelaria@mwmlegal.pl

Zespół Kancelarii MCM

Spis treści:

BIEG TERMINÓW	4
Bieg terminów procesowych i sądowych	4
Bieg terminu do złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości	8
Bieg terminów przewidzianych przepisami prawa administracyjnego	9
BIOKOMPONENTY I BIOPALIWA	11
DORĘCZENIA	12
KODEKS SPÓŁEK HANDLOWYCH	14
Odbywanie posiedzeń oraz podejmowanie uchwał przez organy zarządzające oraz nadzorcze sp. z o.o. i S.A.	14
Uregulowania szczególne dotyczące Zgromadzenia Wspólników/Walnego Zgromadzenia zwołanych przed dniem wejścia w życie ustawy Zm COVID – 19	15
Odpowiedzialność wobec spółki: członka zarządu, rady nadzorczej, komisji rewizyjnej oraz likwidatora	16
OCHRONA NAJEMCÓW	17
Zakaz wypowiedziania umowy najmu lub wysokości czynszu do 30.06.2020 r.	17
Sytuacja najemców w razie wypowiedzenia umowy najmu lub wysokości czynszu przed wejściem w życie ustawy ZmCOVID-19	17
ODPADY MEDYCZNE	19
ORGANIZACJE POZARZĄDOWE	20
Zwolnienie ze składek ZUS - vide art. 31zo i następne spec ustawy	20
Możliwość dofinansowania kosztów wynagrodzeń pracowników NGO – vide art. 15zze	21
Dopuszczalność zdalnych posiedzeń organów NGO – vide art. 16 i 18 Tarczy Antykryzysowej 2	21
Rozszerzenie listy podmiotów uprawnionych do świadczeń z FGŚP – vide art. 15g	22
Zwolnienie organizacji pozarządowych z nieopłaconych składek ZUS	22
Możliwość rozłożenia na raty należności wobec ZUS-u lub zapłacenia jej później	23
Przesunięcie płatności podatku bez dodatkowych opłat	23
Zmiana w rozliczeniu wykonywanych zadań publicznych	23
Realizacja zadań publicznych bez konkursu ofert	23
Brak konieczności opłacania opłat audiowizualnych	23
Nowe terminy do wykonania obowiązków podatkowych i sprawozdawczych	23
Możliwość skorzystania z mikropożyczki	24
Przedłużenie terminu złożenia zeznania podatkowego przez OPP	24
OPIEKA ZDROWOTNA	25
OŚWIATA	26
POMOC SPOŁECZNA	27
Zawieszenie funkcjonowania centrum integracji społecznej lub klubu integracji społecznej	27
Finansowanie ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi w przypadku zawieszenia lub czasowego zamknięcia ich działalności	28
Przedłużenie ważności orzeczeń o niepełnosprawności lub orzeczeń o stopniu niepełnosprawności	29
Przedłużenie okresu obowiązywania decyzji przyznających świadczenia z pomocy społecznej na okres przedłużonej ważności orzeczeń o niepełnosprawności lub orzeczeń o stopniu niepełnosprawności	32
Uproszczona procedura przyznawania świadczeń z pomocy społecznej, świadczeń opiekuńczych o których mowa w ustawie o świadczeniach rodzinnych i zasiłku dla opiekuna	33
Obniżenie wynagrodzenia lub dochodu z pozarolniczej działalności gospodarczej jako utrata dochodu w rozumieniu przepisów o świadczeniach rodzinnych i o pomocy osobom uprawnionym do alimentów	35
Zobowiązanie osoby stosującej przemoc w rodzinie do opuszczenia mieszkania w dobie COVID-19	35
Przeniesienie pracownika samorządowego do wykonywania pracy w jednostce organizacyjnej pomocy społecznej w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii	36
Wyłączenie stosowania wybranych przepisów ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do dnia odwołania stanu zagrożenia epidemicznego i stanu epidemii	37
PRAWO BUDOWLANE / TELEKOMUNIKACJA	39
PRAWO O RUCHU DROGOWYM	42
Karty parkingowe – wydłużenie terminów ważności	42
Rejestracja importowanego pojazdu, zgłoszenie nabycia lub zbycia pojazdu – wydłużenie terminów	42
Czasowa rejestracja pojazdu - wydłużenie ważności	43
Wyłączenie z zezwoleń na przejazd pojazdu nienormatywnego	43
Kontrola OC i opłata za brak OC – zawieszenie i odroczenie	44
Transport drogowy	44
Wydłużenie terminu ważności praw jazdy, zezwoleń, uprawnień, licencji, badań	45
PRAWO PRACY	46
Nowe regulacje w prawie pracy	46
Inne zmiany w czasie pracy	48
Śmierć pracodawcy w trakcie trwania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii [a] brak zarządu sukcesyjnego	51
PRAWO WŁASNOŚCI PRZEMYSŁOWEJ	53
PRZEDSIĘBIORCY	54
Świadczenia z FGŚP na ochronę miejsc pracy	54

Zakaz handlu w niedziele	57
Opłaty na ZAIKS i abonament	58
Wsparcie dla działalności twórczej lub artystycznej	58
Zezwolenia w transporcie drogowym – odstępowstwa od warunków określonych w zezwoleniu	59
Najem lokalu w obiektach handlowych – wygaśnięcie wzajemnych zobowiązań w okresie zakazu działalności	60
Świadczenie postojowe dla przedsiębiorcy oraz osób wykonujących umowę cywilnoprawną	61
Zwolnienie przedsiębiorców ze składek do ZUS	65
Zmiana określonych w umowie warunków lub terminów spłaty kredytu lub pożyczki	68
Zmiany w prawie energetycznym	69
RACHUNKOWOŚĆ	70
REHABILITACJA ZAWODOWA I SPOŁECZNA	72
Pomoc publiczna	72
Zmiana definicji „kosztów płacy”	72
Możliwość przeznaczenia do 20% środków funduszu rehabilitacji lub zakładowego funduszu aktywności albo 20% kwoty podlegającej zwrotowi na te fundusze, na inne cele	75
Zakłady aktywności zawodowej/PFRON	75
Wyłączenie stosowania niektórych przepisów	78
Możliwość zmiany umów z ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych	78
Możliwość zmiany umowy pożyczki udzielonej ze środków Funduszu pracy	79
SAMORZĄD TERYTORIALNY	81
Nowe formy pomocy udzielanej przez JST	81
Posiedzenia organów w szczególnym trybie	85
Doręczenie wydruku pisma	86
Udział w postępowaniu administracyjnym przez Internet	87
Powierzenie zadań urzędu administracji publicznej innemu urzędowi	88
Przejęcie zadań i kompetencji wójta, burmistrza, prezydenta miasta	88
Przeniesienie pracownika samorządowego do wykonywania innej pracy	88
Zmiany w finansach publicznych	89
Dodatkowe uprawnienia organów wykonawczych	91
Zniesienie wymogu uzyskiwania opinii RIO	92
Dotacja na utrzymanie miejsc pracy	92
Działalność pożytku publicznego	95
Indywidualne interpretacje podatkowe	99
Dotacje z budżetu JST na rzecz zakładów budżetowych	99
Odpady komunalne	100
Opłata roczna za użytkowanie wieczyste	100
SZCZEGÓLNE INSTRUMENTY WSPARCIA W ZWIĄZKU Z ROZPRZESTRZENIANIEM SIĘ WIRUSA SARS-COV-2	102
TURYSTYKA, DZIAŁALNOŚĆ HOTELARSKA, KULTURALNA I SPORTOWA I REKREACYJNA	106
Turystyka	106
Działalność hotelarska, kulturalna i rekreacyjna	108
UBEZPIECZENIA SPOŁECZNE	109
Dodatkowy zasiłek opiekuńczy	109
Orzeczenia o niezdolności do pracy lub samodzielnej egzystencji, orzeczenia o okolicznościach uzasadniających ustalenie uprawnień do świadczenia rehabilitacyjnego	110
Zmiany ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych – umowy o dzieło	112
ULGI W PODATKACH/OPŁATACH/ZUS, ZAWIESZENIE/ODROCZENIE OBOWIĄZKÓW	113
„Rodzina na swoim” – wydłużenie okresu dopłat do kredytu	113
Opłata prolongacyjna	113
Zawiadomienie o płatności na rachunek spoza białej listy podatników VAT	114
Zawieszenie biegu terminów w postępowaniach i kontrolach	115
Interpretacje indywidualne – wydłużenie terminu	115
Schematy podatkowe – zawieszenie terminu	115
Kontrola celno-skarbowa	115
Zmiany w podatku dochodowym od osób fizycznych – art. 52k-art. 52v ustawy o PIT	116
Zmiany w Podatku dochodowym od osób prawnych - art. 38f do 38n ustawy o CIT	122
Podatek od towarów i usług	126
Zmiany w podatku od sprzedaży detalicznej	127
ZAMÓWIENIA PUBLICZNE	128
Covid-19 a wyłączenie stosowania PZP	128
Koronawirus a bieżące postępowania o udzielenie zamówienia publicznego	129
Wpływ covid-19 na działanie Krajowej Izby Odwoławczej i sądów okręgowych	134
Covid-19 a kary umowne	136
Zmiany umowy PZP. Siła wyższa	138
Możliwość odstąpienia od umowy na podstawie art. 145 ust. 1 Pzp z uwagi na covid-19 oraz skutki odstąpienia od umowy na jego podstawie	142
Dyscyplina finansów publicznych, zmiany przepisów prawnych	145

BIEG TERMINÓW

Bieg terminów procesowych i sądowych

Regulacja wprowadza w czasie trwania stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii zawieszenie biegu terminów procesowych i sądowych, w określonych w tym przepisie postępowaniach.

Na mocy rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 13 marca 2020 r. w sprawie ogłoszenia na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu zagrożenia epidemicznego, stan zagrożenia epidemicznego na terenie całego kraju w związku z zakażeniami wirusem SARS-CoV-2 ogłoszono **od dnia 14 marca 2020 r.** Z kolei rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 20 marca 2020 r. w sprawie ogłoszenia na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii, stan epidemii na terenie całego kraju ogłoszono **od dnia 20 marca 2020 r. do odwołania.** W tym samym dniu, rozporządzeniem Ministra Zdrowia z tej samej daty odwołano stan zagrożenia epidemicznego.

W analizowanych przepisach mowa jest o zawieszeniu biegu terminów procesowych i sądowych. Terminy procesowe to terminy wyraźnie określone w przepisach ustawowych (np. 7/14 dni od dnia doręczenia/ogłoszenia). Do takich należą m.in. terminy na złożenie środków zaskarżenia. Terminy te, nie mogą być przez sąd przedłużane ani skracane. Pojęcie terminu sądowego posiada swoją definicję legalną. Zgodnie z regulacją zawartą w art. 164 k.p.c., jest to termin wyznaczony przez sąd lub przewodniczącego, rozpoczyna swój bieg od ogłoszenia w tym przedmiocie postanowienia lub zarządzenia, a gdy kodeks przewiduje doręczenie z urzędu - od jego doręczenia. Terminem sądowym jest np. termin do uzupełnienia braków formalnych pisma procesowego.

Regulacja wprowadza w czasie trwania stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii zawieszenie biegu terminów procesowych i sądowych w postępowaniach sądowych, w tym sądowoadministracyjnych, postępowaniach egzekucyjnych, karnych, karno-skarbowych, w sprawach o wykroczenia, administracyjnych, egzekucyjnych w administracji, kontrolach celno-skarbowych, postępowaniach zainicjowanych sprzeciwem od wpisu do Rejestru domen służących do oferowania gier hazardowych niezgodnie z ustawą – wyłącznie w zakresie terminu do wydania decyzji w tej sprawie przez Ministra właściwego do spraw finansów publicznych, a także w innych postępowaniach prowadzonych na podstawie ustaw.

Od powyższej regulacji przewidziano wyłączenia. Nie ulegnie wstrzymaniu i zawieszeniu bieg terminów w postępowaniach sądowych zaliczonych do spraw pilnych. Są to sprawy:

- 1) w przedmiocie wniosków o zastosowanie, przedłużenie i zmianę tymczasowego aresztowania;
- 2) w których jest stosowane zatrzymanie;
- 3) w których orzeczono środek zabezpieczający;
- 4) przesłuchania świadka w postępowaniu przygotowawczym przez sąd na podstawie art. 185a–185c albo art. 316 § 3 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 30), gdy podejrzany jest zatrzymany;
- 5) w przedmiocie europejskiego nakazu aresztowania;
- 6) w przedmiocie zarządzenia przerwy w wykonaniu kary w systemie dozoru elektronicznego;
- 7) o zastosowanie i przedłużenie środka detencyjnego w postaci umieszczenia cudzoziemca w strzeżonym ośrodku, o zastosowanie lub przedłużenie wobec niego aresztu dla cudzoziemców;
- 8) w których wykonywana jest kara pozbawienia wolności albo inna kara lub środek przymusu skutkujący pozbawieniem wolności, jeżeli rozstrzygnięcie sądu dotyczy zwolnienia osoby pozbawionej wolności z zakładu karnego lub aresztu śledczego albo jest niezbędne do wykonania takiej kary lub środka przymusu w tym zakładzie lub areszcie;
- 9) o odebranie osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką;
- 10) o których mowa w ustawie z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2018 r. poz. 1878 oraz z 2019 r. poz. 730 i 1690);
- 11) dotyczące umieszczenia lub przedłużenia pobytu nieletniego w schronisku dla nieletnich;
- 12) dotyczące umieszczenia małoletniego cudzoziemca w placówce opiekuńczo-wychowawczej;
- 13) z zakresu postępowania wykonawczego w sprawach, o których mowa w pkt 8–12;

- 14) wniosków o ustanowienie kuratora w celu reprezentowania interesów małoletnich w postępowaniu przed sądem lub innym organem w sprawach pilnych;
- 15) o których mowa w ustawie z dnia 22 listopada 2013 r. o postępowaniu wobec osób z zaburzeniami psychicznymi stwarzających zagrożenie życia, zdrowia lub wolności seksualnej innych osób (Dz. U. z 2019 r. poz. 2203 oraz z 2020 r. poz. 278);
- 16) przesłuchania przez sąd osoby w trybie zabezpieczenia dowodu lub co do której zachodzi obawa, że nie będzie można jej przesłuchać na rozprawie,
- 17) w przypadku których ustawa określa termin ich rozpatrzenia przez sąd (czyli np. wnioski o udzielenie zabezpieczenia roszczenia - art. 737 kpc) oraz sprawy wniosków o wstrzymanie wykonania aktu lub czynności,
- 18) o rozpoznanie wniosku restrukturyzacyjnego.

Nie ulegnie wstrzymaniu i zawieszeniu także bieg terminów dla dokonania czynności przewidzianych kodeksem wyborczym. Zgodnie z analizowanymi przepisami, wprowadzenie stanu zagrożenia epidemicznego lub epidemii nie wpływa na zasady i tryb przeprowadzenia wyborów oraz nie pociąga za sobą wydłużenia kadencji konstytucyjnych organów państwa wynikających m.in. z art. 98 (Sejm i Senat), art. 127 (Prezydent RP), art. 183 (Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego), art. 185 (Pierwszy Prezes Naczelnego Sądu Administracyjnego), art. 187 (wybrani członkowie Krajowej Rady Sądownictwa), art. 209 (Rzecznik Praw Obywatelskich) Konstytucji, a także nie wpływa na kadencję oraz zasady i tryb przeprowadzenia wyborów do organów jednostek samorządu terytorialnego.

Wstrzymaniu oraz zawieszeniu biegu nie ulegną również terminy:

- 1) w sprawach wniosków i pytań prawnych do Trybunału Konstytucyjnego,
- 2) kontroli i postępowań wskazanych odpowiednio w dziale V rozdziale 3 oddziale 3 (kontrola uprzednia zamówień współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej) oraz dziale VI rozdziale 2 (odwołanie od niezgodnej z przepisami ustawy czynności zamawiającego podjętej w postępowaniu o udzielenie zamówienia lub zaniechania czynności, do której zamawiający jest zobowiązany na podstawie ustawy.) ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych.

Na podstawie Tarczy Antykrzysowej 2.0. wprowadzono kolejne wyłączenia od powyższej regulacji, zawieszającej i wstrzymującej bieg terminów. Mianowicie, rozpoczęcie biegu terminów nie ulega wstrzymaniu, a bieg rozpoczętych terminów nie ulega zawieszeniu, w odniesieniu do:

- 1) opiniowania i uzgadniania projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, projektu planu miejscowego oraz projektu uchwały ustalającej zasady i warunki sytuowania obiektów małej architektury, tablic reklamowych i urządzeń reklamowych oraz ogrodzeń, ich gabaryty, standardy jakościowe oraz rodzaje materiałów budowlanych, z jakich mogą być wykonane, przez organy, o których mowa odpowiednio w art. 11 pkt 5, art. 17 pkt 6, art. 37b ust. 2 pkt 3-7 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym,
- 2) opiniowania projektu gminnego programu rewitalizacji przez organy, o których mowa w art. 17 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji,
- 3) składania wniosków dotyczących studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego,
- 4) wydania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowaniu terenu,
- 5) terminów, wynikających z ustawy z dnia 5 lipca 2018 r. o ułatwieniach w przygotowaniu i realizacji inwestycji mieszkaniowych oraz inwestycji towarzyszących (dot. wniosku o ustalenie lokalizacji inwestycji),
- 6) terminów określonych w odpowiednich przepisach ustawy z dnia 24 kwietnia 2009 r. o inwestycjach w zakresie terminalu regazyfikacyjnego skroplonego gazu ziemnego w Świnoujściu,
- 7) terminów określonych w odpowiednich przepisach ustawy z dnia 22 lutego 2019 r. o przygotowaniu i realizacji strategicznych inwestycji w sektorze naftowym,
- 8) terminów określonych w odpowiednich przepisach ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. o przygotowaniu i realizacji strategicznych inwestycji w zakresie sieci przesyłowych.

Powyższe terminy, których bieg na mocy dodanego przepisu nie ulega zawieszeniu oraz wstrzymaniu, rozpoczynają bieg, a rozpoczęte biegną w dalszym ciągu - z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, tj. z dniem 18 kwietnia 2020 r.

Dodano również przepis, wskazujący, że wstrzymaniu oraz zawieszeniu biegu nie ulegną także terminy, w kontrolach i inspekcjach oraz postępowaniach administracyjnych, prowadzonych na podstawie przepisów ustawy z dnia 6 września 2001 r. – Prawo farmaceutyczne i przepisów o przeciwdziałaniu narkomanii, jeżeli nieprowadzenie czynności kontrolnych lub inspekcyjnych oraz niewydanie decyzji mogłoby spowodować niebezpieczeństwo dla życia lub zdrowia ludzi lub zwierząt albo poważną szkodę dla interesu społecznego.

Regulacja dot. wstrzymania i zawieszenia biegu terminów procesowych i sądowych doznaje pewnego ograniczenia, albowiem ustawodawca nakłada na stronę, uczestnika postępowania, kontrolowanego i ich kontrahenta oraz organ, do którego zwrócono się o zajęcie stanowiska w trybie art. 106 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego, obowiązek wykonania czynności w zakresie określonym przez organ, sąd lub podmiot, prowadzące odpowiednio postępowanie lub kontrolę, terminie, również w czasie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii. **Organ, sąd lub podmiot, prowadzące odpowiednio postępowanie lub kontrolę mogą również zarządzić bieg terminu określonego ustawą z możliwością określenia go na czas dłuższy, niż przewidziany ustawą. Powyższe zarządzenia, warunkowane są jednak wystąpieniem przesłanki interesu publicznego lub ważnego interesu strony albo kontrolowanego. Usunięto natomiast regulację dot. konieczności wystąpienia w niektórych postępowaniach przesłanki, zgodnie z którą, niepodjęcie czynności mogłoby spowodować niebezpieczeństwo dla życia lub zdrowia ludzi lub zwierząt, poważną szkodę dla interesu społecznego albo ze względu na grożącą niepowetowaną szkodę materialną. W przypadku zarządzenia biegu terminu następują skutki, które ustawa wiąże z upływem terminu.**

W żądaniu, nakazującym wykonanie określonej czynności, organ, sąd lub podmiot, prowadzące odpowiednio postępowanie lub kontrolę, mają obowiązek wskazać przyczyny wystąpienia z żądaniem. W praktyce może to oznaczać (pomimo generalnej zasady wstrzymania i zawieszenia biegu terminów ustawowych i sądowych) konieczność wykonania przez stronę, uczestnika postępowania, kontrolowanego i jego kontrahenta, a także organ, od którego stanowiska uzależnione jest wydanie decyzji administracyjnej przez inny organ, każdej czynności zażądanej przez organ, sąd lub podmiot, prowadzące odpowiednio postępowanie lub kontrolę, pod warunkiem, że uzasadnią to przesłanką wskazaną powyżej (czy przesłanka ta *de facto* wystąpiła, pozostaje ocenne).

Regulacja wprowadza również w czasie trwania stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii wstrzymanie i zawieszenie biegu terminu:

- 1) na milczące załatwienie sprawy,
- 2) w innej sprawie, w której brak wyrażenia przez organ sprzeciwu, wydania decyzji, postanowienia albo innego rozstrzygnięcia uprawnia stronę lub uczestnika postępowania do podjęcia działania, dokonania czynności albo wpływa na zakres praw i obowiązków strony lub uczestnika postępowania,
- 3) na wyrażenie przez organ stanowiska albo wydanie interpretacji indywidualnej, z wyjątkiem interpretacji indywidualnej, o której mowa w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa.

Wstrzymanie rozpoczęcia i zawieszenie biegu terminów, w sytuacjach, o których mowa w wyżej wymienionych trzech punktach, nie dotyczy terminów na przedstawienie stanowiska, wyrażenie opinii, dokonanie uzgodnienia, w postępowaniach rozpatrywanych na podstawie określonych przepisów ustaw:

- 1) z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym;
- 2) z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji;
- 3) z dnia 5 lipca 2018 r. o ułatwieniach w przygotowaniu i realizacji inwestycji mieszkaniowych oraz inwestycji towarzyszących;
- 4) z dnia 24 kwietnia 2009 r. o inwestycjach w zakresie terminalu regazyfikacyjnego skroplonego gazu ziemnego w Świnoujściu;

- 5) z dnia 24 lipca 2015 r. o przygotowaniu i realizacji strategicznych inwestycji w zakresie sieci przesyłowych;
- 6) z dnia 22 lutego 2019 r. o przygotowaniu i realizacji strategicznych inwestycji w sektorze naftowym.

Analizowany przepis przewiduje, że w okresie stanu zagrożenia epidemicznego oraz stanu epidemii:

- 1) dopuszczalne jest wydawanie przez organy oraz podmioty odpowiednio decyzji w całości uwzględniającej żądanie strony lub uczestnika postępowania, zaświadczenia o braku podstaw do wniesienia sprzeciwu, wyrażenia stanowiska albo wydania interpretacji indywidualnej, **lub decyzji w kontrolach i inspekcjach oraz postępowaniach administracyjnych, prowadzonych na podstawie przepisów ustawy z dnia 6 września 2001 r. – Prawo farmaceutyczne i przepisów o przeciwdziałaniu narkomanii,**
- 2) wyłączone jest stosowanie przepisów o bezczynności organów oraz o obowiązku organu i podmiotu, prowadzących odpowiednio postępowanie lub kontrolę, do powiadamiania strony lub uczestnika postępowania o niezakończonym w terminie,
- 3) wstrzymane jest wymierzanie sankcji organom lub podmiotom prowadzącym odpowiednio postępowanie lub kontrolę w postaci kar, grzywien oraz zasądzenia od nich sum pieniężnych na rzecz skarżących za niewydanie rozstrzygnięć w terminach określonych przepisami prawa,
- 4) nie może być podstawą wywodzenia środków prawnych dotyczących bezczynności, przewlekłości lub naruszenia prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, zaprzestanie czynności przez sąd, organ lub podmiot, prowadzące odpowiednio postępowanie lub kontrolę, w okresie stanu zagrożenia epidemicznego oraz stanu epidemii,
- 5) nie przeprowadza się rozpraw ani posiedzeń jawnych, z wyjątkiem rozpraw i posiedzeń jawnych w sprawach pilnych, wymienionych powyżej.

Instytucji wstrzymania i zawieszenia biegu terminów procesowych i sądowych nie stosuje się do postępowań administracyjnych i sądowych, w tym sądowniczych, dotyczących infrastruktury telekomunikacyjnej w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 16 lipca 2004 r. – Prawo telekomunikacyjne.

Czynności dokonane w okresie stanu zagrożenia epidemicznego oraz stanu epidemii w postępowaniach i kontrolach wymienionych na wstępie są skuteczne.

Przykład:

Apelacja od wyroku, której termin na złożenie upływałby w dniu 2 kwietnia 2020 r., wniesiona przez stronę 2 kwietnia 2020 r. lub przed tym terminem (a więc w czasie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego/stanu epidemii), jest skuteczna. W myśl analizowanych przepisów, skuteczne byłoby również złożenie ww. apelacji po zakończeniu stanu epidemii. Pojawia się pytanie, czy winno to być uczynione w ciągu 3 dni po odwołaniu ww. stanów, czy w ciągu 14 dni od dnia odwołania ww. stanów? Zgodnie bowiem z art. 101 ustawy, ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia. Brak przepisu wskazującego na retroaktywne działanie przepisów regulujących wstrzymanie i zawieszenie biegu terminów procesowych i sądowych w postępowaniach wskazanych na wstępie. Z drugiej strony, przepis wyraźnie stanowi, że w okresie stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii (czyli poczynając od 14 marca 2020 r.) bieg terminów procesowych i sądowych nie rozpoczyna się, a rozpoczęty ulega zawieszeniu na ten okres. W dniu wejścia w życie specustawy, wstrzymany został bieg terminów sądowych oraz procesowych i to ze skutkiem od dnia 14 marca 2020 r. Wykładnia celowościowa analizowanych przepisów prowadzi do wniosku, że w przypadku przedmiotowej apelacji (której termin na złożenie według dotychczasowego stanu prawnego zaczął biec od 19 marca 2020 r.), bieg terminu na jej złożenie na podstawie art. 15 z.zs ustawy o COVID-19 w ogóle się nie rozpoczął.

W związku z licznymi wątpliwościami dotyczącymi wstrzymania nierozpoczętego i zawieszenia rozpoczętego biegu terminu procesowego Ministerstwo Sprawiedliwości na swojej stronie internetowej w dniu 3 kwietnia 2020 r. opublikowało informację, iż przepisy stanowiące część „Tarczy antykryzysowej” dotyczące wstrzymania i zawieszenia biegu terminów procesowych i sądowych nie mają mocy wstecznej. Dlatego terminy procesowe wskazane w specustawie, które biegiły w dniu wejścia w życie ustawy tj. w dniu 31 marca 2020 r. - ulegają od dnia 31 marca 2020

zawieszeniu. Natomiast te, które miałyby rozpocząć swój bieg po tym terminie, biegu tego nie rozpoczną do czasu odwołania stanu epidemii lub zagrożenia epidemicznego (<https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/informacja-w-sprawie-wstrzymania-i-zawieszenia-terminow-procesowych>). Powyższa informacja Ministerstwa Sprawiedliwości nie stanowi wiążącej wykładni, niemniej jednak, mając na względzie okoliczność, że ustawodawca w odniesieniu do niektórych przepisów ustawy o COVID-19 uregulował ich wsteczną moc obowiązywania, a w odniesieniu do analizowanego przepisu regulującego wstrzymanie i zawieszenie biegu terminów nie przewidział takiego rozwiązania, uznać należy, iż w przytoczonym powyżej przykładzie, apelacja winna być złożona w terminie 3 dni od zakończenia stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii. Albowiem z momentem wejścia w życie ustawy o COVID-19, bieg rozpoczętego w dniu 19 marca 2020 r. terminu uległ zawieszeniu.

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, tj. z dniem 31.03.2020 r., zmiany oznaczone kolorem czerwonym wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia, tj. z dniem 18.04.2020 r.

Podstawa prawna: art. 1 pkt 14 ZmCOVID-19, art. 73 pkt 46 ustawy z dnia 16 kwietnia 2020 r. o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 (Dz. U. poz. 695).

Dodane przepisy: art. 15z ustawy o COVID-19

Autor: adw. Estera Czulińska

Bieg terminu do złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości

Ustawodawca Tarczą Antykryzysową 2.0 dodał przepis regulujący kwestię biegu terminu do złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości. W dotychczasowym stanie prawnym dłużnik był obowiązany do zgłoszenia w sądzie wniosku o ogłoszenie upadłości nie później niż w terminie 30 dni od dnia, w którym wystąpiła podstawa do ogłoszenia upadłości. W świetle dodanej regulacji, gdy podstawa do ogłoszenia upadłości dłużnika powstała w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19, a stan niewypłacalności powstał z powodu COVID-19, bieg terminu do złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości nie rozpoczyna się, a rozpoczęty ulega przerwaniu. Po tym okresie, tj. po zakończeniu stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii, 30-dniowy termin na złożenie wniosku o ogłoszenie upadłości biegnie na nowo.

Ustawodawca wprowadził domniemanie, zgodnie z którym jeżeli stan niewypłacalności powstał w czasie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19 przyjmuje, że zaistniał z powodu COVID-19. Podkreślenia wymaga to, że istotą domniemań jest ich wzruszalność. Niewątpliwie utrudnione może okazać się wykazanie, kiedy dokładnie dany przedsiębiorca utracił faktyczną zdolność do bieżącego realizowania swoich zobowiązań i co było tego powodem, tj. czy faktycznie spowodowane to było sytuacją związaną z COVID-19. Kwestia ta może wpływać na poziom oceny przedsiębiorców w zakresie tego, czy podlegają oni regulacji przewidzianej w art. 15z ustawy COVID-19, tj. czy w ich przypadku uzasadnione jest skorzystanie z odroczenia terminu na złożenie wniosku o upadłość. Zamierzeniem ustawodawcy jest bowiem umożliwienie przedsiębiorcy podjęcie działań koncentrujących się na dążeniu do przywrócenia płynności finansowej poprzez postępowanie restrukturyzacyjne. Rozwiązanie zaproponowane przez ustawodawcę nie chroni przedsiębiorców przed negatywnymi konsekwencjami COVID-19, ale ma na celu umożliwienie przedsiębiorcy podjęcie wszelkich działań zmierzających do przywrócenia płynności finansowej.

Ustawodawca przewidział także rozwiązanie, które z praktycznego punktu widzenia budzi wiele wątpliwości. Mianowicie, jeżeli termin na zgłoszenie wniosku o ogłoszenie upadłości ustalany jest z uwzględnieniem powyższych postanowień (tj. przy uwzględnieniu odroczenia terminu na złożenie wniosku o upadłość) i wniosek o ogłoszenie upadłości zostanie złożony przez dłużnika w tym terminie, a brak jest wcześniejszego wniosku o ogłoszenie upadłości, wówczas określone w ustawie Prawo upadłościowe terminy, dla których obliczania znaczenie ma dzień zgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości wydłuża się o liczbę dni pomiędzy dniem zgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości, a ostatnim dniem, w którym wniosek ten winien być złożony stosownie do art. 21 ust. 1, lub odpowiednio art. 21 ust. 2a, ustawy Prawo upadłościowe, bez uwzględniania omawianych postanowień.

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia, ze skutkiem od dnia 13.04.2020 r.

Bieg terminów przewidzianych przepisami prawa administracyjnego

Wstrzymanie i zawieszenie terminów przewidzianych przepisami prawa administracyjnego

Ustawodawca przewiduje, że w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19 **bieg terminów przewidzianych przepisami prawa administracyjnego nie rozpoczyna się, a rozpoczęty ulega zawieszeniu na ten okres. W okresie tym nie biegnie przedawnienie karalności czynu oraz przedawnienie wykonania kary w sprawach o przestępstwa, przestępstwa i wykroczenia skarbowe oraz w sprawach o wykroczenia.**

Oznacza to, że bieg niektórych terminów zostaje wstrzymany (w przypadku terminów nierozpoczętych) lub zawieszony (w przypadku terminów, których bieg już się rozpoczął). Dotyczy to terminów:

- a) od zachowania których jest uzależnione udzielenie ochrony prawnej przed sądem lub organem oraz terminów do dokonania przez stronę czynności kształtujących prawa i obowiązki jej lub drugiej strony stosunku prawnego,
- b) zasiedzenia, przedawnienia i innych terminów, których niezachowanie powoduje wygaśnięcie lub zmianę praw rzeczowych oraz roszczeń i wierzytelności wynikających ze stosunków cywilnoprawnych, a także popadnięcie w opóźnienie,
- c) zawitych, z niezachowaniem których ustawa wiąże ujemne skutki dla strony,
- d) do dokonania przez podmioty lub jednostki organizacyjne podlegające wpisowi do właściwego rejestru czynności, które powodują obowiązek zgłoszenia do tego rejestru, a także terminów na wykonanie przez te podmioty obowiązków wynikających z przepisów o ich ustroju.

Wstrzymanie rozpoczęcia i zawieszenie biegu w/w terminów nie dotyczy terminów w rozpoznawanych przez sądy sprawach:

- a) wyboru lub powołania organów, których kadencje są określone w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,
 - b) wyborów do organów jednostek samorządu terytorialnego
 - c) wniosków i pytań prawnych do Trybunału Konstytucyjnego.
- 1) **spraw pilnych** wskazanych w art. 14a ust. 4 i 5, w przypadku których ustawa określa termin ich rozpatrzenia przez sąd oraz sprawy wniosków o wstrzymanie wykonania aktu lub czynności; Są to sprawy:
 - 2) wniosków o zastosowanie, przedłużenie i zmianę tymczasowego aresztowania;
 - 3) w których jest stosowane zatrzymanie;
 - 4) w których orzeczono środek zabezpieczający;
 - 5) przesłuchania świadka w postępowaniu przygotowawczym przez sąd na podstawie art. 185a–185c albo art. 316 § 3 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 30), gdy podejrzany jest zatrzymany;
 - 6) w przedmiocie europejskiego nakazu aresztowania;
 - 7) w przedmiocie zarządzenia przerwy w wykonaniu kary w systemie dozoru elektronicznego;
 - 8) zastosowanie i przedłużenie środka detencyjnego w postaci umieszczenia cudzoziemca w strzeżonym ośrodku, o zastosowanie lub przedłużenie wobec niego aresztu dla cudzoziemców;
 - 9) w których wykonywana jest kara pozbawienia wolności albo inna kara lub środek przymusu skutkujący pozbawieniem wolności, jeżeli rozstrzygnięcie sądu dotyczy zwolnienia osoby pozbawionej wolności z zakładu karnego lub aresztu śledczego albo jest niezbędne do wykonania takiej kary lub środka przymusu w tym zakładzie lub areszcie;
 - 10) odebranie osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką;
 - 11) których mowa w ustawie z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2018 r. poz. 1878 oraz z 2019 r. poz. 730 i 1690);
 - 12) dotyczące umieszczenia lub przedłużenia pobytu nieletniego w schronisku dla nieletnich;
 - 13) dotyczące umieszczenia małoletniego cudzoziemca w placówce opiekuńczo-wychowawczej;

- 14) z zakresu postępowania wykonawczego w sprawach, o których mowa w pkt 8–12;
- 15) wniosków o ustanowienie kuratora w celu reprezentowania interesów małoletnich w postępowaniu przed sądem lub innym organem w sprawach pilnych;
- 16) których mowa w ustawie z dnia 22 listopada 2013 r. o postępowaniu wobec osób z zaburzeniami psychicznymi stwarzających zagrożenie życia, zdrowia lub wolności seksualnej innych osób (Dz. U. z 2019 r. poz. 2203 oraz z 2020 r. poz. 278);
- 17) przesłuchania przez sąd osoby w trybie zabezpieczenia dowodu lub co do której zachodzi obawa, że nie będzie można jej przesłuchać na rozprawie,
- 18) w przypadku których ustawa określa termin ich rozpatrzenia przez sąd (czyli np. wnioski o udzielenie zabezpieczenia roszczenia - art. 737 kpc) oraz sprawy wniosków o wstrzymanie wykonania aktu lub czynności.

Czynności dokonane w celu wykonania uprawnienia lub obowiązku w okresie wstrzymania rozpoczęcia albo zawieszenia biegu terminów przewidzianych przepisami prawa administracyjnego są skuteczne.

Zasada dot. wstrzymania rozpoczęcia biegu lub zawieszenia terminów już rozpoczętych doznaje ograniczenia. Wyraża się to w tym, że właściwy organ, sąd lub podmiot może wezwać obowiązującego do dokonania czynności wynikających z przepisów prawa w oznaczonym terminie i w zakresie, w jakim przepis ten zobowiązuje do dokonania czynności. Działanie takie jest możliwe, jeżeli niepodjęcie czynności mogłoby spowodować niebezpieczeństwo dla życia lub zdrowia ludzi lub zwierząt, poważną szkodę dla interesu społecznego albo ze względu na grożącą niepowetowaną szkodę materialną. W takim przypadku obowiązany powinien wykonać obowiązek w oznaczonym przez sąd, organ lub inny uprawniony podmiot terminie.

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, tj. z dniem 31.03.2020 r.

Podstawa prawna: art. 1 pkt 14 ustawy ZmCOVID-19, Dz.U. z 2020, poz. 568

Dodane przepisy: art. 15zr ustawy o COVID-19

Autor: r.pr. dr Aleksandra Klich

BIOKOMPONENTY I BIOPALIWA

Wydłużono o 30 dni kalendarzowych w stosunku do terminów określonych w przepisach dotychczasowych terminy składania niektórych sprawozdań, oświadczeń oraz raportów, o których mowa w ustawie z dnia 25 sierpnia 2006 r. biokomponentach i biopaliwach ciekłych (tj. Dz.U. z 2020 r., poz. 284).

Dotyczy to tych sprawozdań, oświadczeń oraz raportów, o których mowa w art. 30 ust. 1, 1b, 2b, 2e, 3 i 4a, art. 30b ust. 1, 3 i 7, art. 31 ust. 1, art. 31a oraz art. 31b ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o biokomponentach i biopaliwach ciekłych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1155, 1123, 1210 i 1527 oraz z 2020 r. poz. 284).

Dotyczy to m.in. sprawozdań kwartalnych składanych Dyrektorowi Generalnemu Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa, sprawozdań rocznych podmiotów realizujących Narodowy Cel Wskaźnikowy składanych Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki, czy też sprawozdań miesięcznych składanych Dyrektorowi Generalnemu Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa zawierających informacje o wydanych lub cofniętych certyfikatach podmiotom certyfikowanym.

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, tj. z dniem 31.03.2020 r.

Podstawa prawna: art. 1 pkt 17 ustawy ZmCOVID-19, Dz.U. z 2020, poz. 568

Dodane przepisy: art. 31v ustawy o COVID-19

Autor: r.pr. dr Aleksandra Klich

DORĘCZENIA

Przesyłka hybrydowa

Jest to nowy rodzaj usługi pocztowej wprowadzony w ramach realizacji zadań przeciwdziałania COVID-19, który obowiązuje do dnia 30 września 2020 r.. Polega na przyjęciu przesyłki poleconej, a następnie jej przemieszczeniu i doręczeniu w postaci dokumentu elektronicznego do adresata bez konieczności składania własnoręcznego podpisu. Usługa ta jest przeznaczona dla podmiotów posiadających profil zaufany.

Dokument elektroniczny powstały w ramach realizacji tej usługi ma moc równą mocy dokumentu w postaci papierowej, z którego został przekształcony.

Wprowadzono możliwość doręczenia przesyłki poleconej oraz doręczaniu pisma za pokwitowaniem przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej. Warunkiem możliwości takiego doręczania jest:

- 1) zgoda adresata
- 2) upoważnienie operatora pocztowego do obioru przesyłek poleconych celem ich przetworzenia i doręczenia w postaci dokumentów elektronicznych na skrzynkę elektroniczną adresata.

W przypadku takiego sposobu doręczania przesyłek datą doręczenia przesyłki jest data zapoznania się przez odbiorcę z dokumentem zamieszczonym na skrzynce elektronicznej adresata. W razie braku zapoznania się dokument uznaje się za doręczony po upływie 14 dni od zamieszczenia dokumentu.

Wyłączenia

Omówionych powyżej sposobów doręczeń nie stosuje się do przesyłek wysyłanych do ani wysyłanych przez:

- 1) Sądy i Trybunały;
- 2) prokuraturę i inne organy ścigania;
- 3) komornika sądowego.

Przesyłki pocztowe niedoręczone w okresie stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii

W okresie stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii oraz w okresie 14 dni od dnia odwołania tych stanów operator pocztowy nie zwraca nadawcy przesyłki pocztowej, której w tym okresie nie mógł doręczyć adresatowi, także gdy obowiązek zwrotu przesyłki wynika z innych przepisów. Taka przesyłka przez cały ten okres może zostać odebrana przez adresata.

Wyjątkiem są przesyłki:

- 1) wysyłane do oraz wysyłane przez:
 - a) sądy i Trybunały;
 - b) prokuraturę i inne organy ścigania;
 - c) komornika sądowego.
- 2) niedoręczalne to znaczy przesyłki:
 - a) których nie można doręczyć adresatowi ani zwrócić nadawcy z powodu braku lub błędnego adresu nadawcy,
 - b) nieopłaconą lub opłaconą w kwocie niższej niż należna przesyłkę listową niebędącą przesyłką rejestrowaną, jeżeli nadawca odmówi uiszczenia opłaty za zwrot przesyłki albo adresat odmówi uiszczenia dopłaty.

Ograniczenie możliwości uznania za doręczone pism nieodebranych w okresie stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii

Ustawodawca mając na uwadze utrudnienia w odbieraniu przesyłek oraz przepisy zawieszające bieg niektórych zdecydował się ograniczyć możliwość uznawania za doręczone pism nieodebranych w okresie stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii. Dotyczy to:

- 1) nieodebranych pism podlegających doręczeniu za potwierdzeniem odbioru przez operatora pocztowego,

- 2) których termin odbioru określony w zawiadomieniu o pozostawieniu pisma wraz z informacją o możliwości jego odbioru przypadał w okresie stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii.

Pisma wskazanych powyżej nie można uznać za doręczone w czasie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii oraz przed upływem 14 dni od dnia zniesienia tych stanów.

Wyjątkiem są pisma wysyłane w następujących sprawach (mogą być one uznane za doręczone):

- 1) postępowań w sprawach decyzji dotyczącej rejestru domen służących do oferowania gier hazardowych niezgodnie z ustawą
- 2) postępowań dotyczących przeciwdziałania wykorzystywaniu sektora finansowego do wyłudzeń skarbowych
- 3) kontroli podatkowej, kontroli celno-skarbowej oraz postępowań podatkowych, jeżeli kontrole lub postępowania te wiążą się z podejrzeniem popełnienia przestępstwa lub przestępstwa skarbowego;
- 4) przesyłki wysyłane do oraz wysyłane przez:
 - a) sądy i Trybunały,
 - b) prokuraturę i inne organy ścigania,
 - c) komornika sądowego.

Możliwość doręczenia przesyłki rejestrowanej do oddawczej skrzynki pocztowej. Odbiór przesyłki kurierskiej

W stanach nadzwyczajnych lub w przypadku wystąpienia stanu epidemii lub stanu zagrożenia epidemicznego, przesyłka listowa będąca przesyłką rejestrowaną (przyjętą za pokwitowaniem przyjęcia i doręczaną za pokwitowaniem odbioru) może być doręczona do oddawczej skrzynki pocztowej, bez konieczności składania wniosku przez adresata. Nie dotyczy to przesyłek wysyłanych do ani wysyłanych przez:

- 1) Sądy i Trybunały;
- 2) prokuraturę i inne organy ścigania;
- 3) komornika sądowego.

Taka możliwość nie może jednak naruszać przepisów innych ustaw dotyczących sposobu, zasad i trybu doręczeń

W stanach nadzwyczajnych lub w przypadku wystąpienia stanu epidemii lub stanu zagrożenia epidemicznego zawieszono również wykonywanie przez operatora pocztowego obowiązku uzyskania pokwitowania odbioru przesyłki kurierskiej.

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem 18 kwietnia 2020 r.

Podstawa prawna: art. 50, art. 73 pkt 48, art. 97, art. 98 ustawy z dnia 16 kwietnia 2020 r. o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 (Dz. U. poz. 695).

Dodane przepisy: art. 15zzu(1)- art.15zz(9) ustawy o COVID-19

Autor: adw. Dariusz Ciepiela

KODEKS SPÓŁEK HANDLOWYCH

Odbywanie posiedzeń oraz podejmowanie uchwał przez organy zarządzające oraz nadzorcze sp. z o.o. i S.A.

Zmiany dotyczą sposobu odbywania posiedzeń oraz podejmowania uchwał przez organy zarządzające oraz nadzorcze spółki z ograniczoną odpowiedzialnością i Spółki Akcyjnej. Mają one na celu zapewnienie możliwości działania zarządów oraz rad nadzorczych tych spółek, w szczególności w sytuacji nadzwyczajnych wydarzeń, które mogą wpływać na ich wewnętrzną organizację. Przedmiotowe zmiany nie obejmują natomiast prostej spółki akcyjnej, gdyż de lege lata posiedzenia jej organów zarządczych i nadzorczych mogą odbywać się przy wykorzystaniu nowych technologii. Również uchwały mogą być podejmowane przez te organy przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość bez konieczności zawarcia w umowie spółki stosownego upoważnienia.

Kluczowa zmiana polega na wprowadzeniu możliwości odbywania posiedzeń zarządów i rad nadzorczych spółki z ograniczoną odpowiedzialnością i Spółki Akcyjnej z wykorzystaniem nowych technologii (np. w trybie telekonferencji albo wideokonferencji). Aktualnie można spotkać się ze stanowiskiem, że posiedzenia wspomnianych organów spółek wymagają fizycznej obecności członków w jednym miejscu (jest to wyrażone wprost w przepisach w odniesieniu do organów nadzorczych spółki z ograniczoną odpowiedzialnością i Spółki Akcyjnej: art. 222 § 1 KSH oraz art. 388 § 1 KSH). Kodeks spółek handlowych przewiduje wykorzystanie nowych technologii w ramach organów nadzorczych spółki z ograniczoną odpowiedzialnością i Spółki Akcyjnej wyłącznie w ramach procesu podejmowania uchwał. Sytuacja taka może skutkować niemożliwością odbycia posiedzenia, kiedy nie mogą być obecne osoby stanowiące co najmniej połowę członków organu. Regulacja ułatwi funkcjonowanie rad nadzorczych z udziałem osób zamieszkałych poza siedzibą spółki lub zagranicą. Zmiany zostały wprowadzone również w odniesieniu do zarządów sp. z o.o. i S.A., tak aby usunąć powstające dotychczas wątpliwości co do możliwości odbywania posiedzeń tych organów przykładowo w trybie telekonferencji.

Zmiany dotyczą również sposobu podejmowania uchwał przez rady nadzorcze oraz zarządy spółek z ograniczoną odpowiedzialnością i Spółek Akcyjnych. Chodzi o możliwość podejmowania przez każdy z tych organów uchwał w trybie pisemnym lub za pomocą środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość, bez konieczności zawarcia w umowie spółki lub jej statucie odpowiedniego upoważnienia. Mając na względzie zróżnicowanie spółek, przyjęto przy tym możliwość wprowadzenia odmiennej regulacji w umowach lub statutach spółek.

Przed nowelizacją możliwość podejmowania uchwał w trybie pisemnym lub za pomocą środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość uzależniona była od wprowadzenia odpowiedniej regulacji w umowie (spółka z ograniczoną odpowiedzialnością) lub statucie (Spółka Akcyjna) - (w odniesieniu do rad nadzorczych: art. 222 § 4 KSH, art. 388 § 3 KSH). Po zmianach możliwość taka wynikać wprost z przepisów prawa, zaś jej wyłączenie wymaga stosownych postanowień umowy lub statutu. Przy tej okazji usunięto dotychczas istniejące ograniczenia dotyczące zakazu podejmowania uchwał w trybie pisemnym lub za pomocą środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość, w przypadku gdy dotyczyły one wyborów przewodniczącego i wiceprzewodniczącego rady nadzorczej, powołania zarządu oraz odwołania i zawieszania w czynnościach tych osób (art. 222 § 5 KSH, art. 388 § 4 KSH). W spółkach, w których wspólnicy postanowią o ograniczeniu czy wyłączeniu, będzie to w dalszym ciągu możliwe.

W uzupełnieniu powyżej omawianych zmian, wprowadzonych przepisem art. 27 ustawy ZmCovid-19, przewidziano dodatkowo możliwość podejmowania przez rady nadzorcze spółek z ograniczoną odpowiedzialnością i Spółek Akcyjnych uchwał w trybie pisemnym lub przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość także w sprawach, dla których umowa spółki/statut spółki przewidują głosowanie tajne, o ile żaden z członków rady nadzorczej nie zgłosi sprzeciwu.

Zmiany objęły także treść przepisu art. 437 KSH regulującego formę i treść zapisu na akcje składanego w ramach subskrypcji zamkniętej (znajduje on zastosowanie również do subskrypcji otwartej). Nowelizacja przewiduje przede wszystkim możliwość zapisu na akcje w postaci elektronicznej (co wymaga wypełnienia formularza udostępnionego w systemie teleinformatycznym i opatrzenia kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym albo podpisem osobistym) - określając warunki ważności oświadczenia subskrybenta, w przypadku złożenia zapisu na akcje w formie elektronicznej.

Odesłanie do art. 406⁵ § 3 Kodeksu spółek handlowych eliminuje ewentualne wątpliwości i potwierdza, że odbywanie posiedzeń przy użyciu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość nie narusza obowiązków określonych w przepisach o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych.

W kontekście powyższego podkreślić należy szczególne znaczenie dla udziału w zgromadzeniu wspólników spółki z ograniczoną odpowiedzialnością i jego przebiegu dodanego przepisu art. 234¹ Kodeksu spółek handlowych, zgodnie z którym udział w zgromadzeniu wspólników można wziąć także przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej, chyba że umowa spółki stanowi inaczej. O udziale w zgromadzeniu wspólników w sposób, o którym mowa w zdaniu pierwszym, postanawia zwołujący to zgromadzenie.

Udział w zgromadzeniu wspólników – przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej - obejmuje w szczególności:

1. dwustronną komunikację w czasie rzeczywistym wszystkich osób uczestniczących w zgromadzeniu wspólników, w ramach której mogą one wypowiadać się w toku obrad zgromadzenia wspólników, przebywając w innym miejscu niż miejsce obrad zgromadzenia wspólników, i
2. wykonywanie osobiście lub przez pełnomocnika prawa głosu przed lub w toku zgromadzenia wspólników.

Szczegółowe zasady udziału w zgromadzeniu wspólników przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej określa w formie regulaminu rada nadzorcza (w jej braku wspólnicy). Regulamin nie może określać wymogów i ograniczeń, które nie są niezbędne do identyfikacji wspólników i zapewnienia bezpieczeństwa komunikacji elektronicznej. Przyjęcie regulaminu może nastąpić uchwałą wspólników bez odbycia zgromadzenia, jeżeli wspólnicy reprezentujący bezwzględną większość głosów wyrażą na piśmie zgodę na treść tego regulaminu.

Odpowiednikiem powyższego przepisu dla Spółki Akcyjnej (walnego zgromadzenia) jest przepis art. 406⁵ Kodeksu spółek handlowych.

Wejście w życie: z dniem ogłoszenia, tj. z dniem 31.03.2020 r., za wyjątkiem art. 27 pkt 7 w zakresie zmienianego art. 406⁵ § 5–7, który wchodzi w życie z dniem 3 września 2020 r. **oraz z dniem 18 kwietnia 2020 r.**

Podstawa prawna: art. 27 ZmCOVID-19, **art. 29 ustawy z dnia 16 kwietnia 2020 r. o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 (Dz.U. z 2020r., poz. 695)**

Znowelizowane przepisy: art. 208, 222, 234 (1), 238, 371, 388, **437**, 406 (5) ustawy z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 505, 1543, 1655, 1798, 2217 oraz z 2020 r. poz. 288)

Autor: r.pr. Jakub Goleniowski

Uregulowania szczególne dotyczące Zgromadzenia Wspólników/Walnego Zgromadzenia zwołanych przed dniem wejścia w życie ustawy Zm COVID – 19

Przepis art. 98 ustawy o COVID-19 pozostaje w związku z przepisami zmienianymi art. 27 ustawy ZmCOVID-19 (art. 234¹ § 1 i art. 406⁵ § 1 Kodeksu spółek handlowych). W sytuacji zwołania Zgromadzenia Wspólników/Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy przed dniem wejścia w życie ustawy ZmCOVID-19 – w sytuacji, kiedy tak postanowi zwołujący Zgromadzenie Wspólników/Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy – możliwe jest uczestnictwo w nich w trybie przewidzianym ww. przepisami. Warunkiem jest poinformowania o tym - w trybie przewidzianym dla zwołania

Zgromadzenia Wspólników/Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy - nie później niż na 4 dni przed dniem odbycia Zgromadzenia Wspólników/Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy.

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, tj. z dniem 31.03.2020 r.
Podstawa prawna: art. 98 ustawy o COVID-19
Autor: r.pr. Jakub Goleniowski

Odpowiedzialność wobec spółki: członka zarządu, rady nadzorczej, komisji rewizyjnej oraz likwidatora

Dodany art. 15u ustawy o COVID-19 – w szczególnych sytuacjach – ogranicza odpowiedzialność wobec spółki członka: zarządu, rady nadzorczej, komisji rewizyjnej oraz likwidatora.

Za szkodę wyrządzoną działaniem lub zaniechaniem sprzecznym z prawem lub postanowieniami umowy spółki, o której mowa w art. 293 § 1 albo art. 483 § 1 ustawy – Kodeks spółek handlowych, nie odpowiada wobec spółki członek zarządu, rady nadzorczej, komisji rewizyjnej oraz likwidator, który nie ustala lub nie dochodzi od strony umowy należności powstałych w związku z niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem umowy w sprawie zamówienia publicznego na skutek okoliczności związanych z COVID-19, lub który dokonuje zmiany umowy na podstawie zmienionych przepisów omówionych szczegółowo w niniejszym opracowaniu w części dotyczącej zamówień publicznych. Z powyższego wynika, że podjęcie przez wskazane osoby decyzji o: odstąpieniu przez spółkę od dochodzenia kar umownych lub odszkodowania, ewentualnie dokonanie ich miarkowania, lub zmianie umowy, w związku z okolicznościami wywołanymi COVID-19 nie będzie skutkowało powstaniem po ich stronie ewentualnej odpowiedzialności odszkodowawczej wobec spółki. Inaczej mówiąc, roszczenia odszkodowawcze spółki kierowane wobec tych osób będą nieuprawnione.

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, tj. z dniem 31.03.2020 r.
Podstawa prawna: art. 1 pkt. 14 ZmCOVID-19
Znowelizowane przepisy: art. 293 § 1, 483 § 1 ustawy z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 505, 1543, 1655, 1798, 2217 oraz z 2020 r. poz. 288)
Dodane przepisy: art. 15u ustawy o COVID-19
Autor: r.pr. Jakub Goleniowski, adw. Marta Krysztofik

OCHRONA NAJEMCÓW

Zakaz wypowiedzania umowy najmu lub wysokości czynszu do 30.06.2020 r.

Wprowadzono generalną zasadę **zakazu wypowiedzania umowy najmu lub wysokości czynszu do dnia 30 czerwca 2020 r.** Dotyczy to zarówno lokalu mieszkalnego, jak i lokalu o innym przeznaczeniu.

Zasada ta nie będzie miała zastosowania w wyrażnie określonych przez ustawodawcę przypadkach. W konsekwencji możliwe będzie wypowiedzenie na dotychczasowych zasadach umowy najmu lub czynszu, jeśli lokator lokalu mieszkalnego:

- a) pomimo pisemnego upomnienia nadal używa lokalu w sposób sprzeczny z umową lub niezgodnie z jego przeznaczeniem lub zaniedbuje obowiązki, dopuszczając do powstania szkód, lub niszczy urządzenia przeznaczone do wspólnego korzystania przez mieszkańców albo wykracza w sposób rażący lub uporczywy przeciwko porządkowi domowemu, czyniąc uciążliwym korzystanie z innych lokali;
- b) lub wynajął, podnajął albo oddał do bezpłatnego używania lokal lub jego część bez wymaganej pisemnej zgody właściciela,
- c) lub używa lokalu, który wymaga opróżnienia w związku z koniecznością rozbiórki lub remontu budynku, z zastrzeżeniem art. 10 ust. 4 ustawy o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (tj. jeżeli rodzaj koniecznej naprawy tego wymaga, lokator jest obowiązany opróżnić lokal i przenieść się na koszt właściciela do lokalu zamiennego, jednak na czas nie dłuższy niż rok);
- d) któremu przysługuje tytuł prawny do innego lokalu mieszkalnego położonego w tej samej lub pobliskiej miejscowości, jeżeli lokal ten spełnia warunki przewidziane dla lokalu zamiennego, chyba że najemca nie może z przyczyn od niego niezależnych używać tego lokalu.

Możliwe będzie również wypowiedzenie na dotychczasowych zasadach umowy najmu lub czynszu lokalu o przeznaczeniu innym niż mieszkalne w związku z:

- a) naruszeniem przez najemcę postanowień tej umowy najmu lub przepisów prawa dotyczących sposobu używania tego lokalu,
- b) lub koniecznością rozbiórki lub remontu budynku, w którym znajduje się ten lokal.

Sytuacja najemców w razie wypowiedzenia umowy najmu lub wysokości czynszu przed wejściem w życie ustawy ZmCOVID-19

W ustawie wprowadzono także **możliwość przedłużenia** do dnia 30 czerwca 2020 r. na podstawie **oświadczenia woli najemcy** terminu wypowiedzenia umowy najmu lokalu mieszkalnego lub przedłużenia terminu wypowiedzenia wysokości czynszu. To rozwiązanie dotyczy sytuacji, w których wypowiedzenie umowy najmu lokalu mieszkalnego lub wypowiedzenie wysokości czynszu w takim lokalu nastąpiło przed dniem wejścia w życie ustawy ZmCOVID-19, a termin tego wypowiedzenia upływa po tym dniu, lecz przed dniem 30 czerwca 2020 r.

W takiej sytuacji najemca ma obowiązek złożenia oświadczenia woli o przedłużeniu do dnia 30 czerwca 2020 r. terminu wypowiedzenia umowy najmu lokalu mieszkalnego lub o przedłużeniu terminu wypowiedzenia wysokości czynszu wynajmującemu lokal **najpóźniej w dniu upływu tego terminu.**

Nie ma możliwości przedłużenia terminu wypowiedzenia umowy najmu lokalu mieszkalnego lub wypowiedzenia czynszu do dnia 30 czerwca 2020 r., jeśli lokator:

- a) pomimo pisemnego upomnienia nadal używa lokalu w sposób sprzeczny z umową lub niezgodnie z jego przeznaczeniem lub zaniedbuje obowiązki, dopuszczając do powstania szkód, lub niszczy urządzenia przeznaczone do wspólnego korzystania przez mieszkańców albo wykracza w sposób rażący lub uporczywy przeciwko porządkowi domowemu, czyniąc uciążliwym korzystanie z innych lokali;
- b) lub jest w zwłoce z zapłatą czynszu, innych opłat za używanie lokalu lub opłat niezależnych od właściciela pobieranych przez właściciela tylko w przypadkach, gdy lokator nie ma zawartej umowy bezpośrednio z dostawcą mediów lub dostawcą usług, co najmniej za trzy

pełne okresy płatności pomimo uprzedzenia go na piśmie o zamiarze wypowiedzenia stosunku prawnego i wyznaczenia dodatkowego, miesięcznego terminu do zapłaty zaległych i bieżących należności;

- c) lub wynajął, podnajął albo oddał do bezpłatnego używania lokal lub jego część bez wymaganej pisemnej zgody właściciela,
- d) lub używa lokalu, który wymaga opróżnienia w związku z koniecznością rozbiórki lub remontu budynku, z zastrzeżeniem art. 10 ust. 4 ustawy o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (tj. jeżeli rodzaj koniecznej naprawy tego wymaga, lokator jest obowiązany opróżnić lokal i przenieść się na koszt właściciela do lokalu zamiennego, jednak na czas nie dłuższy niż rok);
- e) któremu przysługuje tytuł prawny do innego lokalu mieszkalnego położonego w tej samej lub pobliskiej miejscowości, jeżeli lokal ten spełnia warunki przewidziane dla lokalu zamiennego, chyba że najemca nie może z przyczyn od niego niezależnych używać tego lokalu.

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, tj. z dniem 31.03.2020 r.

Podstawa prawna: art. 1 pkt 17 ustawy ZmCOVID-19, Dz.U. z 2020, poz. 568

Dodane przepisy: art. 31t, art. 31u ustawy o COVID-19

Autor: r.pr. dr Aleksandra Klich

ODPADY MEDYCZNE

W przypadku braku na obszarze województwa technicznych i organizacyjnych możliwości unieszkodliwiania, zgodnie z obowiązującymi przepisami, odpadów medycznych o właściwościach zakaźnych wytworzonych w związku z przeciwdziałaniem COVID-19, wojewoda może wydać, w drodze decyzji administracyjnej, polecenie dotyczące gospodarowania tymi odpadami:

- a) organom administracji rządowej działającym w województwie i państwowym osobom prawnym, organom samorządu terytorialnego, samorządowym osobom prawnym oraz samorządowym jednostkom organizacyjnym nieposiadającym osobowości prawnej
- b) osobom prawnym i jednostkom organizacyjnym nieposiadającym osobowości prawnej oraz przedsiębiorcom.

Polecenie podlega natychmiastowemu wykonaniu z chwilą jego doręczenia lub ogłoszenia oraz nie wymaga uzasadnienia. Polecenie można również wydać w odniesieniu do podmiotu, który nie posiada decyzji z zakresu gospodarowania odpadami. Wydanie polecenia jest możliwe, jeżeli podmiot zobowiązany do gospodarowania odpadami posiada stosowne możliwości techniczne i organizacyjne do jego realizacji.

Unieszkodliwianie odpadów medycznych o właściwościach zakaźnych odbywa się przez termiczne przekształcanie rozumiane jako:

- a) spalanie odpadów przez ich utlenianie w temperaturze nie niższej niż 850°C;
- b) inne, niż wskazany w pkt 1, procesy termicznego przekształcania odpadów, w tym pirolizę, zgazowanie i proces plazmowy, o ile substancje powstające podczas tych procesów są następnie spalane.

Do gospodarowania odpadami medycznymi o właściwościach zakaźnych, prowadzonego na podstawie polecenia wojewody, nie stosuje się przepisów ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2019 r. poz. 701, z późn. zm.) w zakresie warunków transportu odpadów, zbierania odpadów lub ich unieszkodliwiania oraz przepisów ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2019 r. poz. 1396, z późn. zm.) w zakresie warunków korzystania ze środowiska.

Polecenie gospodarowania odpadami medycznymi o właściwościach zakaźnych określa:

- 1) podmiot lub podmioty zobowiązane do gospodarowania odpadami;
- 2) miejsce, dopuszczoną metodę i warunki unieszkodliwiania, w tym transportowania i magazynowania odpadów przed ich przetworzeniem;
- 3) obowiązek prowadzenia ilościowej i jakościowej ewidencji odpadów w postaci papierowej, o ile nie ma możliwości prowadzenia tej ewidencji za pośrednictwem BDO;
- 4) okres obowiązywania polecenia.

Od 18 kwietnia 2020 r. polecenie może także dotyczyć magazynowania odpadów medycznych przez ich wytwórcę

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, tj. z dniem 31.03.2020 r., oraz 16 kwietnia 2020 r.

Podstawa prawna: art. 1 pkt 8 ZmCOVID-19, Dz.U. z 2020, poz. 568, art. 73 pkt 11 ustawy z dnia 16 kwietnia 2020 r. o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 (Dz. U. poz. 695).

Znowelizowane przepisy: art. 11a ustawy o COVID-19

Autor: adw. Dariusz Ciepiela

ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

Nie tylko przedsiębiorcy muszą się zmierzyć w okresie pandemii z dezorganizacją pracy, dlatego Tarczą Antykryzysową 1.0 oraz po jej nowelizacji Tarczą 2.0 wprowadzono dodatkowe rozwiązania (ulgi) dla organizacji pozarządowych – wiele z nich jest analogicznych do tych, które zaoferowano przedsiębiorcom.

Rozwiązania Tarczy Antykryzysowej w stosunku do organizacji pozarządowych zostały podzielone na trzy grupy:

- 1) Dotyczące wszystkich organizacji pozarządowych
- 2) Dotyczące tych organizacji, które prowadzą działalność gospodarczą
- 3) Dotyczące tylko OPP

Ad 1) dla wszystkich organizacji pozarządowych

Zwolnienie ze składek ZUS - vide art. 31zo i następne specustawy.

Płatnik składek, który na dzień 29 lutego 2020 r. zgłosił do ubezpieczeń społecznych mniej niż 10 ubezpieczonych, jest zwolniony z obowiązku opłacenia nieopłaconych należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, na ubezpieczenie zdrowotne, na Fundusz Pracy, Fundusz Solidarnościowy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych lub Fundusz Emerytur Pomostowych, należnych za okres od dnia 1 marca 2020 r. do dnia 31 maja 2020 r., wykazanych w deklaracjach rozliczeniowych złożonych za ten okres.

Wniosek o zwolnienie ze składek (w drodze elektronicznego formularza – do pobrania [tutaj](#)) organizacja składa do ZUS przez portal PUE ZUS najpóźniej do 30 czerwca bieżącego roku wraz z oświadczeniem o pomocy publicznej.

W pierwotnej wersji Tarczy Antykryzysowej zwolnienie z opłacania nieopłaconych składek ZUS za okres marzec-maj 2020 roku przysługiwało wyłącznie płatnikom, którzy na dzień 29 lutego 2020 roku zgłosili do ubezpieczeń społecznych mniej niż 10 ubezpieczonych i byli płatnikami składek przed 1 lutego 2020 roku. Taki zapis wykluczał z tej formy wsparcia podmioty, które zaczęły zatrudniać osoby podlegające ubezpieczeniom społecznym dopiero po 1 lutego bieżącego roku.

Po nowelizacji ustawy o zwolnienie z opłacania składek ZUS za okres marzec-maj będą się mogły ubiegać także podmioty, które zgłosiły się jako płatnik składek już po 1 lutego, pod warunkiem, że na ostatni dzień miesiąca następującego po miesiącu, w którym stały się płatnikami miały zgłoszonych do ubezpieczeń społecznych nie więcej niż 9 ubezpieczonych.

Nowelizacja rozszerza także katalog płatników zwolnionych z opłacania składek o spółdzielnie socjalne zatrudniające więcej niż 9 osób, które teraz niezależnie od liczby zgłoszonych ubezpieczonych mają prawo do całkowitego zwolnienia z opłacania składek ZUS za miesiące marzec-maj.

Zwolniono także większe podmioty - płatników, którzy zgłosili do ubezpieczenia społecznego więcej niż 9 ale mniej niż 50 ubezpieczonych. Im także przysługuje zwolnienie z opłacania składek, ale tylko do wysokości 50% ich sumy.

Przypominam jednocześnie, że zwolnienie dotyczy wyłącznie składek nieopłaconych - jeśli organizacja już odprowadziła składki za marzec, nie ma możliwości ich odzyskania. Składki za marzec, kwiecień i maj musimy naliczyć tak jak dotychczas tylko:

- nie przelewamy ich na konto ZUS (spółdzielnie socjalne i płatnicy zgłaszający mniej niż 10 ubezpieczonych) lub
- przelewamy połowę kwoty wynikającej z deklaracji za dany miesiąc (płatnicy zgłaszający więcej niż 9 ale mniej niż 50 ubezpieczonych).

Niektóre organizacje, które już złożyły wniosek o zwolnienie niepokoją się brakiem odpowiedzi z ZUS. Niepotrzebnie, ZUS uspokaja, że zwolnienie będzie przysługiwało każdemu, kto spełnia powyższe warunki, ale samej decyzji nie powinniśmy się spodziewać szybko.

Podstawa prawna: nowelizowany Art 31zo Tarczy Antykryzysowej
Autor: r.pr. Stefan Mazurkiewicz

Możliwość dofinansowania kosztów wynagrodzeń pracowników NGO – vide art. 15zze

Organizacje, którym z powodu koronawirusa łączne przychody z działalności statutowej spadły o min. 30% – obliczone przez porównanie 60 następujących po sobie dni przypadających w okresie po 1 stycznia 2020 do analogicznych 60 dni w roku poprzednim – mogą ubiegać się o dofinansowanie do wynagrodzeń pracowników, przy czym dotyczy to zarówno pracowników zatrudnionych na podstawie umowy o pracę, jak i na podstawie umów cywilnoprawnych.

Dofinansowanie przyznaje starosta na podstawie umowy z organizacją na okres trzech miesięcy od dnia złożenia wniosku. Dofinansowanie przyznawane jest w wysokości nieprzekraczającej 50% wynagrodzenia przy spadku przychodów o minimum 30%, 70% w przypadku spadku przychodów o minimum 50% i w wysokości 90% jeśli przychody organizacji spadły o ponad 80%.

Wniosek o dofinansowanie w tym przypadku może złożyć Biuro SEP oraz oddziały z osobowością prawną. Wniosek składa do powiatowego urzędu pracy właściwego ze względu na swoją siedzibę w terminie 14 dni od dnia ogłoszenia naboru przez dyrektora powiatowego urzędu pracy.

Aby ubiegać się o dofinansowanie trzeba będzie spełnić szereg kryteriów formalnych (np. brak zaległości wobec ZUS i Urzędu Skarbowego), pracownika nie będzie też można zwolnić przez okres równy okresowi pobierania dofinansowania, a organizacja będzie musiała wykazać związek między spadkiem przychodów a koronawirusem.

Dopuszczalność zdalnych posiedzeń organów NGO – vide art. 16 i 18 Tarczy Antykryzysowej **2**

Nowelizacja Tarczy rozwiązuje problem jaki mogą mieć organizacje pozarządowe przy zatwierdzaniu sprawozdań finansowych oraz podejmowaniu innych istotnych uchwał w sytuacji gdy możliwości zbierania się na posiedzeniach są mocno ograniczone. Nowelizacja zmienia Prawo o stowarzyszeniach i ustawę o fundacjach, dodając do nich zapis umożliwiający w czasie stanu epidemii odbywanie posiedzeń statutowych organów zdalnie pod warunkiem, m.in. uprzedniego poinformowania wszystkich o sposobie przeprowadzenia posiedzenia oraz zapewnienia możliwości komunikacji uczestników posiedzenia w czasie rzeczywistym. Zapis umożliwia też głosowanie obiegowe z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej pod warunkiem udokumentowanej zgody członków władz na takie rozwiązanie.

I tak w ustawie z dnia 7 kwietnia 1989 r. – Prawo o stowarzyszeniach (Dz. U. z 2019 r. poz. 713) w art. 10 po ust. 1 dodaje się ust. 1a–1e w brzmieniu:

„1a. Jeżeli członkowie władzy stowarzyszenia wyrazili na to zgodę w formie dokumentowej, głosowanie poza posiedzeniami władz stowarzyszenia może odbywać się z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej.

1b. Możliwość udziału w posiedzeniu władz stowarzyszenia przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej jest wskazana w zawiadomieniu o tym zebraniu, zawierającym dokładny opis sposobu uczestnictwa i wykonywania prawa głosu.

1c. Wykorzystanie środków komunikacji elektronicznej w głosowaniach na posiedzeniach władzy stowarzyszenia odbywa się przy zapewnieniu co najmniej:

- 1) transmisji obrad posiedzenia w czasie rzeczywistym;*
- 2) dwustronnej komunikacji w czasie rzeczywistym, w ramach której członek władzy stowarzyszenia może wypowiadać się w toku obrad;*

3) wykonywania osobiście lub przez pełnomocnika prawa głosu przed lub w toku posiedzenia.

1d. Wykorzystanie środków komunikacji elektronicznej w głosowaniach na oraz poza posiedzeniami władz stowarzyszenia może podlegać odmiennym uregulowaniom w tym ograniczeniom w statucie stowarzyszenia. Statut stowarzyszenia może też wprost wyłączyć możliwość stosowania powyższych przepisów w stowarzyszeniu.

1e. Rozwiązania, o których mowa w ust. 1a–1d, stosuje się w przypadku wprowadzenia stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii, o których mowa w ustawie z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. z 2019 r. poz. 1239 i 1495 oraz z 2020 r. poz. 284, 322, 374 i 567).”

Analogiczne zasady przyjęto dla fundacji w art. 16 Tarczy Antykryzysowej 2. W ustawie z dnia 6 kwietnia 1984 r. o fundacjach (Dz. U. z 2018 r. poz. 1491) w art. 5 po ust. 1 dodaje się ust. 1a i 1b w brzmieniu:

„1a. Do korzystania ze środków komunikacji elektronicznej w głosowaniu władz fundacji stosuje się odpowiednio przepisy art. 10 ust. 1a–1d ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. – Prawo o stowarzyszeniach.

1b. Rozwiązania, o których mowa w ust. 1a, stosuje się w przypadku wprowadzenia stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii, o których mowa w ustawie z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. z 2019 r. poz. 1239 i 1495 oraz z 2020 r. poz. 284, 322, 374 i 567).”

Podstawa prawna: Art 16 i 18 Tarczy Antykryzysowej 2

Autor: r.pr. Stefan Mazurkiewicz

Ad 2) Dotyczące organizacji pozarządowych, które prowadzą działalność gospodarczą.

Rozszerzenie listy podmiotów uprawnionych do świadczeń z FGŚP – vide art. 15g

W pierwotnej wersji Tarczy Antykryzysowej dofinansowanie ze środków Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych do wynagrodzeń pracowników, objętych przestojem ekonomicznym lub obniżką wynagrodzenia, było możliwe wyłącznie dla przedsiębiorców, czyli w przypadku organizacji pozarządowych - tylko tych, które miały zarejestrowaną działalność gospodarczą. Nowelizacja rozszerzyła katalog podmiotów, które mogą skorzystać z tego instrumentu także o inne organizacje pozarządowe oraz podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Ale nadal warunkiem skorzystania jest spowodowany przez koronawirusa spadek przychodów ze sprzedaży towarów lub usług więc organizacje prowadzące wyłącznie nieodpłatną działalność statutową nie będą mogły z tej pomocy skorzystać. Zmiana jest jednak korzystna dla organizacji prowadzących sprzedaż w ramach swojej odpłatnej działalności pożytku publicznego i mocno dotkniętych obecną sytuacją, na przykład z powodu całkowitego zakazu prowadzenia niektórych rodzajów działalności. Trzeba jednak podkreślić, że to rozwiązanie jest szczególne i wymaga od pracodawcy podjęcia - w porozumieniu z pracownikami - dość radykalnych działań, takich jak obniżenie wymiaru czasu pracy (maksymalnie o 20% ale do nie mniej niż 0,5 etatu) lub obniżenie wynagrodzeń (maksymalnie o 50%).

Podstawa prawna: znowelizowany art 15g Tarczy Antykryzysowej

Autor: r.pr. Stefan Mazurkiewicz

Zwolnienie organizacji pozarządowych z nieopłaconych składek ZUS

Zwolnienie z obowiązku opłacenia nieopłaconych należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, na ubezpieczenie zdrowotne, na Fundusz Pracy, Fundusz Solidarnościowy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych lub Fundusz Emerytur Pomostowych, należnych za

okres od dnia 1 marca 2020 r. do dnia 31 maja 2020 r. dla organizacji pozarządowych zatrudniających poniżej 10 osób.

Możliwość rozłożenia na raty należności wobec ZUS-u lub zapłacenia jej później

Z tej możliwości skorzystają podmioty pozarządowe prowadzące działalność gospodarczą. Wówczas należy złożyć wniosek w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii albo w okresie 30 dni następujących po ich odwołaniu. W tym przypadku opłata prolongacyjna nie zostanie naliczona od należności za okres od 1 stycznia 2020 r.

Przesunięcie płatności podatku bez dodatkowych opłat

W przypadku złożenia wniosku o odroczenie lub rozłożenie na raty podatków, stanowiących dochód budżetu państwa, nie zostanie naliczona opłata prolongacyjna.

Zmiana w rozliczeniu wykonywanych zadań publicznych

Jeżeli organizacje pozarządowe wykonują zadania publiczne, zlecone przez organy administracji publicznej, to organy te mogą w okresie obowiązywania stanu epidemicznego albo stanu epidemii oraz w terminie 30 dni po jego odwołaniu:

1. przedłużyć termin na złożenie sprawozdania z wykonania zadania;
2. przedłużyć termin na rozliczenie dotacji udzielonej na realizację zadania;
3. uznać za uzasadnione wydatki poniesione na sfinansowanie działań realizowanych w ramach zleconego zadania publicznego, które zostały odwołane w wyniku wprowadzenia stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii.

Realizacja zadań publicznych bez konkursu ofert

Organizacje pozarządowe mogą realizować zadania publiczne w celu zapobiegania, przeciwdziałania i zwalczania COVID-19 bez konieczności uczestniczenia w otwartym konkursie ofert.

Brak konieczności opłacania opłat audiowizualnych

W trakcie obowiązywania ustawy lub w terminie w niej wskazanym nie organizacje pozarządowe nie muszą płacić abonamentu oraz opłat audiowizualnych.

Nowe terminy do wykonania obowiązków podatkowych i sprawozdawczych

Z myślą o podatnikach płacących CIT-8, którzy w czasie pandemii koronawirusa znaleźli się w trudnej sytuacji, odpowiadając na postulaty, zmieniono terminy złożenia i zapłaty podatku CIT za 2019 r. (Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 27 marca 2020 r. w sprawie przedłużenia terminu do złożenia zeznania o wysokości dochodu osiągniętego (straty poniesionej) i wpłaty należnego podatku przez podatników podatku dochodowego od osób prawnych).

Nowe terminy to:

- 31 lipca 2020 r. dla podatników CIT-8 osiągających wyłącznie dochody zwolnione z opodatkowania oraz dla określonych organizacji pozarządowych, czyli dla organizacji osiągających wyłącznie dochody wolne od podatku, a także podatników działających w sferze pożytku publicznego, jeżeli ich przychody z tej działalności stanowią co najmniej 80% wszystkich przychodów – pod warunkiem, że ich rok podatkowy zakończył się w okresie od dnia 1 grudnia 2019 r. do dnia 31 marca 2020 r.,
- 31 maja 2020 r. wszyscy pozostali podatnicy płacący CIT-8 – pod warunkiem, że ich rok podatkowy zakończył się w okresie od dnia 1 grudnia 2019 r. do dnia 31 stycznia 2020 r.,

Z dniem 31 marca weszło w życie rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 31 marca 2020 r. w sprawie określenia innych terminów wypełniania obowiązków w zakresie ewidencji oraz w zakresie sporządzenia, zatwierdzenia, udostępnienia i przekazania do właściwego rejestru, jednostki lub organu sprawozdań lub informacji (Dz. U. poz. 570), które określa inne terminy wypełniania obowiązków w zakresie ewidencji oraz w zakresie sporządzenia, zatwierdzenia, udostępnienia i przekazania do właściwego rejestru, jednostki lub organu sprawozdań lub informacji, o których mowa w:

1. ustawie z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2019 r. poz. 351, z późn. zm.) oraz w aktach wykonawczych wydanych na podstawie tej ustawy;
2. ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 869, z późn. zm.) oraz w aktach wykonawczych wydanych na podstawie tej ustawy;
3. art. 45 ust. 5 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1387, z późn. zm.).

Umożliwi to organizacjom pozarządowym wywiązanie się z obowiązków sprawozdawczych mimo trudności wywołanych rozprzestrzenianiem się COVID-19 w Polsce.

Możliwość skorzystania z mikropożyczki

Organizacje prowadzące działalność gospodarczą mogą skorzystać z niskoprocentowanej mikropożyczki (do 5 000 zł) także jeśli ich średnioroczne zatrudnienie przekracza 10 osób. Nowelizacja Tarczy podniosła limit zatrudnienia dla uprawnionych do mikropożyczki aż do 250 osób, zmienił się też na bardziej przyjazny warunek umorzenia pożyczki - wystarczy prowadzenie działalności gospodarczej przez trzy miesiące od jej udzielenia. Nabór wniosków o mikropożyczki już trwa, szczegóły dotyczące pożyczek znajdziesz [tutaj](#).

Podstawa prawna: znowelizowany Art 15zzd Tarczy Antykryzysowej
Autor: r.pr. Stefan Mazurkiewicz

Ad 3) dotyczące tylko organizacji pożytku publicznego

Przedłużenie terminu złożenia zeznania podatkowego przez OPP

W nowelizacji ten przepis doprecyzowano tak, żeby nie było wątpliwości - organizacja pożytku publicznego zostanie przekazane na jej rzecz środki z 1% jeśli zeznanie złożone zostanie do końca maja, lub jego korekta - do końca czerwca.

Zmieni się też termin złożenia przez organizacje pożytku publicznego sprawozdania z działalności oraz zatwierdzonego sprawozdania finansowego, przyjęta ustawa daje Przewodniczącemu Komitetu ds. Pożytku Publicznego prawo ogłoszenia nowego terminu na realizację obowiązku, który w normalnych warunkach przypadał na 15 lipca. Ustawa nie wskazuje konkretnej daty ale zakładam, że jedynym logicznym rozwiązaniem będzie ustalenie jej na 15 dni po nowej dacie zatwierdzenia sprawozdania finansowego, co wypadłoby 15 października.

Podstawa prawna: Art. 19 Tarczy Antykryzysowej 2 i dodany do Tarczy Antykryzysowej art. 15zzzzze
Podstawa prawna: Tarcza Antykryzysowa 1.0 ustawa weszła w życie w dniu 31 marca/1 kwietnia 2020 r. (Dziennik Ustaw z dnia 31 marca 2020, poz. 567, 568 i 569) natomiast Tarcza Antykryzysowa 2.0 - ustawa o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 - w dniu 18 kwietnia 2020 r. (Dziennik Ustaw z dnia 17 kwietnia 2020, poz. 695).
Autor: r.pr. Stefan Mazurkiewicz

OPIEKA ZDROWOTNA

Ustawodawca zdecydował się poszerzyć krąg podmiotów, do których zastosowane finansowanie świadczeń opieki zdrowotnej w związku z przeciwdziałaniem COVID-19 o lekarzy i lekarzy dentystów udzielających świadczeń w drodze teleporady.

Zgodnie z nowym brzmieniem art. 9, świadczenia opieki zdrowotnej, w tym transportu sanitarnego, wykonywane w związku z przeciwdziałaniem COVID-19, udzielone przez podmioty wykonujące działalność leczniczą oraz lekarzy i lekarzy dentystów, o których mowa w art. 7 ust. 4, wpisanych do wykazu, są finansowane przez Narodowy Fundusz Zdrowia ze środków pochodzących z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 oraz budżetu państwa z części, której dysponentem jest minister właściwy do spraw zdrowia, na podstawie sprawozdań i rachunków składanych do właściwego miejscowo dyrektora oddziału wojewódzkiego Narodowego Funduszu Zdrowia.”

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, tj. z dniem 31.03.2020 r.

Podstawa prawna: art. 1 pkt 7 ZmCOVID-19, Dz.U. z 2020, poz. 568

Znowelizowane przepisy: art. 9 ustawy o COVID-19

Autor: adw. Dariusz Ciepiela

OŚWIATA

W przypadku czasowego ograniczenia lub czasowego zawieszenia funkcjonowania żłobka, klubu dziecięcego lub dziennego opiekuna w celu przeciwdziałania COVID-19, otrzymane na zapewnienie funkcjonowania tego żłobka, klubu dziecięcego lub dziennego opiekuna dotacje celowe z budżetu państwa oraz środki z Funduszu Pracy przyznane na realizację rządowych programów, o których mowa w art. 62 ust. 1 ustawy z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. z 2020 r. poz. 326) nie podlegają zwrotowi.

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, tj. z dniem 31.03.2020 r.

Podstawa prawna: art. 1 pkt 14 ZmCOVID-19

Dodane przepisy: art. 15e ustawy o COVID-19

Autor: r.pr. Patrycja Nowak-Zaręba

POMOC SPOŁECZNA

Zawieszenie funkcjonowania centrum integracji społecznej lub klubu integracji społecznej

Wojewoda **może wydać polecenie** podmiotowi prowadzącemu centrum integracji społecznej lub klub integracji społecznej, o których mowa w ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 176), **zawieszenia zajęć** na czas oznaczony, w związku z przeciwdziałaniem COVID-19. W takim przypadku, stosuje się przepisy art. 11 ust. 1 oraz ust. 6-8 ustawy o COVID-19, co oznacza, że:

- 1) polecenie Wojewody w powyższym zakresie podlega natychmiastowemu wykonaniu. O wydanym poleceniu wojewoda niezwłocznie informuje właściwego ministra;
- 2) polecenie Wojewody w powyższym zakresie może być wydane także ustnie, telefonicznie, za pomocą środków komunikacji elektronicznej w rozumieniu art. 2 pkt 5 ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną (Dz. U. z 2020 r. poz. 344) lub za pomocą innych środków łączności. Treść oraz istotne motywy takiego załatwienia sprawy powinny być utrwalone w aktach w formie protokołu lub adnotacji podpisanej przez prowadzącego centrum integracji społecznej lub klub integracji społecznej adnotacji.
- 3) właściwy minister może wstrzymać wykonanie polecenia, o których mowa powyżej i wystąpić z wnioskiem do Prezesa Rady Ministrów o rozstrzygnięcie sporu, przedstawiając jednocześnie stanowisko w sprawie.

Dofinansowanie działalności centrum integracji społecznej, w szczególności, o którym mowa w art. 8 ust. 3 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (dalej: u.z.s.) oraz art. 10 u.z.s. lub klubu integracji społecznej nie ulega obniżeniu w związku z zawieszeniem zajęć.

Dofinansowanie o którym mowa w art. 8 ust. 3 u.z.s. to dotacja na działalność Centrum przez okres pierwszych 3 miesięcy, równa kwocie ustalonej jako iloczyn 50% kwoty zasiłku dla bezrobotnych, obowiązującej w dniu zawarcia porozumienia zawartego przez Marszałka województwa z instytucją tworzącą, oraz liczby uczestników zajęć reintegracji zawodowej i społecznej prowadzonych w Centrum i liczby pracowników Centrum zatrudnionych na okres nie krótszy niż rok, według stanu na koniec każdego miesiąca.

Przepis art. 10 u.z.s. przewiduje natomiast główne źródła finansowania działalności centrum integracji społecznej takiej jak: dotacja pochodząca z dochodów własnych jednostek samorządu terytorialnego, w tym przeznaczona na realizację programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, czy też środki z Unii Europejskiej.

Za czas zawieszenia zajęć, uczestnikowi centrum integracji społecznej przysługuje w pełnej wysokości świadczenie integracyjne:

- 1) w wysokości 50% zasiłku dla bezrobotnych w okresie próbnym oraz
- 2) w wysokości zasiłku dla bezrobotnych w okresie uczestnictwa w zajęciach w Centrum.

Rozwiązania wskazane w powyżej, dotyczące centrów integracji społecznej i klubów integracji społecznej są odpowiednio stosowane także w sytuacjach, kiedy zajęcia w nich zostały zawieszone przed 8 marca 2020 r.

Centra integracji społecznej oraz kluby integracji społecznej są podmiotami prowadzącymi działania z zakresu reintegracji zawodowej i społecznej osób podlegających wykluczeniu społecznemu, w szczególności osób: niepełnosprawnych, długotrwale bezrobotnych, uzależnionych od alkoholu i chorych psychicznie. W przypadku zawieszenia działalności centrów oraz klubów integracji społecznej, w celu zapewnienia ciągłości ich funkcjonowania, wprowadzono regulacje umożliwiające finansowanie ich działalności z dotacji przyznanych przez organ administracji publicznej, w szczególności dotacji, których wysokość uzależniona jest od liczby uczestników. W sytuacji zawieszenia zajęć prowadzonych w tych jednostkach ponoszą one koszty administracyjne (m.in.

utrzymanie budynku, koszty eksploatacyjne, telekomunikacyjne) oraz związane z zatrudnieniem personelu.

Dodatkowo, uczestnik zajęć centrum integracji społecznej otrzymuje z Funduszu Pracy świadczenie integracyjne w wysokości zasiłku dla bezrobotnych. Nowe brzmienie przepisu umożliwia wypłatę tego świadczenia, które jest często jedynym źródłem utrzymania, również w okresie zawieszenia zajęć prowadzonych przez centrum integracji społecznej w związku z przeciwdziałaniem COVID-19.

Świadczenie integracyjne będzie wypłacane w dotychczasowej wysokości dla uprawnionych uczestników na czas zawieszenia zajęć w centrum integracji społecznej. Powyższe rozwiązanie nie generuje więc dodatkowych kosztów dla Funduszu Pracy w tym zakresie.

Wejście w życie: art. 1 pkt 17 w zakresie dodawanego art. 31e - z mocą od dnia 8 marca 2020 r. w pozostałym zakresie zmiany wchodzi w życie z dniem ogłoszenia

Podstawa prawna: art. 1 pkt 14 oraz pkt 17 ustawy ZmCOVID-19

Dodane przepisy: art. 15c ust. 1-3, art. 31e ustawy o COVID-19

Autor: r.pr. Piotr Skawiński

Finansowanie ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi w przypadku zawieszenia lub czasowego zamknięcia ich działalności

W przypadku zawieszenia lub czasowego zamknięcia działalności ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, o których mowa w art. 51a ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1507, 1622, 1690, 1818 i 2473), w celu przeciwdziałania COVID-19, wojewoda przekazuje miesięczną kwotę dotacji na pokrycie bieżących kosztów ich prowadzenia. Ośrodkami wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi są: środowiskowy dom samopomocy lub klub samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi, które w wyniku upośledzenia niektórych funkcji organizmu lub zdolności adaptacyjnych wymagają pomocy do życia w środowisku rodzinnym i społecznym, w szczególności w celu zwiększania zaradności i samodzielności życiowej, a także ich integracji społecznej.

Wysokość miesięcznej kwoty dotacji z budżetu państwa na pokrycie bieżących kosztów prowadzenia środowiskowego domu samopomocy w sytuacji, o której powyżej, jest obliczana jako iloczyn aktualnej liczby osób, posiadających decyzje o skierowaniu nie większej niż statutowa liczba miejsc w tym domu oraz średniej miesięcznej kwoty dotacji wyliczonej dla województwa, zgodnie art. 51c ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (dalej: u.p.s.), z uwzględnieniem zwiększeń, o których mowa w art. 51c ust. 4 i 5 tej ustawy.

Zgodnie art. 51c ust. 3 pkt 1 u.p.s. wojewoda corocznie ustala średnią miesięczną wojewódzką kwotę dotacji na jednego uczestnika ośrodka wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w tym dla środowiskowych domów samopomocy w wysokości nie niższej niż 250% kryterium dochodowego, o którym mowa w art. 8 ust. 1 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej. W myśl art. 51c ust. 4 u.p.s. kwota dotacji może być zwiększona, nie więcej jednak niż o 20%, w zależności od liczby uczestników oraz zakresu, jakości i rodzaju świadczonych usług. Kwota dotacji może być również zwiększona, nie więcej niż o 30%, na uczestników z niepełnosprawnościami sprzężonymi lub spektrum autyzmu, którzy posiadają orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności wraz ze wskazaniem konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji (art. 51c ust. 5 u.p.s.).

Wysokość miesięcznej kwoty dotacji z budżetu państwa na pokrycie bieżących kosztów prowadzenia klubu samopomocy w sytuacji zawieszenia lub czasowego zamknięcia klubu jest obliczana jako iloczyn statutowej liczby miejsc w klubie oraz średniej miesięcznej kwoty dotacji wyliczonej dla województwa, zgodnie art. 51c ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Wojewoda corocznie ustala średnią miesięczną wojewódzką kwotę dotacji na jednego uczestnika klubów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w wysokości nie niższej niż 80% kryterium dochodowego, o którym mowa w art. 8 ust. 1 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej.

W przypadku zawieszenia lub czasowego zamknięcia działalności ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w celu zapewnienia ciągłości ich finansowania, konieczne było wprowadzenie regulacji umożliwiających wojewodom przekazywanie miesięcznej dotacji. W sytuacji zamknięcia lub zawieszenia działalności tych jednostek ponoszą one koszty administracyjne (m.in. utrzymanie budynku, koszty eksploatacyjne, telekomunikacyjne) oraz związane z zatrudnieniem personelu.

Ustawą z dnia 16 kwietnia 2020 r. o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2, do art. 15d ustawy o COVID-19 dodano ust. 4, zgodnie z którym, osoby ponoszące odpłatność za usługi świadczone w ośrodkach wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, o których mowa w art. 51a ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, zwalnia się na ich wniosek z odpłatności za okres niekorzystania z tych usług w związku z zawieszeniem lub czasowym zamknięciem działalności tych ośrodków, na zasadach i w trybie określonych w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, bez konieczności przeprowadzania rodzinnego wywiadu środowiskowego.

Możliwość zwolnienia z odpłatności uczestników ośrodka wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi reguluje przepis art. 51b ust. 6 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, w myśl którego, organ jednostki samorządu terytorialnego prowadzącej lub zlecającej prowadzenie ośrodka wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi może zwolnić osoby zobowiązane do odpłatności za usługi w ośrodkach wsparcia, na ich wniosek, częściowo lub całkowicie z tej odpłatności. Do takiego zwolnienia odpowiednie zastosowanie znajduje przepis art. 64 ustawy, przewidujący otwarty katalog przesłanek zwolnienia z opłat za pobyt mieszkańca domu pomocy społecznej. Taką przesłanką jest przykładowo występowanie uzasadnionych okoliczności, zwłaszcza długotrwałej choroby, bezrobocia, niepełnosprawności, śmierci członka rodziny, strat materialnych powstałych w wyniku klęski żywiołowej lub innych zdarzeń losowych. Zwolnienie z odpłatności oparte na przepisie art. 51b ust. 6 ustawy o pomocy społecznej ma zatem charakter fakultatywny. Rozstrzygając wniosek o zwolnienie organ korzysta z uznania administracyjnego zaś odpowiednie stosowanie przepisu art. 64 ustawy nakazuje dodatkowo przeprowadzenie rodzinnego wywiadu środowiskowego.

Omawiana nowelizacja ustawy o COVID-19, po pierwsze, przewiduje obligatoryjne zwolnienie uczestników z odpłatności za usługi świadczone w ośrodkach wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, na ich wniosek, w związku z czasowym zamknięciem lub zawieszeniem działalności tych ośrodków, oraz - po drugie - znosi obowiązek przeprowadzenia wywiadu środowiskowego na okoliczność zwolnienia, co wpisuje się w generalną zasadę przyjętą na mocy art. 15o ustawy o COVID-19, zgodnie z którą ilekroć ustawa o pomocy społecznej wymaga przeprowadzenia rodzinnego wywiadu środowiskowego lub jego aktualizacji, ustalenie sytuacji osobistej, rodzinnej, dochodowej i majątkowej zamiast przeprowadzenia rodzinnego wywiadu środowiskowego lub jego aktualizacji może nastąpić na podstawie: rozmowy telefonicznej z pracownikiem socjalnym, oraz, dokumentów lub oświadczenia, o których mowa w art. 107 ust. 5b ustawy o pomocy społecznej, a także ich kopii, w tym elektronicznych, uzyskanych od osoby lub rodziny ubiegającej się o pomoc lub informacji udostępnionych przez podmioty, o których mowa w art. 105 tej ustawy.

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, tj. z dniem 31.03.2020 r. **oraz z dniem 18.04.2020 r.**

Podstawa prawna: art. 1 pkt 14 ustawy ZmCOVID-19, **art. 73 pkt 19 ustawy z dnia 16 kwietnia 2020 r. o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 (Dz. U. z 2020 r., poz. 695)**

Dodane przepisy: art. 15d ust. 1-3, **ust. 4** ustawy o COVID-19

Autor: r.pr. Piotr Skawiński

Przedłużenie ważności orzeczeń o niepełnosprawności lub orzeczeń o stopniu niepełnosprawności

Z przyczyn związanych z przeciwdziałaniem COVID-19, orzeczenie o niepełnosprawności albo orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, wydane na czas określony na podstawie ustawy z dnia 27

sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, którego ważność:

- 1) upłynęła w terminie do 90 dni przed dniem wejścia w życie ustawy o COVID-19 (tj. przed 8 marca 2020 r.), pod warunkiem złożenia w tym terminie kolejnego wniosku o wydanie orzeczenia, zachowuje ważność do upływu 60 dnia od dnia odwołania stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii, jednak nie dłużej niż do dnia wydania nowego orzeczenia o niepełnosprawności albo orzeczenia o stopniu niepełnosprawności;
- 2) upływa w terminie od dnia wejścia w życie ustawy o COVID-19, tj. od 8 marca 2020 r., zachowuje ważność do upływu 60 dnia od dnia odwołania stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii, jednak nie dłużej niż do dnia wydania nowego orzeczenia o niepełnosprawności albo orzeczenia o stopniu niepełnosprawności.

Ustawa o COVID-19 weszła w życie 8 marca 2020 r. W związku z powyższym, dla zastosowania regulacji, o której mowa w pkt 1) powyżej, ważność orzeczenia mogła upłynąć nie później niż 9 grudnia 2019 r. pod warunkiem złożenia w tym terminie kolejnego wniosku o wydanie orzeczenia.

Z przyczyn związanych z przeciwdziałaniem COVID-19, w związku z zachowaniem ważności orzeczeń o niepełnosprawności albo orzeczeń o stopniu niepełnosprawności, na okres wskazany w pkt 1) i pkt 2) powyżej, karty parkingowe, o których mowa w art. 8 ust. 4 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2020 poz. 110 i 284) zachowują ważność do 60 dnia od dnia odwołania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii, nie dłużej jednak niż do dnia wydania nowego orzeczenia o niepełnosprawności albo orzeczenia o stopniu niepełnosprawności.

Z przyczyn związanych z przeciwdziałaniem COVID-19, karty parkingowe, o których mowa w art. 8 ust. 5 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym, zachowują ważność do 60 dnia od dnia odwołania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii.

Wprowadzona regulacja **wydłuża termin ważności orzeczeń** o niepełnosprawności albo orzeczeń o stopniu niepełnosprawności, których ważność upływa przed dniem wejścia w życie ustawy o COVID-19 i **w związku z upływem terminu ich ważności osoba wystąpiła z wnioskiem o wydanie kolejnego orzeczenia ponownie ustalającego niepełnosprawność albo stopień niepełnosprawności**. Wprowadzona regulacja obejmuje w tym przypadku sprawy wszczęte a niezakończone wydaniem orzeczenia potwierdzającego niepełnosprawność wyłącznie z powodu wprowadzonego stanu epidemicznego jak i stanu epidemii.

Wydłużeniu ulega również ważność orzeczeń o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności, których termin ważności upływa w terminie od dnia wejścia w życie ustawy o COVID-19. **Wydłużenie ważności tej grupy orzeczeń nie jest warunkowane złożeniem wniosku o wydanie ponownych orzeczeń ustalających niepełnosprawność albo stopień niepełnosprawności z powodu wystąpienia sytuacji zagrożenia rozprzestrzeniania się zakażeń wirusem COVID-19.**

Maksymalny termin ważności wydłużonych orzeczeń upływa w terminie do 60 dnia od dnia odwołania stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii, jednak nie dłużej niż do dnia wydania nowego orzeczenia o niepełnosprawności albo orzeczenia o stopniu niepełnosprawności.

Analogicznemu wydłużeniu podlega ważność kart parkingowych, wydanych zarówno dla osób niepełnosprawnych, jak i placówek zajmujących się opieką nad tymi osobami.

W przypadku, w którym osoba wnioskująca o wydanie orzeczenia nie uzyska orzeczenia jako dokumentu potwierdzającego jej niepełnosprawność, traci prawo do wielu ulg, uprawnień i świadczeń pieniężnych, nie będzie mogła również korzystać z różnych form rehabilitacji. Przerwanie ciągłości procesu orzekania oraz znaczny okres oczekiwania na wydanie orzeczenia może wywołać wiele negatywnych skutków dla osób niepełnosprawnych jak i pracodawców. Powiatowe zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności (jako pierwsza instancja) oraz wojewódzkie zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności (jako druga instancja) wydają orzeczenia o niepełnosprawności, stopniu niepełnosprawności oraz orzeczenia o wskazaniach do ulg i uprawnień. Wydanie przez zespół do spraw orzekania o niepełnosprawności orzeczenia ustalającego niepełnosprawność albo stopień niepełnosprawności oraz związanych z nim wskazań następuje po przeprowadzeniu przez skład orzekający postępowania obejmującego badanie lekarskie oraz wywiad sporządzony przez co

najmniej jednego specjalistę (spośród: psychologa, pedagoga, pracownika socjalnego albo doradcy zawodowego) co do zasady po osobistym stawiennictwie osoby orzekanej w zespole. Szacuje się, że organy orzecznicze wydają miesięcznie łącznie ok. 60 tys. orzeczeń potwierdzających niepełnosprawność. Orzeczenie o zaliczeniu osoby do osób niepełnosprawnych potwierdza samą niepełnosprawność, wskazuje również formy rehabilitacji zawodowej i społecznej z jakich osoba, która uzyskała status osoby niepełnosprawnej może korzystać oraz warunkuje prawo do korzystania z wielu ulg i uprawnień przyznanych na podstawie odrębnych przepisów. Orzeczenie pozwala korzystać z szeregu form pomocy i uprawnień, do których należą:

- 1) w zakresie rehabilitacji zawodowej i zatrudnienia m.in.:
 - a) możliwość uzyskania odpowiedniego zatrudnienia (w tym w zakładach aktywności zawodowej i zakładach pracy chronionej),
 - b) możliwość uczestnictwa w szkoleniach (w tym specjalistycznych),
 - c) możliwość korzystania ze ściśle określonych przywilejów pracowniczych, tj. prawa do dodatkowego urlopu wypoczynkowego, dłuższej przerwy w pracy, krótszego wymiaru czasu pracy,
- 2) w zakresie rehabilitacji społecznej m.in.:
 - a) możliwość uczestnictwa w terapii zajęciowej realizowanej w warsztatach terapii zajęciowej oraz możliwość uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych,
 - b) dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze oraz pomoce techniczne, ułatwiające funkcjonowanie danej osoby,
- 3) ulgi w podatkach, zniżki w komunikacji, zwolnienia z opłat radiowo-telewizyjnych (abonamentu),
- 4) usługi socjalne, opiekuńcze, terapeutyczne i rehabilitacyjne świadczone przez instytucje pomocy społecznej, organizacje pozarządowe oraz inne placówki,
- 5) uprawnienia do świadczeń rodzinnych: dodatków do zasiłku rodzinnego związanych z niepełnosprawnością, świadczeń opiekuńczych, w tym świadczenie pielęgnacyjne, zasiłku pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego,
- 6) uprawnienia do świadczeń z pomocy społecznej (m.in. zasiłek stały, zasiłek okresowy).

Konieczność sprawnego niezakłóconego orzekania o stopniu niepełnosprawności ma kluczowe znaczenie dla pracodawców zatrudniających osoby niepełnosprawne.

Konsekwencją braku ważnego orzeczenia potwierdzającego niepełnosprawność będzie też niemożność uzyskiwania przez pracodawcę wsparcia w postaci miesięcznego dofinansowania do wynagrodzenia pracowników niepełnosprawnych.

Ponadto, posiadanie przez pracowników ważnego orzeczenia o stopniu niepełnosprawności jest niezwykle istotne dla pracodawców posiadających statusy zakładów pracy chronionej lub zakładów aktywności zawodowej. Uzyskanie decyzji w sprawie statusu jest uzależnione m.in. od osiągnięcia określonych wskaźników zatrudnienia osób niepełnosprawnych. Pozbawienie pracodawców statusów zakładów pracy chronionej i zakładów aktywności zawodowej oznaczać będzie z kolei utratę uprawnień do ulg w podatkach i opłatach cywilno-prawnych.

Konieczność wykazywania określonych wskaźników zatrudnienia osób niepełnosprawnych jest istotna także dla pracodawców pobierających miesięczne dofinansowanie do wynagrodzenia. Jeżeli pracodawca zatrudnia powyżej 25 pracowników w przeliczeniu na pełne etaty i nie osiąga wskaźnika zatrudnienia osób niepełnosprawnych w wysokości 6%, jest wyłączony od możliwości pobierania tej pomocy.

W przypadku płatników wpłat na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych brak ważnych orzeczeń potwierdzających niepełnosprawność pracowników oznaczać będzie albo powstanie obowiązku wpłat albo większą kwotę tych wpłat.

W przypadku osób, które są uczestnikami programów aktywizacji społecznej i zawodowej finansowanych ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych na podstawie art. 36 i art. 47 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych lub ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach RPO oraz PO WER i jednocześnie wystąpiły o wydanie kolejnego orzeczenia, w trakcie swojego uczestnictwa w

projekcie, konsekwencją znaczącego odroczenia w czasie możliwości uzyskania decyzji jest utrata statusu beneficjenta programu. Dla realizatorów projektów, którymi w znaczącej większości są organizacje pozarządowe, sytuacja taka oznacza konieczność zwrotów środków przeznaczonych na wsparcie osoby, która nie uzyskała kolejnego orzeczenia w okresie realizacji projektu, uznanych za wydatek niekwalifikowalny.

Wejście w życie: art. 1 pkt 14 w zakresie dodawanego art. 15h ust. 1 pkt 1 – z mocą od dnia 9 grudnia 2019 r., art. 1 pkt 14 w zakresie dodawanego art. 15h ust. 1 pkt 2 – z mocą od dnia 8 marca 2020 r., w pozostałym zakresie zmiany wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, tj. z dniem 31.03.2020 r.

Podstawa prawna: art. 1 pkt 14 ustawy ZmCOVID-19

Dodane przepisy: art. 15h ust. 1-3 ustawy o COVID-19

Autor: r.pr. Piotr Skawiński

Przedłużenie okresu obowiązywania decyzji przyznających świadczenia z pomocy społecznej na okres przedłużonej ważności orzeczeń o niepełnosprawności lub orzeczeń o stopniu niepełnosprawności

Jeżeli decyzja przyznająca świadczenie z pomocy społecznej, o której mowa w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, została wydana w związku z niepełnosprawnością potwierdzoną orzeczeniem i okres, na który została przyznana pomoc, jest uzależniony terminem ważności orzeczenia o niepełnosprawności lub orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, okres wskazany w decyzji ulega przedłużeniu na okres, na jaki zachowuje ważność orzeczenie o niepełnosprawności lub orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, zgodnie z przepisem art. 15h ust. 1 i 2 ustawy o COVID-19, **na podstawie decyzji wydanej z urzędu**. Wobec powyższego, **okres wskazany w decyzji ulega przedłużeniu do upływu 60 dnia** od dnia odwołania stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii, jednak nie dłużej niż do dnia wydania nowego orzeczenia o niepełnosprawności albo orzeczenia o stopniu niepełnosprawności.

Zmiana decyzji w przypadku, o którym mowa powyżej, nie wymaga przeprowadzenia rodzinnego wywiadu środowiskowego ani jego aktualizacji.

Jednym z powodów udzielenia wsparcia z zakresu pomocy społecznej jest niepełnosprawność (art. 7 pkt 5 ustawy o pomocy społecznej). Jednocześnie na gruncie ustawy o pomocy społecznej (art. 6 pkt 1 tej ustawy), legitymowanie się znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności w rozumieniu przepisów o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych uznawane jest za całkowitą niezdolność to pracy, która poza koniecznością spełniania określonego kryterium dochodowego, jest przesłanką do przyznania zasiłku stałego. Zgodnie z praktyką ośrodków pomocy społecznej, świadczenia z pomocy społecznej (w tym przede wszystkim prawo do zasiłku stałego) jest uwarunkowane terminem ważności orzeczenia o znacznym czy umiarkowanym stopniu niepełnosprawności. Ponadto, stosownie do przepisu art. 53 ust. 8 ustawy o pomocy społecznej, w stosunku do osób, które posiadają orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, może być wydana decyzja o skierowaniu do korzystania ze wsparcia w mieszkaniu chronionym wspieranym na czas nieokreślony, podczas gdy zasadą jest przyznanie przedmiotowego wsparcia na czas określony (art. 53 ust. 7 ustawy o pomocy społecznej).

W związku z działaniami mającymi na celu przeciwdziałanie COVID-19 zostały wprowadzone przepisy mające na celu przedłużenie czasowe ważności powyżej wskazanych orzeczeń. Niezbędne było zatem wprowadzenie regulacji wprost wskazujących sposób postępowania ze świadczeniami przyznanymi z pomocy społecznej w związku z tymi orzeczeniami o niepełnosprawności. W takim przypadku, z urzędu wydawana jest decyzja zmieniająca bez konieczności przeprowadzenia rodzinnego wywiadu środowiskowego lub jego aktualizacji. Przedłużenie czasu, na który została przyznana pomoc, nie oznacza jednak automatycznie braku możliwości zmiany decyzji z powodów, o których mowa w art. 106 ust. 5 ustawy o pomocy społecznej. Dotyczy to np. przypadku, gdy osoba lub rodzina na skutek zmiany sytuacji faktycznej (w tym zmiany sytuacji dochodowej) utraci prawo do powyżej wskazanych świadczeń.

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, tj. z dniem 31.03.2020 r.

Podstawa prawna: art. 1 pkt 14 ustawy ZmCOVID-19

Dodane przepisy: art. 15h ust. 4-5 ustawy o COVID-19

Uproszczona procedura przyznawania świadczeń z pomocy społecznej, świadczeń opiekuńczych o których mowa w ustawie o świadczeniach rodzinnych i zasiłku dla opiekuna

Z przyczyn związanych z przeciwdziałaniem COVID-19, ilekroć zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej wymagane jest przeprowadzenie rodzinnego wywiadu środowiskowego lub jego aktualizacji, w szczególności z osobą lub rodziną, które zostały poddane kwarantannie w związku z podejrzeniem zakażenia lub choroby zakaźnej, ustalenie sytuacji osobistej, rodzinnej, dochodowej i majątkowej zamiast przeprowadzenia rodzinnego wywiadu środowiskowego lub jego aktualizacji może nastąpić na podstawie:

- a. rozmowy telefonicznej z pracownikiem socjalnym, a w przypadku osób niepełnosprawnych z powodu dysfunkcji narządu słuchu przy wykorzystaniu środków wspierających komunikowanie się, o których mowa w art. 3 pkt 5 ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o języku migowym i innych środkach komunikowania się (Dz. U. z 2017 r. poz. 1824), oraz
- b. dokumentów lub oświadczenia, o których mowa w art. 107 ust. 5b ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, a także ich kopii, w tym elektronicznych, uzyskanych od osoby lub rodziny ubiegającej się o pomoc lub
- c. informacji udostępnionych przez podmioty, o których mowa w art. 105 tej ustawy.

W sytuacji, o której mowa powyżej, w przypadku osób korzystających ze stałych form pomocy, u których nie nastąpiła zmiana danych, aktualizacji rodzinnego wywiadu środowiskowego nie sporządza się, pomimo upływu ustawowego terminu. W takim przypadku aktualizację rodzinnego wywiadu środowiskowego sporządza się niezwłocznie po odwołaniu stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii.

Stosownie do przepisu art. 107 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej, w przypadku osób korzystających ze stałych form pomocy aktualizację sporządza się, mimo braku zmiany danych, nie rzadziej niż co 6 miesięcy, a w przypadku osób przebywających w domach pomocy społecznej - nie rzadziej niż co 12 miesięcy. Osoby korzystające ze stałych form pomocy to przykładowo beneficjenci zasiłków stałych. Jeżeli zatem nie nastąpiła zmiana danych u osób pobierających zasiłek stały, wówczas w okresie stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii nie ma obowiązku sporządzania aktualizacji wywiadu środowiskowego nawet jeśli upłynął 6-cio miesięczny termin od ostatnio przeprowadzonego wywiadu/aktualizacji wywiadu. Obowiązek ten zaistnienie po odwołaniu stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii.

Z przyczyn związanych z przeciwdziałaniem COVID-19 przyznawanie lub aktualizacja prawa do świadczeń opiekuńczych, o których mowa w ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (tj. zasiłku pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego, świadczenia pielęgnacyjnego), oraz zasiłku dla opiekuna, o którym mowa w ustawie z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów, **w szczególności** osobie, która została poddana kwarantannie w związku z podejrzeniem o zakażenie lub o chorobę zakaźną, nie wymaga przeprowadzenia rodzinnego wywiadu środowiskowego, a ustalenie sprawowania opieki może nastąpić w szczególności na podstawie:

- 1) rozmowy telefonicznej z pracownikiem socjalnym oraz
- 2) dokumentów lub oświadczeń, a także ich kopii, w tym elektronicznych, uzyskanych od osoby ubiegającej się o świadczenie lub je otrzymującej lub od członków jej rodziny.

Z przyczyn związanych z przeciwdziałaniem COVID-19 w celu ochrony pracowników socjalnych przed narażeniem na zakażenie chorobą zakaźną, a także w celu zapobieżenia rozprzestrzeniania się choroby zakaźnej za pośrednictwem pracownika socjalnego, zniesiono obowiązek przeprowadzenia rodzinnego wywiadu środowiskowego przed wydaniem decyzji w sprawie przyznania pomocy społecznej osobom lub rodzinom jej wymagającym i pozostającym w odosobnieniu ze względu na podejrzenie o zakażenie lub o chorobę zakaźną. Jednocześnie wobec użycia w przepisie art. 15o ust. 1 zwrotu „**w szczególności** osobie lub rodzinie, które zostały poddane kwarantannie” należy uznać, że uproszczoną procedurę przyznawania świadczeń można zastosować także w stosunku do innych potrzebujących wsparcia osób i rodzin, nie tylko zaś do tych

które zostały poddane kwarantannie - o ile będzie to uzasadnione przyczynami związanymi z przeciwdziałaniem COVID-19.

Ustawą z dnia 16 kwietnia 2020 r. o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2, przededagowano przepis art. 15o ust. 1 ustawy o COVID-19 w ten sposób, że zniesienie obowiązku przeprowadzenia wywiadu środowiskowego (lub jego aktualizacji) w czasie panującej epidemii dotyczy już nie tylko spraw związanych z przyznaniem świadczeń z pomocy społecznej lecz wszystkich spraw rozpatrywanych na gruncie ustawy o pomocy społecznej, w których zgodnie z tą ustawą przewidziany jest wymóg przeprowadzenia wywiadu lub jego aktualizacji. Przykładem takiej sprawy jest zwolnienie z opłat za pobyt mieszkańca w domu pomocy społecznej (art. 64 ustawy o pomocy społecznej).

Ustalenie sytuacji osobistej rodzinnej, dochodowej i majątkowej może następować na podstawie rozmowy telefonicznej przeprowadzonej z pracownikiem socjalnym **oraz** na podstawie dokumentów, o których mowa w art. 107 ust. 5b ustawy o pomocy społecznej, a także ich kopii (w tym elektronicznych kopii uzyskanych od osoby lub rodziny ubiegającej się o pomoc) lub informacji udostępnionych w trybie art. 105 ustawy o pomocy społecznej (tj. na wniosek kierownika ośrodka pomocy społecznej lub dyrektora centrum usług społecznych lub pracownika socjalnego przez jednostki sektora finansów publicznych, w tym sądy, Policję, Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego i organy administracji publicznej, a także kuratorów sądowych, pracodawców, podmioty wykonujące działalność leczniczą, przedszkola, szkoły, placówki, szkoły wyższe, organizacje pozarządowe itp.). Użycie łącznika „**oraz**” oznacza, że samo przeprowadzenie rozmowy telefonicznej z pracownikiem socjalnym będzie niewystarczające i każdorazowo, powinno zostać uzupełnione zebraniem dokumentów, o których mowa w art. 107 ust. 5b ustawy o pomocy społecznej (lub ich kopii, w tym także elektronicznych) lub informacji udostępnionych w trybie art. 105 tej ustawy. Uwzględniając sytuację osób niepełnosprawnych z powodu dysfunkcji narządu słuchu, w najnowszej nowelizacji ustawy o COVID-19 przewidziano, że ustalenie sytuacji osobistej, rodzinnej, dochodowej i majątkowej tych osób może nastąpić przy wykorzystaniu środków wspierających komunikowanie się, o których mowa w art. 3 pkt 5 ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o języku migowym i innych środkach komunikowania się, a zatem w szczególności poprzez: korzystanie z poczty elektronicznej, przysyłanie wiadomości tekstowych, w tym z wykorzystaniem wiadomości SMS, MMS lub komunikatorów internetowych, komunikację audiowizualną, w tym z wykorzystaniem komunikatorów internetowych, przysyłanie faksów, czy też poprzez strony internetowe spełniające standardy dostępności dla osób niepełnosprawnych.

Przepis dotyczący możliwości nieprzeprowadzania rodzinnego wywiadu środowiskowego ma również zastosowanie przy ustalaniu lub weryfikacji prawa do świadczeń opiekuńczych, o których mowa w ustawie o świadczeniach rodzinnych oraz zasiłku dla opiekuna o którym mowa w ustawie o ustaleniu i wypłacie zasiłku dla opiekuna.

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, tj. z dniem 31.03.2020 r. **oraz z dniem 18.04.2020 r.**

Podstawa prawna: art. 1 pkt 14 ustawy ZmCOVID-19, **art. 73 pkt 23 ustawy z dnia 16 kwietnia 2020 r. o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 (Dz. U. z 2020 r., poz. 695)**

Dodane przepisy: art. 15o ust. 1, **ust. 1a**, ust. 2 ustawy o COVID-19

Autor: r.pr. Piotr Skawiński

Obniżenie wynagrodzenia lub dochodu z pozarolniczej działalności gospodarczej jako utrata dochodu w rozumieniu przepisów o świadczeniach rodzinnych i o pomocy osobom uprawnionym do alimentów

Ustawą z dnia 16 kwietnia 2020 r. o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2, dodano przepis art. 150a, zgodnie z którym:

1. Obniżenie wynagrodzenia z tytułu zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej lub obniżenie dochodu z pozarolniczej działalności gospodarczej w rozumieniu ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 111) z powodu przeciwdziałania COVID-19, stanowi utratę dochodu w rozumieniu tej ustawy i jest uwzględniane przy ustalaniu prawa do świadczeń rodzinnych na okresy zasiłkowe od dnia 1 listopada 2019 r. do dnia 31 października 2021 r.

2. Obniżenie wynagrodzenia z tytułu zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej lub obniżenie dochodu z pozarolniczej działalności gospodarczej w rozumieniu ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2019 r. poz. 670, 730, 1802 i 1818) z powodu przeciwdziałania COVID-19, stanowi utratę dochodu w rozumieniu tej ustawy i jest uwzględniane przy ustalaniu prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego na okresy świadczeniowe od dnia 1 października 2019 r. do dnia 30 września 2021 r.

Powyższe regulacje mają istotne znaczenie z punktu widzenia zasad przyznawania świadczeń rodzinnych oraz świadczenia z funduszu alimentacyjnego. Przykładowo, zgodnie z przepisami art. 5 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych, zasiłek rodzinny przysługuje osobom uprawnionym jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza kwoty 674,00 zł (ust. 1). W przypadku utraty dochodu przez członka rodziny, osobę uczącą się lub dziecko pozostające pod opieką opiekuna prawnego w roku kalendarzowym poprzedzającym okres zasiłkowy lub po tym roku, ustalając ich dochód, **nie uwzględnia się dochodu utraconego (ust. 4)**. Ponadto, w myśl przepisu art. 24 ust. 6 ustawy o świadczeniach rodzinnych, w przypadku świadczeń ustalanych na okres zasiłkowy (jak zasiłek rodzinny), w razie utraty dochodu prawo do świadczeń rodzinnych ustala się od pierwszego miesiąca następującego po miesiącu, w którym nastąpiła utrata dochodu, nie wcześniej jednak niż od miesiąca złożenia wniosku. Odpowiednio, stosownie do przepisów art. 9 ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty 800 zł (ust. 2). W przypadku utraty dochodu przez członka rodziny w roku kalendarzowym poprzedzającym okres świadczeniowy lub po tym roku, ustalając jego dochód, nie uwzględnia się dochodu utraconego (ust. 3).

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, tj. z dniem 18.04.2020 r.

Podstawa prawna: art. 73 pkt 24 ustawy z dnia 16 kwietnia 2020 r. o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 (Dz. U. z 2020 r., poz. 695)

Dodane przepisy: art. 150a ust. 1-2 ustawy o COVID-19

Autor: r.pr. Piotr Skawiński

Zobowiązanie osoby stosującej przemoc w rodzinie do opuszczenia mieszkania w dobie COVID-19

W myśl dodanego do ustawy o COVID-19 przepisu art. 15zzu ust. 2, ochrona przed eksmisją z lokali mieszkalnych w okresie epidemii COVID-19 nie obejmuje osób które stosują przemoc w rodzinie, wobec których nakazano opuszczenie mieszkania w trybie art. 11a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Zgodnie z przywołanym przepisem art. 11a, jeżeli członek rodziny wspólnie zajmujący mieszkanie, swoim zachowaniem polegającym na stosowaniu przemocy w rodzinie czyni szczególnie uciążliwym wspólne zamieszkiwanie, osoba dotknięta przemocą może żądać, aby sąd zobowiązał go do opuszczenia mieszkania (ust. 1). Sąd rozpoznaje sprawę w trybie przepisów ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego o postępowaniu nieprocesowym. Postanowienie zapada po przeprowadzeniu rozprawy, która powinna odbyć się w

terminie jednego miesiąca od dnia wpływu wniosku. Staje się ono wykonalne z chwilą ogłoszenia i może być zmienione lub uchylone w razie zmiany okoliczności (ust. 2). Do wykonania obowiązku orzeczonego na podstawie ust. 1 stosuje się odpowiednio przepisy o egzekucji obowiązku opróżnienia lokalu służącego zaspokajaniu potrzeb mieszkaniowych dłużnika (ust. 3).

Jednocześnie, na mocy znowelizowanego przepisu art. 14a ust. 4 ustawy o COVID-19, sprawom prowadzonym przez sądy na podstawie art. 11a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie nadano status sprawy pilnej.

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, tj. z dniem 18.04.2020 r.

Podstawa prawna: art. 73 pkt 18, pkt 47 ustawy z dnia 16 kwietnia 2020 r. o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 (Dz. U. z 2020 r., poz. 695)

Dodane przepisy: art. 14a ust. 4 pkt 18, art. 15zzu ust. 2 ustawy o COVID-19

Autor: r.pr. Piotr Skawiński

Przeniesienie pracownika samorządowego do wykonywania pracy w jednostce organizacyjnej pomocy społecznej w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii

Ustawą z dnia 16 kwietnia 2020 r. o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 przewidziano możliwość czasowego przeniesienia pracownika samorządowego do pracy w jednostce organizacyjnej pomocy społecznej w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii. Możliwość taka wynika co prawda również z przepisów obowiązującej ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych, jednakże na gruncie art. 22 tej ustawy, ograniczona jest wyłącznie to pracowników zatrudnionych na stanowiskach urzędniczych, w tym kierowniczych stanowiskach urzędniczych, a zatem - na stanowiskach związanych głównie z administrowaniem, zarządzaniem jednostkami. Tymczasem z uwagi na stwierdzone przypadki szybkiego rozprzestrzeniania się wirusa w takich jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej jak przykładowo domy pomocy społecznej, konieczność odizolowania zarażonych wirusem pracowników tych jednostek opiekujących się podopiecznymi, spowodowała bardzo uciążliwe niedobory kadrowe. Dodany przepis art. 15zzz¹ ustawy o COVID-19 ma w praktyce umożliwić zasilenie tych jednostek pracownikami samorządowymi innych jednostek organizacyjnych, zatrudnionymi także na stanowiskach pomocniczych i obsługi jak przykładowo - pracownik socjalny, opiekun, asystent osoby niepełnosprawnej itp.

Pracownika samorządowego, o którym mowa w ustawie z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1282) można zatem tymczasowo przenieść, za jego zgodą, do wykonywania innej pracy, niż określona w umowie o pracę, zgodnej z jego kwalifikacjami, w jednostce organizacyjnej pomocy społecznej, o której mowa w art. 6 pkt 5 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, w tej samej lub innej miejscowości, jeżeli nie narusza to ważnego interesu jednostki, która dotychczas zatrudniała pracownika samorządowego, oraz przemawiają za tym ważne potrzeby po stronie jednostki przejmującej. **Okres wykonywania pracy, o której mowa w ust. 1, nie może być dłuższy niż do 30 dni od dnia odwołania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii.**

Przeniesienia dokonuje się w drodze porozumienia jednostek, zawierającego w szczególności:

- 1) wskazanie podstawy prawnej przeniesienia;
- 2) dane pracownika i jego kwalifikacje oraz dotychczasowe stanowisko pracy;
- 3) określenie nowego stanowiska pracy;
- 4) określenie daty, z jaką nastąpi przeniesienie, rozpoczęcie i zakończenie świadczenia pracy;
- 5) informacje o wynagrodzeniu, w wysokości nie niższej niż dotychczasowe;
- 6) oświadczenie, że przeniesienie nie narusza ważnego interesu jednostki, która dotychczas zatrudniała pracownika;
- 7) wskazanie potrzeb jednostki przyjmującej uzasadniających przeniesienie;

8) określenie zasad odpowiedzialności jednostki, która dotychczas zatrudniała pracownika i jednostki przyjmującej za zobowiązania wynikające ze stosunku pracy.

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, tj. z dniem 18.04.2020 r.

Podstawa prawna: art. 73 pkt 50 ustawy z dnia 16 kwietnia 2020 r. o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 (Dz. U. z 2020 r., poz. 695)

Dodane przepisy: art. 15zzz1 ustawy o COVID-19

Autor: r.pr. Piotr Skawiński

Wyłączenie stosowania wybranych przepisów ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do dnia odwołania stanu zagrożenia epidemicznego i stanu epidemii

Na mocy ustawy z dnia 16 kwietnia 2020 r. o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2, do dnia odwołania stanu zagrożenia epidemicznego i stanu epidemii ogłoszonego w związku z COVID-19, przepisów art. 95 ust. 3–4a, art. 109 ust. 2 i 3 oraz art. 230 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1111, 924 i 1818) w zakresie limitu liczby dzieci i osób, które osiągnęły pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej, o których mowa w art. 37 ust. 2, oraz w zakresie kryterium wieku dzieci, nie stosuje się do dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w związku z przeciwdziałaniem COVID-19.

W związku z powyższym, do dnia odwołania stanu zagrożenia epidemicznego i stanu epidemii, w przypadku dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w związku z przeciwdziałaniem COVID-19:

- 1) w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu socjalizacyjnego, interwencyjnego lub specjalistyczno-terapeutycznego można umieścić, w tym samym czasie, łącznie więcej niż 14 dzieci oraz osób, które osiągnęły pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej, o których mowa w art. 37 ust. 2,
- 2) w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego można umieścić, w tym samym czasie, łącznie więcej niż 8 dzieci oraz osób, które osiągnęły pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej, o których mowa w art. 37 ust. 2,
- 3) nie obowiązuje limit do 10 dzieci w razie konieczności umieszczenia rodzeństwa w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego,
- 4) w regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej można umieścić, w tym samym czasie, łącznie więcej niż 30 dzieci; nie obowiązuje także limit do 45 dzieci za zezwoleniem Wojewody,
- 5) liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych o których mowa w art. 229 ust. 1-3 ustawy (tj. placówkach działających przed wejściem w życie przepisów ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej) może być wyższa niż 30.

Ponadto, do dnia odwołania stanu zagrożenia epidemicznego i stanu epidemii ogłoszonego w związku z COVID-19, starosta może zawiesić dokonywanie określonych w dziale III w rozdziale 4 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej ocen sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej oraz ocen rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka.

Zgodnie z przepisami art. 131 ust. 1, art. 134 ust. 1 i ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej:

- ocena sytuacji dziecka powinna być przeprowadzana w miarę potrzeb, jednak w przypadku dzieci w wieku poniżej 3 lat nie rzadziej niż co 3 miesiące, a w przypadku dzieci starszych nie rzadziej niż co 6 miesięcy;
- organizator rodzinnej pieczy zastępczej dokonuje pierwszej oceny rodziny zastępczej albo prowadzącego rodzinny dom dziecka nie później niż przed upływem roku od umieszczenia pierwszego dziecka w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka;
- kolejna ocena rodziny zastępczej albo prowadzącego rodzinny dom dziecka jest dokonywana po upływie roku od dokonania pierwszej oceny, a następnie nie rzadziej niż co 3 lata.

Omawiane przepisy stwarzają dla starosty możliwość zawieszenia przeprowadzania powyższych ocen natomiast decyzja w tym zakresie należy do starosty. W razie stwierdzenia takiej potrzeby, oraz przy zapewnieniu warunków adekwatnych do panującej sytuacji, starosta może ocen dokonywać także w okresie stanu zagrożenia epidemicznego i stanu epidemii ogłoszonego w związku z COVID-19.

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, tj. z dniem 18.04.2020 r.

Podstawa prawna: art. 73 pkt 57 ustawy z dnia 16 kwietnia 2020 r. o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 (Dz. U. z 2020 r., poz. 695)

Dodane przepisy: art. 15zzzzzj, 15zzzzzk ustawy o COVID-19

Autor: r.pr. Piotr Skawiński

PRAWO BUDOWLANE / TELEKOMUNIKACJA

Zasadnicza konstrukcja wyłączenia stosowania przepisów ustawy Prawo budowlane, do projektowania, budowy, przebudowy, remontu, utrzymania i rozbiórki obiektów budowlanych, w tym zmiany sposobu użytkowania, w związku z przeciwdziałaniem COVID-19, nie uległa zmianie. Wprowadzono jednak procedurę towarzyszącą realizacji zamierzeń budowlanych, podejmowanych w związku z przeciwdziałaniem COVID-19. Autorzy projektu ustawy zmieniającej wyjaśnili w uzasadnieniu projektu, że nałożono na inwestora obowiązek niezwłocznego poinformowania organu administracji architektoniczno-budowlanej o robotach budowlanych oraz o zmianie sposobu użytkowania obiektu budowlanego lub jego części, które następują w związku z przeciwdziałaniem COVID-19. **Wymóg przekazania tej informacji nie jest przy tym warunkiem przystąpienia do wykonywania robót budowlanych albo dokonania zmiany sposobu użytkowania.** Celem – jak twierdzą autorzy projektu ustawy zmieniającej – jest umożliwienie ww. organom powzięcia wiedzy o inwestycjach realizowanych w związku z przeciwdziałaniem COVID-19 oraz umożliwienie działania, w przypadku, w którym roboty budowlane spowodują zagrożenie życia lub zdrowia ludzi. Wprowadzono możliwość wydania przez organ decyzji, podlegającej natychmiastowemu wykonaniu, a ustalającej wymagania dotyczące zabezpieczeń tych robót. Wprowadzono minimalne wymagania dla treści informacji od inwestora. Powinna ona określać podstawowe parametry realizowanego zamierzenia budowlanego. W przypadku robót budowlanych należy określić rodzaj, zakres i sposób wykonywania robót budowlanych oraz termin ich rozpoczęcia. Z kolei dla zmiany sposobu użytkowania konieczne jest wskazanie dotychczasowego i zamierzonego sposobu użytkowania obiektu budowlanego lub jego części. Dodatkowo wprowadzono obowiązek zapewnienia przez Inwestora objęcia kierownictwa oraz nadzoru przez osoby posiadające odpowiednie uprawnienia budowlane nad robotami budowlanymi, prowadzonymi w związku z przeciwdziałaniem COVID-19, których rozpoczęcie, zgodnie z przepisami ustawy – Prawo budowlane, wymaga uzyskania decyzji o pozwoleniu na budowę. Ustawodawca oczekuje obecnie, że osoby sprawujące kierownictwo i nadzór będą posiadały uprawnienia budowlane w specjalnościach opisanych w art. 15a ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane. Powyższych wymogów nie stosuje się do robót wymagających jedynie zgłoszenia.

Z dniem 18 kwietnia 2020 roku wyżej opisanymi rozwiązaniami objęto także projektowanie, budowę, przebudowę, remont, utrzymanie i rozbiórkę obiektów budowlanych dotyczących utrzymania ciągłości działania istotnych usług, w szczególności w zakresie telekomunikacji, łączności publicznej, transportu, świadczeń zdrowotnych, energii, handlu, gospodarki wodnej lub kanalizacyjnej, oczyszczania ścieków, porządku publicznego, obronności.

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, tj. z dniem 31.03.2020 r.

Podstawa prawna: art. 1 pkt 10 i art. 1 pkt 17 ZmCOVID-19, Dz.U. z 2020, poz. 568

Znowelizowane przepisy: art. 12 ustawy o COVID-19

Dodane przepisy: art. 31d ustawy o COVID-19

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem 18 kwietnia 2020 r.

Podstawa prawna: art. 73 pkt 16 ustawy z dnia 16 kwietnia 2020 r. o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 (Dz. U. z 2020 r., poz. 695)

Dodane przepisy: art. 12b ustawy o COVID-19

Autor: r.pr. Leszek Kaczmarek

Decyzja o pozwoleniu na użytkowanie - zastąpienie zgłoszeniem

Z dniem 18 kwietnia 2020 roku wprowadzono rozwiązanie polegające na tym, że w okresie stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19 przepisów art. 55 ust. 1 pkt 1 i 3 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane (Dz. U. z 2019 r. poz. 1186, z późn. zm.) nie stosuje się, a wnioski o udzielenie pozwolenia na użytkowanie obiektów budowlanych w tym przepisie wymienionych (także przed wykonaniem wszystkich robót budowlanych), złożone przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, jeżeli nie wydano decyzji o pozwoleniu na użytkowanie, traktuje się jak zawiadomienie o zakończeniu budowy o którym mowa w art. 54 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane.

W stosunku do ww. wniosków również od dnia 18 kwietnia 2020 roku biegnie termin do zgłoszenia sprzeciwu w drodze decyzji.

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem 18 kwietnia 2020 r.

Podstawa prawna: art. 73 pkt 68 ustawy z dnia 16 kwietnia 2020 r. o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 (Dz. U. z 2020 r., poz. 695)

Dodane przepisy: art. 31zy(1) ustawy o COVID-19

Autor: r.pr. Leszek Kaczmarek

Definicja przenośnego masztu antenowego

Do ustawy wprowadzono definicję przenośnego masztu antenowego, za który uważa się wszelkie konstrukcje metalowe bądź kompozytowe, samodzielne bądź w połączeniu z przyczepą, rusztem, kontenerem technicznym, lub szafami telekomunikacyjnymi, posadowione na gruncie, wraz z odciągami, balastami i innymi elementami konstrukcji, instalacją radiokomunikacyjną i infrastrukturą zasilającą, przeznaczone do wielokrotnego montażu i demontażu bez utraty wartości technicznej.

Wprowadzono daleko idące ułatwienia dla przedsiębiorców telekomunikacyjnych, wykonujących prace obejmujące budowę i przebudowę przenośnych wolnostojących masztów antenowych, polegające na wyłączeniu stosowania przepisów przewidujących konieczność uzyskania pozwolenia na budowę przy pracach wymagających oceny oddziaływania na środowisko, czy oceny oddziaływania na obszar Natura 2000, jak również przy pracach przy obiekcie budowlanym wpisanym do rejestru zabytków, czy na obszarze wpisanym do rejestru zabytków.

W świetle wprowadzonych zmian przedsiębiorca telekomunikacyjny może obecnie przystąpić do robót budowlanych, polegających na budowie lub przebudowie przenośnych wolnostojących masztów antenowych, w terminie 3 dni roboczych następujących po dniu doręczenia zgłoszenia budowy organowi administracji architektoniczno-budowlanej.

Co prawda organ administracji architektoniczno-budowlanej może wnieść sprzeciw do ww. zgłoszenia, w terminie 14 dni od dnia doręczenia zgłoszenia, jednakże tylko w przypadku, gdy wykonanie robót budowlanych lub obiektu objętego zgłoszeniem może spowodować zagrożenie bezpieczeństwa ludzi lub mienia. W takim przypadku organ administracji architektoniczno-budowlanej zobowiązuje inwestora do wstrzymania wykonywania robót budowlanych lub do rozbiórki obiektu.

Z założenia wprowadzone rozwiązania mają mieć zastosowanie tylko podczas stanu zagrożenia epidemicznego, stanu epidemii albo stanu klęski żywiołowej.

Konsekwencją powyższych zmian jest wprowadzenie analogicznych zmian do ustawy z dnia z dnia 13 lutego 2020 r. o zmianie ustawy – Prawo budowlane oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2020 r., poz. 471). Modyfikacja obejmuje wyłączenie konieczności uzyskania pozwolenia na budowę co do przedsięwzięć i robót wyżej opisanych (zmiany projektowane w obrębie art. 29. ustawy Prawo budowlane).

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem 18 kwietnia 2020 r.

Podstawa prawna: art. 21 i 72 ustawy z dnia 16 kwietnia 2020 r. o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 (Dz. U. z 2020 r., poz. 695)

Zmienione przepisy: art. 3, 29 i 30 ustawy z dnia 7 lipca 1994 roku Prawo budowlane (Dz.U. z 2019 r., poz. 1186 t.j. ze zm.).

Dodane przepisy: art. 1 pkt 8 - w art. 29 ust. 8 ustawy, ustawa z dnia 13 lutego 2020 r. o zmianie ustawy – Prawo budowlane oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2020 r., poz. 471)

Autor: r.pr. Leszek Kaczmarek

Rozszerzenie uprawnień i obowiązków przedsiębiorcy telekomunikacyjnego / właściciela infrastruktury technicznej

Od 18 kwietnia 2020 roku właściciel infrastruktury technicznej, po odmowie przez właściciela, użytkownika lub zarządcę nieruchomości wejścia lub wjazdu na teren nieruchomości, w tym budynku (a także w braku możliwości kontaktu z właścicielem, użytkownikiem lub zarządcą nieruchomości, w tym budynku) może w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego, stanu epidemii albo stanu wyjątkowego, wnioskować do właściwego miejscowo komendanta Policji o asystę funkcjonariuszy Policji, w celu umożliwienia wejścia lub wjazdu na teren nieruchomości, w tym do budynku, również z użyciem środków przełamujących istniejące zabezpieczenia, w celu przeprowadzenia czynności niezbędnych dla ciągłości świadczenia usług, w tym w zakresie prac budowlanych. Asysta funkcjonariusza Policji jest udzielana niezwłocznie.

Właściciel infrastruktury lub urządzeń, po zakończeniu czynności, o których mowa wyżej, jest obowiązany do zabezpieczenia nieruchomości, w tym budynku przed dostępem osób niepowołanych, niezwłocznego poinformowania jego właściciela, użytkownika lub zarządcy o zaistniałym stanie faktycznym oraz do naprawienia szkód, o ile powstały w związku z prowadzonymi czynnościami.

Co więcej, w związku z przeciwdziałaniem COVID-19, podczas stanu zagrożenia epidemicznego, stanu epidemii albo stanu klęski żywiołowej, operator telekomunikacyjny jest obowiązany do udostępniania ministrowi właściwemu do spraw informatyzacji danych o lokalizacji, obejmujących okres ostatnich 14 dni, telekomunikacyjnego urządzenia użytkownika końcowego chorego na chorobę zakaźną COVID-19 lub objętego kwarantanną, na żądanie oraz w sposób i w formie ustalonej przez ministra właściwego do spraw informatyzacji. Operator jest obowiązany do przekazania w sposób i w formie ustalonej przez tego ministra, w celu przeciwdziałania COVID-19, podczas stanu zagrożenia epidemicznego, stanu epidemii albo stanu klęski żywiołowej zanonimizowanych danych o lokalizacji urządzeń końcowych użytkowników końcowych. Niestety zgoda użytkownika końcowego na przetwarzanie i udostępnianie danych, o których mowa wyżej, nie jest wymagana. Powyższe działania ustawodawca wyłączył z zakresu pojęcia czynności "przetwarzania", a które dotychczas co do zasady mogły polegać na zbieraniu, utrwalaniu, przechowywaniu, opracowywaniu, zmianie, usuwaniu lub udostępnianiu treści lub danych objętych tajemnicą telekomunikacyjną tylko wówczas, gdy czynności te (zwane "przetwarzaniem"), dotyczyły usługi świadczonej użytkownikowi albo były niezbędne do jej wykonania.

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem 18 kwietnia 2020 r.

Podstawa prawna: art. 73 pkt 13 ustawy z dnia 16 kwietnia 2020 r. o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 (Dz. U. z 2020 r., poz. 695)

Dodane przepisy: art. 11e-11g ustawy o COVID-19

Autor: r.pr. Leszek Kaczmarek

PRAWO O RUCHU DROGOWYM

Karty parkingowe – wydłużenie terminów ważności

W art. 8 ust. 1-5c ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2020 r., poz. 110 t.j. ze zm.) przewidziano krąg podmiotowy (osoby fizyczne, placówki) i zasady wydawania kart parkingowych. W ust. 5c ww. artykułu przewidziano, że kartę parkingową wydaje się osobom niepełnosprawnym, o których mowa w art. 8 ust. 3a pkt 1 i 2 ustawy, na okres ważności orzeczenia o niepełnosprawności, o stopniu niepełnosprawności, o wskazaniach do ulg i uprawnień - ze wskazaniem, o którym mowa w art. 6b ust. 3 pkt 9 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, jednakże nie dłużej niż na okres 5 lat, a placówce zajmujące się opieką, rehabilitacją lub edukacją osób niepełnosprawnych mających znacznie ograniczone możliwości samodzielnego poruszania się, na okres 3 lat.

Zgodnie z uzasadnieniem projektu ustawy zmieniającej obecnie wprowadzono regulację (art. 15h) przewidującą, „wydłużenie terminu ważności orzeczeń o niepełnosprawności albo orzeczeń o stopniu niepełnosprawności, których ważność upływa przed dniem wejścia w życie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych i w związku z upływem terminu ich ważności osoba wystąpiła z wnioskiem o wydanie kolejnego orzeczenia ponownie ustalającego niepełnosprawność albo stopień niepełnosprawności. Wprowadzona regulacja obejmuje w tym przypadku sprawy wszczęte a niezakończone wydaniem orzeczenia potwierdzającego niepełnosprawność wyłącznie z powodu wprowadzonego stanu epidemicznego jak i stanu epidemii. Wydłużeniu ulega również ważność orzeczeń o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności, których termin ważności upływa w terminie od dnia wejścia w życie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych. Wydłużenie ważności tej grupy orzeczeń nie jest warunkowane złożeniem wniosku o wydanie ponownych orzeczeń ustalających niepełnosprawność albo stopień niepełnosprawności z powodu wystąpienia sytuacji zagrożenia rozprzestrzeniania się zakażeń wirusem COVID-19. Maksymalny termin ważności wydłużonych orzeczeń upływa w terminie do 60 dnia od dnia odwołania stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii, jednak nie dłużej niż do dnia wydania nowego orzeczenia o niepełnosprawności albo orzeczenia o stopniu niepełnosprawności”.

Z uwagi na powiązanie terminu ważności kart parkingowych z terminami ważności orzeczeń o niepełnosprawności wydłużeniu podlega obecnie ważność kart parkingowych. Powyższe dotyczy kart parkingowych dla osób niepełnosprawnych, jak też kart parkingowych dla placówek zajmujących się opieką nad tymi osobami.

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, tj. z dniem 31.03.2020 r.

Podstawa prawna: art. 1 pkt 14 ZmCOVID-19, Dz.U. z 2020, poz. 568

Dodane przepisy: art. 15h ustawy o COVID-19

Autor: r.pr. Leszek Kaczmarek

Rejestracja importowanego pojazdu, zgłoszenie nabycia lub zbycia pojazdu – wydłużenie terminów

Zgodnie z uwagami uzasadnienia projektu ustawy zmieniającej COVID-19 z dniem 1 stycznia 2020 r. wszedł w życie art. 4 ustawy o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych ustaw, który zmienił ustawę - Prawo o ruchu drogowym. Zmiana ta była prowadzona przez Ministra Środowiska i związana z zarzutami Komisji Europejskiej dotyczących uchybienia zobowiązaniom transpozycji dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2000/53/WE z dnia 18 września 2000 r. w sprawie pojazdów wycofanych z eksploatacji, dotyczących m.in. braku sankcji za niezarejestrowanie importowanego pojazdu. W związku z powyższym w ustawie - Prawo o ruchu drogowym 1 stycznia 2020 r. weszła w życie zmiana brzmienia art. 71 ust. 7 i art. 140n oraz zaczął obowiązywać dodany art. 140mb.

Dalej autorzy projektu wyjaśniają, że zrt. 140mb ustawy - Prawo o ruchu drogowym wprowadza kary pieniężne za niezarejestrowanie w terminie 30 dni pojazdu niebędącego pojazdem nowym, sprowadzonym z terytorium państwa członkowskiego Unii Europejskiej (art. 71 ust. 7 ustawy - Prawo o ruchu drogowym), albo niezawiadomienie w terminie 30 dni starosty o nabyciu lub zbyciu pojazdu (78 ust 2 ustawy - Prawo o ruchu drogowym). Powyższe kary nakłada starosta w drodze decyzji administracyjnej, a wpływ z tych kar stanowią dochód powiatu.

Obecnie wprowadzono rozwiązanie (art. 31i) **wydłużające do 180 dni terminy** określone w art. 71 ust. 7 i art. 78 ust. 2 pkt 1 ustawy - Prawo o ruchu drogowym. Dotyczy to więc terminu na zarejestrowanie pojazdu niebędącego pojazdem nowym sprowadzonym z terytorium państwa członkowskiego Unii Europejskiej (dotychczas 30 dni), a także zawiadomienia starosty o nabyciu lub zbyciu pojazdu (dotychczas 30 dni).

W dodawanym art. 31i ust. 2 ustawy o COVID-19 określono również, że ww. wydłużenie terminów będzie miało zastosowanie:

- a) - do pojazdu, niebędącego nowym pojazdem, sprowadzonego z terytorium państwa członkowskiego Unii Europejskiej nie później niż 30 dni przed dniem wejścia w życie ustawy zmieniającej,
- b) - do pojazdu zarejestrowanego nabytego lub zbytego nie później niż 30 dni przed dniem wejścia w życie ustawy zmieniającej.

Autorzy projektu ustawy zmieniającej wskazali, że powyższe pozwoli na takie traktowanie ww. przypadków, że jeszcze przed dniem wejścia w życie ustawy nowelizującej specustawę, właściciele pojazdów, którzy w okresie 30 dni nie wykonali omawianego obowiązku rejestracji pojazdu albo zawiadomienia o nabyciu lub zbyciu pojazdu będą korzystać z wydłużonego do 180 dni terminu określonego w art. 71 ust. 7 i art. 78 ust. 2 pkt 1 ustawy - Prawo o ruchu drogowym.

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, tj. z dniem 31.03.2020 r.

Podstawa prawna: art. 1 pkt 17 ZmCOVID-19, Dz.U. z 2020, poz. 568

Dodane przepisy: art. 31i ustawy o COVID-19

Autor: r.pr. Leszek Kaczmarek

Czasowa rejestracja pojazdu - wydłużenie ważności

Czasowa rejestracja pojazdu dokonana na podstawie art. 74 ust. 2 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2020 r. poz. 110, 284 i 568), oraz wydane podczas tej rejestracji pozwolenie czasowe i zalegalizowane tablice rejestracyjne, zachowują ważność na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w okresie do 14 dni od dnia odwołania stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii, jeżeli termin ważności czasowej rejestracji upłynął w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii.

Czasowa rejestracja pojazdu, o której wyżej, zachowuje ważność w okresie do 14 dni od dnia odwołania stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii, jeżeli pojazd odpowiada warunkom określonym w art. 66 ustawy Prawo o ruchu drogowym (Warunki techniczne pojazdów)

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem 18.04.2020 r.

Podstawa prawna: art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2020 r. o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 (Dz. U. z 2020 r., poz. 695)

Autor: r.pr. Leszek Kaczmarek

Wyłączenie z zezwoleń na przejazd pojazdu nienormatywnego

Wyłączono konieczność uzyskania zezwoleń na przejazd pojazdu nienormatywnego w przypadku pojazdu dostarczającego do szpitali wyposażenie i zaopatrzenie niezbędne do zwalczania zakażeń i chorób zakaźnych w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii ogłoszonego na podstawie ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. z 2019 r. poz. 1239 i 1495 oraz z 2020 r. poz. 284, 322, 374 i

567). W takim przypadku istnieje jedynie obowiązek poinformowania o przejeździe zarządców dróg właściwych dla trasy przejazdu.

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem 18.04.2020 r.

Podstawa prawna: art. 24 pkt 1 lit. a-b ustawy z dnia 16 kwietnia 2020 r. o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 (Dz. U. z 2020 r., poz. 695)

Dodane przepisy: art. 64e ust. 1 pkt 3a i ust. 1a ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2020 r. poz. 110 t.j. ze zm.).

Autor: r.pr. Leszek Kaczmarek

Kontrola OC i opłata za brak OC – zawieszenie i odroczenie

W przepisach rozdziału 6 (art. 84-95) ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 2214 tj. ze zm.) przewidziano m.in. zasady kontroli spełnienia obowiązku zawarcia umowy obowiązkowego ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych, OC rolników i budynków rolniczych oraz egzekucji opłaty za niespełnienie tego obowiązku.

Obecnie wprowadzono regulację (art. 15zzzr) przewidującą możliwość zawieszenia postępowań kontrolnych w zakresie spełnienia obowiązku zawarcia umowy obowiązkowego OC (np. przez Policję) oraz odroczenia terminu płatności opłaty za niespełnienie obowiązku zawarcia umowy ubezpieczenia (30 dni od dnia doręczenia wezwania Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego).

Zakres terytorialny zawieszenia, rodzaje postępowań podlegających zawieszeniu oraz okres, na który następuje zawieszenie oraz odroczenie, Minister właściwy do spraw instytucji finansowych może określić w rozporządzeniu. Wprowadzony przepis zawiera bowiem delegację ustawową. W przepisie przewidziano również niewliczanie okresów zawieszenia oraz odroczenia do terminów odroczeń oraz postępowań zawieszonych (wprost w art. 15zzzq ust. 3).

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, tj. z dniem 31.03.2020 r.

Podstawa prawna: art. 1 pkt 14 ZmCOVID-19, Dz.U. z 2020, poz. 568

Dodane przepisy: art. 15zzzq ustawy o COVID-19

Autor: r.pr. Leszek Kaczmarek

Transport drogowy

Art. 31r ustawy o COVID-19 przewiduje przedłużenie obowiązku uzyskania licencji pośrednictwa w przewozie osób na maksymalny okres do 30 września 2020 r., z jednoczesnym *lex specialis* - zwolnieniem taksówkarzy z obowiązku odbierania zleceń wyłącznie od pośredników posiadających licencję. W przypadku podmiotów które już uzyskały licencję wprowadzono okres przejściowy umożliwiający tym podmiotom zlecanie przewozów osobom, które nie posiadają licencji. W ten sposób zachowana została równość prowadzenia działalności gospodarczej, a także spełniony został cel regulacji jakim jest ograniczenie transportu zbiorowego osób, w szczególności w dużych miastach, co jest szczególnie istotne w najbliższych tygodniach działań przeciwdziałania rozprzestrzeniania się wirusa COVID-19. W celu zachowania równych obowiązków prowadzenia działalności na terytorium kraju dla wszystkich podmiotów na danym rynku wprowadzono na okres przejściowy przepis zwalniający podmioty prowadzące pośrednictwo przy przewozie osób od prowadzenia ewidencji, o której mowa w art. 27b. Ma to znaczenie związane z zachowaniem równych obowiązków prowadzenia działalności na terytorium kraju dla wszystkich podmiotów na danym rynku.

Przewóz osób samochodami osobowymi, w tym także taksówkami, stanowi alternatywę dla komunikacji publicznej. Niewątpliwie w odniesieniu do takich środków transportu ryzyko rozprzestrzenienia się COVID-19 jest dużo niższe aniżeli w środkach transportu publicznego. Zmiana umożliwi przedsiębiorcom prowadzącym działalność w obszarze przewozu osób świadczyć swoje usługi w pełnym wymiarze w oparciu o dotychczasowe zasady.

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, tj. z dniem 31.03.2020 r.

Podstawa prawna: art. 1 pkt 17 ustawy ZmCOVID-19, Dz.U. z 2020, poz. 568

Znowelizowane przepisy: art. 5d, 5e, 15 ust. 1 pkt. 5, 27b, 27c ustawy z dnia 6 września 2001 roku o transporcie drogowym

Dodane przepisy: art. 31r ustawy o COVID-19

Autor: r.pr. Jakub Goleniowski

Wydłużenie terminu ważności praw jazdy, zezwoleń, uprawnień, licencji, badań

W przypadku gdy ważność:

- 1) prawa jazdy,
- 2) pozwolenia na kierowanie tramwajem,
- 3) zezwolenia na kierowanie pojazdem uprzywilejowanym lub pojazdem przewożącym wartości pieniężne,
- 4) świadectwa kierowcy,
- 5) legitymacji instruktora nauki jazdy,
- 6) legitymacji egzaminatora,
- 7) zaświadczenia o wpisie do ewidencji instruktorów techniki jazdy (świadectwa instruktora techniki jazdy),
- 8) uprawnień do kierowania pojazdami,
- 9) wpisu w prawie jazdy kodu 95 potwierdzającego uzyskanie kwalifikacji wstępnej, kwalifikacji wstępnej przyspieszonej, kwalifikacji wstępnej uzupełniającej, kwalifikacji wstępnej uzupełniającej przyspieszonej albo ukończenie szkolenia okresowego

– upływa w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii, ważność tych dokumentów, uprawnień i wpisu ulega przedłużeniu do dnia upływu 60 dni od dnia odwołania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii.

Ponadto, badanie techniczne pojazdu, którego termin upływa w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii, **którego właścicielem lub posiadaczem jest osoba przebywająca na obowiązkowej kwarantannie lub poddana leczeniu z powodu COVID-19 w tym okresie**, zachowuje ważność przez okres 7 dni od dnia zakończenia leczenia lub zwolnienia z obowiązkowej kwarantanny, jedynie w celu umożliwienia dojazdu na badanie techniczne.

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem następującym podniemu ogłoszenia, tj. z dniem 18.04.2020 r.

Podstawa prawna: art. 73 pkt 57 ustawy z dnia 16 kwietnia 2020 r. Tarcza 2.0. (Dz.U z 2020 r. poz. 695)

Dodane przepisy: art. 15zzzw i art. 15zzzx ustawy o COVID-19

Autor: r.pr. Konrad Kęsy

PRAWO PRACY

Nowe regulacje w prawie pracy

Badania lekarskie pracowników i szkolenia bhp

Zawiesza się następujące obowiązki w zakresie badań lekarskich pracowników:

Od dnia ogłoszenia stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii:

1. Zawiesza się obowiązek przeprowadzenia badań okresowych pracowników (dotyczy to także funkcjonariuszy Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego i Centralnego Biura Antykorupcyjnego, a także żołnierzy zawodowych, w tym również do pierwszego badania okresowego).
2. Zawiesza się przepis, na podstawie którego okresowe badania przeprowadza się **na podstawie skierowania** wydanego przez pracodawcę,
3. Zawiesza się konieczność przeprowadzenia badań okresowych pracowników pracujących w warunkach narażenia na działanie substancji i czynników rakotwórczych lub pyłów zwłókniających wykonywanych w szczególnych sytuacjach (dotyczy także badań po zaprzestaniu pracy w kontakcie z tymi substancjami, czynnikami lub pyłami oraz po rozwiązaniu stosunku pracy, jeżeli zainteresowana osoba zgłosi wniosek o objęcie takimi badaniami).
4. Zawiesza się przepisy dotyczące obowiązku poddania się badaniom lekarskim dla kierowców wykonujących przewóz drogowy
5. Zawiesza się przepisy dotyczące obowiązku poddania się badaniom psychologicznym przeprowadzanym w celu stwierdzenia istnienia lub braku przeciwwskazań psychologicznych do wykonywania pracy na stanowisku kierowcy, a także badaniom okresowym dla tych kierowców.
6. Zawiesza się przepisy w zakresie okresowych badań lekarskich i badań psychologicznych przeprowadzanych w celu zachowania ważności świadectwa maszynisty.
7. Zawiesza się obowiązek dokonania wpisu do polskiego krajowego prawa jazdy informacji o braku przeciwwskazań zdrowotnych i psychologicznych do wykonywania pracy na stanowisku kierowcy, a także o uzyskaniu kwalifikacji wstępnej i ukończeniu szkolenia okresowego.

- Po odwołaniu stanu zagrożenia epidemicznego, w przypadku gdy nie zostanie ogłoszony stan epidemii albo po odwołaniu stanu epidemii, pracodawca i pracownik są obowiązani niezwłocznie podjąć wykonywanie zawieszonych obowiązków i wykonać je w okresie nie dłuższym niż 60 dni od dnia odwołania danego stanu.

- W przypadku braku dostępności do lekarza uprawnionego do przeprowadzenia badania wstępnego lub kontrolnego, badanie takie może przeprowadzić i wydać odpowiednie orzeczenie lekarskie inny lekarz.

- Orzeczenie lekarskie wydane przez innego lekarza traci moc po upływie 30 dni od dnia odwołania stanu zagrożenia epidemicznego, w przypadku gdy nie zostanie ogłoszony stan epidemii, albo od dnia odwołania stanu epidemii.

- Lekarz ten może przeprowadzić badanie i wydać orzeczenie lekarskie za pośrednictwem systemów teleinformatycznych lub systemów łączności. Orzeczenie lekarskie stanowi elektroniczną dokumentację medyczną.

- Orzeczenie lekarskie włącza się do akt osobowych pracownika.

Szkolenia bhp

Dopuszcza się w okresie stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii przeprowadzanie **szkoleń wstępnych** w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy i służby w całości za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej, z wyjątkiem instruktażu stanowiskowego:

- 1) pracownika zatrudnianego na stanowisku robotniczym;
- 2) pracownika zatrudnionego na stanowisku, na którym występuje narażenie na działanie czynników niebezpiecznych;
- 3) pracownika przenoszonego na stanowisko, o którym mowa w pkt 1 i 2;
- 4) ucznia odbywającego praktyczną naukę zawodu oraz studenta odbywającego praktykę studencką.

Natomiast gdy termin przeprowadzenia **szkolenia okresowego** w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy lub bezpieczeństwa i higieny służby przypada w:

- 1) okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii lub
 - 2) w okresie 30 dni od dnia odwołania stanu zagrożenia epidemicznego, w przypadku, gdy nie zostanie ogłoszony stan epidemii albo stanu epidemii
- ulega on wydłużeniu do 60. dnia od dnia odwołania stanu zagrożenia epidemicznego, w przypadku, gdy nie zostanie ogłoszony stan epidemii albo stanu epidemii.

Regulacja na czas przejściowy:

Orzeczenia lekarskie wydane w ramach wstępnych, okresowych i kontrolnych badań lekarskich, których ważność upłynęła po dniu 7 marca 2020 r., zachowują ważność, nie dłużej jednak niż do upływu 60 dni od dnia odwołania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii.

Wejście w życie: Z dniem ogłoszenia, z wyjątkiem art. 31m ustawy COVID-19, który wchodzi w życie z dniem 8 marca 2020 r. (z mocą wsteczną), zmiany wynikające z Tarczy 2.0 - z dniem 18 kwietnia 2020 r.

Podstawa prawna: art. 1 pkt 11, art. 1 pkt 17 ZmCOVID-19, art. 73 pkt 15, pkt 16 zmCOVID-19 (Tarcza 2.0)

Znowelizowane przepisy: art. 229 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy; art. 39a ust. 1 pkt 6, art. 39d ust. 2, art. 39f, art. 39j, art. 39k i art. 39l ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym; art. 22b ust. 7 ustawy z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym

Dodane przepisy: art. 12a, art. 12e oraz art. 31m ustawy o COVID-19

Autor: r.pr. Katarzyna Grodzka-Motak

Przestój ekonomiczny i obniżenie wymiaru czasu pracy.

Obie te instytucje mogą być zastosowane do pracowników, ale i osób zatrudnionych na podstawie umowy o pracę nakładczą, umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług.

Przestój ekonomiczny

Jeśli dochodzi do przestoju ekonomicznego (rozumie się przez to okres niewykonywania pracy przez pracownika z przyczyn nie dotyczących pracownika pozostającego w gotowości do pracy), to pracownikowi objętemu **takim przestojem wypłaca się** wynagrodzenie obniżone nie więcej niż o 50%, nie niższe jednak niż w wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę, z uwzględnieniem wymiaru czasu pracy.

Do tej pory stosowano art. 81 Kodeksu pracy, przewidujący – w razie przestoju - wynagrodzenie wynikające z osobistego zaszeregowania pracownika, określonego stawką godzinową lub miesięczną, a jeżeli taki składnik wynagrodzenia nie został wyodrębniony przy określaniu warunków wynagradzania – 60% wynagrodzenia (nie niższe niż minimalne wynagrodzenie za pracę).

Obniżenie wymiaru czasu pracy

Przedsiębiorca (osoba fizyczna, prawna, jednostka organizacyjna bez osobowości prawnej, posiadająca jednak zdolność prawną wykonująca działalność gospodarczą, a także wspólnicy spółki cywilnej), u którego wystąpił spadek obrotów gospodarczych w następstwie wystąpienia COVID-19 **może obniżyć wymiar czasu pracy o maksymalnie 20%, nie więcej niż do 0,5 etatu**, jednak wynagrodzenie nie może być niższe niż minimalne wynagrodzenie za pracę z uwzględnieniem wymiaru czasu pracy.

Sposób ustalania warunków i trybu pracy w okresie przestoju ekonomicznego lub obniżonego wymiaru czasu pracy

Warunki i tryb wykonywania pracy w okresie przestoju ekonomicznego lub obniżonego wymiaru czasu pracy ustala się **w porozumieniu**.

Porozumienie zawiera **pracodawca** oraz:

- 1) **organizacje związkowe** reprezentatywne w rozumieniu art. 25³ ust. 1 lub ust. 2 ustawy o związkach zawodowych, z których każda zrzesza co najmniej 5% pracowników zatrudnionych u pracodawcy, albo
- 2) **organizacje związkowe** reprezentatywne w rozumieniu art. 25³ ust. 1 lub ust. 2 ustawy o związkach zawodowych – jeżeli u pracodawcy nie działają reprezentatywne zakładowe organizacje związkowe zrzeszające co najmniej 5% pracowników zatrudnionych u pracodawcy, albo
- 3) **zakładowa organizacja związkowa** – jeżeli u pracodawcy działa jedna organizacja związkowa albo
- 4) **przedstawiciele pracowników**, wyłonieni w trybie przyjętym u danego pracodawcy – jeżeli u pracodawcy nie działa zakładowa organizacja związkowa; w przypadku trudności w przeprowadzeniu wyborów przedstawicieli pracowników z powodu COVID-19, w szczególności wywołanych nieobecnością pracowników, trwającym przestojem lub wykonywaniem przez część pracowników pracy zdalnej, porozumienie to może być zawarte z przedstawicielami pracowników wybranymi przez pracowników uprzednio dla innych celów przewidzianych w przepisach prawa pracy.

Tym samym nie ma możliwości ustalenia ww. warunków i trybu samodzielnie przez pracodawcę.

Ważne!

Porozumienie wyłącza postanowienia wynikające z układu ponadzakładowego oraz z układu zakładowego dotyczące warunków umów o pracę i innych aktów stanowiących podstawę nawiązania stosunku pracy.

Nie stosuje się przepisów o wypowiedzeniu zmieniającym warunki pracy i płacy (art. 42 § 1 - 3 K.p.)

Elementy porozumienia

Co najmniej:

- 1) grupy zawodowe objęte przestojem ekonomicznym lub obniżonym wymiarem czasu pracy;
- 2) obniżony wymiar czasu pracy obowiązujący pracowników;
- 3) okres, przez jaki obowiązują rozwiązania dotyczące przestoju ekonomicznego lub obniżonego wymiaru czasu pracy.

Formalności po zawarciu porozumienia

Przekazanie kopii porozumienia właściwemu okręgowemu inspektorowi pracy w terminie 5 dni roboczych od dnia zawarcia porozumienia.

Węście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, tj. z dniem 31.03.2020 r.

Podstawa prawna: art. 1 pkt 14 ustawy ZmCOVID-19

Dodane przepisy: art. 15g ust. 6, ust. 8, ust. 11-17 ustawy o COVID-19

Autor: r.pr. Katarzyna Grodzka-Motak

Inne zmiany w czasie pracy

Pracodawca infrastruktury krytycznej

W razie ogłoszenia stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii pracodawca może, na czas oznaczony nie dłuższy niż do czasu odwołania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii:

- 1) zmienić system lub rozkład czasu pracy pracowników w sposób niezbędny dla zapewnienia ciągłości funkcjonowania przedsiębiorstwa lub stacji;
- 2) polecić pracownikom świadczenie pracy w godzinach nadliczbowych w zakresie i wymiarze niezbędnym dla zapewnienia ciągłości funkcjonowania przedsiębiorstwa lub stacji,
- 3) zobowiązać pracownika do pozostawania poza normalnymi godzinami pracy w gotowości do wykonywania pracy w zakładzie pracy lub w innym miejscu wyznaczonym przez pracodawcę, nie stosuje się przepisu o dyżurze pracowniczym,

4) polecić pracownikowi realizowanie prawa do odpoczynku w miejscu wyznaczonym przez pracodawcę.

Powyższa możliwość dotyczy **tylko** następujących kategorii pracodawców zatrudniających pracowników:

- 1) w przedsiębiorstwie prowadzącym działalność polegającą na zapewnieniu funkcjonowania systemów i obiektów infrastruktury krytycznej,
- 2) w przedsiębiorstwach zapewniających funkcjonowanie sieci przesyłowych lub dystrybucyjnych,
- 3) w przedsiębiorstwie będącym podwykonawcą lub dostawcą, którzy nie są częścią infrastruktury krytycznej, o której mowa w pkt 1 i 2 ale są kluczowi dla zachowania ciągłości działania infrastruktury krytycznej,
- 4) zapewniających funkcjonowanie stacji paliw płynnych oraz stacji gazu ziemnego,
- 5) u przedsiębiorcy, w stosunku do którego wydano polecenie Prezesa Rady Ministrów z związku z przeciwdziałaniem COVID-19,
- 6) w przedsiębiorstwie pełniącym funkcję sprzedawcy z urzędu w rozumieniu Prawa energetycznego,
- 7) na obszarze lub na terenie obiektu ważnego dla obronności, interesu gospodarczego państwa, bezpieczeństwa publicznego i innych ważnych interesów państwa, umieszczonych w odpowiednich wykazach,
- 8) w przedsiębiorstwie prowadzącym działalność polegającą na świadczeniu czynności bankowych,
- 9) w przedsiębiorstwie prowadzącym obiekt unieszkodliwiania odpadów wydobywczych (pod pewnymi warunkami),
- 10) przedsiębiorcy prowadzącego działalność w sektorze rolno-spożywczym związaną z wytwarzaniem lub dostarczaniem żywności.

Obowiązki i uprawnienia pracodawcy:

- a) musi zapewnić pracownikowi niezbędne zakwaterowanie i wyżywienie niezbędne do realizacji przez pracownika jego obowiązków pracowniczych. Wartość świadczeń polegających na zakwaterowaniu i wyżywieniu nie podlega wliczeniu do podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne.
- b) odmawia udzielenia pracownikowi urlopu wypoczynkowego, w tym urlopu na żądanie, urlopu bezpłatnego oraz innego urlopu, a także przesunąć termin takiego urlopu lub odwołuje pracownika z takiego urlopu, jeżeli został on już pracownikowi udzielony.

Wejście w życie: Z dniem ogłoszenia, tj. z dniem 31.03.2020 r., zmiany wynikające z Tarczy 2.0. - z dniem 18 kwietnia 2020 r.

Podstawa prawna: art. 1 pkt 14 ustawy ZmCOVID-19, art. 73 pkt 30 ZmCOVID-19 (Tarcza 2.0)

Dodane przepisy: art. 15x ustawy o COVID-19

Autor: r.pr. Katarzyna Grodzka-Motak

Pozostali pracodawcy

Pracodawca, który:

- a. **doświadczył spadku obrotów gospodarczych w następstwie wystąpienia COVID-19**, (z kolei przez spadek obrotów gospodarczych rozumie się sprzedaż towarów lub usług, w ujęciu ilościowym lub wartościowym:
 - a) nie mniej niż o 15%, obliczony jako stosunek łącznych obrotów w ciągu dowolnie wskazanych 2 kolejnych miesięcy kalendarzowych, przypadających w okresie po dniu 1 stycznia 2020 r. do dnia poprzedzającego dzień złożenia wniosku, o którym mowa w ust. 1, w porównaniu do łącznych obrotów z analogicznych 2 kolejnych miesięcy kalendarzowych roku poprzedniego; za miesiąc uważa się także 30 kolejno po sobie następujących dni kalendarzowych, w przypadku gdy dwumiesięczny okres porównawczy rozpoczyna się w trakcie miesiąca kalendarzowego, to jest w dniu innym niż pierwszy dzień danego miesiąca kalendarzowego lub
 - b) nie mniej niż 25% obliczony jako stosunek obrotów z dowolnie wskazanego miesiąca kalendarzowego, przypadającego po dniu 1 stycznia 2020 r. do dnia poprzedzającego dzień złożenia wniosku, o którym mowa w ust.1, w porównaniu do obrotów z miesiąca poprzedniego; za miesiąc uważa się także 30 kolejno po sobie następujących dni

kalendaryzacyjnych, w przypadku gdy okres porównawczy rozpoczyna się w trakcie miesiąca kalendarzowego, to jest w dniu innym niż pierwszy dzień danego miesiąca kalendarzowego, a ponadto nie zalega w regulowaniu zobowiązań podatkowych, składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, Fundusz Pracy lub Fundusz Solidarnościowy do końca trzeciego kwartału 2019 r.

(wyjątek – wymóg niezalegania nie dotyczy pracodawcy - przedsiębiorcy jeśli:

- a) zadłużony przedsiębiorca zawarł umowę z Zakładem Ubezpieczeń Społecznych lub otrzymał decyzję urzędu skarbowego w sprawie spłaty zadłużenia i terminowo opłaca raty lub korzysta z odroczenia terminu płatności albo
- b) zaleganie w regulowaniu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych lub Fundusz Pracy powstało w okresie spadku obrotów gospodarczych, a przedsiębiorca dołączył do wniosku o przyznanie świadczeń plan spłaty zadłużenia uprawdopodobniający poprawę kondycji finansowej przedsiębiorcy i pełną spłatę zaległości w regulowaniu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych lub Fundusz Pracy, wraz z kopią wniosku do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o rozłożenie na raty należności z tytułu tych składek lub o odroczenie płatności tych składek)

może

- 1) ograniczyć dobowy nieprzerwany 11-godzinny okres odpoczynku, do nie mniej niż 8 godzin, i nieprzerwany tygodniowy 35-godzinny odpoczynek do nie mniej niż 32 godzin, obejmującego co najmniej 8 godzin nieprzerwanego odpoczynku dobowego;

Jednakże pracownikowi przysługuje równoważny okres odpoczynku w wymiarze różnicy między 11 godzinami a liczbą godzin krótszego wykorzystanego przez pracownika okresu odpoczynku w okresie nie dłuższym niż 8 tygodni.

- 2) zawrzeć porozumienie o wprowadzeniu systemu równoważnego czasu pracy, w którym jest dopuszczalne przedłużenie dobowego wymiaru czasu pracy, nie więcej jednak niż do 12 godzin, w okresie rozliczeniowym nieprzekraczającym 12 miesięcy. Przedłużony dobowy wymiar czasu pracy jest równoważony krótszym dobowym wymiarem czasu pracy w niektórych dniach lub dniami wolnymi od pracy;
- 3) zawrzeć porozumienie o stosowaniu mniej korzystnych warunków zatrudnienia pracowników niż wynikające z umów o pracę zawartych z tymi pracownikami, w zakresie i przez czas ustalone w porozumieniu.

Sposób zawarcia porozumień

Porozumienie zawiera **pracodawca** oraz:

- 1) **organizacje związkowe** reprezentatywne w rozumieniu art. 25³ ust. 1 lub ust. 2 ustawy o związkach zawodowych, z których każda zrzesza co najmniej 5% pracowników zatrudnionych u pracodawcy, albo
- 2) **organizacje związkowe** reprezentatywne w rozumieniu art. 25³ ust. 1 lub ust. 2 ustawy o związkach zawodowych – jeżeli u pracodawcy nie działają reprezentatywne zakładowe organizacje związkowe zrzeszające co najmniej 5% pracowników zatrudnionych u pracodawcy, albo
- 3) **zakładowa organizacja związkowa** – jeżeli u pracodawcy działa jedna organizacja związkowa, albo
- 4) **przedstawiciele pracowników**, wyłonieni w trybie przyjętym u danego pracodawcy – jeżeli u pracodawcy nie działa zakładowa organizacja związkowa; w przypadku trudności w przeprowadzeniu wyborów przedstawicieli pracowników z powodu COVID-19, w szczególności wywołanych nieobecnością pracowników, trwającym przestojem lub wykonywaniem przez część pracowników pracy zdalnej, porozumienie to może być zawarte z przedstawicielami pracowników wybranymi przez pracowników uprzednio dla innych celów przewidzianych w przepisach prawa pracy.

Tym samym nie ma możliwości ustalenia warunków i trybu samodzielnie przez pracodawcę.

Formalności po zawarciu porozumienia

Przekazanie kopii porozumienia właściwemu okręgowemu inspektorowi pracy w terminie 5 dni roboczych od dnia zawarcia porozumienia.

Ważne!

Porozumienie wyłącza postanowienia wynikające z układu ponadzakładowego oraz z układu zakładowego dotyczące warunków umów o pracę i innych aktów stanowiących podstawę nawiązania stosunku pracy.

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, tj. z dniem 31.03.2020 r.

Podstawa prawna: art. 1 pkt 14 ustawy ZmCOVID-19

Dodane przepisy: art. 15zf ustawy o COVID-19

Autor: r.pr. Katarzyna Grodzka-Motak

Świadczenia przedemerytalne - terminy

Zmianie uległy terminy związane ze świadczeniami przedemerytalnymi

- przedłużenie terminu do złożenia wniosku o przyznanie świadczenia przedemerytalnego do 30 dni od dnia ustania obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii w związku z COVID-19 (jeśli termin upływa w okresie stanu zagrożenia epidemicznego lub epidemii),
- przedłużenie terminu powiadomienia organu rentowego o wysokości przychodu do 30 dni od dnia ustania obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii w związku z COVID-19,
- jeśli wniosek o przyznanie, ponowne ustalenie wysokości czy podjęcie wypłaty emerytury, renty i tym podobnych świadczeń (z wyjątkami) został złożony w okresie 30 dni po ustaniu stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii w związku z COVID-19, prawo do świadczenia może przysługiwać nawet od 1 marca 2020 r.

Wejście w życie: dnia 18 kwietnia 2020 r., z wyjątkiem art. 31zy6 - 14 marca 2020 r.

Podstawa prawna: art. 73 pkt 68 ustawy ZmCOVID-19 (Tarcza 2.0)

Dodane przepisy: art. 31zy6, art. 31zy7, art. 31zy8, art. 31zy9

Autor: r. pr. Katarzyna Grodzka-Motak

Śmierć pracodawcy w trakcie trwania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii |a brak zarządu sukcesyjnego

Regulacja dot. wstrzymania lub zawieszenia biegu terminów przewidzianych przepisami prawa administracyjnego na okres obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19 **nie dotyczy terminu, w którym w przypadku śmierci pracodawcy nie ustanowiono zarządu sukcesyjnego**. W takiej sytuacji, zgodnie z art. 63² § 5 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy – umowa o pracę wygasa z upływem 30 dni od dnia śmierci pracodawcy, chyba że przed upływem tego terminu:

- a) małżonek przedsiębiorcy, któremu przysługuje udział w przedsiębiorstwie w spadku,
- b) lub spadkobierca ustawowy przedsiębiorcy,
- c) albo spadkobierca testamentowy przedsiębiorcy
- d) albo zapisobierca windykacyjny, któremu zgodnie z ogłoszonym testamentem przysługuje udział w przedsiębiorstwie w spadku
- e) albo zarządca sukcesyjny

uzgodni z pracownikiem, na mocy pisemnego porozumienia stron, że stosunek pracy będzie kontynuowany na dotychczasowych zasadach.

Jednocześnie ustawodawca stworzył sytuację możliwości wydłużenia terminu, w którym – w przypadku śmierci pracodawcy i braku ustanowienia zarządu sukcesyjnego – możliwe jest porozumienie wskazanych osób z pracownikiem w zakresie kontynuacji stosunku pracy na dotychczasowych zasadach.

Zgodnie z wprowadzoną zmianą, w przypadku gdy termin ten (tj. 30-dniowy termin od dnia śmierci pracodawcy, w którym umowa o pracę wygasa) upływa w okresie ogłoszenia stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii z powodu COVID-19, **porozumienie**, że stosunek pracy będzie kontynuowany na dotychczasowych zasadach może zostać zawarte w **terminie 30 dni od dnia zakończenia tego okresu**. Zawarcie porozumienia w tym terminie wywołuje takie skutki, jakie wywarłoby zawarcie porozumienia w terminie, o którym mowa w art. 63² § 5 Kodeksu pracy.

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, tj. z dniem 31.03.2020 r.

Podstawa prawna: art. 1 pkt 14 ustawy ZmCOVID-19

Dodane przepisy: art. 15zzr ustawy o COVID-19

Autor: r.pr. dr Aleksandra Klich

PRAWO WŁASNOŚCI PRZEMYSŁOWEJ

Nowelizacja przewiduje, że w okresie od dnia 8 marca do 30 czerwca 2020 r. bieg terminu na wniesienie sprzeciwu wobec zgłoszenia znaku towarowego, o którym mowa w art. 152¹⁷ ustawy – Prawo własności przemysłowej, oraz terminu na złożenie w Urzędzie Patentowym tłumaczenia patentu europejskiego na język polski, jak również terminu na złożenie tłumaczenia na język polski ograniczonego lub zmienionego patentu europejskiego, o których mowa w art. 6 ustawy o dokonywaniu europejskich zgłoszeń patentowych oraz skutkach patentu europejskiego w Rzeczypospolitej Polskiej, nie rozpoczyna się, a rozpoczęty przerywa się. Terminy będą biec na nowo od dnia 1 lipca 2020 r.

Ww. terminy mają charakter materialnoprawny, co oznacza, że ich upływ jest równoznaczny z utratą przez zainteresowane podmioty możliwości skorzystania z ww. uprawnień. Terminy te nie podlegają przywróceniu, ani przedłużeniu. Oznacza to, że bezskuteczny upływ terminu na wniesienie sprzeciwu wobec zgłoszenia znaku towarowego wyłącza możliwość obrony wcześniejszych praw w tym trybie. Inaczej mówiąc, uprawniony z wcześniejszego znaku towarowego, wcześniejszego prawa osobistego lub majątkowego, a także uprawniony do wykonywania praw wynikających z chronionej nazwy pochodzenia lub chronionego oznaczenia geograficznego, nie będzie miał możliwości sprzeciwienia się udzieleniu ochrony na zgłoszony znak towarowy. Natomiast niezłożenie w terminie tłumaczenia na język polski patentu europejskiego, lub też w przypadku późniejszej modyfikacji zakresu ochrony, patentu europejskiego zmienionego lub ograniczonego zamyka drogę do walidacji patentu europejskiego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. To z kolei jest równoznaczne z brakiem ochrony patentowej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Bezspornie przedmiotowe uprawnienia mają istotne znaczenie dla przedsiębiorców, w tym w szczególności dla budowania ich strategii biznesowej, jak również pewności obrotu gospodarczego, co ma szczególne znaczenie w aktualnej wyjątkowej sytuacji społeczno-gospodarczej. Tym samym zasadne było wprowadzenie ww. regulacji. Jednocześnie omawiany zapis dopuszcza możliwość podejmowania przez zainteresowane podmioty działań we wskazanym wyżej okresie.

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, tj. z dniem 31.03.2020 r.

Podstawa prawna: art. 1 pkt 14 ustawy ZmCOVID-19

Znowelizowane przepisy: art. 152¹⁷ ust. 1 ustawy z dnia 30 czerwca 2000 r. – Prawo własności przemysłowej (Dz.U. z 2020 r. poz. 286 i 288); art. 6 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o dokonywaniu europejskich zgłoszeń patentowych oraz skutkach patentu europejskiego w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2016 r. poz. 2)

Dodane przepisy: art. 31j ustawy o COVID-19

Autor: r.pr. Jakub Goleniowski

PRZEDSIĘBIORCY

Świadczenia z FGŚP na ochronę miejsc pracy

Z dniem wejścia w życie specustawy antywirusowej, a w dalszej kolejności ustawy z dnia 16 kwietnia 2020 r. o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 (dalej "Tarcza 2.0 - zmiany w tym zakresie zaznaczono czcionką w kolorze czerwonym") przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe w rozumieniu art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie oraz inne podmioty wymienione w ww. ustawie prowadzące działalność pożytku publicznego, tj.

- osoby prawne i jednostki organizacyjne działające na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, o stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz o gwarancjach wolności sumienia i wyznania, jeżeli ich cele statutowe obejmują prowadzenie działalności pożytku publicznego;
 - stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego;
 - spółdzielnie socjalne;
 - spółki kapitałowe oraz kluby sportowe będące spółkami działającymi na podstawie przepisów ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie, które nie działają w celu osiągnięcia zysku)
- mogą zwrócić się z wnioskiem o przyznanie świadczeń na rzecz ochrony miejsc pracy, o wypłatę ze środków Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych świadczeń na dofinansowanie wynagrodzenia pracowników objętych przestojem ekonomicznym lub obniżonym wymiarem czasu pracy, w następstwie wystąpienia COVID-19.

Kiedy pracodawca może się ubiegać o wsparcie?

Warunki wstępne (negatywne):

- 1) Przedsiębiorca lub podmioty określone powyżej nie zalegają w regulowaniu zobowiązań podatkowych, składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, Fundusz Pracy lub Fundusz Solidarnościowy do końca III kwartału 2019 r.;
- 2) Wobec przedsiębiorcy lub podmiotu określonego powyżej nie zachodzą przesłanki do ogłoszenia upadłości zgodnie z art. 11 lub 13 ust. 13 ustawy Prawo upadłościowe, jeżeli podmiotu tego dotyczą te przesłanki.

Warunki wsparcia (pozytywne):

- 1) u przedsiębiorcy lub podmiotu określonego powyżej wystąpił spadek obrotów gospodarczych, tj. doszło do spadku sprzedaży towarów lub usług, w ujęciu ilościowym lub wartościowym:
 - a. nie mniej niż o 15%, obliczony jako stosunek łącznych obrotów w ciągu dowolnie wskazanych 2 kolejnych miesięcy kalendarzowych, przypadających w okresie po dniu 1 stycznia 2020 r. do dnia poprzedzającego dzień złożenia wniosku o wsparcie, w porównaniu do łącznych obrotów z analogicznych 2 kolejnych miesięcy kalendarzowych roku poprzedniego; za miesiąc uważa się także 30 kolejno po sobie następujących dni kalendarzowych, w przypadku gdy dwumiesięczny okres porównawczy rozpoczyna się w trakcie miesiąca kalendarzowego, to jest w dniu innym niż pierwszy dzień danego miesiąca kalendarzowego, lub;
 - b. nie mniej niż o 25% obliczony jako stosunek obrotów z dowolnie wskazanego miesiąca kalendarzowego, przypadającego po dniu 1 stycznia 2020 r. do dnia poprzedzającego dzień złożenia wniosku, o którym mowa w ust. 1, w porównaniu do obrotów z miesiąca poprzedniego; za miesiąc uważa się także 30 kolejno po sobie następujących dni kalendarzowych, w przypadku gdy okres porównawczy rozpoczyna się w trakcie miesiąca kalendarzowego, to jest w dniu innym niż pierwszy dzień danego miesiąca kalendarzowego.
- 2) pracodawca zatrudnienia pracowników objętych przestojem ekonomicznym (pod pojęciem „przestój ekonomiczny” rozumie się okres niewykonywania pracy przez pracownika z przyczyn nie dotyczących pracownika pozostającego w gotowości do pracy);

- 3) pracodawca zatrudniania pracowników, którym obniżono wymiar czasu pracy **maksymalnie** o 20% w zw. z spadkiem obrotów wywołanych COVID-19 („**Obniżony wymiar czasu pracy**” to obniżony przez przedsiębiorcę wymiar czasu pracy pracownika z przyczyn niedotyczących pracownika);
- 4) pracodawca zawarł stosowne porozumienie z organizacjami reprezentującymi pracowników lub z przedstawicielami pracowników.

Na co można uzyskać wsparcie?

Wsparcie przysługuje na dofinansowanie wynagrodzeń pracowników objętych przestojem ekonomicznym lub obniżonym wymiarem czasu pracy, przy czym za „pracowników” w rozumieniu analizowanych przepisów uważa się:

- a) pracowników;
- b) zleceniobiorców;
- c) osoby wykonujące czynności na podstawie umowy o świadczenie usług, do których z mocy przepisów k.c. stosuje się przepisy o zleceniu;
- d) osoby wykonujące pracę nakładczą;
- e) osoby wykonujące pracę zarobkową na innej podstawie na rzecz rolniczej spółdzielni produkcyjnej.

Dofinansowanie nie przysługuje na rzecz osób „zatrudnionych” na podstawie umowy o dzieło.

Wysokość wsparcia

- 1) pracownikowi objętemu przestojem pracodawca może obniżyć wynagrodzenie o max. 50 %, jednak nie niżej niż do wysokości minimalnego wynagrodzenia o pracę, z uwzględnieniem wymiaru czasu pracy. Dodatkowo, wynagrodzenie to (obniżone) będzie dofinansowane do wysokości 50 % minimalnego wynagrodzenia za pracę (obecnie 2.600 zł brutto, czyli kwota dofinansowania wyniesie ok 1.300 zł).

UWAGA: dofinansowanie nie przysługuje do wynagrodzeń pracowników, których wynagrodzenie uzyskane w miesiącu poprzedzającym miesiąc, w którym został złożony wniosek o wsparcie, było wyższe niż 300% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia z poprzedniego kwartału ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, tj. ok. 15.600 zł brutto **w stosunku do wniosków złożonych do 31 marca 2020 r. oraz ok. 16.103 zł w stosunku do wniosków składanych od 1 kwietnia 2020 r. ;**

Przykładowo: jeżeli pracownik zarabia 5.200 zł brutto, w zw. z przestojem ekonomicznym pracodawca może obniżyć wynagrodzenie o 50 %, czyli do kwoty 2.600 zł brutto. Następnie, pracodawca może otrzymać dofinansowanie do wysokości 1.300 zł (50 % płacy minimalnej).

- 2) na wynagrodzenie pracownika, któremu obniżono wymiar czasu pracy **maksymalnie** o 20% (nie więcej niż do 0,5 etatu z zastrzeżeniem, że wynagrodzenie nie może być niższe niż wynagrodzenie minimalne, z uwzględnieniem wymiaru czasu pracy) przysługuje dofinansowywane do wysokości połowy obniżonego wynagrodzenia, jednak nie więcej niż 40% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia z poprzedniego kwartału (ok. 2.080 zł **w stosunku do wniosków złożonych do 31 marca 2020 r. oraz ok. 2.147 zł w stosunku do wniosków składanych od 1 kwietnia 2020 r.)**

Przykładowo: pracownikowi zarabiającemu 5.200 zł brutto na pełen etat obniżono wymiar czasu pracy o 20 % (do 0,8 etatu). Za ten etat należy się wynagrodzenie 4.160 zł brutto. Pracodawcy przysługuje dofinansowanie do wysokości połowy obniżonego wynagrodzenia (2.080 zł) która to kwota nie przekracza 40 % przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia z poprzedniego kwartału.

UWAGA: Dofinansowanie nie przysługuje do wynagrodzeń pracowników, których wynagrodzenie uzyskane w miesiącu poprzedzającym miesiąc, w którym został złożony wniosek, o którym mowa w ust. 1, było wyższe niż 300% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia z poprzedniego kwartału, tj.

ok. 15.600 zł brutto. w stosunku do wniosków złożonych do 31 marca 2020 r. oraz ok. 16.103 zł w stosunku do wniosków składanych od 1 kwietnia 2020 r.

Dodatkowo, na opłacenie składek ma ubezpieczenia społeczne od kwot ww. wsparcia (kwot uzyskanych z FGŚP) również są przyznawane środki z FGŚP (tj. pracodawca nie poniesie w tym zakresie dodatkowego kosztu).

Świadczenia, o których mowa powyżej oraz środki z FGŚP na opłacenie składek na ubezpieczenia społeczne pracowników należnych od pracodawcy od tych świadczeń, są wypłacane w okresach przestoju ekonomicznego lub obniżonego wymiaru czasu pracy, o których mowa w art. 2 ustawy z dnia 11 października 2013 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z ochroną miejsc pracy.

Świadczenia, o których mowa powyżej przysługują przez łączny okres 3 miesięcy przypadających od **miesiąca** złożenia wniosku o wypłatę świadczeń – przy czym ustawa zawiera upoważnienie dla Rady Ministrów do przedłużenia w drodze rozporządzenia tego okresu, jeżeli będzie to uzasadnione przeciwdziałaniem skutkom gospodarczym COVID-19.

Tryb postępowania:

Warunki i tryb wykonywania pracy w okresie przestoju ekonomicznego lub obniżonego wymiaru czasu pracy ustala się w porozumieniu. Porozumienie zawiera pracodawca (przedsiębiorca) oraz:

- a) organizacje związkowe reprezentatywne w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych albo
- b) zakładowa organizacja związkowa albo
- c) jeżeli u pracodawcy nie działa zakładowa organizacja związkowa - przedstawiciele pracowników, wyłonieni w trybie przyjętym u danego pracodawcy (w przypadku trudności w przeprowadzeniu wyborów w zw. z obecną sytuacją, porozumienie może zostać zawarte z przedstawicielami pracowników wybranymi uprzednio dla innych celów przewidzianych przepisami prawa pracy).

W porozumieniu określa się co najmniej:

- a. grupy zawodowe objęte przestojem ekonomicznym lub obniżonym wymiarem czasu pracy;
- b. obniżony wymiar czasu pracy obowiązujący pracowników;
- c. okres, przez jaki obowiązują rozwiązania dotyczące przestoju ekonomicznego lub obniżonego wymiaru czasu pracy.

Co istotne, zmiany w ww. zakresie nie powodują skutków takich, jak wypowiedzenie zmieniające umowę o pracę.

W zakresie i przez czas określony w porozumieniu w sprawie określenia warunków i trybu wykonywania pracy w okresie przestoju ekonomicznego lub obniżonego wymiaru czasu pracy nie stosuje się warunków wynikających z układu ponadzakładowego oraz z układu zakładowego, warunków umów o pracę i innych aktów stanowiących podstawę nawiązania stosunku pracy.

Pierwotny projekt ustawy zakładał możliwość jednostronnego ustalenia ww. warunków przez pracodawcę – tym niemniej wersja ostatecznie przyjęta przez ustawodawcę nie przewiduje już takiego rozwiązania, w zw. z czym konieczne jest wypracowanie porozumienia z pracownikami.

Pracodawca przekazuje kopię porozumienia właściwemu okręgowemu inspektorowi pracy w terminie 5 dni roboczych od dnia zawarcia porozumienia

Do kogo kierować wniosek o wypłatę świadczeń z FGŚP?

Zadania związane z wypłatą świadczeń z FGŚP realizują dyrektorzy wojewódzkich urzędów pracy. W wyniku rozpoznania wniosku (do którego konieczne jest przedłożenie m.in. ww. porozumienia z pracownikami), dochodzi do zawarcia odpowiedniej umowy, na bazie której następuje dofinansowanie wynagrodzeń pracowniczych.

Uwagi końcowe

Przedsiębiorca **lub podmiot, o którym mowa powyżej**, może otrzymać pomoc z Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych wyłącznie w przypadku, jeśli nie uzyskał pomocy w odniesieniu do tych samych pracowników w zakresie takich samych tytułów wypłat na rzecz ochrony miejsc pracy.

Do wypłaty i rozliczania świadczeń, o których mowa powyżej, stosuje się odpowiednio przepisy art. 7–16 ustawy z dnia 11 października 2013 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z ochroną miejsc pracy, z wyjątkiem art. 8 ust. 3 pkt 8 tej ustawy **oraz art. 13 pkt 2 tej ustawy**, oraz przepisy wykonawcze do tej ustawy. Oznacza to m.in., że:

- 1) przedsiębiorca zawiera stosowną umowę o wypłatę świadczeń (art. 9 ust. 1 ustawy) na bazie złożonego wniosku po jego rozpoznaniu;
- 2) przedsiębiorca jest obowiązany do informowania na piśmie właściwego organu o każdej zmianie okoliczności mającej wpływ na wysokość wypłacanych świadczeń, ma także obowiązek poddania się kontroli (art. 14 ust. 1-3i);
- 3) przedsiębiorca ma obowiązek zwrotu otrzymanych świadczeń w przypadku, gdy zostały one wykorzystane niezgodnie z przeznaczeniem, wraz z należnymi odsetkami (art. 15 ust. 1-2 ustawy).
- 4) **zakaz redukcji zatrudnienia przez pracodawcę w odniesieniu do pracowników, na których pracodawca pobierał świadczenia z FGŚP, w drodze wypowiedzenia umowy z przyczyn nietyczących pracownika, nie obejmuje okresu następującego po okresie pobierania świadczeń (tj. zakaz ten obowiązuje jedynie w okresie pobierania przez pracodawcę świadczeń na danego pracownika);**

Ponadto, mimo, że nie wynika to wprost z przepisów ustawy, wydaje się, że pracodawca, u którego wystąpił spadek obrotów gospodarczych wywołany COVID-19, który nie może lub nie chce ubiegać się o wypłatę wskazanych świadczeń z FGŚP, może w drodze porozumienia z pracownikami (w opisanym powyżej trybie) ustalić obniżenie nie więcej niż o 50 % wynagrodzenia pracowników dotkniętych przestojem oraz obniżyć o **maksymalnie 20 %** wymiar etatu innym pracownikom, i w ten sposób również doprowadzić do obniżenia kosztów swojej działalności.

Co istotne, zmiany wprowadzone w ramach ww. instytucji mocą Tarczy 2.0 z mocy właściwego przepisu przejściowego mają także zastosowanie do umów o wypłatę świadczeń i środków zawartych przed dniem wejścia w życie postanowień Tarczy 2.0.

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, tj. z dniem 31.03.2020 r. **oraz z dniem 18 kwietnia 2020 r.**

Podstawa prawna: art. 1 pkt 14 ustawy ZmCOVID-19; art. 2, 3, 7-16 ustawy z dnia 11 października 2013 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z ochroną miejsc pracy (Dz. U. z 2019 r. poz. 669) **oraz art. 73 pkt 20 ustawy z dnia 16 kwietnia 2020 r. Tarcza 2.0 (Dz.U. z 2020 r. poz. 695).**

Dodane/zmienione przepisy: art. 15g ust. 1-20 ustawy o COVID-19

Autor: r.pr. Konrad Kęsy

Zakaz handlu w niedziele

Generalny zakaz czynności związanych z handlem, o którym mowa w art. 5 ustawy z dnia 10 stycznia 2018 r. o ograniczeniu handlu w niedziele i święta oraz w niektóre inne dni (tj. zakaz czynności związanych z handlem oraz powierzania pracownikom pracy w ww. zakresie tych czynności) nie obowiązuje w niedziele w zakresie wykonywania czynności związanych z handlem, polegających na rozładowywaniu, przyjmowaniu i ekspozycji towarów pierwszej potrzeby oraz powierzania pracownikowi lub zatrudnionemu wykonywania takich czynności.

Zwolnienie z zakazu, o którym mowa w ust. 1, nie obowiązuje w niedziele, w które przypada święto.

Należy wskazać, że ww. przepis nie zezwala na handel w niedziele, a jedynie na czynności techniczne związane z handlem, które można zbiorczo określić jako „aprowizacyjne”,

przygotowawcze do sprzedaży towarów pierwszej potrzeby (towary spożywcze, leki, środki czystości).

Zwolnienie z ww. zakazu tva w okresie epidemii, stanu zagrożenia epidemicznego oraz w okresie 30 dni następujących po ich odwołaniu.

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, tj. z dniem 31.03.2020 r.

Podstawa prawna: art. 1 pkt 14 ustawy ZmCOVID-19

Dodane przepisy: art. 15i ustawy o COVID-19

Autor: r.pr. Konrad Kęsy

Oplaty na ZAIKS i abonament

W okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii, od przedsiębiorców wstrzymuje się pobieranie:

- 1) wynagrodzeń dla organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi wynikających z umowy, której przedmiotem jest korzystanie z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych lub pobór wynagrodzenia za takie korzystanie, a wynagrodzenia te nie są określane jako wprost zależne od faktycznego przychodu lub dochodu tego podmiotu za świadczenie przez niego usług w danym okresie – tzw. umowy z ZAIKS;
- 2) opłat abonamentowych, o których mowa w ustawie z dnia 21 kwietnia 2005 r. o opłatach abonamentowych – tj. opłat za używanie odbiorników radiofonicznych oraz telewizyjnych.

Warunkami skorzystania z wstrzymania poboru wynagrodzeń i opłat, o których mowa powyżej, jest:

- 1) świadczenie przed wejściem w życie niniejszej ustawy przez przedsiębiorcę usług w miejscu, które umożliwia zapoznanie się przez jego klientów z utworami lub przedmiotami praw pokrewnych (chodzi tutaj o zakłady świadczące usługi z „muzyką w tle”);
- 2) bycie płatnikiem wynagrodzeń i opłat, o których mowa powyżej;
- 3) uiszczenie wynagrodzeń i opłat, o których mowa powyżej, za okresy rozliczeniowe przypadające przed dniem 8 marca 2020 r. (tj. brak zaległości za okresy przed 8 marca 2020 r.)

W szczególności z tego rozwiązania skorzystają usługodawcy z branży gastronomicznej, hotelarskiej czy fryzjerskiej, gdzie przedmiotem jest korzystanie z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych, a opłaty te nie są określane jako wprost zależne od faktycznego przychodu lub dochodu tego przedsiębiorcy za świadczenie przez niego usług w danym okresie.

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, tj. z dniem 31.03.2020 r.

Podstawa prawna: art. 1 pkt 14 ustawy ZmCOVID-19

Dodane przepisy: art. 15l ust. 1-3 ustawy o COVID-19

Autor: r.pr. Konrad Kęsy

Wsparcie dla działalności twórczej lub artystycznej

Specustawa przewiduje udzielenie wsparcia na kontynuowanie w zmienionych warunkach działalności twórczej lub artystycznej.

W okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii oraz w okresie 12 miesięcy po ich odwołaniu, minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego może przeznaczać środki budżetu państwa na wsparcie finansowe osób fizycznych, osób prawnych lub jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej, w przypadku gdy działalność twórcza lub artystyczna nie może być kontynuowana w obecnej formie w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii, ze względu na m.in. następujące ograniczenia, zakazy i nakazy:

- ograniczenie przemieszczania się;

- zakaz używania przedmiotów lub produktów;
- ograniczenie funkcjonowania instytucji lub zakładów pracy;
- zakaz organizowania widowisk i zgromadzeń ludności;

Warunkiem przyznania wsparcia jest możliwość kontynuowania działalności w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii pod warunkiem zmiany formy upowszechniania tej działalności.

Ponadto, wsparcie finansowe musi mieścić się w katalogu działań objętych mecenatem państwa, tj. dotyczyć:

- podtrzymywania i rozpowszechniania tradycji narodowej i państwowej,
- upowszechniania i promocji twórczości artystycznej,
- upowszechniania i promocji czytelnictwa,
- promocji kultury polskiej za granicą,
- zachowania i waloryzacji dziedzictwa kulturowego, w tym polskiego dziedzictwa kulturowego za granicą,
- ochrony i udostępniania dziedzictwa kulturowego, w tym polskiego dziedzictwa kulturowego za granicą, oraz opieki nad tym dziedzictwem,
- budowy i modernizacji infrastruktury kulturalnej,
- tworzenia warunków do zakupów, ekspozycji i upowszechniania sztuki współczesnej,
- zachowania i upowszechniania tradycji regionalnych i kultury ludowej,
- tworzenia i wdrażania systemów informatycznych w sferze kultury,
- digitalizacji zasobów kultury i dziedzictwa narodowego oraz gromadzenia, przechowywania, udostępniania i ponownego wykorzystywania cyfrowych zasobów kultury i dziedzictwa narodowego,
- edukacji kulturalnej społeczeństwa
- lub produkcji audiowizualnej.

Wsparcie finansowe obejmowałoby dofinansowanie wydatków na zmianę formy upowszechniania działalności twórczej lub artystycznej.

Udzielenie wsparcia następuje w ramach programów ogłaszanych w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego lub wyznaczonej przez niego państwowej instytucji kultury.

Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki uzyskiwania ww. wsparcia finansowego, o którym mowa powyżej.

Oznacza to, że w odniesieniu do podmiotów, które mogą spełniać ww. kryteria, konieczne jest baczne śledzenie treści ogłaszanych w BIP Ministerstwa.

Wsparcie przewidziane w ramach ww. przepisu musi być zgodne z warunkami zawartymi w Komunikacie Komisji – Tymczasowe ramy środków pomocy państwa w celu wsparcia gospodarki w kontekście trwającej epidemii COVID-19 (2020/C 91 I/01) (Dz. Urz. UE C 91I z 20.03.2020, str. 1) i stanowi ono pomoc publiczną mającą na celu zaradzenie poważnym zaburzeniom w gospodarce.

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, tj. z dniem 31.03.2020 r.

Podstawa prawna: art. 1 pkt 14 ustawy ZmCOVID-19

Dodane przepisy: art. 15m ust. 1-5 ustawy o COVID-19

Autor: r.pr. Konrad Kęsy

Zezwolenia w transporcie drogowym – odstąpienia od warunków określonych w zezwoleniu

Mając na uwadze, że wykonywanie przewozu regularnego lub przewozu regularnego specjalnego z naruszeniem warunków określonych w zezwoleniu stanowi naruszenie obowiązków lub warunków

przewozu drogowego i zagrożone jest karą pieniężną, zgodnie z art. 92a ust. 1 i załącznikiem nr 3 do ustawy o transporcie drogowym, specustawa antywirusowa wprowadza w ramach art. 15n instytucję odstępstwa od wykonywania przedmiotowych przewozów zgodnie z warunkami określonymi w zezwoleniu, na czas występowania zagrożenia rozprzestrzeniania się zakażeń COVID-19. Zgodnie z analizowanym przepisem, warunków określonych w zezwoleniu na wykonywanie przewozów regularnych i przewozów regularnych specjalnych nie stosuje się w przypadku:

- konieczności podjęcia czynności związanych z przeciwdziałaniem COVID-19;
- braku rentowności wykonywanych przewozów, będącego skutkiem niezależnych od przedsiębiorcy okoliczności, związanych z przeciwdziałaniem COVID-19.

W związku z powyższym, przewoźnicy drogowi będą mogli zaprzestać wykonywania przewozów na określonych liniach bądź wykonywać je niezgodnie z rozkładem jazdy, jeżeli będzie to uzasadnione przedstawionymi powyżej przesłankami, bez obawy, że nałożona zostanie na nich z tego tytułu kara pieniężna. W takich przypadkach nieprzestrzeganie warunków określonych w zezwoleniu, nie będzie stanowiło także podstawy do odmowy udzielenia zezwolenia na wykonywanie przewozów regularnych lub przewozów regularnych specjalnych, ich zmiany bądź cofnięcia.

W przypadku, gdy przyczyną odstępstwa od warunków określonych w zezwoleniu jest braku rentowności wykonywanych przewozów, będącego skutkiem niezależnych od przedsiębiorcy okoliczności, związanych z przeciwdziałaniem COVID-19 przedsiębiorca jest obowiązany niezwłocznie, nie później niż w terminie 14 dni od dnia odstąpienia od warunków określonych w zezwoleniu przekazać organowi, który udzielił zezwolenia informacje o zastosowanych odstępstwach, a także podać je do publicznej wiadomości, przez ogłoszenia na wszystkich wymienionych w rozkładzie jazdy przystankach lub dworcach.”;

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, tj. z dniem 31.03.2020 r.

Podstawa prawna: art. 1 pkt 14 ustawy ZmCOVID-19 oraz art. 73 pkt 22 ustawy z dnia 16 kwietnia 2020 r. Tarcza 2.0 (Dz.U. z 2020 r. poz. 695).

Dodane/zmienione przepisy: art. 15n ustawy o COVID-19

Autor: r.pr. Konrad Kęsy

Najem lokalu w obiektach handlowych – wygaśnięcie wzajemnych zobowiązań w okresie zakazu działalności

W rozporządzeniach w sprawie ogłoszenia na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu zagrożenia epidemicznego oraz w sprawie ogłoszenia na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii wprowadzono szereg ograniczeń w prowadzeniu działalności. Między innymi czasowo zakazano w obiektach handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000m² handlu detalicznego najemcom powierzchni handlowej, których przeważająca działalność polega na handlu: wyrobami tekstylnymi, wyrobami odzieżowymi, obuwiem i wyrobami skórzanymi, meblami i sprzętem oświetleniowym, sprzętem radiowo-telewizyjnym lub sprzętem gospodarstwa domowego, artykułami piśmiennymi i księgarskimi, a także prowadzenia działalności gastronomicznej i rozrywkowej.

Aby przeciwdziałać niekorzystnym dla najemców (oraz pośrednio dla wynajmujących, w zw. z istotnym ryzykiem znacznego pogorszenia się kondycji gospodarczej najemcy), specustawa wprowadza w regulację art. 15ze, zgodnie z którym w okresie obowiązywania zakazu prowadzenia działalności w obiektach handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m² zgodnie z właściwymi przepisami, wygasają wzajemne zobowiązania stron umowy najmu, dzierżawy lub innej podobnej umowy, przez którą dochodzi do oddania do używania powierzchni handlowej (umowy). Oznacza to, że z jednej strony najemca (dzierżawca) nie może domagać się udostępniania lokalu/powierzchni handlowej w stanie umożliwiającym prowadzenie działalności handlowej, z drugiej zaś –najemca/dzierżawca jest w ww. okresie zwolniony z obowiązku zapłaty czynszu najmu (czynszu dzierżawy) oraz opłat dodatkowych (np. eksploatacyjnych, ubezpieczenia, partycypacji w kosztach pośrednich obiektu itp.).

Uprawniony do używania powierzchni handlowej (uprawniony) powinien złożyć udostępniającemu bezwarunkową i wiążącą ofertę woli przedłużenia obowiązywania umowy na dotychczasowych warunkach o okres obowiązywania zakazu przedłużony o sześć miesięcy; oferta powinna być złożona w okresie trzech miesięcy od dnia zniesienia zakazu. Postanowienia ust. 1 przestają wiązać oddającego z chwilą bezskutecznego upływu na złożenie oferty.

Z powyższego wynika, że od dnia ustania zakazu uprawniony (najemca/dzierżawca) ma 3 miesiące, aby zdecydować, czy chce przedłużyć umowę na dotychczasowych (tj. sprzed wprowadzenia ww. „zamrożenia” umowy) warunkach o okres obowiązywania zakazu przedłużony o sześć miesięcy. Z chwilą bezskutecznego upływu terminu na złożenie oferty (tj. okresu 3 miesięcy począwszy od dnia zniesienia zakazu) oddający (wynajmujący/najemca) może wznowić naliczenia czynszu (najmu/dzierżawy).

Powyższe regulacje nie pozbawiają strony prawa do skorzystania z instrumentów prawnych przewidzianych przepisami Kodeksu cywilnego (np. klauzuli rebus sic stantibus – która upoważnia sąd do ingerencji w treść umowy, a nawet jej rozwiązania.).

Pomijając wysoce nieprecyzyjny sposób redakcji ww. przepisu (art. 15ze specustawy), wydaje się, że zamierzeniem ustawodawcy jest z jednej strony swoiste „zamrożenie” umowy najmu/dzierżawy w okresie istnienia zakazu prowadzenia działalności w obiektach handlowych (co należy ocenić pozytywnie) a z drugiej – wyposażenie najemcy/dzierżawcy w narzędzie pozwalające na przesądzenie przez niego, w jakim okresie i na jakich zasadach umowa będzie kontynuowana po ustaniu ww. zakazu (co można już oceniać różnie, potencjalnie jako naruszenie zasady równości stron stosunku cywilnoprawnego).

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, tj. z dniem 31.03.2020 r.

Podstawa prawna: art. 1 pkt 14 ustawy ZmCOVID-19

Dodane przepisy: art. 15ze ustawy o COVID-19

Autor: r.pr. Konrad Kęsy

Świadczenie postojowe dla przedsiębiorcy oraz osób wykonujących umowę cywilnoprawną

Przepisy specustawy oraz Tarczy 2.0 przewidują także pomoc dla przedsiębiorców jednoosobowych (tj. osób fizycznych prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą), a także agentów, zleceniobiorców, świadczeniobiorców i osób wykonujących inne umowy cywilnoprawne (w tym umowę o dzieło) w zw. z epidemią COVID-19 – w formie jednorazowego świadczenia postojowego w wysokości co do zasady 2080 zł, niepodlegające oskładkowaniu i opodatkowaniu.

Komu przysługuje świadczenie postojowe?

Świadczenie postojowe przysługuje osobie:

- 1) prowadzącej pozarolniczą działalność gospodarczą na podstawie przepisów ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców lub innych przepisów szczególnych, zwanej dalej „osobą prowadzącą pozarolniczą działalność gospodarczą”;
- 2) wykonującej umowę agencyjną, umowę zlecenia, inną umowę o świadczenie usług, do której zgodnie z ustawą z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny stosuje się przepisy dotyczące zlecenia albo umowę o dzieło, zwane dalej „umową cywilnoprawną”;

- jeżeli ww. osoby nie podlegają ubezpieczeniom społecznym z innego tytułu niż wskazane powyżej.

Świadczenie postojowe przysługuje, gdy w następstwie wystąpienia COVID-19 doszło do przestoju w prowadzeniu działalności, odpowiednio przez osobę prowadzącą pozarolniczą działalność gospodarczą albo przez zleceniodawcę lub zamawiającego, z którymi została zawarta umowa cywilnoprawna (tj. przestój zleceniodawcy powoduje utratę zarobku zleceniobiorcy).

Przedsiębiorcy jednoosobowemu świadczenie postojowe przysługuje, jeżeli rozpoczął prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej przed 1 lutego 2020 r. oraz:

- 1) nie zawiesił prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej oraz jeżeli przychód z prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych uzyskany w miesiącu poprzedzającym miesiąc złożenia wniosku o świadczenie postojowe był o co najmniej 15% niższy od przychodu uzyskanego w miesiącu poprzedzającym ten miesiąc; dla wniosków składanych po 1 kwietnia 2020 r. zniesiono ww. limit przychodu, co oznacza, że o świadczenie postojowe mogą się ubiegać także osoby, których przychód był wyższy od 300% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia z poprzedniego kwartału (ok. 16.103 zł)
 - 2) zawiesił prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej po dniu 31 stycznia 2020 r. ; dla wniosków składanych po 1 kwietnia 2020 r. zniesiono ww. limit przychodu, co oznacza, że o świadczenie postojowe mogą się ubiegać także osoby, których przychód był wyższy od 300% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia z poprzedniego kwartału (ok. 16.103 zł)
- (powyższych wymogów nie stosuje się względem osób do których zastosowanie mają przepisy dotyczące zryczałtowanego podatku dochodowego w formie karty podatkowej i która korzystała ze zwolnienia sprzedaży od podatku od towarów i usług).
- 3) osobie wykonującej umowę cywilnoprawną świadczenie postojowe przysługuje, jeżeli:
 - a. umowa cywilnoprawna została zawarta przed dniem 1 kwietnia 2020 r.;
 - b. przychód z umowy cywilnoprawnej w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych uzyskany w miesiącu poprzedzającym miesiąc, w którym został złożony wniosek o świadczenie postojowe, nie był wyższy od 300% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia z poprzedniego kwartału ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego (ok. 16.103 zł); Tarcza 2.0 utrzymała limit przychodu dla osób wykonujących umowę cywilnoprawną;

W jakiej wysokości przysługuje świadczenie?

Świadczenie postojowe przysługuje co do zasady w wysokości 80 % kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę obowiązującego w 2020 r., tj. w kwocie 2080 zł, **nie więcej niż trzykrotnie**.

W przypadku osoby wykonującej umowę cywilnoprawną, w przypadku gdy suma przychodów z umów cywilnoprawnych w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych uzyskana w miesiącu poprzedzającym miesiąc, w którym został złożony wniosek o świadczenie postojowe wynosi mniej niż 50% kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę obowiązującego w 2020 r. świadczenie postojowe przysługuje w wysokości sumy wynagrodzeń z tytułu wykonywania tych umów cywilnoprawnych., **nie więcej niż trzykrotnie**.

W przypadku osób prowadzących działalność gospodarczą, do których zastosowanie mają przepisy dotyczące zryczałtowanego podatku dochodowego w formie karty podatkowej i które korzystają ze zwolnienia sprzedaży od podatku od towarów i usług, świadczenie postojowe przysługuje w wysokości 50% kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę obowiązującego w 2020 r., tj. w kwocie 1300 zł., **nie więcej niż trzykrotnie**.

W przypadku zbiegu praw do więcej niż jednego świadczenia postojowego przysługuje jedno świadczenie postojowe.

Świadczenie postojowe może zostać przyznane ponownie, na podstawie oświadczenia osoby uprawnionej, której wypłacono pierwsze świadczenie postojowe.

Wypłata po raz kolejny świadczenia postojowego może zostać dokonana nie wcześniej niż w miesiącu następującym po miesiącu wypłaty świadczenia postojowego (w tym pierwszego świadczenia - dla przykładu, jeżeli przedsiębiorca otrzymał pierwszą wypłatę w kwietniu 2020 r., kolejna wypłata może nastąpić najwcześniej w maju 2020 r.).

Warunkiem przyznania kolejnego świadczenia postojowego jest wykazanie w oświadczeniu, że sytuacja materialna wykazana we wniosku dotyczącym "pierwszego" świadczenia postojowego nie uległa poprawie.

W jakim trybie uzyskać świadczenie?

Ustalenie prawa do świadczenia postojowego następuje na wniosek składany do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Wymogi formalne wniosku precyzuje art. 15zs specustawy.

Osoby prowadzące działalność gospodarczą składają wniosek samodzielnie (we własnym imieniu), i oprócz wypełnienia wymogów stricte o charakterze formalnym (np. wskazanie imienia, nazwiska, nr NIP i PESEL) muszą złożyć m.in. oświadczenie, z którego wynikać będzie, że:

- 1) doszło do przestoju w prowadzonej działalności;
- 2) w miesiącu poprzedzającym miesiąc złożenia wniosku przychód był niższy o co najmniej 15 % od przychodu uzyskanego w miesiącu poprzedzającym ten miesiąc, jeżeli dana osoba nie zawiesiła prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej.

Osoba wykonująca umowę cywilnoprawną składa wniosek za pośrednictwem zleceniodawcy lub zamawiającego. Do takiego wniosku zleceniodawca lub zamawiający dołącza m.in. oświadczenie, z którego wynikać będą okoliczności potwierdzające:

- 1) niedojście do skutku lub ograniczenie wykonywania umowy cywilnoprawnej z powodu przestoju w prowadzeniu działalności;
- 2) datę zawarcia i wysokość wynagrodzenia z tytułu umowy cywilnoprawnej,
- 3) uzyskanie przez osobę wykonującą umowę cywilnoprawną w miesiącu poprzedzającym miesiąc, w którym został złożony wniosek o świadczenie postojowe, przychodu nie wyższego niż 300% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia z poprzedniego kwartału (ok. 16.103 zł); **Tarcza 2.0 utrzymała limit przychodu dla osób wykonujących umowę cywilnoprawną;**
- 4) otrzymanie oświadczenia od osoby wykonującej umowę cywilnoprawną, że nie podlega ubezpieczeniom społecznym z innego tytułu oraz o wysokości uzyskanych przychodów z innych umów cywilnoprawnych.

Oświadczenia przedsiębiorcy jednoosobowego i zleceniodawcy lub zamawiającego wskazane powyżej są składane pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań.

Wnioski, o których mowa powyżej mogą być złożone w formie dokumentu papierowego albo elektronicznego opatrzonego kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym albo podpisem osobistym, za pomocą profilu informacyjnego utworzonego w systemie teleinformatycznym udostępnionym przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Wnioski o świadczenie postojowe mogą być złożone do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych najpóźniej w terminie 3 miesięcy od miesiąca, w którym został zniesiony ogłoszony stan epidemii.

Rada Ministrów może, w celu przeciwdziałania COVID-19, w drodze rozporządzenia, przyznać ponowną wypłatę świadczenia postojowego, dla osób, które otrzymały to świadczenie, mając na względzie okres obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii oraz skutki nimi wywołane.

Wypłata świadczenia postojowego następuje w formie bezgotówkowej na wskazany rachunek płatniczy osoby uprawnionej prowadzony w kraju.

Obowiązek zwrotu

Osoba, która pobrała nienależnie świadczenie postojowe, jest obowiązana do jego zwrotu wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie, w wysokości i na zasadach określonych przepisami prawa cywilnego.

Za nienależnie pobrane świadczenie postojowe uważa się świadczenie:

- 1) przyznane lub wypłacone na podstawie fałszywych oświadczeń lub dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzenia w błąd przez osobę pobierającą świadczenie lub odpowiednio zleceniodawcę lub zamawiającego;

- 2) wypłacone osobie innej niż osoba uprawniona, z przyczyn niezależnych od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, tj. z dniem 31.03.2020 r. **oraz 1 kwietnia w odniesieniu do zniesienia limitu przychodów dla przedsiębiorców prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą;**

Podstawa prawna: art. 1 pkt 14 ustawy ZmCOVID-19 **oraz art. 73 pkt 34, 35, 36 i 37 ustawy z dnia 16 kwietnia Tarcza 2.0 (Dz.U. z 2020 r. poz. 695).**

Dodane/zmienione przepisy: art. 15zq-zx ustawy o COVID-19

Autor: r.pr. Konrad Kęsy

Dotacja dla przedsiębiorcy niezatrudniającego pracowników

Nowy przepis (art. 15zzc ustawy o COVID-19) stanowi podstawę prawną do zawarcia przez starostę umowy z przedsiębiorcami będącymi osobami fizycznymi, niezatrudniającymi pracowników. Przedmiotem umowy jest dofinansowanie części kosztów prowadzenia działalności gospodarczej w przypadku spadku obrotów gospodarczych w następstwie wystąpienia COVID-19.

Wskazany przepis przyznaje staroście uprawnienie do zawarcia wskazanej umowy. Nie nakłada jednak obowiązku jej zawarcia.

Warunki otrzymania dofinansowania:

- a) zmniejszenie sprzedaży towarów lub usług, obliczone jako stosunek łącznych obrotów w ciągu dowolnie wskazanych 2 kolejnych miesięcy kalendarzowych, przypadających w okresie po dniu 1 stycznia 2020 r. do dnia poprzedzającego dzień złożenia wniosku o przyznanie dofinansowania, w porównaniu do łącznych obrotów w ciągu dowolnie wskazanych 2 kolejnych miesięcy kalendarzowych roku poprzedniego - w wysokości co najmniej 30 %,
- b) prowadzenie działalności gospodarczej przez okres, na który przyznane zostało dofinansowanie,
- c) złożenie wniosku do powiatowego urzędu pracy właściwego ze względu na miejsce prowadzenia działalności gospodarczej w terminie 14 dni od dnia ogłoszenia naboru przez dyrektora powiatowego urzędu pracy,
- d) złożenie oświadczeń pod rygorem odpowiedzialności karnej o:
 - a. wystąpieniu u przedsiębiorcy spadku obrotów gospodarczych w określonej wysokości,
 - b. braku przesłanek do ogłoszenia upadłości przedsiębiorcy,
 - c. niezaleganiu w regulowaniu zobowiązań podatkowych, składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy lub Fundusz Solidarnościowy do końca trzeciego kwartału 2019 r.,
 - d. przeznaczeniu dofinansowania na koszty prowadzenia działalności gospodarczej,
 - e. numerze rachunku bankowego albo numerze rachunku prowadzonego w spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej właściwego dla prowadzonej działalności gospodarczej.

Okres dofinansowania:

Dofinansowanie może być przyznane na okres nie dłuższy niż 3 miesiące przypadające od miesiąca złożenia wniosku z możliwością przedłużenia w drodze rozporządzenia. Wypłacane jest w okresach miesięcznych.

Wysokość dofinansowania

Spadek obrotów	Wysokość dofinansowania
30 – 49 %	50% kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę
50 – 79 %	70% kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę
80 % i więcej	90% kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę

Wskazać przy tym należy, iż są to wartości maksymalne. Z umowy może wynikać inna, niższa kwota dofinansowania.

Wsparcie powyższe stanowi pomoc publiczną, mającą na celu zaradzenie poważnym zaburzeniom w gospodarce, o której mowa w Komunikacie Komisji – Tymczasowe ramy środków pomocy państwa w celu wsparcia gospodarki w kontekście trwającej epidemii COVID-19.

Do dofinansowań udzielonych przed 18 kwietnia 2020 r. stosuje się nowe przepisy. Zatem przedsiębiorca, który otrzymał dofinansowanie przed tym dniem, nie ma już obowiązku składania comiesięcznych oświadczeń o prowadzeniu działalności gospodarczej.

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem 18.04.2020 r.

Podstawa prawna: art. 15zcc ustawy o COVID-19

Autor: adw. Paweł Kierznowski

Zwolnienie przedsiębiorców ze składek do ZUS

Ustawa przewiduje możliwość czasowego zwolnienia ze składek ZUS przedsiębiorców zatrudniających określoną liczbę pracowników oraz osoby prowadzące jednoosobową działalność gospodarczą spełniające wymagane kryterium przychodu. Zwolnienie polega na opłaceniu przez budżet państwa należności przedsiębiorców, jako płatników z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy, Fundusz Solidarnościowy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych lub Fundusz Emerytur Pomostowych. O zwolnienie może się ubiegać przedsiębiorca, który na dzień 31 grudnia 2019 r. nie spełniał kryteriów przedsiębiorstwa znajdującego się w trudnej sytuacji w rozumieniu art. 2 pkt 18 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 (np. przedsiębiorstwo wykazujące utratę ponad połowy kapitału w sprawozdaniach finansowych w efekcie strat, przedsiębiorstwo niewypłacalne, przedsiębiorstwo otrzymujące pomoc na ratowanie, które nadal objęte jest pożyczką lub gwarancją, przedsiębiorstwo które otrzymało pomoc na restrukturyzację i nadal podlega planowi restrukturyzacyjnemu).

Kto może się ubiegać o zwolnienie?

O zwolnienie może ubiegać się:

- 1) przedsiębiorca, jeżeli był zgłoszony jako płatnik składek:
 - a) przed dniem 1 lutego 2020 r. i na dzień 29 lutego 2020 r.,
 - b) w okresie od dnia 1 lutego 2020 r. do dnia 29 lutego 2020 r. i na dzień 31 marca 2020 r.,
 - c) w okresie od dnia 1 marca 2020 r. do dnia 31 marca 2020 r. i na dzień 30 kwietnia 2020 r.- zgłosił do ubezpieczeń społecznych mniej niż 10 ubezpieczonych.
Ustawa Tarcza 2.0 precyzuje warunki, które należy spełnić dla skorzystania z pełnego okresu zwolnienia, przewidzianego od marca do maja 2020 r. (Ustawa Tarcza 1.0 wskazywała na konieczność spełnienia wymogu określonego jedynie w lit a.).

Zwolnienie obejmuje wszystkie osoby zgłoszone do ubezpieczenia w ramach firmy. Zwolnienie może dotyczyć zarówno właściciela jak i osoby zatrudnione, o ile nie jest przekroczony próg ilości ubezpieczonych.

- 2) osoba fizyczna prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą (w rozumieniu ubezpieczeń społecznych, tj.: - samozatrudnieni, - twórcy i artyści, - zawody medyczne, tłumacze i nauczyciele podlegający zryczałtowanemu podatkowi dochodowemu, - wspólnik jednoosobowej sp. z o.o., wspólnicy spółki jawnej, komandytowej lub partnerskiej, - osoba prowadząca szkołę, inną formę wychowania przedszkolnego i in.), opłacająca składki wyłącznie na własne ubezpieczenie społeczne lub zdrowotne, jeżeli prowadziła działalność przed dniem 1 kwietnia 2020 r. (poprzednio przed dniem 1 lutego 2020 r.) i przychód z tej działalności nie był wyższy niż 300% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia ustalonego za 2020 r. (nie przekraczał 15 681 zł miesięcznie).
Zwolnienie nie przysługuje przedsiębiorcom korzystającym z tzw. ulgi na start (zwolnienie z ubezpieczeń społecznych przez pierwsze 6 miesięcy działalności).

- 3) przedsiębiorca, jeżeli był zgłoszony jako płatnik składek:

- a) przed dniem 1 lutego 2020 r. i na dzień 29 lutego 2020 r.,
- b) w okresie od dnia 1 lutego 2020 r. do dnia 29 lutego 2020 r. i na dzień 31 marca 2020 r.,
- c) w okresie od dnia 1 marca 2020 r. do dnia 31 marca 2020 r. i na dzień 30 kwietnia 2020 r.,
- zgłosił do ubezpieczeń społecznych od 10 do 49 ubezpieczonych.

- 4) spółdzielnia socjalna, zgłoszona jako płatnik składek przed dniem 1 kwietnia 2020 r.

Zakres i czas trwania zwolnienia

Zwolnienie obejmuje:

- 1) w przypadku przedsiębiorców zatrudniających mniej niż 10 pracowników:
 - nieopłacone należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, składki na ubezpieczenie zdrowotne, składki na Fundusz Pracy, Fundusz Solidarnościowy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, Fundusz Emerytur Pomostowych - należne za okres od 1 marca 2020 r. do dnia 31 maja 2020 r. i wykazane w deklaracjach rozliczeniowych za ten okres.
- 2) w przypadku osoby fizycznej prowadzącej działalność gospodarczą:
 - nieopłacone należności z tytułu składek na obowiązkowe ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz wypadkowe, dobrowolne ubezpieczenie chorobowe, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy i Fundusz Solidarnościowy - należne za okres od dnia 1 marca 2020 r. do dnia 31 maja 2020 r.
- 3) w przypadku przedsiębiorców zatrudniających od 10 do 49 pracowników:
 - 50% łącznej kwoty nieopłaconych należności za dany miesiąc z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, składek na ubezpieczenie zdrowotne, składek na Fundusz Pracy, Fundusz Solidarnościowy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, Fundusz Emerytur Pomostowych - należne za okres od 1 marca 2020 r. do dnia 31 maja 2020 r. i wykazane w deklaracjach rozliczeniowych za ten okres.
- 4) w przypadku spółdzielni socjalnych:
 - nieopłacone należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, składki na ubezpieczenie zdrowotne, składki na Fundusz Pracy, Fundusz Solidarnościowy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, Fundusz Emerytur Pomostowych - należne za okres od 1 marca 2020 r. do dnia 31 maja 2020 r. i wykazane w deklaracjach rozliczeniowych za ten okres.

Uwaga: zwolnienie przysługuje każdemu z ww. podmiotów również w razie opłacenia składek za miesiąc marzec 2020 r., wykazanych w deklaracjach. Opłacone należności podlegają zwrotowi na zasadach ogólnych (tj. na wniosek płatnika o zwrot składek nienależnie opłaconych w terminie 30 dni od daty wpływu tego wniosku do ZUS).

Zwolnienie przewidziane ustawą obejmuje ściśle wyznaczony okres, tj. od 1 marca 2020 r. do 31 maja 2020. Jedynie Rada Ministrów może w trybie rozporządzenia określić inne okresy, mając na względzie okres trwania i skutki stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii.

Tryb ubiegania się o zwolnienie

Wniosek o zwolnienie ze składek należnych za okres od 1 marca do 31 maja 2020 r. przedsiębiorca składa do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych **nie później niż do dnia 30 czerwca 2020 r.**

Wniosek zawiera dane płatnika składek, oświadczenie potwierdzające osiągnięcie przychodu w marcu 2020 r. poniżej kwoty 300% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za 2020 r. (dotyczy wyłącznie samozatrudnionych, oświadczenie to jest składane pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń, informacja o wysokości przychodu zawarta w oświadczeniu będzie weryfikowana pomiędzy ZUS i KAS pod względem zgodności z danymi dotyczącymi przychodu wykazanymi dla celów podatkowych), a ponadto inne informacje niezbędne do umorzenia składek.

Wniosek może być złożony w formie papierowej lub elektronicznej z wykorzystaniem podpisu elektronicznego, podpisu zaufanego lub podpisu osobistego, albo za pośrednictwem systemu teleinformatycznego ZUS.

Warunkiem zwolnienia jest przesłanie deklaracji rozliczeniowych lub imiennych raportów miesięcznych za zasadach dotychczasowych za miesiące marzec, kwiecień i maj 2020 r. Dokumenty rozliczeniowe należy złożyć do ZUS nie później niż do dnia 30 czerwca 2020 r. Powyższe nie dotyczy przedsiębiorców zwolnionych z obowiązku składania miesięcznych dokumentów rozliczeniowych.

Pozytywne rozpatrzenie wniosku następuje w formie informacji o zwolnieniu przekazywanej formie pisemnej lub za pośrednictwem systemu ZUS (dla płatników posiadających profil informacyjny).

W przypadku przedsiębiorcy zatrudniającego od 10 do 49 pracowników korekta deklaracji rozliczeniowej lub imiennych raportów miesięcznych złożonych za miesiąc, za który uzyskano zwolnienie, skutkuje wyłącznie korektą danych na koncie ubezpieczonych.

Odmowa zwolnienia następuje w drodze decyzji, od której przysługuje wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy do Prezesa Urzędu. Postępowanie toczy się według przepisów kodeksu postępowania administracyjnego oraz ustawy o postępowaniu przed sądami administracyjnymi.

Jakie są skutki zwolnienia?

- 1) za okres zwolnienia składki uznaje się za opłacone, w związku z czym podlegają zapisaniu na koncie emerytalnym ubezpieczonego,
- 2) ubezpieczeni zachowują prawo do świadczeń z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (jeżeli podlegali ubezpieczeniu chorobowemu w dniu 1 lutego 2020 r.) oraz do świadczeń opieki zdrowotnej,
- 3) przychody z tytułu zwolnienia ze składek do ZUS nie stanowią przychodu w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych,
- 4) wsparcie z tytułu zwolnienia, **zgodne z warunkami zawartymi w Komunikacie Komisji - Tymczasowe ramy środków państwa w celu wsparcia gospodarki w kontekście trwającej epidemii Covid-19**, stanowi pomoc publiczną, mającą na celu zaradzenie poważnym zaburzeniom w gospodarce (**warunki KE: - łączna pomoc w formie dotacji, zaliczek, korzyści podatkowych lub płatności nie przekracza 800 000 EUR brutto na przedsiębiorstwo; - pomoc może zostać przyznana przedsiębiorstwom, które nie znajdowały się w trudnej sytuacji w dniu 31 grudnia 2019 r. (patrz wyżej) oraz tym, które później napotkały trudności lub znalazły się w trudnej sytuacji z powodu epidemii COVID-19; - pomoc przyznaje się nie później niż 31 grudnia 2020 r.; - szczególne warunki dotyczące przedsiębiorstw prowadzących działalność przetwarzania i wprowadzania do obrotu produktów rolnych**).
- 5) budżet państwa przekazuje należności z tytułu składek do wysokości składek zwolnionych odpowiednio na rzecz ZUS, FUS i NFZ,

Pozostałe przypadki zwolnień w ramach ZUS:

- I. Możliwość odstąpienia od odsetek za zwłokę od składek nieopłaconych w terminie.
 - następuje na wniosek dłużnika ze względów gospodarczych związanych z wystąpieniem Covid-19,
 - obejmuje należności przypadające za okres od 31 grudnia 2019 r.
 - termin na złożenia wniosku kończy się z upływem 30 dni od odwołania stanu epidemii lub stanu zagrożenia epidemicznego,
 - wniosek może być złożony w formie papierowej, elektronicznej (z podpisem elektronicznym, zaufanym lub osobistym), lub za pomocą portalu informacyjnego ZUS,
 - rozpatrzenie wniosku następuje w terminie 30 dni, na decyzję odmowną przysługuje wniosek do Prezesa ZUS o ponowne rozpatrzenie sprawy,
 - wsparcie stanowi pomoc publiczną, według zasad określonych w Komunikacie Komisji (j.w.).
- II. Brak naliczania opłaty prolongacyjnej w przypadku odroczenia płatności składek lub rozłożenia należności na raty.
 - dotyczy należności z tytułu składek należnych za okres od dnia 1 stycznia 2020 r.,

- następuje na podstawie wniosków złożonych w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego, stanu epidemii albo w okresie 30 dni następujących po ich odwołaniu,

Wejście w życie: Zmiany wprowadzone ustawą Tarcza 1.0 weszły w życie z dniem 31.03.2020 r.

Dodane przepisy: art. 31zo – art. 31 zy, art. 15 zb, art. 15 zzzh ust. 1 ustawy o COVID-19,

Zmiany wprowadzone Ustawą Tarcza 2.0 weszły w życie z dniem 17 kwietnia 2020 r.

Dodane i zmienione przepisy: art. 31zo, art. 31 zr, art. 31zy (10), art. 15 zzzh ust. 1,

Autor: r.pr. Marek Ososko

Zmiana określonych w umowie warunków lub terminów spłaty kredytu lub pożyczki

W przypadku ogłoszenia stanu epidemicznego albo stanu epidemii **bank może** dokonać zmiany określonych w umowie **warunków lub terminów** spłaty kredytu udzielonego na podstawie ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (Dz. U. z 2019 r. poz. 2357 oraz z 2020 r. poz. 284, 288 i 321) **przedsiębiorcy, w rozumieniu ustawy z dnia 6 marca 2018 r. - Prawo przedsiębiorców, organizacji pozarządowej, o której mowa w art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, oraz podmiotom wymienionym w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,** jeżeli:

- a) kredyt został udzielony przed dniem 8 marca 2020 r. oraz
- b) zmiana taka jest uzasadniona oceną sytuacji finansowej i gospodarczej kredytobiorcy dokonaną przez bank nie wcześniej niż w dniu 30 września 2019 r.

Zgodnie z cytowanymi powyżej przepisami ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie organizacjami pozarządowymi są:

1) niebędące jednostkami sektora finansów publicznych w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych lub przedsiębiorstwami, instytucjami badawczymi, bankami i spółkami prawa handlowego będącymi państwowymi lub samorządowymi osobami prawnymi,

2) niedziałające w celu osiągnięcia zysku

- osoby prawne lub jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, którym odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, w tym fundacje i stowarzyszenia, z zastrzeżeniem ust. 4 przepisu art. 3 omawianej ustawy.

Natomiast podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie to: osoby prawne i jednostki organizacyjne działające na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, o stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz o gwarancjach wolności sumienia i wyznania, jeżeli ich cele statutowe obejmują prowadzenie działalności pożytku publicznego; stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego; spółdzielnie socjalne; spółki akcyjne i spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz kluby sportowe będące spółkami działającymi na podstawie przepisów ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie (Dz. U. z 2018 r. poz. 1263 i 1669), które nie działają w celu osiągnięcia zysku oraz przeznaczają całość dochodu na realizację celów statutowych oraz nie przeznaczają zysku do podziału między swoich udziałowców, akcjonariuszy i pracowników.

Wskazana powyżej zmiana umowy dokonywana jest na warunkach uzgodnionych pomiędzy bankiem i kredytobiorcą, czy czym zmiana ta nie może powodować pogorszenia sytuacji finansowej i gospodarczej kredytobiorcy.

Możliwość zmiany warunków lub terminów spłaty – na tożsamych warunkach – dotyczy także pożyczek pieniężnych udzielonych przez bank.

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, tj. z dniem 31.03.2020 r. **oraz z dniem 18.04.2020 r.**

Podstawa prawna: art. 1 pkt 17 ustawy ZmCOVID-19, **art. 73 pkt 58 ustawy z dnia 16 kwietnia 2020 r. o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 (Dz.U. z 2020r., poz. 695)**

Dodane przepisy: art. 31f ustawy o COVID-19

Zmiany w prawie energetycznym

Istotnym elementem składowym systemu weryfikacji posiadanych kwalifikacji przez osoby zajmujące się eksploatacją urządzeń, instalacji i sieci są komisje kwalifikacyjne, które dokonują stwierdzenia posiadania stosownych kwalifikacji w drodze egzaminów. Komisje kwalifikacyjne powoływane są między innymi przez Prezesa URE, na okres 5 lat. Jeżeli okres powołania tych komisji upływa w okresie od dnia 1 marca 2020 roku do dnia 30 grudnia 2020 r. - przedłuża się go do dnia 31 grudnia 2020 roku.

Świadectwa kwalifikacyjne wymagają periodycznego odnawiania. Komentowanym przepisem - świadectwom potwierdzającym posiadanie kwalifikacji w zakresie eksploatacji sieci oraz urządzeń i instalacji, o których mowa art. 54 ust. 1 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 roku – Prawo energetyczne, których ważność wygasa w okresie od dnia 1 marca 2020 roku do dnia 30 grudnia 2020 roku - wydłużono termin ważności, do dnia 31 grudnia 2020 roku.

Postanowiono także, iż sprawdzenie kwalifikacji w zakresie eksploatacji sieci oraz urządzeń i instalacji w okresie do dnia 31 grudnia 2020 r., może być przeprowadzane zdalnie pod warunkiem zachowania możliwości identyfikacji osoby której kwalifikacje się sprawdza i zabezpieczenia przebiegu egzaminu przed ingerencją osób trzecich.

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, tj. z dniem 31.03.2020 r. **oraz z dniem 18.04.2020 r.**

Podstawa prawna: art. 1 pkt 17 ZmCOVID-19, **art. 73 pkt 61 ustawy z dnia 16 kwietnia 2020 r. o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 (Dz.U. z 2020r., poz. 695)**

Dodane przepisy: art. 31x ustawy o COVID-19

Autor: r.pr. Jakub Goleniowski

RACHUNKOWOŚĆ

Sprawozdanie finansowe - nowy termin sporządzenia, zatwierdzenia, udostępnienia

Minister Finansów, w drodze rozporządzenia, może określić inne terminy wypełniania obowiązków:

- 1) w zakresie ewidencji oraz
- 2) w zakresie sporządzenia, zatwierdzenia, udostępnienia i przekazania do właściwego rejestru, jednostki lub organu sprawozdań lub informacji wynikających z ustawy o rachunkowości oraz
- 3) w zakresie aktów wykonawczych wydanych na podstawie tych ustaw,

Powyższe rozwiązanie Ustawodawca zdecydował się wprowadzić na czas ogłoszenia stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii, biorąc pod uwagę konieczność zapewnienia prawidłowej realizacji ww. obowiązków.

W przypadku gdy terminy posiedzeń organów zatwierdzających określone w przepisach szczególnych przypadają przed terminem zatwierdzenia sprawozdań finansowych określonym przez Ministra Finansów, w sposób wskazany wyżej, posiedzenia organów zatwierdzających odbywają się w terminie przez Ministra Finansów.

W przypadku określenia nowego terminu zatwierdzenia sprawozdania finansowego jednostki samorządu terytorialnego, organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego podejmuje uchwałę w sprawie absolutorium dla zarządu do dnia wskazanego w tym rozporządzeniu. Komisja rewizyjna przedstawia organowi stanowiącemu jednostki samorządu terytorialnego wniosek w sprawie absolutorium dla wójta (burmistrza, prezydenta miasta), zarządu powiatu lub zarządu województwa, w terminie 15 dni przed dniem wskazanym w rozporządzeniu.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 31 marca 2020 r. w sprawie określenia innych terminów wypełniania obowiązków w zakresie ewidencji oraz w zakresie sporządzenia, zatwierdzenia, udostępnienia i przekazania do właściwego rejestru, jednostki lub organu sprawozdań lub informacji (Dz.U. poz. 570), wydłużeniu ulegają następujące terminy:

- 1) złożenia przez podatników podatku PIT prowadzących księgi rachunkowe sprawozdania finansowego do KAS, zgodnie z art. 45 ust. 5 ustawy o PIT - do dnia 31 lipca 2020 r.;
- 2) sporządzenia zestawienia obrotów i sald kont za rok obrotowy na potrzeby zamknięcia ksiąg rachunkowych - dodatkowo o 90 dni (max. łącznie 175 dni po dniu bilansowym)
- 3) sporządzenia rocznego sprawozdania finansowego, - zatwierdzenia rocznego sprawozdania, - sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego – dodatkowo o trzy miesiące każdy,
- 4) upublicznienia danych dotyczących samorządowej gospodarki finansowej, o których mowa w art. 37 ustawy o finansach publicznych - dodatkowo o 30 dni każdy,
- 5) przedstawienia przez jednostki organizacyjne samorządu terytorialnego zarządowi j.s.t. informacji z przebiegu wykonania planu finansowego za I półrocze 2020 r. (art. 265 pkt 1 u.f.p.) – dodatkowo o 30 dni,
- 6) przedstawienia przez zarząd j.s.t. organowi stanowiącemu j.s.t. informacji z przebiegu wykonania budżetu (art. 266 u.f.p.) – dodatkowo o 30 dni,
- 7) przedstawienia przez zarząd j.s.t. organowi stanowiącemu j.s.t. sprawozdania finansowego jednostki, - zatwierdzenia sprawozdania finansowego przez organ stanowiący j.s.t. (art. 270 ust. 1 i 4 u.f.p.) – dodatkowo o 60 dni każdy,
- 8) sporządzania i przekazywania sprawozdań za I kwartał w zakresie operacji finansowych dotyczących budżetów j.s.t. (jednostki budżetowe, samorządowe zakłady budżetowe » zarząd j.s.t.; zarząd j.s.t. » regionalna izba obrachunkowa) – dodatkowo o 30 dni każdy,
- 9) ostatecznego zamknięcia ksiąg rachunkowych samorządowego zakładu budżetowego, - przekazania sprawozdania finansowego do zarządu j.s.t. oraz przez zarząd j.s.t. do regionalnej izby obrachunkowej – dodatkowo o 60 dni każdy,
- 10) sporządzenia sprawozdania finansowego samorządowego zakładu budżetowego - dodatkowo o dwa miesiące,

Powyższe zasady mają zastosowanie do terminów, odnoszących się do roku obrotowego, kończącego się między dniem 30 września 2019 r. a dniem 30 kwietnia 2020 r.

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, tj. z dniem 31.03.2020 r.

Podstawa prawna: art. 1 pkt 14 ustawy ZmCOVID-19

Znowelizowane przepisy: art. 15zzh ust. 1 ustawy o COVID-19

Autor: r.pr. Leszek Kaczmarek, r.pr. Marek Ososko

REHABILITACJA ZAWODOWA I SPOŁECZNA

Pomoc publiczna

Nowo dodany art. 68ge w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 426) stanowi, iż za okresy od miesiąca marca 2020 r. nie dłużej jednak niż za okres do upływu 6. miesiąca od dnia odwołania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii pomoc publiczna udzielana na podstawie art. 26, art. 26a, art. 26d, art. 32 i art. 41 za okresy od marca do grudnia 2020 r. może być udzielana pracodawcom w trudnej sytuacji ekonomicznej jako pomoc publiczną, mającą na celu zaradzenie poważnym zaburzeniom w gospodarce, o której mowa w Sekcji 3.1 Komunikatu Komisji – Tymczasowe ramy środków pomocy państwa w celu wsparcia gospodarki w kontekście trwającej epidemii COVID-19 (2020/C 91 I/01) (Dz. Urz. UE C 91I z 20.03.2020, str. 1).

Pomoc, o której mowa powyżej, może być udzielana:

- 1) przedsiębiorcy, który na dzień 31 grudnia 2019 r. nie spełniał kryteriów przedsiębiorstwa znajdującego się w trudnej sytuacji w rozumieniu art. 2 pkt 18 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu (Dz. Urz. UE L 187 z 26.06.2014, str. 1, z późn. zm.);
- 2) nie później niż do 31 grudnia 2020 r.;
- 3) o ile jej wartość, nie przekracza, łącznie z inną pomocą udzielaną zgodnie z Sekcją 3.1 Komunikatu Komisji – Tymczasowe ramy środków pomocy państwa w celu wsparcia gospodarki w kontekście trwającej epidemii COVID-19, kwoty 800 000 EUR na przedsiębiorstwo.

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, tj. z dniem 31.03.2020 r

Podstawa prawna: art. 17 ZmCOVID-19, Dz.U. z 2020, poz. 568

Znowelizowane przepisy: art. 68ge w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 426)

Autor: r.pr. Maciej Maliszewski

Zmiana definicji „kosztów płacy”

W treści ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 426) ustawodawca wprowadził liczne zmiany. W pierwszej kolejności zmianie uległa definicja kosztów płacy, obecnie pojęcie kosztów płacy oznacza wynagrodzenie brutto oraz finansowane przez pracodawcę obowiązkowe składki na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i wypadkowe naliczone od tego wynagrodzenia i obowiązkowe składki na Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych i **Fundusz Solidarnościowy**;

Z powyższego wynika, iż ustawodawca do kosztów płacy zaliczył również obowiązkowe składki na **Fundusz Solidarnościowy**.

Zmiana katalogu wskazań jakie uwzględnia się w orzeczeniu o niepełnosprawności

Zmianie uległ również art. 6b w ust. 3 pkt 9, który otrzymuje brzmienie:

„9) spełniania przez osobę niepełnosprawną przesłanek określonych w art. 8 ust. 3a pkt 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2020 r. poz. 110 i 284), przy czym w przypadku osób niepełnosprawnych zaliczonych do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności spełnienie tych przesłanek może zostać stwierdzone jedynie w przypadku ustalenia przyczyny niepełnosprawności oznaczonej symbolem 04-O (choroby narządu wzroku), 05-R (upośledzenie narządu ruchu), 10-N (choroba neurologiczna) lub **07-S (choroby układu oddechowego i krążenia)**.” Z powyższego wynika, iż zmienił się katalog wskazań jakie uwzględnia się w orzeczeniu o niepełnosprawności, który poszerzył się o choroby układu oddechowego i krążenia.

Zmiana kompetencji pełnomocnika do spraw nadzoru nad orzekaniem o

Niepełnosprawności oraz zakresu nadzoru wykonywanego przez wojewodę

Zmianie uległa też treść art. 6c tejże ustawy dotyczący nadzoru oraz odwołania od orzeczeń, zwiększając uprawnienia Pełnomocnika, do którego zadań należy sprawowanie nadzoru nad orzekaniem o niepełnosprawności i o stopniu niepełnosprawności. Obecnie do jego kompetencji dodano (w ust. 4 w pkt 5) i w związku z tym Pełnomocnik, w wyniku stwierdzonych w ramach nadzoru nieprawidłowości, może czasowo zawiesić członka zespołu odpowiedzialnego za stwierdzone nieprawidłowości, określając warunki i termin ponownego podjęcia przez niego czynności, po wyjaśnieniu wszystkich okoliczności mających wpływ na jego czasowe zawieszenie.”,

W dalszej kolejności zmieniono treść ust. 6c ust. 6, który otrzymał następujące brzmienie:

„6. Wojewoda pełni nadzór nad powiatowymi zespołami przy pomocy wojewódzkiego zespołu. Przepisy ust. 2, 3, 4 pkt 1, 4 i 5 oraz ust. 5 stosuje się odpowiednio.”;

Z poprzedniego brzmienia przepisu wynikało, iż „6. Wojewoda pełni **bezpośredni** nadzór nad powiatowymi zespołami przy **pomocy wojewódzkich zespołów**. Przepisy ust. 2, 3, 4 pkt 1 i 4 i ust. 5 stosuje się odpowiednio”

Zmiana wysokości wynagrodzenia pracownika niepełnosprawnego

Zmiany dotyczą kwot dofinansowania wynagrodzenia pracownika niepełnosprawnego wskazanych, które stanowiąc będą odpowiednio:

- 1) **1950 zł** - w przypadku osób niepełnosprawnych zaliczonych do znacznego stopnia niepełnosprawności; (**poprzednio 1800 zł.**)
- 2) **1200 zł** - w przypadku osób niepełnosprawnych zaliczonych do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności;” (**poprzednio 1125 zł.**)

Przewidziano również zmianę art. 1b, który przewidywał zwiększenie o 600 zł. dofinansowania, o którym mowa w ust. 1 ww. artykułu tj. w stosunku do osób niepełnosprawnych w odniesieniu do których orzeczono chorobę psychiczną, upośledzenie umysłowe, całościowe zaburzenia rozwojowe lub epilepsję oraz niewidomych. Obecnie przepis ten stanowi, iż: *Kwoty, o których mowa w ust. 1, w odniesieniu do osób niepełnosprawnych, którym orzeczono chorobę psychiczną, upośledzenie umysłowe, całościowe zaburzenia rozwojowe lub epilepsję oraz niewidomych, zwiększa się o: 1) 1200 zł w przypadku osób niepełnosprawnych zaliczonych do znacznego stopnia niepełnosprawności; 2) 900 zł w przypadku osób niepełnosprawnych zaliczonych do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności; 3) 600 zł w przypadku osób niepełnosprawnych zaliczonych do lekkiego stopnia niepełnosprawności.”.*

W powyższym zakresie warto mieć na uwadze, iż przepisy art. 26a ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych w brzmieniu nadanym ustawą nowelizującą stosuje się do wynagrodzenia pracownika niepełnosprawnego za okres począwszy od kwietnia 2020 r.

Zmiany dotyczące nieprawidłowego wydatkowania środków zakładowego funduszu

W ramach nowelizacji (ZmCOVID-19) wprowadzono zmiany dotyczące art. 29, w ust. 3a¹, gdzie zmieniono termin zwrotu środków wydatkowanych niezgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art.29 ust. 4 tejże ustawy albo zwrotu w razie nieprzekazania środków zakładowego funduszu aktywności na wyodrębniony rachunek bankowy tego funduszu, co nastąpić musiało do dnia 31 grudnia roku w którym otrzymano środki. Upływ tego terminu oraz spełnienie ww. przesłanek wywoływało powstanie określonych obowiązków ze strony pracodawcy. Obecnie termin ten liczony jest do dnia 15 lipca roku następującego po roku uzyskania tych środków. Po upływie tego terminu pracodawca zobowiązany jest do dokonania:

- 1) zwrotu 100% kwoty tych środków na zakładowy fundusz aktywności oraz
- 2) wpłaty w wysokości 30% tych środków na Fundusz

– w terminie do 20. dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym nastąpiło ujawnienie wydatkowania zakładowego funduszu aktywności niezgodnie z przepisami lub niedotrzymania terminu do przekazania środków zakładowego funduszu aktywności na wyodrębniony rachunek bankowy.

W treści art. 29 dodano też nowy przepis. Po ust. 3a³ dodano bowiem ust. 3a⁴ w brzmieniu:

„3a⁴. Koszty działania zakładów aktywności zawodowej zorganizowanych w formie samorządowych zakładów budżetowych mogą być dofinansowane przez dotację podmiotową od organizatora.”;
Ww. zmiana umożliwia zatem dofinansowanie zakład aktywności zawodowej poprzez samorządy.

Zmiany w zakresie tworzenia przez pracodawcę zakładowego funduszu rehabilitacji

Ustawą nowelizującą dokonano zmian w art. 33 dotyczącym tworzenia przez pracodawcę zakładowego funduszu rehabilitacji, gdzie po ust. 3 dodano treść ust. 3¹–3³ w myśl nowych przepisów środki zakładowego funduszu rehabilitacji mogą być wypłacane z rachunku bankowego środków tego funduszu. Na tym rachunku bankowym gromadzone są teraz środki funduszu rehabilitacji oraz kwoty odpowiadającej kwocie podatku od towarów i usług, dotyczącej tego wydatku – poniesionej ze środków niestanowiących środków funduszu rehabilitacji. Środki funduszu rehabilitacji przeznacza się na wydatki, o których mowa w ust. 4 lub 10, (ust.4: finansowanie rehabilitacji zawodowej, społecznej i leczniczej, w tym na indywidualne programy rehabilitacji osób niepełnosprawnych opracowywane przez powołane przez pracodawców komisje rehabilitacyjne oraz ubezpieczenie osób niepełnosprawnych, zgodnie z zakładowym regulaminem wykorzystania tych środków., w kwotach nieobejmujących podatku od towarów i usług; oraz ust. 10 w odniesieniu do kwot pomocy niepracującym osobom niepełnosprawnym byłym pracownikom tego zakładu, na cele związane z rehabilitacją leczniczą i społeczną). Dysponent funduszu rehabilitacji może wydatkować środki zgromadzone na ww. rachunku, o, z zastosowaniem mechanizmu podzielonej płatności, o którym mowa w rozdziale 1a ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. z 2020 r. poz. 106), w kwocie stanowiącej sumę:

- 1) a) kwoty wydatku, o którym mowa w ust. 4 lub 10 (wskazanych powyżej), nieobejmujące podatku od towarów i usług – poniesionej ze środków funduszu rehabilitacji oraz
- 2) b) kwoty odpowiadającej kwocie podatku od towarów i usług, dotyczącej tego wydatku – poniesionej ze środków niestanowiących środków funduszu rehabilitacji, jeżeli została ona przekazana na rachunek bankowy, o którym mowa powyżej, nie później niż w dniu dokonania tego wydatku.”,

Konsekwencją wprowadzenia powyższych zmian była zmiana art. 33, gdzie ust. 4a¹, który otrzymał brzmienie:

„4a¹. Na równi z niezgodnym z ust. 4 przeznaczeniem środków funduszu rehabilitacji traktuje się nieutworzenie funduszu rehabilitacji, nieprowadzenie ewidencji środków funduszu rehabilitacji, nieprowadzenie rachunku bankowego środków tego funduszu lub naruszenie ust. 3² lub ust. 3³, z tym, że kwota wpłaty, o której mowa w ust. 4a pkt 2, jest równa 30% kwoty środków funduszu rehabilitacji ustalonej na podstawie ust. 1–3³.”;

Zmiany dotyczące zadań powiatu

Nowelizacja zmieniła zakres zadań powiatu w odniesieniu do dofinansowania zmiany samodzielnego lokalu mieszkalnego dotychczas zajmowanego przez osobę niepełnosprawną (art. 35a w ust. 1 w pkt 7 lit. g) zgodnie z obecną treścią przepisu do zadań powiatu należy dofinansowanie *zmiany samodzielnego lokalu mieszkalnego, o którym mowa w przepisach ustawy z dnia 24 czerwca 1994 r. o własności lokali (Dz.U. z 2019 r. poz. 737, 1309 i 1469), dotychczas zajmowanego przez osobę niepełnosprawną, w sytuacji braku możliwości zastosowania w tym lokalu lub w budynku racjonalnych usprawnień, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, odpowiednich do rodzaju niepełnosprawności lub jeżeli ich zastosowanie byłoby nieracjonalne ekonomicznie;* Jak widać, w oparciu o treść ww. zmiany samorząd powiatu posiada obecnie kompetencję do dofinansowania zmiany lokalu również w przypadku braku możliwości zastosowania usprawnień również w odniesieniu do budynku.

Zmiana kompetencji prezesa funduszu

W treści nowelizacji (ZmCOVID-19) dodano (art. 48b), zgodnie z którym prezes Zarządu Funduszu może dokonać przesunięć przewidzianych w planie finansowym Funduszu kwot na finansowanie poszczególnych zadań oraz finansowanie nowych nieprzewidzianych w planie finansowym zadań w przypadku wprowadzenia ich ustawą, po uzyskaniu zgody ministra właściwego do spraw finansów publicznych.

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, tj. z dniem 31.03.2020 r. z mocą od dnia 13 marca 2020r.

Możliwość przeznaczenia do 20% środków funduszu rehabilitacji lub zakładowego funduszu aktywności albo 20% kwoty podlegającej zwrotowi na te fundusze, na inne cele

Zgodnie z wprowadzonym nowelizacją art. 68gd. W okresie od dnia 8 marca 2020 r., nie dłużej jednak niż do upływu 6 miesięcy od dnia odwołania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii, kwota do 20% środków zakładowego funduszu rehabilitacji osób niepełnosprawnych lub zakładowego funduszu aktywności albo do 20% kwoty podlegającej zwrotowi na te fundusze na podstawie art. 29 ust. 3a¹ lub art. 33 ust. 4a, może być przeznaczona na:

- 1) utrzymanie zagrożonych likwidacją miejsc pracy osób niepełnosprawnych;
- 2) wynagrodzenia lub pomoc bytowa dla osób niepełnosprawnych będących:
 - a) pracownikami,
 - b) wykonawcami pracy nakładczej,
 - c) innymi osobami niż wymienione w lit. a i b, świadczącymi pracę na rzecz dysponenta zakładowego funduszu rehabilitacji osób niepełnosprawnych lub zakładowego funduszu aktywności,
 - d) niepracującymi osobami niepełnosprawnymi będącymi byłymi pracownikami dysponenta zakładowego funduszu rehabilitacji osób niepełnosprawnych lub zakładowego funduszu aktywności;
- 3) inne wydatki niezbędne do zapewnienia ciągłości zatrudnienia i rehabilitacji osób niepełnosprawnych, w tym do zapewnienia ciągłości działalności dysponenta zakładowego funduszu rehabilitacji osób niepełnosprawnych lub zakładowego funduszu aktywności.

Warunkiem przeznaczenia środków na ww. inne cele jest uzyskanie zgody dysponenta Funduszu. W przypadku nieuzyskania zgody, dysponent zakładowego funduszu rehabilitacji osób niepełnosprawnych jest obowiązany do dokonania zwrotu oraz wpłaty, o których mowa w art. 33 ust. 4a. Dysponent zamierzający wykorzystać środki zakładowego funduszu rehabilitacji osób niepełnosprawnych w sposób określony na ww. cele jest obowiązany wystąpić o zgodę do dysponenta Funduszu w terminie do ostatniego dnia 5. miesiąca od dnia odwołania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii. Powyższe zagadnienia proceduralne stosuje się odpowiednio do dysponentów zakładowego funduszu aktywności (zwrot oraz wpłata w myśl art. 33 ust. 4a oraz zachowanie 5 miesięcznego terminu do pozyskania zgody dysponenta Funduszu).

Zakłady aktywności zawodowej/PFRON**Rekompensata wynagrodzenia wypłaconego pracownikom niepełnosprawnym pokrywanego ze środków pochodzących z działalności wytwórczej lub usługowej zakładu aktywności zawodowej lub innych źródeł**

Ustawodawca wprowadził w związku z przeciwdziałaniem COVID-19, w treści art. 15a uprawnienie pracodawcy do ubiegania się o rekompensatę wynagrodzenia, które wypłacone zostało pracownikom niepełnosprawnym, o których mowa w art. 29 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 426), pokrywanego ze środków pochodzących z działalności wytwórczej lub usługowej zakładu aktywności zawodowej lub innych źródeł. Wpłata rekompensaty możliwa do wypłaty będzie jedynie w części proporcjonalnej do występującej w danym miesiącu liczby dni przestoju w działalności zakładu aktywności zawodowej lub zmniejszenia przychodu z tej działalności i przysługuje pracodawcy będącemu zakładem aktywności zawodowej.

W celu jej pozyskania pracodawca zobowiązany jest do złożenia wniosku do właściwego ze względu na siedzibę zakładu aktywności zawodowej oddziału Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Wniosek spełniać musi warunki formalne i zawiera w szczególności:

- ✓ nazwę zakładu aktywności zawodowej, jego adres i siedzibę;
- ✓ wskazanie miesiąca, za który pracodawca ubiega się o rekompensatę;
- ✓ określenie wysokości wynagrodzeń podlegających rekompensacie,

Do wniosku o rekompensatę dołącza się:

- ✓ dokumenty potwierdzające wypłatę i wysokość poniesionych kosztów płacy,
- ✓ zestawienie przychodu z działalności gospodarczej za czwarty kwartał roku poprzedniego,
- ✓ kopie umów, które nie mogły być wykonane w związku z przeciwdziałaniem COVID-19 wraz z uzasadnieniem.

Wniosek o rekompensatę składa się nie później niż w terminie 30 dni od dnia wypłaty wynagrodzeń pracownikom niepełnosprawnym, za okres przestoju w działalności zakładu aktywności zawodowej lub zmniejszenia przychodu z tej działalności w danym miesiącu w związku z przeciwdziałaniem COVID-19. **Rekompensatę wypłaca się w terminie 14 dni od dnia złożenia kompletnego wniosku o rekompensatę.** Rekompensata wypłacana jest ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Zgodnie z wprowadzonym rozwiązaniem Prezes Zarządu PFRON wydaje decyzję o:

- ✓ wysokości rekompensaty, gdy ustalona przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych kwota rekompensaty jest inna niż określona we wniosku o rekompensatę, albo
- ✓ odmowie wypłaty rekompensaty.

Powyższe rozwiązanie pozwala na przyjęcie, iż decyzja Prezesa Zarządu PFRON jest wydawana wyłącznie w ww. przypadkach. Od decyzji Prezesa Zarządu PFRON, przysługuje wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy do Prezesa Zarządu Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Rozpatrywanie i rozstrzyganie wniosków przez PFRON stosuje się przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 256).

Warto zwrócić uwagę, iż wypłacona kwota rekompensaty jest księgowana i wydatkowana analogicznie do środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych wypłacanych jako miesięczne dofinansowanie do wynagrodzenia pracownika niepełnosprawnego, o którym mowa w art. 26a ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą od dnia 8 marca 2020r.

Podstawa prawna: art. 1 pkt 14 ustawy ZmCOVID-19, Dz.U. z 2020, poz. 568

Dodane przepisy: art. 15a ustawy o COVID-19

Autor: r.pr. Maciej Maliszewski

Dofinansowanie ze środków PFRON kosztów uczestnictwa w warsztacie terapii zajęciowej oraz kosztów działania zakładów aktywności zawodowej

Zgodnie z wprowadzonym w nowelizacji (ZmCOVID-19) art. 15b ust. 1, dofinansowanie ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych kosztów uczestnictwa w warsztacie terapii zajęciowej, o którym mowa w art. 10a ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, nie ulega obniżeniu, w związku z zawieszeniem działalności warsztatu na skutek przeciwdziałania COVID-19.

Warsztat, o którym mowa o omawianym przepisie oznacza wyodrębnioną organizacyjnie i finansowo placówkę stwarzającą osobom niepełnosprawnym niezdolnym do podjęcia pracy możliwość rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie pozyskania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia. Zasadą jest bowiem, iż koszty utworzenia, działalności i wynikające ze zwiększenia liczby uczestników warsztatu są współfinansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, zwanego dalej "Funduszem" oraz ze środków samorządu powiatowego, lub innych źródeł.

Podobnie, zgodnie z ust. 2 ww. przepisu art. 15b wprowadzonego ustawą nowelizującą, ma się sytuacja w odniesieniu do dofinansowania ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych kosztów działania zakładów aktywności zawodowej, o którym mowa w art. 29

ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, które nie ulega obniżeniu w związku z przestojem działalności zakładu na skutek przeciwdziałania COVID-19.

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, tj. z dniem 31.03.2020 r. z mocą od dnia 8 marca 2020r.

Podstawa prawna: art. 1 pkt 14 ustawy ZmCOVID-19, Dz.U. z 2020, poz. 568

Dodane przepisy: art. 15b

Autor: r.pr. Maciej Maliszewski

Zawieszenie zajęć w centrum integracji społecznej lub w klubie integracji społecznej

Wprowadzony ustawą nowelizacyjną Art. 15c. ust. 1 przewiduje, iż Wojewoda może wydać polecenie podmiotowi prowadzącemu centrum integracji społecznej lub klub integracji społecznej, o których mowa w ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 176), zawieszenia zajęć na czas oznaczony, w związku z przeciwdziałaniem COVID-19. Przepisy art. 11 ust. 1 oraz 6–8 stosuje się odpowiednio. Stanowią one szczegółowo o kompetencji Wojewody do wydawania poleceń podmiotom wymienionym w treści tego przepisu. Polecenia te podlegają natychmiastowemu wykonaniu.

Zgodnie z art. 15c ust. 2, dofinansowanie działalności centrum integracji społecznej, w szczególności, o którym mowa w art. 8 ust. 3 oraz art. 10 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym, lub klubu integracji społecznej nie ulega obniżeniu w związku z zawieszeniem zajęć czas oznaczony, w związku z przeciwdziałaniem COVID-19.

W związku z wprowadzonymi wyżej zasadami ustalono, iż uczestnikowi centrum integracji społecznej przysługuje świadczenie integracyjne, o którym mowa w art. 15 ust. 1 (w myśl tego przepisu chodzi o wynagrodzenie za okres próbny w Centrum, który trwa 1 miesiąc. W okresie próbnym uczestnik otrzymuje świadczenie integracyjne w wysokości 50% zasiłku dla bezrobotnych) i 4 (chodzi o okres uczestnictwa w zajęciach w Centrum, który może trwać do 11 miesięcy i w jego trakcie na wniosek uczestnika, kierownik Centrum przyznaje świadczenie integracyjne w wysokości zasiłku dla bezrobotnych) ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym, w pełnej wysokości za czas zawieszenia zajęć.

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, tj. z dniem 31.03.2020 r. z mocą od dnia 8 marca 2020r.

Podstawa prawna: art. 1 pkt 14 ustawy ZmCOVID-19, Dz.U. z 2020, poz. 568

Dodane przepisy: art. 15c ustawy o COVID-19

Autor: r.pr. Maciej Maliszewski

Wydłużenie okresu ważności orzeczeń o niepełnosprawności albo orzeczeń o stopniu niepełnosprawności oraz kart parkingowych wydawanych niepełnosprawnym i placówkom zajmujących się opieką i rehabilitacją tych osób

Dodany Art. 15h ust. 1 wprowadza zasadę, zgodnie z którą z przyczyn związanych z przeciwdziałaniem COVID-19, orzeczenie o niepełnosprawności albo orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, wydane na czas określony na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, którego ważność:

- a) upłynęła w terminie do 90 dni przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, pod warunkiem złożenia w tym terminie kolejnego wniosku o wydanie orzeczenia, zachowuje ważność do upływu 60. dnia od dnia odwołania stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii, jednak nie dłużej niż do dnia wydania nowego orzeczenia o niepełnosprawności albo orzeczenia o stopniu niepełnosprawności – **przepis ten wchodzi w życie z mocą obowiązującą od dnia 9 grudnia 2019r.**
- b) upływa w terminie od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, zachowuje ważność do upływu 60. dnia od dnia odwołania stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii, jednak nie dłużej niż do dnia wydania nowego orzeczenia o niepełnosprawności albo orzeczenia o stopniu niepełnosprawności. **Przepis ten zgodnie z art. 101 pkt 2 lit. d wchodzi w życie z dniem 8 marca 2020r.**

Biorąc pod uwagę ww. ułatwienie ustawodawca przewidział również mechanizm pozwalający na wydłużenie ważności kart parkingowych wydanych niepełnosprawnym. W treści ustawy nowelizującej wskazano bowiem, iż z przyczyn związanych z przeciwdziałaniem COVID-19, w związku z zachowaniem ważności orzeczeń o niepełnosprawności albo orzeczeń o stopniu niepełnosprawności, karty parkingowe, o których mowa w art. 8 ust. 4 (karta dla osób niepełnosprawnych) ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2020 r. poz. 110 i 284) zachowują ważność do 60. dnia od dnia odwołania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii, nie dłużej jednak niż do dnia wydania nowego orzeczenia o niepełnosprawności albo orzeczenia o stopniu niepełnosprawności.

Podobnie uregulowana została kwestia kart parkingowych dla placówki zajmującej się opieką, rehabilitacją lub edukacją osób niepełnosprawnych mających znacznie ograniczone możliwości samodzielnego poruszania się, gdzie wskazano, iż z przyczyn związanych z przeciwdziałaniem COVID-19, karty parkingowe, o których mowa w art. 8 ust. 5 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym, zachowują ważność do 60. dnia od dnia odwołania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii.

Jeżeli decyzja przyznająca świadczenie z pomocy społecznej, o której mowa w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, została wydana w związku z niepełnosprawnością potwierdzoną orzeczeniem i okres, na który została przyznana pomoc, jest uzależniony terminem ważności orzeczenia o niepełnosprawności lub orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, okres wskazany w decyzji ulega przedłużeniu na okres, na jaki zachowuje ważność orzeczenie o niepełnosprawności lub orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, zgodnie z lit. a i b powyżej, na podstawie decyzji wydanej z urzędu. Zmiana decyzji w przypadku, o którym mowa w zdaniu poprzednim, nie wymaga przeprowadzenia rodzinnego wywiadu środowiskowego ani jego aktualizacji.

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, tj. z dniem 31.03.2020 r. z mocą od dnia 8 marca 2020r. (art. 15h ust. 1 pkt 2) oraz 9 grudnia 2019r. (art. 15h ust.1 pkt 1)
Podstawa prawna: art. 1 pkt 14 ustawy ZmCOVID-19, Dz.U. z 2020, poz. 568
Dodane przepisy: art. 15h ustawy o COVID-19
Autor: r.pr. Maciej Maliszewski

Wyłączenie stosowania niektórych przepisów

Do ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 426) dodano art. 68gf. Zgodnie z jego postanowieniami w okresie od dnia 8 marca 2020 r. nie dłużej jednak niż do upływu 6. miesiąca od dnia odwołania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii nie stosuje się art. 49 ust. 5d, art. 49f ust. 3f i 3g oraz art. 56a tej ustawy”.

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, tj. z dniem 31.03.2020 r.
Podstawa prawna: art. 17 ZmCOVID-19, Dz.U. z 2020, poz. 568
Dodane przepisy: art. 68 gf
Autor: r.pr. Maciej Maliszewski

Możliwość zmiany umów z ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych

Zgodnie z nowym przepisem art. 15zzf¹ tzw. tarczy antykryzysowej obecnie przyznano uprawnienia na rzecz starosty do zmiany warunków umów dotyczących realizacji zadań z art. 11 ust.2 (umowy z osobą niepełnosprawną zarejestrowaną w urzędzie pracy jako poszukująca pracy), art.12a (jednorazowa pomoc na podjęcie działalności gospodarczej), art. 26 (zwrot dodatkowych kosztów zatrudniających osoby niepełnosprawne), art. 26d (zwrot kosztów zatrudnienia lub szkolenia pracowników niepełnosprawnych), art. 26e (zwrot wyposażania stanowiska pracy), 26g (ppomoc ze środków Funduszu udzielana spółdzielni socjalnej), art. 40 (kierowanie na szkolenia przez Kierownika powiatowego urzędu pracy), art. 41 (organizowanie szkoleń przez pracodawcę) ww.

ustawy. Zmiana umowy dotyczyć może w szczególności wydłużenia terminu jej realizacji lub przesunięcia terminu na realizację zobowiązań, które z tej umowy wynikają.

Wejście w życie: 18 kwietnia 2020 r.

Podstawa prawna: art. 73 pkt 42 Ustawy o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 (DZ.U.poz.696)

Dodane przepisy: art. 15zzf(1)

Autor: r.pr. Maciej Maliszewski

Możliwość zmiany umowy pożyczki udzielonej ze środków Funduszu pracy.

Podmiot, któremu udzielono pożyczki ze środków Funduszu pracy, o której mowa w art. 61e pkt 1, 1a lub 2 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, z powodu COVID-19 (gdzie mowa o pożyczce na utworzenie stanowiska pracy oraz pożyczkach na podjęcie działalności gospodarczej) może złożyć wniosek do pośrednika finansowego, z którym zawarł umowę pożyczki, o zmianę następujących warunków tej umowy:

- 1) zawieszenie spłat rat kapitałowo-odsetkowych na okres nie dłuższy niż 6 miesięcy, przy jednoczesnym wydłużeniu okresu spłaty udzielonej pożyczki;
- 2) wydłużenie karencji o dodatkowy, nie dłuższy niż 6 miesięcy okres, w przypadku gdy pożyczkobiorca nie rozpoczął spłaty rat kapitałowo-odsetkowych;
- 3) wydłużenie okresu spłaty o dodatkowy, nie dłuższy niż 12 miesięcy okres lub
- 4) obniżenie oprocentowania spłaty pożyczki do 0% w skali roku, na okres nie dłuższy niż 12 miesięcy.

Podmiot, o którym mowa powyżej, może złożyć do pośrednika finansowego wniosek o zgodę na:

- 1) zawieszenie prowadzenia działalności gospodarczej przed upływem 12 miesięcy, obliczonych od pierwszego miesiąca, w którym podjął działalność gospodarczą z wykorzystaniem środków pożyczki, lub
- 2) nieutrzymanie zatrudnienia na utworzonym stanowisku pracy przed upływem okresu 36 miesięcy, obliczonych od pierwszego miesiąca, w którym zatrudnił na tym stanowisku pracy pracownika - na okres nie dłuższy niż 6 miesięcy, bez ponoszenia negatywnych konsekwencji określonych w art. 61o ust. 1, 1a, 2 lub 3 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. We wniosku pożyczkobiorca podaje powód oraz planowany okres trwania zawieszenia lub niezatrudniania pracownika na utworzonym stanowisku pracy.

W okresie zawieszenia prowadzenia działalności gospodarczej lub niezatrudniania pracownika na utworzonym stanowisku pracy, o którym mowa powyżej, następuje wstrzymanie biegu terminów prowadzenia działalności gospodarczej lub zatrudnienia na utworzonym stanowisku pracy, o których mowa w art. 61o ust. 1, 1a lub 3 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

Podmiot, o którym powyżej, może złożyć do pośrednika finansowego wniosek o zgodę na zakończenie działalności gospodarczej lub zgodę na likwidację stanowiska pracy przed upływem 36 miesięcy, obliczonych od pierwszego miesiąca, w którym podjął działalność gospodarczą lub od pierwszego miesiąca, w którym zatrudnił na utworzonym stanowisku pracy pracownika, bez ponoszenia negatywnych konsekwencji określonych w art. 61o ust. 3 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. We wniosku pożyczkobiorca podaje powód, który uniemożliwia dalsze prowadzenie działalności gospodarczej lub utrzymanie stanowiska pracy.

Pośrednik finansowy dokonuje zmiany warunków umowy pożyczki lub podejmuje decyzję o odstąpieniu od zastosowania sankcji, o których mowa w art. 61o ust. 1, 1a, 2 lub 3 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, w przypadku gdy według jego oceny pożyczkobiorca uzasadnił, że sytuacja związana z COVID-19 spowodowała dla pożyczkobiorcy negatywne konsekwencje ekonomiczne lub powoduje ryzyko wystąpienia takich konsekwencji w przyszłości.

Zmiana warunków umowy pożyczki może spowodować wydłużenie okresu karencji lub spłaty pożyczki, o których mowa w art. 61h ust. 3 lub art. 61i ust. 3 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

Wejście w życie: przepis wchodzi w życie z dniem 18 kwietnia i stosuje się go od dnia 1 marca 2020 r.

Podstawa prawna: art. 73 pkt 42 Ustawy o Szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 (Dz.U.poz.696)

Dodane przepisy: art. 15zzf2

Autor: r.pr. Maciej Maliszewski

SAMORZĄD TERYTORIALNY

Nowe formy pomocy udzielanej przez JST

Zwolnienie z podatku od nieruchomości

Rada gminy może uchwałą wprowadzić za część roku 2020 zwolnienie z podatku od nieruchomości: gruntów, budynków i budowli związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej.

Zwolnienie takie, może być wprowadzone wobec wskazanych w uchwale grup przedsiębiorców, których płynność finansowa uległa pogorszeniu w związku z ponoszeniem negatywnych konsekwencji ekonomicznych z powodu COVID-19.

Uchwała rady gminy powinna zatem określać:

- 1) grupy przedsiębiorców, których uchwała dotyczy (np. poprzez wskazanie PKD)
- 2) wskaźniki/parametry, za pomocą których określona będzie płynność finansowa,
- 3) stopień pogorszenia płynności finansowej, uprawniający do zwolnienia z podatku.
- 4) związek pomiędzy pogorszeniem płynności finansowej a negatywnymi konsekwencjami ekonomicznymi wywołanymi COVID-19 (przykładowo: zakaz prowadzenia określonego rodzaju działalności, pogorszenie płynności finansowej w okresie zagrożenia epidemicznego lub w stanie epidemii),
- 5) tryb udzielania ulgi i konieczne do złożenia dokumenty.

Uchwała ta będzie aktem prawa miejscowego, zatem powinna być opublikowana we właściwym dzienniku urzędowym województwa. Mając na względzie, że potrzeba wprowadzenia ulg jest natychmiastowa, istnieją podstawy do wprowadzenia uchwały z chwilą jej publikacji w dzienniku, a nawet z mocą wsteczną.

W uchwale tej rada gminy może wprowadzić również zwolnienia od podatku od nieruchomości gruntów, budynków i budowli zajętych na prowadzenie działalności przez:

- 1) organizacje pozarządowe, o których mowa w art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, oraz
- 2) osoby prawne i jednostki organizacyjne działające na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, o stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz o gwarancjach wolności sumienia i wyznania, jeżeli ich cele statutowe obejmują prowadzenie działalności pożytku publicznego;
- 2) stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego;
- 3) spółdzielnie socjalne;
- 4) spółki akcyjne i spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz kluby sportowe będące spółkami działającymi na podstawie przepisów ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie (Dz. U. z 2018 r. poz. 1263 i 1669), które nie działają w celu osiągnięcia zysku oraz przeznaczają całość dochodu na realizację celów statutowych oraz nie przeznaczają zysku do podziału między swoich udziałowców, akcjonariuszy i pracowników
– których płynność finansowa uległa pogorszeniu w związku z ponoszeniem negatywnych konsekwencji ekonomicznych z powodu COVID-19.

Wsparcie stanowi pomoc publiczną, mającą na celu zaradzenie poważnym zaburzeniom w gospodarce, o której mowa w Komunikacie Komisji – Tymczasowe ramy środków pomocy państwa w celu wsparcia gospodarki w kontekście trwającej epidemii COVID-19 (2020/C 91 I/01) (Dz. Urz. UE C 91I z 20.03.2020, str. 1).

Węście w życie: Zmiany te wchodzą w życie z dniem ogłoszenia, tj. z dniem 31.03.2020 r. oraz z **dnem 18.04.2020 r.**

Podstawa prawna: art. 1 pkt 14 ustawy ZmCOVID-19, Dz.U. z 2020, poz. 568 oraz **art. 73 pkt 25 ustawy o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 Dz. U. z 2020 poz. 695**

Dodane przepisy: art. 15p, 15zzzh ust. 1 ustawy o COVID-19
Autor: r.pr. Patrycja Nowak-Zaręba

Przedłużenie terminu płatności rat podatku od nieruchomości

Rada gminy może uchwałą przedłużyć terminy płatności rat podatku od nieruchomości, płatnych w kwietniu, maju i czerwcu 2020 r., nie dłużej niż do dnia 30 września 2020 r.

Zwolnienie takie, może być wprowadzone wobec wskazanych w uchwale grup przedsiębiorców, których płynność finansowa uległa pogorszeniu w związku z ponoszeniem negatywnych konsekwencji ekonomicznych z powodu COVID-19.

Uchwała rady gminy powinna zatem określać:

- 1) grupy przedsiębiorców, których uchwała dotyczy (np. poprzez wskazanie PKD)
- 2) wskaźniki/parametry, za pomocą których określona będzie płynność finansowa,
- 3) stopień pogorszenia płynności finansowej, uprawniający do zwolnienia z podatku,
- 4) związek pomiędzy pogorszeniem płynności finansowej a negatywnymi konsekwencjami ekonomicznymi wywołanymi COVID-19 (przykładowo: zakaz prowadzenia określonego rodzaju działalności, pogorszenie płynności finansowej w okresie zagrożenia epidemicznego lub w stanie epidemii),
- 5) tryb udzielania ulgi i konieczne do złożenia dokumenty.

Uchwała ta będzie aktem prawa miejscowego, zatem powinna być opublikowana we właściwy dzienniku urzędowym województwa. Mając na względzie, że potrzeba wprowadzenia ulg jest natychmiastowa, istnieją podstawy do wprowadzenia uchwały z chwilą jej publikacji w dzienniku, a nawet z mocą wsteczną.

W uchwale tej rada gminy może przedłużyć terminy płatności rat podatku od nieruchomości, płatnych w kwietniu, maju i czerwcu 2020 r., nie dłużej niż do dnia 30 września 2020 r. również:

- 1) organizacjom pozarządowym, o których mowa w art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, oraz
- 2) osobom prawnym i jednostkom organizacyjnym działającym na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, o stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz o gwarancjach wolności sumienia i wyznania, jeżeli ich cele statutowe obejmują prowadzenie działalności pożytku publicznego;
- 2) stowarzyszeniom jednostek samorządu terytorialnego;
- 3) spółdzielniom socjalnym;
- 4) spółkom akcyjnym i spółkom z ograniczoną odpowiedzialnością oraz klubom sportowym będącym spółkami działającymi na podstawie przepisów ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie (Dz. U. z 2018 r. poz. 1263 i 1669), które nie działają w celu osiągnięcia zysku oraz przeznaczają całość dochodu na realizację celów statutowych oraz nie przeznaczają zysku do podziału między swoich udziałowców, akcjonariuszy i pracowników
– których płynność finansowa uległa pogorszeniu w związku z ponoszeniem negatywnych konsekwencji ekonomicznych z powodu COVID-19.

Wsparcie stanowi pomoc publiczną, mającą na celu zaradzenie poważnym zaburzeniom w gospodarce, o której mowa w Komunikacie Komisji – Tymczasowe ramy środków pomocy państwa w celu wsparcia gospodarki w kontekście trwającej epidemii COVID-19 (2020/C 91 I/01) (Dz. Urz. UE C 91I z 20.03.2020, str. 1).

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, tj. z dniem 31.03.2020 r. oraz z **dnem 18.04.2020 r.**

Podstawa prawna: art. 1 pkt 14 ustawy ZmCOVID-19, Dz.U. z 2020, poz. 568 oraz **art. 73 pkt 26 ustawy o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 Dz. U. z 2020 poz. 695**

Dodane przepisy: art. 15q, 15zzzh ust. 1 ustawy o COVID-19
Autor: r.pr. Patrycja Nowak-Zaręba

Odstąpienie od dochodzenia należności o charakterze cywilnoprawnym

Rada gminy może, w drodze uchwały, postanowić o odstąpieniu od dochodzenia należności o charakterze cywilnoprawnym przypadających jednostce samorządu terytorialnego lub jej jednostkom organizacyjnym, wymienionym w art. 9 pkt 3, 4 i 13 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, w stosunku do podmiotów, których płynność finansowa uległa pogorszeniu w związku z ponoszeniem negatywnych konsekwencji ekonomicznych z powodu COVID-19 i które złożą wniosek o odstąpienie od dochodzenia należności.

Uchwała rady gminy powinna zatem określać:

- 1) wskaźniki/parametry, za pomocą których określona będzie płynność finansowa podmiotów,
- 2) stopień pogorszenia płynności finansowej, uprawniający do skorzystania z ulgi,
- 3) związek pomiędzy pogorszeniem płynności finansowej a negatywnymi konsekwencjami ekonomicznymi wywołanymi COVID-19 (przykładowo: zakaz prowadzenia określonego rodzaju działalności, pogorszenie płynności finansowej w okresie zagrożenia epidemicznego lub w stanie epidemii),
- 4) obowiązek złożenia wniosku w celu skorzystania z ulgi.

Do czasu podjęcia ww. uchwały, wójt, burmistrz, prezydent miasta, zarząd powiatu albo zarząd województwa może postanowić o odstąpieniu od dochodzenia należności pieniężnych z tytułu oddania nieruchomości w najem, dzierżawę lub użytkowanie przypadających za okres stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii jednostce samorządu terytorialnego lub jej jednostkom organizacyjnym, wymienionym w art. 9 pkt 3, 4 i 13 ustawy o finansach publicznych, na wniosek podmiotu, którego płynność finansowa uległa pogorszeniu w związku z ponoszeniem negatywnych konsekwencji ekonomicznych z powodu COVID-19.

Ulgę ta, w przypadku udzielenia jej podmiotowi prowadzącemu działalność gospodarczą, stanowi pomoc publiczną, mającą na celu zaradzenie poważnym zaburzeniom w gospodarce, o której mowa w Komunikacie Komisji – Tymczasowe ramy środków pomocy państwa w celu wsparcia gospodarki w kontekście trwającej epidemii COVID-19.

Odstąpienie od dochodzenia należności - o których mowa w art. 15zzzf oraz 15zzzg ust. 2, nie stanowi naruszenia dyscypliny finansów publicznych, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt 1 i 2, art. 8 pkt 2 i 3 oraz art. 9 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, tj. z dniem 31.03.2020 r., a w zakresie art. 15zzzzzc ust. 3 - z dniem 18.04.2020 r.

Podstawa prawna: art. 1 pkt 14 ustawy ZmCOVID-19, Dz.U. z 2020, poz. 568, art. 73 pkt 57 ustawy o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 Dz. U. z 2020 poz. 695

Dodane przepisy: art. 15zzzf, 15zzzg ust. 2, 15zzzh ust. 2 ustawy o COVID-19, art. 15zzzzzc ust. 3 ustawy o COVID-19

Autor: r.pr. Patrycja Nowak-Zaręba

Udzielanie ulg z ustawy o finansach publicznych przez organ wykonawczy

Wójt, burmistrz, prezydent miasta, zarząd powiatu albo zarząd województwa, do czasu określenia przez organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego zasad udzielania ulg w spłacie należności pieniężnych mających charakter cywilnoprawny - z tytułu oddania nieruchomości w najem, dzierżawę lub użytkowanie - przypadających za okres stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii jednostce samorządu terytorialnego lub jej jednostkom organizacyjnym, wymienionym w art. 9 pkt 3, 4 i 13 tej ustawy, może należności te umarzyć, odroczyć termin ich spłaty lub rozłożyć na raty.

Ulgę ta, w przypadku udzielenia jej podmiotowi prowadzącemu działalność gospodarczą, stanowi pomoc publiczną, mającą na celu zaradzenie poważnym zaburzeniom w gospodarce, o której mowa w Komunikacie Komisji – Tymczasowe ramy środków pomocy państwa w celu wsparcia gospodarki w kontekście trwającej epidemii COVID-19.

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, tj. z dniem 31.03.2020 r.

Podstawa prawna: art. 1 pkt 14 ustawy ZmCOVID-19, Dz.U. z 2020, poz. 568
Dodane przepisy: art. 15zzzg ust. 1, 15zzzh ust. 2 ustawy o COVID-19
Autor: r.pr. Patrycja Nowak-Zaręba

Udzielanie ulg przez starostę oraz prezydenta miasta na prawach powiatu

Należności pieniężne, z tytułu gospodarowania nieruchomościami mające charakter cywilnoprawny, przypadające Skarbowi Państwa z tytułu oddania nieruchomości w najem, dzierżawę lub użytkowanie, przypadające za okres stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii, mogą być umarzane w całości albo w części lub ich spłata może być odraczana lub rozkładana na raty przez starostę lub prezydenta miasta na prawach powiatu, wykonujących zadania z zakresu administracji rządowej, bez zgody wojewody.

Ponadto starosta lub prezydent miasta na prawach powiatu wykonujący zadania z zakresu administracji rządowej bez zgody wojewody może odstąpić od dochodzenia należności, o których mowa powyżej, na wniosek podmiotu, którego płynność finansowa uległa pogorszeniu w związku z ponoszeniem negatywnych konsekwencji ekonomicznych z powodu COVID-19. W odniesieniu do tej regulacji wyłączono zastosowanie art. 12a ust. 4 ustawy o gospodarce nieruchomościami.

Odstąpienie od dochodzenia wskazanych należności, nie stanowi naruszenia dyscypliny finansów publicznych, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt 1 i 2, art. 8 pkt 2 i 3 oraz art. 9 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych.

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, tj. z dniem 31.03.2020 r., a w zakresie art. 15zzzzzc ust. 3 - z dniem 18.04.2020 r.

Podstawa prawna: art. 1 pkt 14 ustawy ZmCOVID-19, Dz.U. z 2020, poz. 568, art. 73 pkt 57 ustawy o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 Dz. U. z 2020 poz. 695

Dodane przepisy: art. 15zzze ustawy o COVID-19, art. 15zzzzzc ust. 3 ustawy o COVID-19

Autor: r.pr. Patrycja Nowak-Zaręba

Szczególne formy udzielania pomocy dla lokalnej społeczności

Na potrzeby zapewnienia ochrony lokalnej społeczności w sytuacji kryzysowej lub możliwości wystąpienia sytuacji kryzysowej wójt, burmistrz, prezydent miasta określa szczególne formy udzielania pomocy dla lokalnej społeczności. Obowiązkiem organu wykonawczego jest również sporządzenie wykazu szczególnych form udzielania pomocy dla lokalnej społeczności oraz poinformowanie mieszkańców o warunkach korzystania z pomocy. Informacja powinna być przekazana w sposób zwyczajowo przyjęty oraz w tłumaczeniu na język migowy. Pomoc jest udzielana na wniosek osoby wymagającej wsparcia lub jej opiekuna prawnego.

Podkreślenia wymaga, że określenie szczególnych form udzielania pomocy dla lokalnej społeczności jest obowiązkiem organu wykonawczego. Pomoc ta może przybrać formę wsparcia psychologicznego, materialnego, rzeczowego czy pomocy w codziennych czynnościach życiowych (zakup artykułów spożywczych, leków, dostarczenie posiłków).

Wejście w życie: przepis wchodzi w życie z dniem 08.03.2020 r. oraz 18.04.2020 r.

Podstawa prawna: art. 24 pkt 2 ustawy o COVID-19 oraz art. 41 ustawy o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 Dz.U.2020 poz. 695

Dodane/Zmienione przepisy: 21b ustawy o zarządzaniu kryzysowym

Autor: r.pr. Patrycja Nowak-Zaręba

Pomoc udzielana na podstawie przepisów ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa w związku z COVID-19

Wsparcie udzielane na podstawie ustawy Ordynacja podatkowa zostało zakwalifikowane jako pomoc publiczna mająca na celu zaradzenie poważnym zaburzeniom w gospodarce, o ile będzie zgodne z warunkami zawartymi w Komunikacie Komisji - Tymczasowe ramy środków pomocy państwa w celu

wsparcia gospodarki w kontekście trwającej epidemii COVID-19 (2020/C 91 I/01) (Dz. Urz. UE C 91I z 20.03.2020, str. 1)

Stosownie do pkt. 3.1 Komunikatu Komisji określającego tymczasowe ramy środków pomocy państwa w celu wsparcia gospodarki w kontekście trwającej epidemii COVID-19 (dalej: Tymczasowe ramy) warunki dopuszczalności pomocy publicznej mającej na celu zaradzenie poważnym zaburzeniom w gospodarce odnoszące się m. in. do korzyści podatkowych są następujące:

- 1) przedsiębiorca na dzień 31 grudnia 2019 r. nie spełniał kryteriów przedsiębiorstwa znajdującego się w trudnej sytuacji w rozumieniu art. 2 pkt 18 rozporządzenia KE nr 651/2014;
- 2) pomoc będzie udzielana nie później niż do 31 grudnia 2020, przy czym jeżeli pomoc jest przyznawana w formie korzyści podatkowych, termin ten nie ma zastosowania, a pomoc uznaje się za przyznaną w momencie składania deklaracji podatkowej za 2020 r.;
- 3) wartość pomocy, łącznie z inną pomocą udzieloną zgodnie z sekcją 3.1. Tymczasowych ram kwoty 800.000,00 euro na przedsiębiorstwo

Udzielenie tej pomocy w formie uchwały rady gminy czy indywidualnego rozstrzygnięcia, przy spełnieniu powyższych warunków, nie wymaga zgłoszenia do Urzędu Konkurencji i Konsumentów, ani Komisji Europejskiej.

Wejście w życie: przepis wchodzi w życie z dniem 18.04.2020 r.

Podstawa prawna: art. 73 pkt 53 ustawy o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 Dz.U.2020 poz. 695

Zmienione przepisy: 15zzz ustawy o COVID-19

Autor: r.pr. Patrycja Nowak-Zaręba

Posiedzenia organów w szczególnym trybie

Tarcza Antykryzysowa przewiduje dwa rozwiązania umożliwiające organom kolegiальnym odbywanie sesji, posiedzeń oraz podejmowanie rozstrzygnięć i innych czynności na odległość.

Pierwszy z przepisów możliwy jest do zastosowania wyłącznie w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii i odnosi się do wymienionych w tym przepisie organów kolegiальных tj.:

- 1) stanowiących jednostek samorządu terytorialnego,
- 2) wykonawczych w jednostkach samorządu terytorialnego,
- 3) w związkach jednostek samorządu terytorialnego,
- 4) w związku metropolitalnym,
- 5) w regionalnych izbach obrachunkowych,
- 6) samorządowych kolegiach odwoławczych,
- 7) organach jednostek pomocniczych jst.

Wskazane powyżej organy w oparciu o przepis art. 15zzx ustawy o COVID-19 mogą podejmować czynności z wykorzystaniem środków porozumiewania się na odległość lub korespondencyjnie (zdalny tryb obradowania). Obradowanie w zdalnym trybie zarządza osoba uprawniona do przewodniczenia danemu organowi stanowiącemu jednostki samorządu terytorialnego oraz innemu organowi działającemu kolegialnie. Rozwiązanie to znajduje zastosowanie również do kolegiальных organów wewnętrznych, takich jak komisje oraz zespoły, działających w organach stanowiących jednostek samorządu terytorialnego oraz organach działających kolegialnie.

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, tj. z dniem 31.03.2020 r. oraz z dniem 18.04.2020 r.

Podstawa prawna: art. 1 pkt 14 ustawy ZmCOVID-19, Dz.U. z 2020, poz. 568 oraz art. 73 pkt 49 ustawy o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 Dz. U. z 2020 poz. 695

Dodane przepisy: art. 15zzx ustawy o COVID-19

Autor: r.pr. Patrycja Nowak-Zaręba

Drugie rozwiązanie przewidziane w ustawie o COVID-19 przewiduje, że w szczególnie uzasadnionych przypadkach kolejalny organy administracji publicznej, a zatem także rada gminy, rada powiatu, sejmik województwa, zarząd powiatu czy zarząd województwa mogą zdecydować o odbyciu swoich posiedzeń przy użyciu środków komunikacji elektronicznej, co obejmuje w szczególności:

- 1) transmisję posiedzenia w czasie rzeczywistym pomiędzy uczestnikami
- 2) posiedzenia danego organu, wielostronną komunikację w czasie rzeczywistym, w ramach której uczestnicy posiedzenia danego organu mogą wypowiadać się w toku jego posiedzenia;
- 3) z zachowaniem niezbędnych zasad bezpieczeństwa.

Dodatkowo, w szczególnie uzasadnionych przypadkach kolejalny organ administracji publicznej może podejmować rozstrzygnięcia także w trybie obiegowym.

Sposób sformułowania przepisu powoduje, że przed odbyciem posiedzenia przy użyciu środków komunikacji elektronicznej, konieczne jest podjęcie przez organ kolejalny decyzji o procedowaniu w takim trybie. Zatem wymaga to zwołania posiedzenia w zwykłym trybie, ewentualnie wykorzystanie w tym celu również nowej instytucji – podjęcia uchwały w trybie obiegowy. Należy również zauważyć, że przepis ten szerzej ujmuje przesłanki do procedowania w trybie „zdalnym” odwołując się do szczególnie uzasadnionych przypadków.

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, tj. z dniem 31.03.2020 r.

Podstawa prawna: art. 1 pkt 14 ustawy ZmCOVID-19, Dz.U. z 2020, poz. 568

Dodane przepisy: art. 15zzzi ustawy o COVID-19

Autor: r.pr. Patrycja Nowak-Zaręba

Doręczenie wydruku pisma

Zgodnie z art. 14 Tarcza2, w Kodeksie postępowania administracyjnego po art. 39² dodaje się art. 39³. Zgodnie z analizowanym przepisem, w przypadku pism wydanych przez organ administracji publicznej w formie dokumentu elektronicznego przy wykorzystaniu systemu teleinformatycznego, które zostały opatrzone:

- a) kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym, albo podpisem osobistym,
- b) zaawansowaną pieczęcią elektroniczną albo kwalifikowaną pieczęcią elektroniczną

doręczenie może polegać na doręczeniu wydruku pisma uzyskanego z tego systemu odzwierciedlającego treść tego pisma. Warunkiem jest jednak to, że strona lub inny uczestnik postępowania nie złożyli podania w formie dokumentu elektronicznego przez elektroniczną skrzynkę podawczą organu administracji publicznej, nie wystąpiła do organu administracji publicznej o takie doręczenie lub nie wyraziła zgody na doręczanie pism w taki sposób.

W konsekwencji projektodawca zmierza do zalegalizowania doręczenia przez organ wydruku pisma uzyskanego z systemu odzwierciedlającego treść pisma wydanego przez organ w formie dokumentu elektronicznego. Możliwość ta dotyczy tych sytuacji, w których zarówno strona swoim działaniem, jak i organ nie dążyli do możliwości realizowania doręczeń elektronicznych w trybie art. 39¹ k.p.a. Mimo, iż projektodawca przywołuje przesłanki umożliwiające doręczenie elektroniczne podmiotom niebędącym podmiotami publicznymi, nie należy regulacji tej traktować zawężająco. Zdaniem opiniującej znajdzie ona zastosowanie także w przypadku doręczeń podmiotom publicznym, choć w tych przypadkach zasadą powinno być doręczenia na elektroniczną skrzynkę podawczą, zgodnie z art. 39² k.p.a.

Elementami obligatoryjnymi wydruku pisma są:

- a) informacja, że pismo zostało wydane w formie dokumentu elektronicznego i podpisane kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym albo podpisem osobistym, ze wskazaniem imienia i nazwiska oraz stanowisk służbowego osoby, która je podpisała, albo opatrzone zaawansowaną pieczęcią elektroniczną albo kwalifikowaną pieczęcią elektroniczną,

- b) identyfikator tego pisma, nadawany przez system teleinformatyczny, za pomocą którego pismo zostało wydane.
- c) Fakultatywnie zaś wydruk pisma może zawierać mechanicznie odtworzony podpis osoby, która je podpisała.

W każdym zaś przypadku wydruk pisma stanowić ma dowód tego, co zostało stwierdzone w piśmie wydanym w formie dokumentu elektronicznego.

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia, tj. z dniem 18.04.2020 r.

Podstawa prawna: art. 14 ustawy ZmCOVID-19_2, poz. 695

Dodane przepisy: art. 39³ Kodeksu postępowania administracyjnego

Autor: r.pr. dr Aleksandra Klich

Udział w postępowaniu administracyjnym przez Internet

Ustawodawca przewidział możliwość odstąpienia od fundamentalnych zasad postępowania administracyjnego. Wprowadzone zmiany w tym zakresie zasadniczo dotyczą trzech obszarów. *Ratio legis* tego rozwiązania zmierza z jednej strony do zwiększenia uprawnień organu administracji publicznej, zaś z drugiej - na celu ma umożliwienie w miarę bieżące funkcjonowania organu, co ocenić należy pozytywnie z perspektywy potencjalnej możliwości zablokowania jego funkcjonowania.

Po pierwsze, ustawodawca dopuścił możliwość odstąpienia od zasady wysłuchania stron, uregulowanej w art. 10 § 1 KPA, zgodnie z którym organy administracji publicznej obowiązane są zapewnić stronom czynny udział w każdym stadium postępowania, a przed wydaniem decyzji umożliwić im wypowiedzenie się co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań. Przesłanką do skorzystania z tego uprawnienia jest istnienie stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii, w szczególności, gdy urząd administracji obsługujący organ administracji publicznej wykonuje zadania w sposób wyłączający bezpośrednią obsługę interesantów. W takim przypadku organ administracji publicznej może odstąpić od zapewnienia stronom czynnego udziału w każdym stadium postępowania, a przed wydaniem decyzji - może on odstąpić od umożliwienia im wypowiedzenia się co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań. Uprawnienie organu może być realizowane także w sytuacji, kiedy wszystkie strony rzekły się swego prawa.

Po drugie, organ - w trakcie istnienia stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii może zapewnić stronie udostępnienie akt sprawy lub poszczególnych dokumentów stanowiących akta sprawy również za pomocą środków komunikacji elektronicznej w rozumieniu przepisów ustawy o świadczeniu usług drogą elektroniczną. Udostępnienie tych dokumentów może nastąpić na adres wskazany w rejestrze danych kontaktowych lub inny adres elektroniczny wskazany przez stronę. Rozwiązanie to sprzyja tym sytuacjom, w których nie jest możliwy kontakt osobisty w siedzibie organu w związku z toczącym się postępowaniem. Biorąc pod uwagę odwołanie do przepisów ustawy o świadczeniu usług drogą elektroniczną, niezbędne jest podkreślenie, że przez środki komunikacji elektronicznej rozumie się rozwiązania techniczne, w tym urządzenia teleinformatyczne i współpracujące z nimi narzędzia programowe umożliwiające indywidualne porozumiewanie się na odległość przy wykorzystaniu transmisji danych między systemami teleinformatycznymi, a w szczególności pocztę elektroniczną. Z tego też względu udostępnienie przez stronę adresu poczty elektronicznej w rejestrze umożliwia praktyczne zapewnienie stronom dostępu do akt sprawy lub poszczególnych dokumentów stanowiących akta sprawy. Nie jest jednoznaczne to, czy sytuacja, w której np. organ dokona udostępnienia akt sprawy lub dokumentów stanowiących akta sprawy poprzez przesłanie skanów dokumentów uzasadniać będzie realizację obowiązków ciążących na organie. W wyniku kompleksowej analizy przepisów regulujących zasady postępowania administracyjnego umożliwia zasadne wydanie się stwierdzenie, że zamierzeniem ustawodawcy było stworzenie rozwiązań, dzięki którym organ będzie miał możliwość swobodnego "odformalizowania" czynności podejmowanych w toku stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii poprzez umożliwienie stronie zdalnego dostępu do akt sprawy lub poszczególnych dokumentów stanowiących akta sprawy.

Po trzecie, organ został uprawniony do przeprowadzenia czynności w toku postępowania wymagającego zgodnie z przepisami prawa osobistego stawiennictwa, również przez udostępnienie przez stronę lub innego uczestnika postępowania swojego wizerunku w czasie rzeczywistym, za pośrednictwem transmisji audiowizualnej. Warunkiem do zrealizowania tej możliwości jest sytuacja, w której za takim rozwiązaniem przemawia interes strony, a organ prowadzący postępowanie wyraził na to zgodę. W analizowanym przypadku mowa o tzw. czynnościach odmiejscowionych umożliwiających jednoczesny kontakt organu i strony z wykorzystaniem nowoczesnych rozwiązań technologicznych. Mankamentem tego rozwiązania może być kwestia prawidłowej identyfikacji strony postępowania.

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia, tj. z dniem 18.04.2020 r.

Podstawa prawna: art. 73 pkt. 57 ustawy ZmCOVID-19_2, poz. 695

Dodane przepisy: art. 15zzzzn ZmCOVID

Autor: r.pr. dr Aleksandra Klich

Powierzenie zadań urzędu administracji publicznej innemu urzędowi

Ustawodawca przewidział rozwiązanie na wypadek konieczności zaprzestania działalności urzędu administracji publicznej, co może nastąpić w przypadku konieczności objęcia kwarantanną znacznej części lub wszystkich pracowników urzędu.

Mianowicie w przypadku, gdy w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii urząd administracji publicznej stanie się niezdolny do wykonywania zadań w całości albo w części, wojewoda może w drodze zarządzenia powierzyć wykonywanie zadań tego urzędu w całości albo w części, w określonym terminie, innemu urzędowi administracji publicznej. Wykonanie zadań odbywa się na koszt urzędu administracji publicznej, którego zadania zostały przejęte.

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, tj. z dniem 31.03.2020 r.

Podstawa prawna: art. 1 pkt 14 ustawy ZmCOVID-19, Dz.U. z 2020, poz. 568

Dodane przepisy: art. 15zzy ustawy o COVID-19

Autor: r.pr. Patrycja Nowak-Zaręba

Przejęcie zadań i kompetencji wójta, burmistrza, prezydenta miasta

Ustawa o samorządzie gminnym określa sytuacje, w których zadania i kompetencje wójta, burmistrza, prezydenta miasta przejmuje zastępca (art. 28g usg). Wśród przemijających przeszkód w wykonywaniu zadań i kompetencji wymienia się niezdolność do pracy organu wykonawczego z powodu choroby trwającej powyżej 30 dni.

Ustawa o COVID-19 uzupełnia powyższą regulację o kolejną przesłankę, tj. niezdolność do pracy z powodu choroby trwającej do 30 dni. Przesłanka ta będzie miała jednak zastosowanie wyłącznie w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii. Analogicznie, jak to jest uregulowane w ustawie o samorządzie gminnym, zadania i kompetencje, w okresie niezdolności do pracy wójta, burmistrza, prezydenta miasta, przejmuje zastępca, a w gminach, w których powołano więcej niż jednego zastępcę - pierwszy zastępca.

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, tj. z dniem 31.03.2020 r.

Podstawa prawna: art. 1 pkt 14 ustawy ZmCOVID-19, Dz.U. z 2020, poz. 568

Dodane przepisy: art. 15zzz ustawy o COVID-19

Autor: r.pr. Patrycja Nowak-Zaręba

Przeniesienie pracownika samorządowego do wykonywania innej pracy

Znowelizowana z dniem 18 kwietnia 2020 r. ustawa o COVID-19 umożliwia w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii przeniesć pracownika samorządowego do wykonywania innej pracy w jednostce pomocy społecznej.

Przeniesienia można dokonać pod następującymi warunkami:

- 1) pracownik wyrazi na przeniesienie zgodę,

- 2) praca musi być zgodna z kwalifikacjami pracownika,
- 3) przeniesienie nie może naruszać ważnego interesu jednostki, która dotychczas zatrudniała pracownika samorządowego np. przeniesienie nie może prowadzić do zaprzestania realizacji podstawowych zadań przez jednostkę zatrudniającą pracownika przenoszonego z uwagi na braki kadrowe,
- 4) za przeniesieniem przemawiają ważne potrzeby po stronie jednostki przyjmującej, np. braki kadrowe uniemożliwiające wykonywanie zadań z zakresu pomocy społecznej.

Przeniesienie może nastąpić na cały okres trwania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii, a nawet do 30 dni od dnia odwołania tego stanu, do następujących jednostek organizacyjnych pomocy społecznej:

- 1) regionalnego ośrodka polityki społecznej,
- 2) powiatowego centrum pomocy rodzinie,
- 3) ośrodka pomocy społecznej,
- 4) centrum usług społecznych - w przypadku przekształcenia ośrodka pomocy społecznej w centrum usług społecznych na podstawie przepisów ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych,
- 5) domu pomocy społecznej,
- 6) placówki specjalistycznego poradnictwa, w tym rodzinnego,
- 7) ośrodka wsparcia,
- 8) ośrodka interwencji kryzysowej.

Przeniesienia pracownika do innej pracy dokonuje się w formie porozumienia pomiędzy jednostką przenoszącą a przyjmującą pracownika. Obligatoryjnie porozumienie powinno określać:

- 1) podstawę prawną przeniesienia;
- 2) dane pracownika i jego kwalifikacje oraz dotychczasowe stanowisko pracy;
- 3) nowe stanowisko pracy;
- 4) datę, z jaką nastąpi przeniesienie, rozpoczęcie i zakończenie świadczenia pracy;
- 5) informacje o wynagrodzeniu, w wysokości nie niższej niż dotychczasowe;
- 6) oświadczenie, że przeniesienie nie narusza ważnego interesu jednostki, która dotychczas zatrudniała pracownika;
- 7) potrzeby jednostki przyjmującej uzasadniające przeniesienie;
- 8) zasady odpowiedzialności jednostki, która dotychczas zatrudniała pracownika i jednostki przyjmującej za zobowiązania wynikające ze stosunku pracy.

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem 18.04.2020 r.

Podstawa prawna: art. 73 pkt 50 ustawy o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 Dz. U. z 2020 poz. 695

Dodane przepisy: art. 15zzz(1) ustawy o COVID-19

Autor: r.pr. Patrycja Nowak-Zaręba

Zmiany w finansach publicznych

Zniesienie warunków zwiększenia kosztów

Jednostki sektora finansów publicznych, w celu realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem COVID-19, mogą w ramach kosztów ujętych w rocznych planach finansowych dokonywać ich zwiększenia bez konieczności zachowania wymogów:

- 1) zrealizowania przychodów wyższych od prognozowanych,
- 2) polegającego na tym, że zwiększenie kosztów nie spowoduje zwiększenia dotacji z budżetu lub zwiększenia planowanego stanu zobowiązań,
- 3) innych wymogów wynikających z przepisów regulujących zwiększenie kosztów jednostek sektora finansów publicznych.

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, tj. z dniem 31.03.2020 r.

Podstawa prawna: art. 1 pkt 14 ustawy ZmCOVID-19, Dz.U. z 2020, poz. 568

Dodane przepisy: art. 15zh ust 2 ustawy o COVID-19

Autor: r.pr. Patrycja Nowak-Zaręba

Zniesienie/wydłużenie terminów przewidzianych w ustawie o finansach publicznych

W celu realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem COVID-19 w przypadku finansowania lub dofinansowania zadań realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego nie obowiązują terminy wskazane w art. 170 ust. 1 ustawy o finansach publicznych, określające termin, do którego mogą być dokonywane zmiany kwot dotacji.

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, tj. z dniem 31.03.2020 r.
Podstawa prawna: art. 1 pkt 14 ustawy ZmCOVID-19, Dz.U. z 2020, poz. 568
Dodane przepisy: art. 15zi pkt 3 ustawy o COVID-19
Autor: r.pr. Patrycja Nowak-Zaręba

W celu realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem COVID-19 wydłużone zostały terminy zatwierdzenia rozliczenia dotacji w zakresie rzeczowym i finansowym, o którym mowa w art. 152 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, do 60 dni od dnia jego przedstawienia, a w przypadku dotacji na realizację zadania za granicą – 120 dni od dnia jego przedstawienia.

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, tj. z dniem 31.03.2020 r.
Podstawa prawna: art. 1 pkt 14 ustawy ZmCOVID-19, Dz.U. z 2020, poz. 568
Dodane przepisy: art. 15zj ustawy o COVID-19
Autor: r.pr. Patrycja Nowak-Zaręba

Wstrzymano terminy realizacji czynności wynikające z rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 18 stycznia 2018 r. w sprawie rejestru podmiotów wykluczonych z możliwości otrzymania środków przeznaczonych na realizację programów finansowanych z udziałem środków europejskich - do dnia zakończenia stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii. Jednocześnie przewidziano, że czynności te będą dokonywane niezwłocznie, nie później niż w terminie 3 miesięcy od dnia, o którym mowa w tych przepisach.

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, tj. z dniem 31.03.2020 r.
Podstawa prawna: art. 1 pkt 14 ustawy ZmCOVID-19, Dz.U. z 2020, poz. 568
Dodane przepisy: art. 15zk ustawy o COVID-19
Autor: r.pr. Patrycja Nowak-Zaręba

Wydłużono termin na przekazanie przez Ministra Finansów jednostkom samorządu terytorialnego informacji o rocznych kwotach części subwencji ogólnej, wynikających z ustawy budżetowej oraz o rocznych wpłatach, wynikających z ustawy budżetowej. Informacja ta może być przekazana w terminie późniejszym, niezwłocznie po ustaniu okoliczności uniemożliwiających realizację tego obowiązku, nie później niż w terminie 14 dni od zakończenia stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii.

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, tj. z dniem 31.03.2020 r.
Podstawa prawna: art. 1 pkt 14 ustawy ZmCOVID-19, Dz.U. z 2020, poz. 568
Dodane przepisy: art. 15zl ustawy o COVID-19
Autor: r.pr. Patrycja Nowak-Zaręba

Zwiększenie maksymalnego poziomu dotacji z budżetu państwa na zadania inwestycyjne szkół i placówek oświatowych

W celu realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem COVID-19 jednostki samorządu terytorialnego mogą otrzymywać dotacje celowe z budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych z zakresu zadań inwestycyjnych szkół i placówek oświatowych do wysokości 100% planowanych wydatków jednostki samorządu terytorialnego na realizację danego zadania.

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem ogłoszenia
Podstawa prawna: art. 1 pkt 14 ustawy ZmCOVID-19, Dz.U. z 2020, poz. 568
Dodane przepisy: art. 15zi pkt 9 ustawy o COVID-19
Autor: r.pr. Patrycja Nowak-Zaręba

Dodatkowe uprawnienia organów wykonawczych

W celu zapewnienia prawidłowej realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem COVID-19 wójt (burmistrz, prezydent miasta), zarząd powiatu lub zarząd województwa może:

- 1) dokonać zmian w planie dochodów i wydatków budżetu jednostki samorządu terytorialnego, w tym dokonać przeniesień wydatków między działami klasyfikacji budżetowej
- 2) przekazać niektóre uprawnienia do dokonywania przeniesień planowanych wydatków innym jednostkom organizacyjnym jednostki samorządu terytorialnego;
- 3) przekazać uprawnienia innym jednostkom organizacyjnym jednostki samorządu terytorialnego do zaciągania zobowiązań z tytułu umów, których realizacja w roku budżetowym i w latach następnych jest niezbędna do zapewnienia ciągłości działania jednostki i z których wynikające płatności wykraczają poza rok budżetowy;
- 4) dokonać zmian w planie dochodów i wydatków związanych ze:
 - a) zmianą kwot lub uzyskaniem płatności przekazywanych z budżetu środków europejskich, o ile zmiany te nie pogorszą wyniku budżetu,
 - b) zmianami w realizacji przedsięwzięcia finansowanego z udziałem środków europejskich albo środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, o ile zmiany te nie pogorszą wyniku budżetu,
 - c) zwrotem płatności otrzymanych z budżetu środków europejskich;
- 5) dokonać zmian w wieloletniej prognozie finansowej oraz w planie wydatków budżetu jednostki samorządu terytorialnego związanych z wprowadzeniem nowych inwestycji lub zakupów inwestycyjnych przez jednostkę, o ile zmiana ta nie pogorszy wyniku budżetu tej jednostki;
- 6) dokonać zmiany przeznaczenia rezerwy celowej utworzonej w budżecie jednostki samorządu terytorialnego bez uzyskania opinii komisji właściwej do spraw budżetu organu stanowiącego tej jednostki; nie obowiązuje zakaz, wedle którego wydatki przenoszone z rezerwy ogólnej nie mogą zwiększać planowanych wydatków na uposażenia i wynagrodzenia ze stosunku pracy;
- 7) tworzyć nową rezerwę celową bez uzyskania opinii komisji właściwej do spraw budżetu organu stanowiącego tej jednostki, przenosząc do niej zablokowane kwoty wydatków na podstawie art. 260 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych; nie obowiązuje zakaz, wedle którego wydatki przenoszone z rezerwy ogólnej nie mogą zwiększać planowanych wydatków na uposażenia i wynagrodzenia ze stosunku pracy oraz zakaz przeznaczania nowej rezerwy celowej na finansowanie wynagrodzeń i uposażeń;
- 8) dokonać zmiany limitu zobowiązań z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek oraz emitowanych papierów wartościowych, o których mowa w art. 89 ust. 1 i art. 90 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, polegających na zwiększeniu limitu zobowiązań, o których mowa w art. 89 ust. 1 pkt 1 tej ustawy.

Z uprawnień tych organ wykonawczy może korzystać do dnia 31 grudnia 2020 r.

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, tj. z dniem 31.03.2020 r. oraz z dniem 18.04.2020 r.

Podstawa prawna: art. 1 pkt 14 ustawy ZmCOVID-19, Dz.U. z 2020, poz. 568 oraz art. 73 pkt 69 ustawy o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 Dz. U. z 2020 poz. 695

Zmienione/Dodane przepisy: art. 15zn oraz art. 36 ust. 2 ustawy o COVID-19

Autor: r.pr. Patrycja Nowak-Zaręba

W okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii i związanego z tym ryzyka istotnego naruszenia terminów i warunków realizacji zadań jednostek samorządu terytorialnego wójt (burmistrz, prezydent miasta), zarząd powiatu lub zarząd województwa może:

- 1) dokonać zmian w planie dochodów i wydatków budżetu jednostki samorządu terytorialnego, w tym dokonać przeniesień wydatków między działami klasyfikacji budżetowej
- 2) przekazać niektóre uprawnienia do dokonywania przeniesień planowanych wydatków innym jednostkom organizacyjnym jednostki samorządu terytorialnego;
- 3) przekazać uprawnienia innym jednostkom organizacyjnym jednostki samorządu terytorialnego do zaciągania zobowiązań z tytułu umów, których realizacja w roku

budżetowym i w latach następnych jest niezbędna do zapewnienia ciągłości działania jednostki i z których wynikające płatności wykraczają poza rok budżetowy;

4) dokonać zmian w planie dochodów i wydatków związanych ze:

- a) zmianą kwot lub uzyskaniem płatności przekazywanych z budżetu środków europejskich, o ile zmiany te nie pogorszą wyniku budżetu,
- b) zmianami w realizacji przedsięwzięcia finansowanego z udziałem środków europejskich albo środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, o ile zmiany te nie pogorszą wyniku budżetu,
- c) zwrotem płatności otrzymanych z budżetu środków europejskich;

- do odwołania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii.

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, tj. z dniem 31.03.2020 r.

Podstawa prawna: art. 1 pkt 14 ustawy ZmCOVID-19, Dz.U. z 2020, poz. 568

Dodane przepisy: art. 15zo pkt 1 ustawy o COVID-19

Autor: r.pr. Patrycja Nowak-Zaręba

Zniesienie wymogu uzyskiwania opinii RIO

W okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii i związanego z tym ryzyka istotnego naruszenia terminów i warunków realizacji zadań jednostek samorządu terytorialnego zaciągnięcie lub wyemitowanie przez jednostkę samorządu terytorialnego zobowiązania z tytułu:

- 1) kredytu lub pożyczki na cel, o którym mowa w art. 89 ust. 1 pkt 2-4 i art. 90 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych,
- 2) innego niż wymienione w pkt 1, zaliczanego do tytułu dłużnego, o którym mowa w art. 72 ust. 1 pkt 2,
- 3) emisji papierów wartościowych na cel, o którym mowa w art. 89 ust. 1 pkt 2-4 i art. 90 ww. ustawy,

- nie wymaga uzyskania opinii regionalnej izby obrachunkowej o możliwości spłaty zobowiązań, o ile zobowiązania te były przewidziane w prognozie kwoty długu i jednostka uzyskała pozytywną opinię regionalnej izby obrachunkowej o tej prognozie, do odwołania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii.

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, tj. z dniem 31.03.2020 r.

Podstawa prawna: art. 1 pkt 14 ustawy ZmCOVID-19, Dz.U. z 2020, poz. 568

Dodane przepisy: art. 15zo pkt 2 ustawy o COVID-19

Autor: r.pr. Patrycja Nowak-Zaręba

Dotacja na utrzymanie miejsc pracy

Nowy przepis (art. 15zzb ustawy COVID-19) stanowi podstawę prawną do zawarcia przez starostę umowy z przedsiębiorcami tj. osobami fizycznymi, osobami prawnymi lub jednostkami organizacyjnymi niebędącymi osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, wykonującymi działalność gospodarczą, a także wspólnikami spółki cywilnej w zakresie wykonywanej przez nich działalności gospodarczej. Przedmiotem umowy jest dofinansowanie części kosztów wynagrodzeń pracowników w przypadku spadku obrotów gospodarczych w następstwie wystąpienia COVID-19. Dofinansowanie dotyczy również wynagrodzeń osób zatrudnionych na podstawie umowy o pracę nakładczą lub umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług, jeżeli z tego tytułu podlega obowiązkowi ubezpieczeń: emerytalnemu i rentowemu, z wyjątkiem pomocy domowej zatrudnionej przez osobę fizyczną (tzw. umowy śmieciowe).

Wskazany przepis przyznaje staroście uprawnienie do zawarcia wskazanej umowy. Nie nakłada jednak obowiązku jej zawarcia.

Warunki otrzymania dofinansowania:

- a) zmniejszenie sprzedaży towarów lub usług, obliczone jako stosunek łącznych obrotów w ciągu dowolnie wskazanych 2 kolejnych miesięcy kalendarzowych, przypadających w okresie po dniu 1 stycznia 2020 r. do dnia poprzedzającego dzień złożenia wniosku o przyznanie

- dofinansowania, w porównaniu do łącznych obrotów w ciągu dowolnie wskazanych 2 kolejnych miesięcy kalendarzowych roku poprzedniego - w wysokości co najmniej 30 %,
- b) złożenie wniosku o dofinansowanie do powiatowego urzędu pracy właściwego ze względu na swoją siedzibę lub miejsce wykonywania pracy przez pracowników w terminie 14 dni od dnia ogłoszenia naboru przez dyrektora powiatowego urzędu pracy,
 - c) złożenie oświadczeń pod rygorem odpowiedzialności karnej o:
 - a. wystąpieniu u przedsiębiorcy spadku obrotów gospodarczych w określonej wysokości,
 - b. braku przesłanek do ogłoszenia upadłości przedsiębiorcy,
 - c. niezaleganiu w regulowaniu zobowiązań podatkowych, składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, Fundusz Pracy lub Fundusz Solidarnościowy,
 - d. posiadaniu statusu mikroprzedsiębiorcy, małego lub średniego przedsiębiorcy,
 - e. zatrudnianiu pracowników objętych wnioskiem,
 - f. wysokości wynagrodzenia każdego z pracowników objętych wnioskiem i należnych od tego wynagrodzenia składek na ubezpieczenia społeczne,
 - g. numerze rachunku bankowego albo numerze rachunku prowadzonego w spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej właściwego dla prowadzonej działalności gospodarczej,
 - d) złożenie comiesięcznego oświadczenia o zatrudnianiu w danym miesiącu pracowników objętych umową, według stanu na ostatni dzień miesiąca, za który dofinansowanie jest wypłacane,
 - e) utrzymanie w zatrudnieniu pracowników objętych umową przez okres dofinansowania.

Okres dofinansowania: maksymalnie 3 miesiące przypadające od miesiąca złożenia wniosku, z możliwością przedłużenia w drodze rozporządzenia. Dofinansowanie jest wypłacane w okresach miesięcznych.

Wysokość dofinansowania:

Spadek obrotów	Wysokość dofinansowania
30 – 49 %	iloczyn liczby pracowników objętych wnioskiem o dofinansowanie i 50% kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę
50 – 79 %	iloczyn liczby pracowników objętych wnioskiem o dofinansowanie i 70% kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę
80 % i więcej	iloczyn liczby pracowników objętych wnioskiem o dofinansowanie i 90% kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę

Wskazać przy tym należy, iż są to wartości maksymalne. Z umowy może wynikać inna, niższa kwota dofinansowania. Przedsiębiorca będzie mógł wystąpić o dofinansowanie wynagrodzeń wszystkich pracowników albo tylko części z nich.

Wsparcie powyższe stanowi pomoc publiczną, mającą na celu zaradzenie poważnym zaburzeniom w gospodarce, o której mowa w Komunikacie Komisji – Tymczasowe ramy środków pomocy państwa w celu wsparcia gospodarki w kontekście trwającej epidemii COVID-19.

Do dofinansowań udzielonych przed 18 kwietnia 2020 r. stosuje się nowe przepisy. Zatem przedsiębiorca, który otrzymał dofinansowanie przed tym dniem, zobowiązany jest utrzymać w zatrudnieniu pracowników objętych umową tylko przez okres dofinansowania. Po zakończeniu dofinansowania nie ma już obowiązku utrzymania w zatrudnieniu pracowników przez okres równy okresowi dofinansowania.

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem 18.04.2020 r.

Podstawa prawna: art. 15zzb ustawy o COVID-19

Autor: adw. Paweł Kierznowski

Dotacja dla przedsiębiorcy niezatrudniającego pracowników

Nowy przepis (art. 15zcc ustawy o COVID-19) stanowi podstawę prawną do zawarcia przez starostę umowy z przedsiębiorcami będącymi osobami fizycznymi, niezatrudniającymi pracowników. Przedmiotem umowy jest dofinansowanie części kosztów prowadzenia działalności gospodarczej w przypadku spadku obrotów gospodarczych w następstwie wystąpienia COVID-19.

Wskazany przepis przyznaje staroście uprawnienie do zawarcia wskazanej umowy. Nie nakłada jednak obowiązku jej zawarcia.

Warunki otrzymania dofinansowania:

- e) zmniejszenie sprzedaży towarów lub usług, obliczone jako stosunek łącznych obrotów w ciągu dowolnie wskazanych 2 kolejnych miesięcy kalendarzowych, przypadających w okresie po dniu 1 stycznia 2020 r. do dnia poprzedzającego dzień złożenia wniosku o przyznanie dofinansowania, w porównaniu do łącznych obrotów w ciągu dowolnie wskazanych 2 kolejnych miesięcy kalendarzowych roku poprzedniego - w wysokości co najmniej 30 %,
- f) prowadzenie działalności gospodarczej przez okres, na który przyznane zostało dofinansowanie,
- g) złożenie wniosku do powiatowego urzędu pracy właściwego ze względu na miejsce prowadzenia działalności gospodarczej w terminie 14 dni od dnia ogłoszenia naboru przez dyrektora powiatowego urzędu pracy,
- h) złożenie oświadczeń pod rygorem odpowiedzialności karnej o:
 - a. wystąpieniu u przedsiębiorcy spadku obrotów gospodarczych w określonej wysokości,
 - b. braku przesłanek do ogłoszenia upadłości przedsiębiorcy,
 - c. niezaleganiu w regulowaniu zobowiązań podatkowych, składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy lub Fundusz Solidarnościowy do końca trzeciego kwartału 2019 r.,
 - d. przeznaczeniu dofinansowania na koszty prowadzenia działalności gospodarczej,
 - e. numerze rachunku bankowego albo numerze rachunku prowadzonego w spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej właściwego dla prowadzonej działalności gospodarczej.

Okres dofinansowania:

Dofinansowanie może być przyznane na okres nie dłuższy niż 3 miesiące przypadające od miesiąca złożenia wniosku z możliwością przedłużenia w drodze rozporządzenia. Wypłacane jest w okresach miesięcznych.

Wysokość dofinansowania

Spadek obrotów	Wysokość dofinansowania
30 – 49 %	50% kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę
50 – 79 %	70% kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę
80 % i więcej	90% kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę

Wskazać przy tym należy, iż są to wartości maksymalne. Z umowy może wynikać inna, niższa kwota dofinansowania.

Wsparcie powyższe stanowi pomoc publiczną, mającą na celu zaradzenie poważnym zaburzeniom w gospodarce, o której mowa w Komunikacie Komisji – Tymczasowe ramy środków pomocy państwa w celu wsparcia gospodarki w kontekście trwającej epidemii COVID-19.

Do dofinansowań udzielonych przed 18 kwietnia 2020 r. stosuje się nowe przepisy. Zatem przedsiębiorca, który otrzymał dofinansowanie przed tym dniem, nie ma już obowiązku składania comiesięcznych oświadczeń o prowadzeniu działalności gospodarczej.

Węście w życie: Zmiany te wchodzą w życie z dniem 18.04.2020 r.

str. 94

www.mcmlegal.pl

Podstawa prawna: art. 15zzc ustawy o COVID-19
Autor: adw. Paweł Kierznowski

Pożyczka ze środków Funduszu Pracy

Art. 15zzd ustawy o COVID-19 stanowi podstawę prawną do zawarcia przez starostę umowy z mikroprzedsiębiorcami, którzy prowadzili działalność gospodarczą przed dniem 1 marca 2020 r. Przedmiotem umowy jest pożyczka na pokrycie bieżących kosztów prowadzenia działalności gospodarczej.

Wskazany przepis przyznaje Staroście uprawnienie do zawarcia wskazanej umowy. Nie nakłada jednak obowiązku jej zawarcia.

Wysokość pożyczki: maksymalnie 5.000 zł

Oprocentowanie: 0,05 stopy redyskonta weksli, tj. 0,0525 % w skali roku

Okres spłaty: maksymalnie 12 miesięcy, z karencją w spłacie kapitału

wraz z odsetkami przez okres 3 miesięcy od dnia udzielenia pożyczki – z możliwością przedłużenia w drodze rozporządzenia

Termin na wniosek: po ogłoszeniu naboru przez dyrektora powiatowego urzędu pracy. Nabór wniosków odbywa się do momentu wyczerpania puli środków finansowych przeznaczonych na tę formę wsparcia.

Pożyczka wraz z odsetkami podlega **umorzeniu na wniosek przedsiębiorcy**, pod warunkiem, że mikroprzedsiębiorca będzie prowadził działalność gospodarczą przez okres 3 miesięcy od dnia udzielenia pożyczki. Zgodnie z umową, wniosek o umorzenie należy złożyć w terminie 14 dni od dnia spełnienia wskazanego warunku. Niespełnienie tego warunku albo niezłożenie wniosku, powoduje obowiązek spłaty pożyczki zgodnie z harmonogramem ustalonym przez Urząd Pracy.

Po nowelizacji pożyczka ze środków Funduszu Pracy może być przyznana również mikroprzedsiębiorcy, który nie zatrudnia pracowników.

Przychód z tytułu umorzenia pożyczki nie stanowi przychodu w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz przepisów o podatku dochodowym od osób prawnych.

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem 18.04.2020 r.
Podstawa prawna: art. 15zzd ustawy o COVID-19
Autor: adw. Paweł Kierznowski

Działalność pożytku publicznego

Sprawozdanie z wykonania zadania publicznego

Jak jest obecnie:

Sprawozdanie z wykonania zadania publicznego określonego w umowie należy sporządzić w terminie 30 dni od dnia zakończenia realizacji zadania publicznego. Organizacje zobowiązane są do zwrotu dotacji wykorzystanej niezgodnie z przeznaczeniem, pobranej nienależnie lub w nadmiernej wysokości.

Co się zmienia:

W okresie obowiązywania stanu epidemii oraz w terminie 30 dni następujących po ich odwołaniu organ administracji publicznej zlecający realizację zadania publicznego organizacjom pozarządowym jest uprawniony do:

- 1) przedłużenia terminu na złożenie sprawozdania z wykonania zleconego zadania publicznego oraz rozliczenia udzielonej dotacji na realizację zadania publicznego
- 2) uznania za uzasadnione wydatków poniesionych na sfinansowanie działań realizowanych w ramach zleconego zadania publicznego, które zostały odwołane w następstwie okoliczności związanych z obowiązywaniem stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii.

Niewykonanie planu działań lub nieosiągnięcie rezultatów założonych w umowie, na podstawie której zlecono realizację zadania publicznego, nie może skutkować uznaniem dotacji na realizację zadania

publicznego w tej części za wykorzystaną niezgodnie z przeznaczeniem, pobraną nienależnie lub w nadmiernej wysokości i podlegającą zwrotowi.

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, tj. z dniem 31.03.2020 r.
Podstawa prawna: art. 1 pkt 14 ustawy ZmCOVID-19, Dz.U. z 2020, poz. 568
Dodane przepisy: art. 15zzl ustawy o COVID-19
Autor: adw. Paweł Kierznowski

Dofinansowanie wynagrodzeń osób zatrudnionych przez organizacje pozarządowe

Nowy przepis (art. 15zze ustawy COVID-19) stanowi podstawę prawną do zawarcia przez starostę umowy z organizacją pozarządową oraz podmiotem realizującym działalność pożytku publicznego. Przedmiotem umowy jest dofinansowanie części kosztów wynagrodzeń pracowników oraz należnych od tych wynagrodzeń składek na ubezpieczenie społeczne w przypadku spadku obrotów z działalności statutowej w następstwie wystąpienia COVID-19. Dofinansowanie dotyczy również wynagrodzeń osób zatrudnionych na podstawie umowy o pracę nakładczą lub umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług, do której stosuje się przepisy dotyczące zlecenia.

Wskazany przepis przyznaje staroście uprawnienie do zawarcia wskazanej umowy. Nie nakłada jednak obowiązku jej zawarcia.

Warunki otrzymania dofinansowania:

- f) zmniejszenie przychodów z działalności statutowej, obliczone jako stosunek łącznych przychodów z działalności statutowej w ciągu dowolnie wskazanych 2 kolejnych miesięcy kalendarzowych, przypadających w okresie po dniu 1 stycznia 2020 r. do dnia poprzedzającego dzień złożenia wniosku o przyznanie dofinansowania, w porównaniu do łącznych przychodów z działalności statutowej z analogicznych 2 kolejnych miesięcy kalendarzowych roku poprzedniego - w wysokości co najmniej 30 %,
- g) złożenie wniosku o dofinansowanie do powiatowego urzędu pracy właściwego ze względu na swoją siedzibę w terminie 14 dni od dnia ogłoszenia naboru przez dyrektora powiatowego urzędu pracy,
- h) złożenie oświadczeń pod rygorem odpowiedzialności karnej o:
 - a. wystąpieniu spadku przychodów z działalności statutowej we wskazanej wysokości;;
 - b. niezaleganiu w regulowaniu zobowiązań podatkowych, składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, Fundusz Pracy lub Fundusz Solidarnościowy do trzeciego kwartału 2019 r.;
 - c. zatrudnianiu pracowników objętych wnioskiem;
 - d. wysokości wynagrodzenia każdego z pracowników objętych wnioskiem i należnych od tego wynagrodzenia składek na ubezpieczenia społeczne;
 - e. numerze rachunku bankowego albo numerze rachunku prowadzonego w spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej właściwego dla prowadzonej działalności statutowej.
- i) złożenie comiesięcznego oświadczenia o zatrudnianiu w danym miesiącu pracowników objętych umową, według stanu na ostatni dzień miesiąca, za który dofinansowanie jest wypłacane,
- j) utrzymanie w zatrudnieniu pracowników objętych umową przez okres dofinansowania.

Okres dofinansowania: maksymalnie 3 miesiące przypadające od miesiąca złożenia wniosku. Dofinansowanie jest wypłacane w okresach miesięcznych.

Wysokość dofinansowania:

Spadek przychodów	Wysokość dofinansowania
30 – 49 %	suma 50% wynagrodzeń poszczególnych pracowników objętych wnioskiem o dofinansowanie wraz ze składkami na ubezpieczenia społeczne należnymi od tych wynagrodzeń, jednak nie więcej niż 50% kwoty minimalnego wynagrodzenia,

	powiększonego o składki na ubezpieczenia społeczne od pracodawcy, w odniesieniu do każdego pracownika
50 – 79 %	suma 70% wynagrodzeń poszczególnych pracowników objętych wnioskiem o dofinansowanie wraz ze składkami na ubezpieczenia społeczne należnymi od tych wynagrodzeń, jednak nie więcej niż 70% kwoty minimalnego wynagrodzenia, powiększonego o składki na ubezpieczenia społeczne od pracodawcy, w odniesieniu do każdego pracownika
80 % i więcej	suma 90% wynagrodzeń poszczególnych pracowników objętych wnioskiem o dofinansowanie wraz ze składkami na ubezpieczenia społeczne należnymi od tych wynagrodzeń, jednak nie więcej niż 90% kwoty minimalnego wynagrodzenia, powiększonego o składki na ubezpieczenia społeczne od pracodawcy, w odniesieniu do każdego pracownika

Wskazać przy tym należy, iż są to wartości maksymalne. Z umowy może wynikać inna, niższa kwota dofinansowania. Przedsiębiorca będzie mógł wystąpić o dofinansowanie wynagrodzeń wszystkich pracowników albo tylko części z nich.

Do dofinansowań udzielonych przed 18 kwietnia 2020 r. stosuje się nowe przepisy. Zatem przedsiębiorca, który otrzymał dofinansowanie przed tym dniem, zobowiązany jest utrzymać w zatrudnieniu pracowników objętych umową tylko przez okres dofinansowania. Po zakończeniu dofinansowania nie ma już obowiązku utrzymania w zatrudnieniu pracowników przez okres równy okresowi dofinansowania.

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem 18.04.2020 r.
Podstawa prawna: art. 15z ustawy o COVID-19
Autor: adw. Paweł Kierznowski

Realizacja zadania publicznego co do zasady w drodze otwartego konkursu ofert

Jak jest obecnie:

Organ administracji publicznej może zlecać organizacjom pozarządowym oraz podmiotom realizującym działalność pożytku publicznego realizację zadania publicznego co do zasady w drodze otwartego konkursu ofert.

Co się zmienia:

Powstaje możliwość zlecenia organizacjom pozarządowym oraz podmiotom realizującym działalność pożytku publicznego realizacji zadania publicznego w celu przeciwdziałania COVID-19 z pominięciem otwartego konkursu ofert. Jednakże należy zachować następujące zasady:

- a) powszechności dostępu do realizacji zadań finansowanych ze środków publicznych,
- b) uczciwej konkurencji, gwarantującą wykonanie zadania w sposób efektywny, oszczędny i terminowy,
- c) zlecania organizacji pozarządowej realizację swoich zadań na podstawie zawartej z tą organizacją umowy.

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, tj. z dniem 31.03.2020 r.
Podstawa prawna: art. 1 pkt 14 ustawy ZmCOVID-19, Dz.U. z 2020, poz. 568
Dodane przepisy: art. 15z ustawy o COVID-19
Autor: adw. Paweł Kierznowski

Wzajemne obowiązki informacyjne stron umowy o wsparcie realizacji zadania publicznego

Strony umowy o wsparcie realizacji zadania publicznego lub o powierzenie realizacji zadania publicznego lub umowy zawartej w trybie określonym w art. 11a-11c lub art. 19a ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, zawartej przed ogłoszeniem stanu zagrożenia epidemicznego z powodu COVID-19, są zobowiązane niezwłocznie, wzajemnie informować się o wpływie okoliczności związanych z wystąpieniem COVID-19 na należyte wykonanie tej umowy, o ile taki wpływ wystąpił lub może wystąpić.

Strony umowy potwierdzają ten wpływ dołączając do informacji, o której mowa powyżej, oświadczenia, które mogą dotyczyć w szczególności:

1) liczby i stanowisk pracowników lub osób świadczących pracę za wynagrodzeniem na innej podstawie niż stosunek pracy, które uczestniczą lub mogłyby uczestniczyć w realizacji umowy:

a) podlegających obowiązkowej hospitalizacji w celu zapobiegania szerzeniu się zakażenia wirusem SARS-CoV-2 lub COVID-19,

b) podlegających obowiązkowej kwarantannie lub nadzorowi epidemiologicznemu w związku z pozostawaniem w styczności z osobami zakażonymi wirusem SARS-CoV-2 lub chorymi na COVID-19,

c) zwolnionych od wykonywania pracy z powodu konieczności osobistego sprawowania opieki nad dzieckiem, w przypadku zamknięcia żłobka, klubu dziecięcego, przedszkola, szkoły lub innej placówki, do których uczęszcza dziecko, lub niemożności sprawowania opieki przez nianię lub dziennego opiekuna z powodu rozprzestrzeniania się COVID-19,

d) skierowanych do pracy przy zwalczaniu epidemii w drodze decyzji;

2) decyzji wydanych przez Głównego Inspektora Sanitarnego lub działającego z jego upoważnienia państwowego wojewódzkiego inspektora sanitarnego, w związku z przeciwdziałaniem COVID-19, nakładających na stronę umowy obowiązek podjęcia określonych czynności zapobiegawczych lub kontrolnych;

3) poleceń lub decyzji wydanych przez wojewodów, ministra właściwego do spraw zdrowia lub Prezesa Rady Ministrów, związanych z przeciwdziałaniem COVID-19;

4) wstrzymania dostaw produktów, komponentów produktu lub materiałów, trudności w dostępie do sprzętu lub trudności w realizacji usług transportowych;

5) okoliczności, o których mowa powyżej, w zakresie w jakim dotyczą one stron umowy;

6) braku możliwości realizacji poszczególnych działań określonych umową.

Po ustaniu stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii organ administracji publicznej zlecający realizację zadania publicznego może skontrolować prawdziwość tych oświadczeń.

Po stwierdzeniu, że okoliczności związane z wystąpieniem COVID-19, o których mowa powyżej, mogą wpłynąć lub wpływają na należyte wykonanie umowy, strony mogą dokonać zmiany tej umowy, w szczególności przez zmianę:

1) terminu wykonania umowy lub jej części, lub czasowe zawieszenie wykonywania umowy lub jej części;

2) sposobu wykonywania umowy lub jej części;

3) zakresu wykonania umowy lub jej części.

Wejście w życie: przepis wchodzi w życie z dniem 18.04.2020 r.

Podstawa prawna: art. 15zzzzzb ustawy o COVID-19

Autor: adw. Paweł Kierznowski

Dyscyplina finansów publicznych i prawo karne, a ustawa o działalności pożytku publicznego i wolontariacie

Ustawodawca przewidując negatywny wpływ sytuacji epidemiologicznej spowodowanej wystąpieniem COVID-19 na możliwość prawidłowego wykonywania umów, o których mowa w art. 15zzzzzb (m. in. umowy o wsparcie realizacji zadania publicznego lub o powierzenie realizacji zadania publicznego) wprowadził regulację, która pozwala na uchronienie się przed ponoszeniem odpowiedzialności z tytułu naruszenia dyscypliny finansów publicznych, jeśli po stwierdzeniu, iż nienależyte wykonanie umowy spowodowane było przez okoliczności bezpośrednio związane z występowaniem COVID-19, odstępuję się od ustalania i dochodzenia od organizacji pozarządowej (i innych podmiotów wymienionych w przepisie) od należności powstałych w związku z niewykonaniem

lub nienależytym wykonaniem umowy, o której mowa w art. 15zzzzzb ust. 1. Dyscyplinie finansów publicznych nie podlega również zmiana takiej umowy.

Analizując powyższą regulację stwierdzić należy, iż sytuację takie jak: zmiana umowy lub odstąpienie od ustalenia lub dochodzenia należności powstałych w związku z niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem umowy w sprawach, o których mowa w art. 15zzzzzb ust. 1, na skutek okoliczności związanych z wystąpieniem COVID-19 nie stanowią naruszenia dyscypliny finansów publicznych.

Ustawodawca wskazał również, iż nie popełnia przestępstwa tzw. niegospodarności (art. 296 § 1 - 4 Kodeksu karnego), ten kto nie ustala lub nie dochodzi od organizacji pozarządowej lub podmiotu, o którym mowa w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, należności powstałych w związku z niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem umowy, o której mowa w art. 15zzzzzb ust. 1, lub zmienia umowę zgodnie z art. 15zzzzzb ust. 2.

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem 18.04.2020 r.

Podstawa prawna: art. 73 pkt 57 ustawy o instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2

Dodane przepisy: art. 15zzzzzc, art. 15zzzzzd ustawy o COVID-19

Autor: adw. Marta Krysztofik

Określenie dłuższych terminów wypełniania przez organizacje pożytku publicznego obowiązków sprawozdawczych

Przewodniczący Komitetu do spraw Pożytku Publicznego, w drodze rozporządzenia, może określić inny termin wypełniania przez organizacje pożytku publicznego obowiązku zamieszczenia zatwierdzonego sprawozdania finansowego i sprawozdania merytorycznego ze swojej działalności, biorąc pod uwagę konieczność zapewnienia prawidłowej jego realizacji.

Wejście w życie: przepis wchodzi w życie z dniem 18.04.2020 r.

Podstawa prawna: art. 15zzzzze ustawy o COVID-19

Autor: adw. Paweł Kierznowski

Indywidualne interpretacje podatkowe

Jak jest obecnie:

Interpretację indywidualną przepisów prawa podatkowego wydaje się bez zbędnej zwłoki, jednak nie później niż w terminie 3 miesięcy od dnia otrzymania wniosku.

Co się zmienia:

Przedłużenie terminu na wydanie interpretacji indywidualnej nierozpatrzonych do dnia wejścia w życie ustawy albo złożonych po tej dacie - o 3 miesiące - do dnia odwołania stanu zagrożenia epidemicznego i stanu epidemii ogłoszonego w związku z COVID-19. Wprowadzono możliwość dodatkowego przedłużenia tego terminu w drodze rozporządzenia.

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, tj. z dniem 31.03.2020 r.

Podstawa prawna: art. 1 pkt 17 ustawy ZmCOVID-19, Dz.U. z 2020, poz. 568

Dodane przepisy: art. 31g ustawy o COVID-19

Autor: adw. Paweł Kierznowski

Dotacje z budżetu JST na rzecz zakładów budżetowych

Jak jest obecnie:

Dotacje dla samorządowego zakładu budżetowego co do zasady nie mogą przekroczyć 50% kosztów jego działalności.

Co się zmienia:

Dotacje dla samorządowego zakładu budżetowego, który realizuje zadania związane z przeciwdziałaniem COVID-19 mogą przekroczyć 50% kosztów jego działalności.

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, tj. z dniem 31.03.2020 r.
Podstawa prawna: art. 1 pkt 17 ustawy ZmCOVID-19, Dz.U. z 2020, poz. 568
Dodane przepisy: art. 31p ustawy o COVID-19
Autor: adw. Paweł Kierznowski

Odpady komunalne

Przekształcanie termiczne odpadów komunalnych oraz odpadów pochodzących z przetwarzania odpadów komunalnych

Jak jest obecnie:

Odpady komunalne oraz odpady pochodzące z przetwarzania odpadów komunalnych można przekształcać termicznie tylko w instalacjach ujętych na liście stanowiącej treść rozporządzenia ministra właściwego do spraw klimatu. Jeżeli instalacja nie została ujęta na ww. liście, właściwe organy są zobowiązane odmówić wydania dla tej instalacji: decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, pozwolenia na budowę, pozwolenia zintegrowanego, zezwolenia na przetwarzanie odpadów w tej instalacji.

Co się zmienia:

Do czasu wydania wskazanego rozporządzenia odpady komunalne oraz odpady pochodzące z przetwarzania odpadów komunalnych mogą być termicznie przekształcane w funkcjonującej instalacji, która uzyskała pozwolenie zintegrowane lub zezwolenie na przetwarzanie odpadów na termiczne przekształcanie odpadów komunalnych lub odpadów pochodzących z przetwarzania odpadów komunalnych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy.

Jak wynika z uzasadnienia projektu ustawy, regulacja ma na celu odroczenie obowiązków administracyjnych, które w czasach rozprzestrzeniania się COVID-19 mogłyby stanowić dla przedsiębiorców nadmierne obciążenie.

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, tj. z dniem 31.03.2020 r.
Podstawa prawna: art. 1 pkt 17 ustawy ZmCOVID-19, Dz.U. z 2020, poz. 568
Dodane przepisy: art. 31z ustawy o COVID-19
Autor: adw. Paweł Kierznowski

Dokumenty ewidencji odpadów

Jak jest obecnie:

Możliwość sporządzania dokumentów ewidencji odpadów w formie papierowej istnieje do dnia 30 czerwca 2020 r. Nadto, dokumenty ewidencji odpadów sporządzone w formie papierowej wprowadza się do Bazy danych o produktach i opakowaniach oraz o gospodarce odpadami niezwłocznie. Wprowadzanie tych dokumentów należy zakończyć nie później niż w terminie do dnia 31 lipca 2020 r.

Co się zmienia:

Terminy. Możliwość sporządzania dokumentów ewidencji odpadów w formie papierowej przedłużono do dnia 31 grudnia 2020 r. Zaś termin na wprowadzenie do Bazy danych o produktach i opakowaniach oraz o gospodarce odpadami przedłużono do dnia 31 stycznia 2021 r.

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, tj. z dniem 31.03.2020 r.
Podstawa prawna: art. 39 ZmCOVID-19, Dz.U. z 2020, poz. 568
Znowelizowane przepisy: art. 236a ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2019 r. poz. 701, z późn. zm.)
Autor: adw. Paweł Kierznowski

Opłata roczna za użytkowanie wieczyste

Jak jest obecnie:

Opłaty roczne wnoszą się przez cały okres użytkowania wieczystego, w terminie do dnia 31 marca każdego roku, z góry za dany rok.

Co się zmienia:

Specustawa umożliwia wnoszenie opłat z tytułu użytkowania wieczystego za rok 2020 do dnia 30 czerwca 2020 r. Jak wynika z uzasadnienia, celem wprowadzanych zmian jest uniknięcie sytuacji, w której wobec zbliżającego się terminu wnoszenia opłat, doszłoby do wzmożonego napływu interesantów do urzędów przyjmujących opłaty, chcących dopełnić formalności w związku z ich wniesieniem.

Minister właściwy do spraw budownictwa, planowania i zagospodarowania przestrzennego oraz mieszkalnictwa może określić, w drodze rozporządzenia, późniejszy termin wniesienia opłaty, mając na względzie okres obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii w związku z wystąpieniem COVID-19 oraz skutki nimi wywołane, a także biorąc pod uwagę, aby termin ten nie przekroczył roku 2020.

Jeżeli organ, ustalił inny termin uiszczenia opłaty z tytułu użytkowania wieczystego i upływa przed dniem 30 czerwca 2020 r., opłatę wnoszą się w terminie do dnia 30 czerwca 2020 r. lub w terminie wskazanym w ww. rozporządzeniu jeżeli zostanie ono wydane.

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, tj. z dniem 31.03.2020 r. oraz z dniem 18.04.2020 r.

Podstawa prawna: art. 15j ustawy o COVID-19

Autor: adw. Paweł Kierznowski

SZCZEGÓLNE INSTRUMENTY WSPARCIA W ZWIĄZKU Z ROZPRZESTRZENIANIEM SIĘ WIRUSA SARS-COV-2

Ustawę z dnia 16 kwietnia 2020 r. o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 (zwaną dalej „Tarczą antykryzysową 2” lub „Ustawą”) stosuje się do **przedsiębiorców**, w rozumieniu art. 4 ust. 1 lub 2 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2019 r. poz. 1292 i 1495 oraz z 2020 r. poz. 424), prowadzących działalność gospodarczą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, wobec których nie ogłoszono upadłości, oraz wobec których nie zostało otwarte postępowanie restrukturyzacyjne. W przypadku przedsiębiorców, względem których złożono wnioski w postępowaniu upadłościowym lub restrukturyzacyjnym, do czasu ich prawomocnego rozpatrzenia procedura udzielenia wsparcia określona w ustawie ulega zawieszeniu.

Podmiotem, wyznaczonym do oferowania wsparcia przedsiębiorcom, niezbędnego dla utrzymania i kontynuacji prowadzonej działalności gospodarczej, zagrożonej na skutek ekonomicznych następstw dla przedsiębiorcy, wynikających z wprowadzonych na podstawie odrębnych przepisów zakazów oraz ograniczeń w celu zapobiegania, przeciwdziałania i zwalczania zakażenia wirusem SARS-CoV-2 oraz rozprzestrzeniania się choroby wywołanej tym wirusem (COVID-19) jest **Instytucja** rozumiana jako **Agencja Rozwoju Przemysłu Spółka Akcyjna (ARP S.A.)** oraz spółka zależna ARP S.A., w rozumieniu art. 4 § 1 pkt 4 ustawy z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 505, z późn. zm.2), której ARP S.A. powierzyła wykonywanie zadań, o których mowa w Ustawie.

ARP S.A. jest jednoosobową spółką Skarbu Państwa utworzoną 25.01.1991 r. na mocy upoważnienia udzielonego przez Sejm RP w ustawie z 14.12.1990 r. o zniesieniu i likwidacji niektórych funduszy. Spółka powstała w wyniku przekształcenia Funduszu Zmian Strukturalnych w Przemysle i jest zarejestrowana w Sądzie Rejonowym dla m.st. Warszawy, XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, pod numerem 0000037957.

Właścicielem 100% akcji ARP S.A. jest Skarb Państwa, a funkcje Walnego Zgromadzenia w spółce pełni Minister Rozwoju.

Według §3 ust. 4 statutu Spółki, zgodnie z ustawą z 16 grudnia 2016 r. o zasadach zarządzania mieniem państwowym Spółka jest spółką realizującą misję publiczną, natomiast §5 ust. 1 statutu określa, że celem Spółki jest m.in. realizacja misji publicznej Spółki obejmującej wykonywanie odrębnych zadań publicznych powierzonych spółce w powszechnie obowiązujących przepisach prawa lub z mocy postanowień rządowych dokumentów programowych określających politykę Rady Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej.

Instytucja wykonuje zadania, o których mowa w niniejszej ustawie, w tym oferuje wsparcie przedsiębiorcom, ze środków pochodzących z budżetu państwa lub środków pomocowych Unii Europejskiej, przekazanych z przeznaczeniem na pomoc przedsiębiorcom dotkniętym skutkami COVID-19.

W myśl art. 3 niniejszej Ustawy przez „**wsparcie**” należy rozumieć wszelkie formy oferowania przedsiębiorcom na warunkach rynkowych instrumentów finansowego wsparcia zwrotnego udzielanego przez Instytucję na rzecz przedsiębiorców, w tym w szczególności:

- pożyczki,
- gwarancje,
- poręczenia,
- inne instrumenty, których przedmiotem jest finansowanie działalności gospodarczej, z wyłączeniem instrumentów zastrzeżonych dla podmiotów wykonujących działalność bankową oraz ubezpieczeniową.

Szczegółowy wykaz instrumentów finansowych oferowanych przez Instytucję jest publikowany na stronie internetowej Agencji Rozwoju Przemysłu S.A. pod następującym adresem internetowym: <https://www.arp-tarcza.pl/>

Przez „**trudną sytuację finansową**” należy rozumieć sytuację, w której nastąpił spadek obrotów gospodarczych przedsiębiorcy w następstwie COVID-19;

Z kolei przez „**spadek obrotów gospodarczych**” należy rozumieć spadek sprzedaży towarów lub usług w rozumieniu art. 15g ust. 9 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. poz. 374, 567, 568 i 695) czyli: spadek sprzedaży towarów lub usług, w ujęciu ilościowym lub wartościowym:

1) nie mniej niż o 15%, obliczony jako stosunek łącznych obrotów w ciągu dowolnie wskazanych 2 kolejnych miesięcy kalendarzowych, przypadających w okresie po dniu 1 stycznia 2020 r. do dnia poprzedzającego dzień złożenia wniosku, o którym mowa w ust. 1, w porównaniu do łącznych obrotów z analogicznych 2 kolejnych miesięcy kalendarzowych roku poprzedniego; za miesiąc uważa się także 30 kolejno po sobie następujących dni kalendarzowych, w przypadku gdy dwumiesięczny okres porównawczy rozpoczyna się w trakcie miesiąca kalendarzowego, to jest w dniu innym niż pierwszy dzień danego miesiąca kalendarzowego, lub

2) nie mniej niż o 25% obliczony jako stosunek obrotów z dowolnie wskazanego miesiąca kalendarzowego, przypadającego po dniu 1 stycznia 2020 r. do dnia poprzedzającego dzień złożenia wniosku, o którym mowa w ust. 1, w porównaniu do obrotów z miesiąca poprzedniego; za miesiąc uważa się także 30 kolejno po sobie następujących dni kalendarzowych, w przypadku gdy okres porównawczy rozpoczyna się w trakcie miesiąca kalendarzowego, to jest w dniu innym niż pierwszy dzień danego miesiąca kalendarzowego.

Natomiast „**beneficjentem**” jest przedsiębiorca, który otrzymał wsparcie na podstawie Ustawy;

Celem oferowanego przez Instytucję wsparcia jest przeciwdziałanie skutkom gospodarczym COVID-19 poprzez zapewnienie beneficjentowi płynności finansowej przez okres trwania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii oraz przez okres 12 miesięcy następujący po odwołaniu tego stanu, do czasu ustania negatywnych skutków ekonomicznych dla przedsiębiorców.

Przedsiębiorcy, którzy w związku z ogłoszeniem stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii znaleźli się w trudnej sytuacji finansowej, mogą ubiegać się o udzielenie im wsparcia, na zasadach i w trybie określonych w Ustawie, natomiast **wielkość oraz rodzaj wsparcia są uzależnione od faktycznych skutków finansowych, jakie przedsiębiorca poniósł na skutek ogłoszenia stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii, jak również skali prowadzonej działalności.**

Wsparcie może być przyznane w szczególności w formie pożyczek, gwarancji lub poręczenia oraz leasingu lub innych instrumentów związanych z finansowaniem prowadzonej działalności gospodarczej, na warunkach rynkowych. Wsparcie może być również udzielone w formie innych zwrotnych finansowych instrumentów dłużnych, o ile strony umowy tak postanowią.

Poza przypadkiem, gdy udzielenie wsparcia polega na zawarciu umowy leasingu lub innej umowy, która wymaga przekazania finansowania w całości, lub gdy jest to uzasadnione okolicznościami jego udzielenia, wsparcie udzielane jest w sposób sukcesywny, przez wypłatę poszczególnych transz pożyczki lub innych form finansowania, mając na względzie cel ustawy.

Instytucja określa w umowie z beneficjentem **cel**, na jaki może być przeznaczone wsparcie, z zastrzeżeniem, że udzielone wsparcie **nie może być przeznaczone** na regulowanie zobowiązań beneficjenta wobec podmiotów dominujących i zależnych w rozumieniu art. 4 § 1 pkt 4 ustawy z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych, wspólników, akcjonariuszy, członków rodziny oraz osób bliskich beneficjentów.

Postępowanie związane z udzieleniem wsparcia, w tym w szczególności:

- złożenie wniosku,
- wezwanie do uzupełnienia braków formalnych wniosku,
- uzupełnienie braków formalnych wniosku,
- odrzucenie wniosku,
- inne czynności w toku postępowania związanego z udzieleniem wsparcia, z wyjątkiem zawarcia umowy wsparcia,

może być **prowadzone za pomocą środków komunikacji elektronicznej** w rozumieniu art. 2 pkt 5 ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną (Dz. U. z 2020 r. poz. 344) lub za **pomocą innych środków łączności**, mając na względzie interes strony oraz konieczność sprawnego prowadzenia postępowania.

Określone w Ustawie **terminy** rozpatrzenia przez Instytucję wniosku o udzielenie wsparcia oraz zawarcia umowy wsparcia mają **charakter instrukcyjny**, co oznacza, że mogą być przedłużone przez Instytucję w przypadku, gdy liczba składanych wniosków oraz rozpatrywanych spraw to uzasadnia.

Przez okres trwania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii, a także przez okres kolejnych trzech miesięcy od dnia odwołania tego stanu, do zamówień, których przedmiotem są towary lub usługi nabywane przez Instytucję, niezbędne do zapewnienia realizacji procesu udzielania wsparcia, o którym mowa w niniejszej ustawie można nie stosować przepisów ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1843).

W celu uzyskania wsparcia, przedsiębiorca składa do Instytucji **Wniosek o udzielenie wsparcia**, którego niezbędnymi elementami są:

- **oświadczenie** (składane pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń) potwierdzające trudną sytuację finansową, stanowiącą podstawę przyznania wsparcia oraz **dane dotyczące sytuacji finansowej**,
- **informacja** zawierająca opis planowanych przez przedsiębiorcę działań w celu ustabilizowania jego sytuacji ekonomicznej,
- **zgoda** na pozyskiwanie przez Instytucję danych dotyczących jego sytuacji finansowej, gromadzonych przez upoważnione do tego organy oraz instytucje, w szczególności pochodzące z Krajowego Rejestru Sądowego, organów administracji skarbowej oraz innych dostępnych źródeł uprawnionych do gromadzenia i przetwarzania danych dotyczących przedsiębiorców.

W celu weryfikacji danych oraz informacji udzielonych przez przedsiębiorcę, Instytucja jest uprawniona do pozyskiwania danych dotyczących sytuacji finansowej przedsiębiorcy ubiegającego się o wsparcie, pochodzących od ww. organów, instytucji i innych źródeł, a podmioty, te są obowiązane do niezwłocznego udostępnienia Instytucji danych dotyczących wskazanego przedsiębiorcy ubiegającego się o wsparcie.

ARP S.A. określi, w formie **komunikatu zamieszczonego na swojej stronie internetowej, wzór wniosku** wraz z objaśnieniami co do sposobu jego wypełnienia i złożenia, a także informacją o konieczności dołączenia dokumentów potwierdzających dane i informacje dotyczące przedsiębiorcy i jego sytuacji finansowej oraz tryb jego składania, a także pouczeniem o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń, kierując się w szczególności potrzebą rzetelnego udokumentowania danych niezbędnych do przyznania wsparcia.

Wniosek przedsiębiorcy o udzielenie wsparcia rozpatrywany jest niezwłocznie, **nie później niż w terminie 14 dni** od dnia jego złożenia wraz z wymaganymi załącznikami. W przypadku braków formalnych wniosku Instytucja wzywa przedsiębiorcę do jego uzupełnienia w terminie **nie dłuższym niż 5 dni**.

Wsparcie udzielane jest po dokonaniu weryfikacji zasadności wniosku o udzielenie wsparcia, na podstawie **umowy wsparcia** zawieranej przez Instytucję z beneficjentem.

Jeżeli dla ważności czynności prawnej zastrzeżono formę pisemną, w okresie stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii oraz jednego miesiąca po jego ustaniu, wsparcie finansowe

może być udzielane przez Instytucję, na podstawie umowy zawieranej z beneficjentem w formie dokumentowej.

W przypadku niespełnienia przez przedsiębiorcę warunków udzielenia wsparcia, o których mowa w ustawie, Instytucja odrzuca wniosek i niezwłocznie informuje o tym przedsiębiorcę. Wniosek odrzucony przez Instytucję nie podlega ponownemu rozpoznaniu, o ile oparty jest na tych samych przesłankach.

W przypadku pozytywnego rozpatrzenia wniosku Instytucja przystępuje niezwłocznie do zawarcia umowy wsparcia z beneficjentem.

Umowa wsparcia zawierana jest w terminie do 5 dni od dnia uzgodnienia warunków umowy z beneficjentem.

Umowa wsparcia zawierana jest z zastrzeżeniem **warunku** zawieszającego w postaci **ustanowienia i przekazania Instytucji przez beneficjenta wymaganych zabezpieczeń**.

Umowa wsparcia określa w szczególności:

1. strony umowy;
2. przedmiot i cel umowy, w tym formę oraz wartość udzielonego wsparcia;
3. zasady oraz terminy przekazywania udzielonego wsparcia;
4. zasady i terminy zwrotu wsparcia;
5. uprawnienia Instytucji w zakresie kontroli należytego wykonywania umowy oraz obowiązki beneficjenta w zakresie informowania oraz raportowania na temat sposobu wykorzystania wsparcia oraz bieżącej sytuacji finansowej beneficjenta;
6. formy zabezpieczenia umowy;
7. zasady raportowania z wykorzystania wsparcia;
8. zasady odpowiedzialności z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania umowy;
9. warunki dokonywania zmian i rozwiązania umowy.

ARP S.A. udostępnia na swojej stronie internetowej wzór wniosku o udzielenie wsparcia wraz z wykazem załączników oraz wzór umowy wsparcia.

Wejście w życie: 18.04.2020 r.

Podstawa prawna: art. 1-12 ustawy o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 Dz. U. z 2020 poz. 695

Autor: Joanna Dudka

TURYSTYKA, DZIAŁALNOŚĆ HOTELARSKA, KULTURALNA I SPORTOWA I REKREACYJNA

Turystyka

Skutki odstąpienia od umowy o udział w imprezie turystycznej lub jej rozwiązania

Dotychczas w trybie art. 47 ust. 4 ustawy z dnia 24 listopada 2017 r. o imprezach turystycznych i powiązanych usługach turystycznych podróżny mógł odstąpić od umowy o udział w imprezie turystycznej przed rozpoczęciem imprezy turystycznej bez ponoszenia opłaty za odstąpienie w przypadku wystąpienia nieuniknionych i nadzwyczajnych okoliczności występujących w miejscu docelowym lub jego najbliższym sąsiedztwie, które mają znaczący wpływ na realizację imprezy turystycznej lub przewóz podróżnych do miejsca docelowego. Podróżny mógł w takim przypadku żądać wyłącznie zwrotu wpłat dokonanych z tytułu imprezy turystycznej, bez odszkodowania lub zadośćuczynienia w tym zakresie. W trybie natomiast art. 47 ust. 5 pkt 2 tej ustawy organizator turystyki mógł rozwiązać umowę o udział w imprezie turystycznej i dokonać pełnego zwrotu podróżnemu wpłat dokonanych z tytułu imprezy turystycznej, bez dodatkowego odszkodowania lub zadośćuczynienia, jeżeli organizator turystyki nie mógł zrealizować umowy o udział w imprezie turystycznej z powodu nieuniknionych i nadzwyczajnych okoliczności i powiadomił podróżnego o rozwiązaniu umowy o udział w imprezie turystycznej niezwłocznie przed rozpoczęciem imprezy turystycznej.

Ww. przepisy obowiązują również obecnie. W ustawie nowelizującej jednakże wprowadzono art. 15k ust. 1, zgodnie którym odstąpienie od umowy w trybie określonym w art. 47 ust. 4 ustawy z dnia 24 listopada 2017 r. o imprezach turystycznych i powiązanych usługach turystycznych lub rozwiązanie przez organizatora turystyki umowy o udział w imprezie turystycznej w trybie określonym w art. 47 ust. 5 pkt 2 tej ustawy, które to odstąpienie od umowy lub rozwiązanie umowy pozostaje w bezpośrednim związku z wybuchem epidemii wirusa SARS-CoV-2, jest skuteczne z mocy prawa **po upływie 180 dni od dnia powiadomienia przez podróżnego o odstąpieniu lub powiadomienia o rozwiązaniu przez organizatora turystyki**.

Odstąpienie od umowy bądź jej rozwiązanie, **nie jest skuteczne** w przypadku wyrażenia przez podróżnego zgody na otrzymanie w zamian od organizatora turystyki vouchera do realizacji na poczet przyszłych imprez turystycznych w ciągu roku od dnia, w którym miała się odbyć impreza turystyczna. Wartość vouchera, o którym mowa w powyżej, nie może być niższa niż kwota wpłacona na poczet realizacji dotychczasowej umowy o imprezę turystyczną.

Jednocześnie ustawodawca przewidział, iż środki odpowiadające wpłatom na poczet realizacji umów o imprezy turystyczne, w stosunku do których zastosowanie znajdzie, podlegają ochronie na wypadek niewypłacalności organizatora turystyki.

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą od dnia 13 marca 2020r.

Podstawa prawna: art. 1 pkt 14 ustawy ZmCOVID-19, druk nr 299

Dodane przepisy: art. 15k ustawy o COVID-19

Autor: r.pr. Maciej Maliszewski

Co w sytuacji braku dokonania zwrotu opłat przez organizatora turystyki, gdy termin ich zwrotu jeszcze nie upłynął?

Do treści nowelizowanej ustawy z 2 marca 2020 r. COVID-19 dodano art. 31h stanowiący, iż w przypadku, gdy organizator turystyki, o którym mowa w ustawie z dnia 24 listopada 2017 r. o imprezach turystycznych i powiązanych usługach turystycznych, nie dokonał zwrotu poniesionych przez podróżnego opłat lub wpłat, o których mowa w art. 47 ust. 4 lub ust. 5 ustawy z dnia 24

listopada 2017 r. o imprezach turystycznych i powiązanych usługach turystycznych, a termin na ich dokonanie nie upływał przed dniem 13 marca 2020, przepisy art. 15k stosuje się odpowiednio.

Warto wspomnieć, iż zgodnie z art. 47 ust. 6 ww. ustawy organizator turystyki dokonuje zwrotu poniesionych opłat i wpłat, o których mowa w ust. 4 i 5, w terminie 14 dni od dnia rozwiązania umowy o udział w imprezie turystycznej. Przepis ust. 2 stosuje się odpowiednio. Zatem przyjąć należy, iż w sytuacji, gdy termin na dzień 13 marca 2020 jeszcze nie upłynął, umowa odstąpienie od umowy wywołuje skutek po upływie 180 dni. W tej też sytuacji możliwe są rozwiązania o których mowa powyżej w odniesieniu do treści art. 15k (tj. zaoferowanie podróжному vouchera).

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, tj. z dniem 31.03.2020 r.

Podstawa prawna: art. 1 pkt 17 ustawy ZmCOVID-19, druk nr 299

Dodane przepisy: art. 31h ustawy o COVID-19

Autor: r.pr. Maciej Maliszewski

Zmiany W ustawie z dnia 24 listopada 2017 r. o imprezach turystycznych i powiązanych usługach turystycznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 548)

W ustawie z dnia 24 listopada 2017 r. o imprezach turystycznych i powiązanych usługach turystycznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 548) w art. 34 po ust. 4 dodaje się ust. 4a i 4b w brzmieniu: „4a. Jeżeli wysokość zwrotnego finansowania udzielonego przez Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny na rzecz Funduszu, nie wystarcza w całości na pokrycie kosztów niezbędnych do właściwego funkcjonowania Funduszu, w tym realizacji zadań, o których mowa w art. 20 ust. 3 i art. 21, Bank Gospodarstwa Krajowego udziela Ubezpieczeniowemu Funduszowi Gwarancyjnemu kredytu, na warunkach korzystniejszych od powszechnie stosowanych, maksymalnie do wysokości środków zgromadzonych na wyodrębnionym rachunku, o którym mowa w ust. 1, na dzień wejścia w życie ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. poz. 374).

Udzielenie **kredytu**, o którym mowa w powyżej, możliwe jest **jedynie w okresie obowiązywania ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych, przy czym okres spłaty zobowiązania Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego będzie nie dłuższy niż 10 lat.**

Wspomniany art. 34 ww. ustawy dotyczy pochodzenia środków Funduszu, które przechowuje się na wyodrębnionym rachunku Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego. Zgodnie z ust.1 tego przepisu środki Funduszu pochodzą z: 1) z wpłat przedsiębiorców turystycznych, o których mowa w art. 7 ust. 2 pkt 4;2) z odsetek od środków pieniężnych gromadzonych na rachunku bankowym, o którym mowa w ust. 1;3) z przychodów z lokat środków Funduszu;4) ze środków uzyskanych przez Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny z pożyczek i kredytów na rzecz Funduszu; 5) z innych wpływów. Obowiązująca treść art. 34 ust. 4 stanowi, iż przypadku niedoboru środków w Funduszu niezbędnych do jego właściwego funkcjonowania, w tym realizacji zadań, o których mowa w art. 20 ust. 3 i art. 21, Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny może udzielić Funduszowi **zwrotnego finansowania** na warunkach odpowiadających stopie oprocentowania lokat uzyskiwanych przez Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny w danym okresie, przy uwzględnieniu bezpieczeństwa i płynności środków Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego. Wysokość zwrotnego finansowania udzielonego przez Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny na rzecz Funduszu nie może przekroczyć wysokości 5% wartości lokat funduszu statutowego Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego w okresie finansowania do jednego roku. Nowo dodany przepis art. 4a przewiduje możliwość udzielenia kredytu przez Bank Gospodarstwa Krajowego na rzecz Funduszu.

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, tj. z dniem 31.03.2020 r.

Podstawa prawna: art. 50 ZmCOVID-19

Znowelizowane przepisy: art. 34 ust 4 ustawy o imprezach turystycznych i powiązanych usługach turystycznych poprzez dodanie ust.4a i 4b

Autor: r.pr. Maciej Maliszewski

Działalność hotelarska, kulturalna i rekreacyjna

Zwrot środków wpłaconych na rzecz przedsiębiorcy prowadzącego usługi hotelarskie, działalność związaną z organizacją wystaw i kongresów, w tym z udostępnieniem pomieszczeń i powierzchni na imprezy targowe, szkolenia, konferencję lub egzaminy, a także prowadzący działalnością kulturalną, rozrywkową, rekreacyjną i sportową lub organizującego wystawy tematyczne lub imprezy plenerowe w przypadku rozwiązania umowy z klientem, w tym na świadczenie usług dodatkowych związanych z udostępnianiem powierzchni lub pomieszczeń.

W zakresie wyżej wskazanej kategorii podmiotów ustawodawca w treści art. 15zp wskazał częściowo podobny mechanizm, jak w przypadku organizatorów turystyki.

Przedsiębiorca prowadzący ww. działalność w przypadku rozwiązania umowy z klientem, w tym na świadczenie usług dodatkowych które to rozwiązanie umowy pozostaje w bezpośrednim związku z negatywnymi skutkami COVID-19, jest zobowiązany zwrócić wpłacone mu przez klienta środki w terminie 180 dni od dnia skutecznego rozwiązania umowy.

Rozwiązanie umowy nie jest skuteczne w przypadku wyrażenia przez klienta zgody na otrzymanie w zamian od przedsiębiorcy vouchera do realizacji na poczet przyszłych wydarzeń w obszarze działalności przedsiębiorcy w ciągu roku od dnia, w którym miało się odbyć wydarzenie, za które klient wniósł zapłatę. Wartość vouchera, nie może być niższa niż kwota wpłacona na poczet realizacji dotychczasowej umowy przez klienta.

Co istotne, ww. przepisy stosuje się odpowiednio do przedsiębiorcy lub rolnika świadczącego usługi hotelarskie w rozumieniu ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach hotelarskich oraz usługach pilotów wycieczek i przewodników turystycznych.

Wejście w życie: znowelizowany przepis wchodzi w życie z dniem 18 kwietnia 2020r.

Podstawa prawna: art. 73 pkt 33 ustawy o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 (Dz.U.poz.696)

Autor: r.pr. Maciej Maliszewski

Zmiany w zakresie warunków jakie spełniać powinny obiekty hotelarskie. Domniemanie braku spełnienia warunków sanitarnych, przeciwpożarowych oraz innych określonych odrębnymi przepisami.

W ww. ustawie zmianie podlega treść art. 35, gdzie dodano ust. 4, który wprowadza w odniesieniu do obiektów w których świadczone są usługi hotelarskie domniemanie polegające na przyjęciu, iż jeżeli w danych obiektach prowadzone są usługi hotelarskie bez uprzedniego zgłoszenia do ewidencji (prowadzonej odpowiednio przez marszałka, bądź wójta) to takie obiekty nie spełniają wymagań sanitarnych, przeciwpożarowych oraz innych określonych odrębnymi przepisami.

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, tj. z dniem 31.03.2020 r.

Podstawa prawna: art. 19 ZmCOVID-19

Znowelizowane przepisy: art. 35 ust 4 ustawy o usługach hotelarskich oraz usługach pilotów wycieczek i przewodników turystycznych

Autor: r.pr. Maciej Maliszewski

UBEZPIECZENIA SPOŁECZNE

Dodatkowy zasiłek opiekuńczy

O dodatkowy zasiłek opiekuńczy może ubiegać się poza osobą ubezpieczoną, zwolnioną od wykonywania pracy zawodowej **także funkcjonariusz zwolniony od pełnienia służby z powodu konieczności osobistego sprawowania opieki nad dzieckiem**. Dotyczy to funkcjonariuszy służb wymienionych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin. Uprawnienie to nie jest ograniczone wyłącznie do opieki nad dzieckiem w wieku do ukończenia lat 8, ale **również przysługuje** w przypadku konieczności sprawowania opieki nad **dzieckiem legitymującym się orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności do ukończenia 18 lat albo dzieckiem z orzeczeniem o niepełnosprawności**.

Ustawodawca konsekwentnie rozszerzył także zakres podmiotowy osób uprawnionych do ubiegania się o zasiłek opiekuńczy o funkcjonariuszy służb wymienionych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin. Katalog sytuacji, w których możliwe jest ubieganie się o dodatkowy zasiłek opiekuńczy skonstruowany został w taki sposób, że nie tylko zamknięcie żłobka, klubu dziecięcego, przedszkola lub szkoły do których uczęszcza dziecko uprawnia (po spełnieniu w/w wymagań, tj. bycia ubezpieczonym, zwolnienia z wykonywania pracy zawodowej z powodu koniecznej opieki lub bycia funkcjonariuszem zwolnionym od pełnienia służby oraz wieku dziecka) do ubiegania się o ten dodatek. Aktualnie **także w sytuacji, gdy zamknięta zostanie inna placówka (np. ośrodek rewalidacyjno-edukacyjno-wychowawczy), do których uczęszcza dziecko albo istnieje brak możliwości sprawowania opieki przez nianię lub dziennego opiekuna**, możliwe jest ubieganie się o zasiłek. Osoby te (niania lub dzienny opiekun) zgodnie z ustawą o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 sprawują, obok żłobka i klubu dziecięcego, opiekę nad najmłodszymi dziećmi. Z tego też względu w sytuacji braku możliwości sprawowania przez nie opieki rodzicom będzie przysługiwał zasiłek opiekuńczy.

Dodatkowy zasiłek opiekuńczy przez okres nie dłuższy niż 14 dni przysługuje także ubezpieczonemu zwolnionemu od wykonywania pracy z powodu konieczności osobistego **sprawowania opieki nad dorosłą osobą niepełnosprawną** w przypadku **zamknięcia szkoły, ośrodka rewalidacyjno-wychowawczego, ośrodka wsparcia, warsztatu terapii zajęciowej lub innej placówki pobytu dziennego o podobnym charakterze** z powodu COVID-19, do których uczęszcza **dorosła osoba niepełnosprawna**.

Uelastyczniono również mechanizm wydłużenia okresu pobierania zasiłku opiekuńczego, co pozostawać będzie w gestii Rady Ministrów, bowiem zgodnie ze znowelizowanymi przepisami, Rada Ministrów **może**, w celu przeciwdziałania COVID-19, w drodze rozporządzenia **określić dłuższy okres pobierania dodatkowego zasiłku opiekuńczego**, biorąc pod uwagę okres na jaki zostały zamknięte żłobki, kluby dziecięce, przedszkola, szkoły, placówki pobytu dziennego oraz inne placówki lub okres niemożności sprawowania opieki przez nianie lub opiekunów dziennych.

Ustawodawca określił, na jakich zasadach przyznawane są wskazane zasiłki, stanowiące dodatkowe uposażenie funkcjonariuszy. Są one przyznawane w trybie i na zasadach określonych w ustawach regulujących zasady wykonywania odpowiednich zawodów polegających na pełnieniu służby (tj. ustawy o Policji, o Straży Granicznej, o Państwowej Straży Pożarnej, o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu, o służbie funkcjonariuszy Służby Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służby Wywiadu Wojskowego, o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym o Służbie Ochrony Państwa, o Krajowej Administracji Skarbowej oraz ustawy o Straży Marszałkowskiej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1940) nie wlicza się do okresów, o których mowa odpowiednio w art. 121b ust. 3, art. 125b ust.

3, art. 105b ust. 3, art. 136b ust. 3, art. 96b ust. 3, art. 102b ust. 3, art. 194 ust. 3 oraz art. 233 ust. 2 tych ustaw.

Co istotne, w dalszym ciągu dodatkowy zasiłek opiekuńczy przyznawany jest w trybie i na zasadach określonych w ustawie o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa **i nie wlicza się do okresu zasiłkowego**, o którym mowa w art. 33 ust. 1 tej ustawy. Za okres pobierania dodatkowego zasiłku opiekuńczego z powodu konieczności sprawowania osobistej opieki nad dzieckiem z powodu zamknięcia z powodu COVID-19 placówki, w której dziecko przebywa, zasiłek opiekuńczy, o którym mowa w art. 32 ust. 1 tej ustawy, nie przysługuje.

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem 18.04.2020 r. i stosuje się je do funkcjonariuszy, o których mowa w art. 3 ust. 2 ustawy, od dnia 8 marca 2020 r.

Podstawa prawna: art. 73 pkt 1 ustawy ZmCOVID-19_2, Dz.U. z 2020, poz. 695

Znowelizowane przepisy: art. 4 ustawy o COVID-19

Autor: r.pr. dr Aleksandra Klich

Orzeczenia o niezdolności do pracy lub samodzielnej egzystencji, orzeczenia o okolicznościach uzasadniających ustalenie uprawnień do świadczenia rehabilitacyjnego

Regulacje zakładają wydłużenie terminu ważności orzeczeń o częściowej niezdolności do pracy, o całkowitej niezdolności do pracy, o całkowitej niezdolności do pracy i niezdolności do samodzielnej egzystencji, o niezdolności do samodzielnej egzystencji, o okolicznościach uzasadniających ustalenie uprawnień do świadczenia rehabilitacyjnego, wydanych przez lekarzy orzeczników i komisje lekarskie Zakładu Ubezpieczeń Społecznych na czas określony, stanowiących podstawę do przyznania świadczenia. W konsekwencji tej regulacji o czasowym przedłużeniu ważności orzeczeń możliwe będzie przedłużenie uprawnień i wypłata świadczeń, do których prawo przyznawane jest na podstawie orzeczenia wydanego przez lekarza orzecznika (od którego nie wniesiono sprzeciwu lub co do którego nie zgłoszono zarzutu wadliwości) albo orzeczenia komisji lekarskiej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Odpowiedniemu wydłużeniu ulegnie również termin ważności książki inwalidy wojennego (wojskowego), legitymacji osoby represjonowanej oraz legitymacji emeryt-rencisty, wydanej przed dniem wejścia w życie specustawy, jeżeli w dokumencie tym określono termin jego ważności.

Wydane na podstawie odrębnych przepisów na czas określony orzeczenia o:

- a) częściowej niezdolności do pracy,
- b) całkowitej niezdolności do pracy,
- c) całkowitej niezdolności do pracy i niezdolności do samodzielnej egzystencji,
- d) niezdolności do samodzielnej egzystencji,

których ważność upływa:

- a) w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego (tj. w dniach 14-20 marca 2020 r.) albo w okresie 30 dni bezpośrednio następujących po jego odwołaniu (tj. od dnia 20 marca 2020 r. do dnia 19 kwietnia 2020 r.)
- b) w przypadku ogłoszenia stanu epidemii – w okresie jego obowiązywania (tj. od dnia 20 marca 2020 r.) albo w okresie 30 dni bezpośrednio następujących po jego odwołaniu,

zachowują ważność przez okres kolejnych 3 miesięcy od dnia upływu terminu ich ważności, nie dłużej jednak niż do dnia wydania nowego orzeczenia stanowiącego podstawę do wydania decyzji w sprawie świadczenia. Warunkiem wydania nowego orzeczenia jest konieczność złożenia wniosku o ustalenie uprawnień do świadczenia na dalszy okres przed upływem terminu ważności dotychczasowych orzeczeń (tj. tych, których termin ważności przypadł na okres stanu zagrożenia epidemicznego lub epidemii albo w okresie 30 dni bezpośrednio następujących po jego odwołaniu) albo w ciągu 30 dni po upływie terminu ważności tych orzeczeń.

Rozwiązanie to daje możliwość swobodnego automatycznego **przedłużenia orzeczeń o niepełnosprawności i niezdolności do samodzielnej egzystencji**, które wygasają w trakcie trwania stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii albo w okresie 30 dni bezpośrednio następujących po ich odwołaniu.

Podobnie ustawodawca uregulował kwestię **orzeczeń o okolicznościach uzasadniających ustalenie uprawnień do świadczenia rehabilitacyjnego**, wydanych na podstawie przepisów ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. z 2019 r. poz. 645 i 1590). Takie orzeczenie, którego ważność upływa:

- a) w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego (tj. w dniach 14-20 marca 2020 r.) albo w okresie 30 dni bezpośrednio następujących po jego odwołaniu (tj. od dnia 20 marca 2020 r. do dnia 19 kwietnia 2020 r.)
- b) w przypadku ogłoszenia stanu epidemii – w okresie jego obowiązywania (tj. od dnia 20 marca 2020 r.) albo w okresie 30 dni bezpośrednio następujących po jego odwołaniu,

zachowują ważność przez okres kolejnych 3 miesięcy od dnia upływu terminu ważności tego orzeczenia, nie dłużej jednak niż do dnia wydania nowego orzeczenia stanowiącego podstawę do wydania decyzji w sprawie świadczenia oraz nie dłużej niż przez okres, o którym mowa w art. 18 ust. 2 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (tj. przez okres niezbędny do przywrócenia zdolności do pracy, nie dłużej jednak niż przez 12 miesięcy). Warunkiem wydania nowego orzeczenia jest konieczność złożenia wniosku o ustalenie uprawnień do świadczenia na dalszy okres przed upływem terminu ważności dotychczasowych orzeczeń (tj. tych, których termin ważności przypadł na okres stanu zagrożenia epidemicznego lub epidemii albo w okresie 30 dni bezpośrednio następujących po jego odwołaniu) albo w ciągu 30 dni po upływie terminu ważności tych orzeczeń.

Od dnia 20 marca 2020 r. do odwołania na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej ogłoszono stan epidemii w związku z zakażeniami wirusem SARS-CoV-2 (Rozporządzenie Ministra Zdrowia w sprawie ogłoszenia na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii (Dz.U. z 2020 r. poz. 491). W konsekwencji wprowadzenia w/w rozporządzenia, rozporządzeniem Ministra Zdrowia także z 20 marca 2020 r. w sprawie odwołania na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu zagrożenia epidemicznego, stan zagrożenia epidemicznego został odwołany. Oznacza to, że stan zagrożenia epidemicznego na terenie RP trwał w dniach 14-20 marca 2020 r., a od 20 marca 2020 r. wprowadzono stan epidemii.

Przykład:

Orzeczenie o całkowitej niezdolności do pracy zostało wydane na okres do dnia 15.03.2020 r. W tym czasie w RP ogłoszony był stan zagrożenia epidemicznego. Z tego powodu orzeczenie zachowało ważność przez okres kolejnych 3 miesięcy od dnia upływu terminu jego ważności, tj. zachowuje ono ważność do dnia 15.06.2020 r. Mamy tu do czynienia z tzw. automatycznym przedłużeniem ważności dotychczasowego orzeczenia. Warunkiem zachowania ważności orzeczenia o całkowitej niezdolności do pracy ważnego do dnia 15.03.2020 r. jest to, aby przed 15.06.2020 r. nie zostało wydane nowe orzeczenie. Nie oznacza to jednak, że przed 15.06.2020 r. nie ma możliwości złożenia wniosku o ustalenie uprawnień do świadczenia na dalszy okres. Jak najbardziej jest to możliwe – może to nastąpić do dnia 15.06.2020 r. (czyli do dnia tzw. automatycznego przedłużenia ważności dotychczasowego orzeczenia) albo w ciągu 30 dni po upływie terminu ważności tego orzeczenia (tj. po upływie 30 dni liczonych od 3-miesięcznego okresu wydłużenia ważności orzeczenia). W tym przypadku wniosek o ustalenie uprawnień do świadczenia na dalszy okres może być złożony do dnia 15.07.2020 r. Należy jednak pamiętać o tym, że w przypadku wydania nowego orzeczenia, w którym ustalone zostaną o uprawnienia do świadczenia na dalszy okres w czasie, o którym mowa wyżej, to to dotychczasowe orzeczenie traci ważność.

Prawo do świadczeń uzależnionych od stwierdzenia niezdolności do pracy lub niezdolności do samodzielnej egzystencji ulega wydłużeniu do końca miesiąca kalendarzowego, w którym upływie wydłużony automatycznie termin ważności tego orzeczenia, bez konieczności wydania w tej sprawie decyzji. Na tych samych zasadach wydłużeniu ulega również termin ważności książki inwalidy wojennego (wojskowego), legitymacji osoby represjonowanej oraz legitymacji emeryta-rencisty, wydanej przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, jeżeli w dokumencie tym określono termin jego ważności.

Przykład:

Orzeczenie o całkowitej niezdolności do pracy zostało wydane na okres do dnia 15.03.2020 r. W tym czasie w RP ogłoszony był stan zagrożenia epidemicznego. Z tego powodu orzeczenie zachowało ważność przez okres kolejnych

3 miesięcy od dnia upływu terminu jego ważności, tj. zachowuje ono ważność do dnia 15.06.2020 r. Mamy tu do czynienia z tzw. automatycznym przedłużeniem ważności dotychczasowego orzeczenia. Prawo do świadczeń uzależnionych od stwierdzenia niezdolności do pracy ulega wydłużeniu do końca miesiąca kalendarzowego, w którym upływie wydłużony automatycznie termin ważności tego orzeczenia, bez konieczności wydania w tej sprawie decyzji, co w tym przypadku oznacza, że prawo do świadczeń uzależnionych od stwierdzenia niezdolności do pracy ulega wydłużeniu do końca czerwca 2020 r.

Co istotne, zasady dotyczące wydłużenia ważności orzeczeń mają odpowiednie zastosowanie do orzeczeń o:

- a) częściowej niezdolności do pracy,
- b) całkowitej niezdolności do pracy,
- c) całkowitej niezdolności do pracy i niezdolności do samodzielnej egzystencji,
- d) niezdolności do samodzielnej egzystencji,
- e) okolicznościach uzasadniających ustalenie uprawnień do świadczenia rehabilitacyjnego,

których termin ważności upłynął przed dniem wejścia w życie ustawy. Postanowienia te mają zastosowanie, jeśli wniosek o ustalenie uprawnień do świadczenia na dalszy okres został złożony przed dniem wejścia w życie albo w ciągu 30 dni od dnia wejścia w życie tej ustawy i nowe orzeczenie nie zostało wydane.

Ustawodawca zawiesił od dnia ogłoszenia stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii wykonywanie obowiązków wynikających z przepisów ustawy o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych w zakresie kierowania z urzędu żołnierzy zawodowych do wojskowej komisji lekarskiej po powrocie do kraju. Dotyczy to zawieszenia obowiązku kierowania z urzędu do wojskowej komisji lekarskiej żołnierzy zawodowych, gdy ulegli wypadkom pozostającym w związku z pełnieniem zawodowej służby wojskowej lub u których została stwierdzona choroba powstała w związku ze szczególnymi właściwościami lub warunkami służby wojskowej. Jednocześnie ustawodawca określił, że po odwołaniu stanu zagrożenia epidemicznego, w przypadku gdy nie zostanie ogłoszony stan epidemii albo po odwołaniu stanu epidemii, należy niezwłocznie podjąć wykonywanie zawieszonych obowiązków i wykonać je w okresie nie dłuższym niż 90 dni od dnia odwołania danego stanu.

Wejście w życie: Zmiany wchodzi z dniem ogłoszenia, tj. z dniem 18.04.2020 r.

Podstawa prawna: art. 73 pkt 32 ustawy ZmCOVID-19_2, poz. 695

Znowelizowane przepisy: w art. 15zc ustawy o COVID-19 dodano ust. 10 i ust. 11

Autor: r.pr. dr Aleksandra Klich

Zmiany ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych – umowy o dzieło

Celem zmian jest zobowiązanie płatnika składek lub osoby fizycznej zlecającej dzieło do poinformowania Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o zawarciu każdej umowy o dzieło z osobą, z którą nie pozostaje on w stosunku pracy lub jeżeli w ramach takiej umowy nie wykonuje pracy na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy. Obowiązek informacyjny należy zrealizować w terminie 7 dni od dnia zawarcia umowy o dzieło. Ponadto, poszerzeniu ulega katalog informacji, które podlegają ujawnieniu na koncie płatnika składek prowadzonym przez ZUS, co wiąże się z koniecznością ewidencjonowania informacji dotyczących zawartych umów o dzieło.

Zaproponowane przez ustawodawcę w tym zakresie zmiany mają na celu umożliwienie ZUS weryfikowanie istnienia obowiązku ubezpieczeń społecznych osób wykonujących umowy nazwane umowami o dzieło.

Jednocześnie wprowadzono zmianę umożliwiającą udostępnianie informacji o umowach o dzieło ministrowi właściwemu do spraw finansów publicznych oraz organom Krajowej Administracji Skarbowej na ich żądanie.

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi z dniem ogłoszenia, tj. z dniem 31.03.2020 r.

Podstawa prawna: art. 20 ustawy ZmCOVID-19, Dz.U. z 2020, poz. 568

Znowelizowane przepisy: art. 36 poprzez dodanie ust. 17, art. 45 ust. 1 poprzez dodanie pkt 1a, art. 49 ust. 2 poprzez dodanie pkt 9, art. 50 ust. 17 poprzez dodanie pkt 5 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2020 r. poz. 266 i 321)

Autor: r.pr. dr Aleksandra Klich

ULGI W PODATKACH/OPŁATACH/ZUS, ZAWIESZENIE/ODROCZENIE OBOWIĄZKÓW

„Rodzina na swoim” – wydłużenie okresu dopłat do kredytu

Przepisy ustawy z dnia 8 września 2006 r. o finansowym wsparciu rodzin i innych osób w nabywaniu własnego mieszkania (Dz. U. z 2019 r., poz. 1011 t.j. ze zm.) określają zasady stosowania dopłat do oprocentowania kredytów udzielanych na zakup lokalu mieszkalnego, budowę i zakup domu jednorodzinnego albo wniesienie wkładu budowlanego do spółdzielni mieszkaniowej. Przez dopłatę rozumie się część należnych instytucji ustawowo upoważnionej do udzielania kredytów odsetek od kredytu preferencyjnego, pokrywaną ze źródeł określonych w art. 10 ust. 1 i 4 ustawy (z **Funduszu Dopłat**).

Zgodnie z art. 9 ust. 1-2 ustawy:

Dopłaty stosuje się **przez okres 8 lat od dnia pierwszej spłaty odsetek**, o których mowa w art. 7 ust. 1. Dopłata jest przekazywana instytucji ustawowo upoważnionej do udzielania kredytów każdorazowo po spłaceniu przez kredytobiorcę całości należnej raty kapitałowej oraz odsetek, o których mowa w art. 7 ust. 1.

W powiązaniu z rekomendacją Związku Banków Polskich odnośnie umożliwienia przez Banki zawieszenia spłat kredytów przez kredytobiorców i stopniowym wdrażaniu tego typu ofert przez Banki wprowadzono regulację (art. 15zg) umożliwiającą wydłużenie terminu stosowania dopłat o okres, w którym zostanie zawieszona spłata kredytu preferencyjnego z uwagi na istniejący stan zagrożenia epidemicznego albo stan epidemii przy jednoczesnym utrzymaniu maksymalnego 8-letniego okresu stosowania dopłat. Przepis zakłada uwzględnienie odsetek skapitalizowanych w okresie zawieszenia kredytu preferencyjnego z uwagi na istniejący stan zagrożenia epidemicznego albo stan epidemii w saldzie naliczania dopłat.

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, tj. z dniem 31.03.2020 r.

Podstawa prawna: art. 1 pkt 14 ZmCOVID-19, Dz.U. z 2020, poz. 568

Dodane przepisy: art. 15zg ustawy o COVID-19

Autor: r.pr. Leszek Kaczmarek

Opłata prolongacyjna

Jak zauważyli autorzy projektu zmieniającego Art. 57 § 1 ustawy - *Ordynacja podatkowa obliuguje organ podatkowy do ustalenia w decyzji ulgowej wydanej na podstawie art. 67a § 1 pkt 1 lub 2, dotyczącej podatków stanowiących dochód budżetu państwa, opłaty prolongacyjnej od kwoty podatku lub zaległości*. Zgodnie z przywołanym art. 67a Organ podatkowy, na wniosek podatnika, z zastrzeżeniem art. 67b, w przypadkach uzasadnionych ważnym interesem podatnika lub interesem publicznym, może: 1) odroczyć termin płatności podatku lub rozłożyć zapłatę podatku na raty; 2) odroczyć lub rozłożyć na raty zapłatę zaległości podatkowej wraz z odsetkami za zwłokę lub odsetki od nieuregulowanych w terminie zaliczek na podatek; 3) umorzyć w całości lub w części zaległości podatkowe, odsetki za zwłokę lub opłatę prolongacyjną. Umorzenie zaległości podatkowej powoduje również umorzenie odsetek za zwłokę w całości lub w takiej części, w jakiej została umorzona zaległość podatkowa.

Powołany przepis art. 57 stosuje się również do odroczonego lub rozłożonego na raty należności płatników, inkasentów, następców prawnych oraz osób trzecich. Stawka opłaty prolongacyjnej jest równa obniżonej stawce odsetek za zwłokę, co stanowi 50% podstawowej stawki odsetek za zwłokę. Dla zobowiązań stanowiących dochód jednostki samorządu terytorialnego opłata prolongacyjna może zostać wprowadzona przez organ stanowiący właściwej jednostki samorządu w drodze uchwały (art. 57 § 7 Ordynacji podatkowej).

Obecnie wprowadzono regulację (**art. 15za**), dzięki której z tytułu rozłożenia na raty lub odroczenia terminu płatności podatków i zaległości podatkowych stanowiących dochód budżetu państwa **opłata prolongacyjna nie będzie naliczana**. Zadaniem Ustawodawcy rezygnacja z ustalenia opłaty

prolongacyjnej zwiększy realne szanse na uregulowanie przez podatników, płatników oraz inne podmioty (inkasentów, następców prawnych oraz osoby trzecie) odroczonej i rozłożonej na raty należności podatkowych.

Ze względów gospodarczych lub innych przyczyn zasługujących na uwzględnienie Zakład (ZUS) może na wniosek dłużnika odroczyć termin płatności należności z tytułu składek oraz rozłożyć należność na raty, uwzględniając możliwości płatnicze dłużnika oraz stan finansów ubezpieczeń społecznych (art. 29 ust. 1 sus). Odroczenie terminu płatności należności z tytułu składek oraz rozłożenie należności na raty następuje w formie umowy. W przypadkach, o których mowa wyżej, Zakład ustala opłatę prolongacyjną na zasadach i w wysokości przewidzianej w ustawie - Ordynacja podatkowa dla podatków stanowiących dochód budżetu państwa.

Obecnie wprowadzono regulację (**art. 15zb**) przewidującą, że przedsiębiorcy, którzy mają trudności w opłaceniu należności z tytułu składek należnych **za okres od stycznia 2020 r.** do poboru których zobowiązany jest Zakład Ubezpieczeń Społecznych, w przypadku zawarcia umowy o odroczenie terminu płatności składek lub umowy o rozłożenie należności na raty, **będą zwolnieni z konieczności uiszczania opłaty prolongacyjnej.**

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, tj. z dniem 31.03.2020 r. w przypadku art. 1 pkt 14 w zakresie dodawanego art. 15za, zaś w przypadku art. 1 pkt 14 w zakresie dodawanego art. 15zb - zmiany wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, tj. z dniem 31.03.2020 r. z mocą od dnia 7 lutego 2020 r.

Podstawa prawna: art. 1 pkt 14 ZmCOVID-19, Dz.U. z 2020, poz. 568

Dodane przepisy: art. 15za i 15zb ustawy o COVID-19

Autor: r.pr. Leszek Kaczmarek

Zawiadomienie o płatności na rachunek spoza białej listy podatników VAT

W przepisach Ordynacji podatkowej (art. 117ba), przewidujących odpowiedzialność solidarną nabywcy towarów i usług oraz jego kontrahenta za zaległości podatkowe w VAT – w przypadku zapłaty przelewem na rachunek inny niż zawarty na dzień zlecenia przelewu w wykazie podmiotów, o którym mowa w art. 96b ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług – przewidziana została możliwość uniknięcia ww. odpowiedzialności w przypadku zawiadomienia o zapłacie należności na ten rachunek do naczelnika urzędu skarbowego właściwego dla wystawcy faktury **w terminie trzech dni od dnia zlecenia przelewu.**

Obecnie wprowadzono regulację (art. 15zzn) przedłużającą ww. termin na zawiadomienie do **14 (czternastu) dni od dnia zlecenia przelewu.**

W konsekwencji powyższego analogiczną zmianę wprowadzono również do rozwiązań zawartych w ustawach z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2019 r., poz. 1387 t.j. ze zm.) oraz z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. z 2019 r., poz. 865 t.j. ze zm.) przewidujących:

- a) wyłączenie konieczności ustalania przychodu z pozarolniczej działalności gospodarczej / przychodu, dla podmiotów które dokonały zapłaty należności z VAT przelewem na rachunek inny niż zawarty na dzień zlecenia przelewu w wykazie podmiotów, o którym mowa w art. 96b ust. 1 ustawy o podatku od towarów i usług, pod warunkiem dokonania zgłoszenia (zawiadomienia) takiej płatności;
- b) uniknięcia sankcji wyłączenia z kosztów / ograniczenia kosztów uzyskania przychodu kwot transakcji dokonanych z naruszeniem obowiązku rozliczeń za pośrednictwem rachunku płatniczego, pod warunkiem dokonania zgłoszenia (zawiadomienia) takiej płatności;

W tych przypadkach termin na zawiadomienie również wydłużono do **14 (czternastu) dni od dnia zlecenia przelewu.**

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, tj. z dniem 31.03.2020 r.

Podstawa prawna: art. 1 pkt 14 ZmCOVID-19, Dz.U. z 2020, poz. 568

Dodane przepisy: art. 15zzn ustawy o COVID-19

Autor: r.pr. Leszek Kaczmarek

Zawieszenie biegu terminów w postępowaniach i kontrolach

W okresie stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID bieg terminów procesowych i sądowych m.in. postępowaniach karnych skarbowych, w postępowaniach i kontrolach prowadzonych na podstawie ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa; kontrolach celno-skarbowych; postępowaniach w sprawach, o których mowa w art. 15f ust. 9 ustawy z dnia 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 847 i 1495 oraz z 2020 r. poz. 284); innych postępowaniach prowadzonych na podstawie ustaw – nie rozpoczyna się, a rozpoczęte ulega zawieszeniu na okres stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID.

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, tj. z dniem 31.03.2020 r.

Podstawa prawna: art. 1 pkt 14 ustawy ZmCOVID-19

Znowelizowane przepisy: art. 15z ustawy o COVID-19

Autor: r.pr. Leszek Kaczmarek

Interpretacje indywidualne – wydłużenie terminu

W przypadku wniosków o wydanie interpretacji indywidualnej złożonych i nierozpatrzonej do dnia wejścia w życie ustawy z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw oraz złożonych od dnia wejścia w życie tej ustawy do dnia odwołania stanu zagrożenia epidemicznego i stanu epidemii ogłoszonego w związku z COVID-19, **trzymiesięczny termin**, o którym mowa w art. 14d § 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa, **przedłuża się o 3 miesiące**.

W świetle wprowadzonych przepisów Minister właściwy do spraw finansów publicznych może, w drodze rozporządzenia, przedłużać w przypadku termin do wydania interpretacji indywidualnej, o którym mowa w art. 14d § 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa, o dalsze okresy, nie więcej jednak niż o 3 miesiące, uwzględniając skutki wywołane COVID-19.

Przedłużenie terminu, o którym mowa w ust. 1, pozostaje bez wpływu na termin do wydania interpretacji ogólnych na wniosek, o których mowa w art. 14a § 1 pkt 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa.

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, tj. z dniem 31.03.2020 r.

Podstawa prawna: art. 1 pkt 17 ustawy ZmCOVID-19

Znowelizowane przepisy: art. 31g ust. 1-3 ustawy o COVID-19

Autor: r.pr. Leszek Kaczmarek

Schematy podatkowe – zawieszenie terminu

W przypadku schematu podatkowego w rozumieniu art. 86a § 1 pkt 10 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa terminy, o których mowa w dziale III rozdziale 11a tej ustawy, **nie rozpoczynają się a rozpoczęte podlegają zawieszeniu w okresie od dnia 31 marca 2020 r. do dnia odwołania stanu zagrożenia epidemicznego i stanu epidemii ogłoszonego w związku z COVID-19, nie dłużej jednak niż do dnia 30 czerwca 2020 r.**

Jednakże czynności dokonane przez Szefa Krajowej Administracji Skarbowej, promotorów, korzystających i wspomagających w ww. okresie, są skuteczne.

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem 31 marca 2020 r.

Podstawa prawna: art. 1 pkt 17 ustawy ZmCOVID-19

Znowelizowane przepisy: art. 31y ustawy o COVID-19

Autor: r.pr. Leszek Kaczmarek

Kontrola celno-skarbowa

Wyroby akcyzowe

W przypadku dokonywania przez podmiot podlegający kontroli celno-skarbowej czynności w zakresie produkcji, przemieszczania i zużycia wyrobów akcyzowych, w szczególności ich wytwarzania, uszlachetniania, przerabiania, skażania, rozlewu, przyjmowania, magazynowania, wydawania, przewozu i niszczenia, oraz w zakresie stosowania i oznaczania tych wyrobów znakami akcyzy w okresie od dnia 1 kwietnia 2020 r. do dnia odwołania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii ogłoszonego w związku z COVID-19, naczelnik urzędu celno-skarbowego na podstawie analizy ryzyka, może odstąpić od:

- 1) obecności kontrolującego przy przeprowadzeniu czynności podlegającej kontroli celno-skarbowej;
- 2) dokonania czynności określonej w przepisach wydanych na podstawie art. 90 ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. o Krajowej Administracji Skarbowej (Dz. U. z 2019 r. poz. 768, 730, 1520, 1556, 2200 i 2550) przez tego kontrolującego.

Naczelnik urzędu celno-skarbowego powiadamia podmiot podlegający kontroli, o której mowa wyżej, o odstąpieniu od obecności kontrolującego przy przeprowadzeniu czynności podlegającej kontroli celno-skarbowej lub od dokonania czynności przez kontrolującego. Podmiot ten przekazuje niezwłocznie naczelnikowi urzędu celno-skarbowego informację o przebiegu przeprowadzonych czynności.

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, tj. z dniem 31.03.2020 r.

Podstawa prawna: art. 1 pkt 17 ustawy ZmCOVID-19

Znowelizowane przepisy: art. 31zj ustawy o COVID-19

Autor: r.pr. Leszek Kaczmarek

Rozszerzenie zakresu kontroli

Z dniem 18 kwietnia 2020 roku rozszerzono zakres kontroli celno-skarbowej o przestrzeganie przepisów wydanych na podstawie ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu i zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. z 2019 r. poz. 1239 i 1495 oraz z 2020 r. poz. 284, 322, 374 i 567) w zakresie ograniczeń lub zakazów obrotu i używania określonych przedmiotów lub produktów spożywczych, o których mowa w art. 46 ust. 4 pkt 2 tej ustawy. Zmianom tym towarzyszy zmiana zakresu czynności kontrolnych i stosownych uprawnień kontrolujących (np. rewizja towarów i środków przewozowych), jak też zniesienie obowiązku prowadzenia akt kontroli dla wybranych kategorii kontroli.

Wydłużono także okres ważności stałych upoważnień do wykonywania kontroli celno-skarbowych, nie dłużej jednak niż do dnia 31 grudnia 2021 roku.

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem 18 kwietnia 2020 r.

Podstawa prawna: art. 56 pkt 2, art. 62 ust. 5 pkt 11, 64a i art. 103 ust. 1-2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2020 r. o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 (Dz.U.2020 r., poz. 695)

Dodany przepis: Art. 54 ust. 2 pkt 11a ustawy z dnia 16 listopada 2020 r. o KAS (Dz. U. z 2020 r., poz. 505 t.j.)

Autor: r.pr. Leszek Kaczmarek

Zmiany w podatku dochodowym od osób fizycznych – art. 52k-art. 52v ustawy o PIT

Strata w 2020 r. – obniżenie dochodu lub przychodu za 2019 r..

Możliwość jednorazowo obniżenia dochodu lub przychodu uzyskanego w 2019 r. z pozarolniczej działalności gospodarczej o wysokość tej straty, nie więcej jednak niż o kwotę 5 000 000 zł, uzyskali podatnicy, którzy z powodu COVID-19:

- 1) ponieśli w 2020 r. stratę z pozarolniczej działalności gospodarczej oraz
- 2) uzyskali w 2020 r. łączne przychody z pozarolniczej działalności gospodarczej niższe o co najmniej 50% od łącznych przychodów uzyskanych w 2019 r. z tej działalności. Przez łączne przychody rozumie się przy tym sumę przychodów uwzględnianych przy obliczaniu podatku na podstawie art. 27 ust. 1 i art. 30c oraz ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych.

W celu dokonania obniżenia podatnik składa korektę zeznania za rok 2019 r. Ustawodawca przewidział przy tym, że strata nieodliczona na podstawie wprowadzonego rozwiązania podlega odliczeniu na podstawie art. 9 ust. 3 albo art. 11 ustawy o zryczałtowanym podatku dochodowym.

Przewidziano również podwyższenie wartości kwot wolnych od podatku dla świadczeń socjalnych wymienionych w nw. pkt 1-4.

- 1) zapomogi, inne niż wymienione w art. 21 ust. 1 pkt 26 PIT, wypłacane z funduszy zakładowej lub międzyzakładowej organizacji związkowej pracownikom należącym do tej organizacji, do wysokości nieprzekraczającej w 2020 r. kwoty 3 000 zł;
- 2) zapomogi otrzymane w przypadku indywidualnych zdarzeń losowych, klęsk żywiołowych, długotrwałej choroby lub śmierci z innych źródeł - do wysokości nieprzekraczającej w 2020 r. kwoty 10 000 zł;
- 3) wartość otrzymanych przez pracownika w związku z finansowaniem działalności socjalnej, o której mowa w przepisach o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych, rzeczowych świadczeń oraz otrzymanych przez niego w tym zakresie świadczeń pieniężnych, sfinansowanych w całości ze środków zakładowego funduszu świadczeń socjalnych lub funduszy związków zawodowych, łącznie do wysokości nieprzekraczającej w roku podatkowym 2020 i 2021 kwoty 2 000 zł; rzeczowymi świadczeniami nie są bony, talony i inne znaki, uprawniające do ich wymiany na towary lub usługi;
- 4) dopłaty do: wypoczynku zorganizowanego przez podmioty prowadzące działalność w tym zakresie, w formie wczasów, kolonii, obozów i zimowisk, w tym również połączonego z nauką, pobytu na leczeniu sanatoryjnym, w placówkach leczniczo-sanatoryjnych, rehabilitacyjno-szkoleniowych i leczniczo-opiekuńczych, oraz przejazdów związanych z tym wypoczynkiem i pobytem na leczeniu - dzieci i młodzieży do lat 18 z innych źródeł - do wysokości nieprzekraczającej w roku podatkowym 2020 i 2021 kwoty 3 000 zł.

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, tj. z dniem 31.03.2020 r.

Podstawa prawna: art. 4 ustawy ZmCOVID-19

Dodane przepisy: art. 52k, art. 52l ustawy o PIT

Autor: r.pr. Leszek Kaczmarek

Świadczenie postojowe – zwolnienie w PIT

Wolne od podatku dochodowego są otrzymane lub postawione do dyspozycji podatnika w 2020 r. świadczenia postojowe, o których mowa w art. 15zq ustawy o COVID-19; a także świadczenia polegające na zakwaterowaniu i wyżywieniu, o których mowa w art. 15x ust. 3 pkt 1 ustawy o COVID-19.

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 2020 r.

Podstawa prawna: art. 4 ustawy ZmCOVID-19

Znowelizowane przepisy: art. 52m ustawy o PIT

Autor: r.pr. Leszek Kaczmarek

Darowizny COVID-19 - wpływ na podstawę opodatkowania

Darowizny przekazane od dnia 1 stycznia 2020 r. do dnia 30 września 2020 r. na przeciwdziałanie COVID-19, o którym mowa w art. 2 ust. 2 ustawy o COVID-19:

- 1) podmiotom wykonującym działalność leczniczą, wpisanym do wykazu, o którym mowa w art. 7 ustawy o COVID-19;
 - 2) Agencji Rezerw Materiałowych z przeznaczeniem na cele wykonywania zadań ustawowych;
 - 3) Centralnej Bazy Rezerw Sanitarно-Przeciwepidemicznych z przeznaczeniem na cele wykonywania działalności statutowej,
- podatnik może odliczyć od podstawy obliczenia podatku.

Możliwość odliczenia darowizn przewidziana została odpowiednio w kwotach:

- 1) 200% - darowizna dokonana do 30 kwietnia 2020 roku;
- 2) 150% - darowizna dokonana w maju 2020 roku;
- 3) 100% - darowizna dokonana w okresie od 01 czerwca 2020 roku do 30 września 2020 roku.

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, tj. z dniem 31.03.2020 r.

Podstawa prawna: art. 4 ustawy ZmCOVID-19

Dodane przepisy: art. 52n ustawy o PIT, art. 57b ustawy o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne
Autor: r.pr. Leszek Kaczmarek

Zaliczki na PIT - zmiana terminu wykonania obowiązku

W przypadku zaliczek na podatek pobranych w marcu i kwietniu 2020 r. od przychodów:
ze stosunku służbowego,
ze stosunku pracy,
z pracy nakładczej lub spółdzielczego stosunku pracy
oraz od zasiłków pieniężnych z ubezpieczenia społecznego wypłacanych przez płatników, o których mowa w art. 31 ustawy o PIT, obowiązek przekazania zaliczek na rachunek urzędu skarbowego, podlega wykonaniu **w terminie do dnia 1 czerwca 2020 r.**, jeżeli płatnicy ci ponieśli negatywne konsekwencje ekonomiczne z powodu COVID-19.

Ustawodawca przewidział przy tym, że powyższe rozwiązanie stosuje się odpowiednio od płatników, o których mowa w art. 41 ust. 1 i 4 ustawy o PIT, dokonujących świadczeń z tytułu działalności wykonywanej osobiście oraz z tytułu praw autorskich i praw pokrewnych.

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 2020 r.

Podstawa prawna: art. 4 ustawy ZmCOVID-19

Dodane przepisy: art. 52o ustawy o PIT

Autor: r.pr. Leszek Kaczmarek

Środek trwały będący budynkiem - zmiana terminu zapłaty podatku

Ustawodawca do dnia 20 lipca 2020 r. przedłużył termin zapłaty podatku, o którym mowa w art. 30g ust. 11 zdanie pierwsze (podatek od przychodów z budynków), za miesiące marzec–maj 2020 r., w których podatnik spełniał łącznie następujące warunki:

- 1) podatnik poniósł w danym miesiącu negatywne konsekwencje ekonomiczne z powodu COVID-19;
- 2) uzyskane przez podatnika w danym miesiącu przychody, o których mowa w art. 14 ustawy o PIT, są niższe o co najmniej 50% w stosunku do analogicznego miesiąca poprzedniego roku podatkowego, a w przypadku podatnika, który rozpoczął prowadzenie działalności gospodarczej w 2019 r. – w stosunku do uzyskanych w tym roku średnich przychodów, o których mowa w art. 14 ustawy o PIT

Ustawodawca zastrzegł jednak, że wymóg 50cio procentowego zaniżenia przychodów nie znajduje zastosowania do podatników, którzy:

- a. stosowali w 2019 r. formę opodatkowania, w przypadku której nie ustala się przychodów;
- b. rozpoczęli prowadzenie działalności gospodarczej w ostatnim kwartale 2019 r. i nie uzyskali w tym okresie przychodów, o których mowa w art. 14;
- c. rozpoczęli działalność w 2020 r.

Ustawodawca wyjaśnił, że przez średnie przychody rozumie się kwotę stanowiącą iloraz przychodów, o których mowa w art. 14 ustawy o PIT, uzyskanych w roku, w którym podatnik rozpoczął prowadzenie działalności gospodarczej, i liczby miesięcy, w których była prowadzona ta działalność.

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, tj. z dniem 31.03.2020 r.

Podstawa prawna: art. 4 ustawy ZmCOVID-19

Dodane przepisy: art. 52p ustawy o PIT

Autor: r.pr. Leszek Kaczmarek

Zwolnienie dłużników z obowiązku zwiększenia dochodu

Ustawodawca wprowadził zwolnienie z obowiązku zwiększenia dochodu na podstawie art. 44 ust. 17 pkt 2 i ust. 23 ustawy o PT (złe długi) za poszczególne okresy rozliczeniowe przypadające w 2020 r., w których spełnione zostały łącznie następujące warunki:

- podatnik poniósł w danym okresie rozliczeniowym negatywne konsekwencje ekonomiczne z powodu COVID-19;

- uzyskane przez podatnika w danym okresie rozliczeniowym przychody, o których mowa w art. 14, są niższe o co najmniej 50% w stosunku do analogicznego okresu poprzedniego roku podatkowego, a w przypadku podatnika, który rozpoczął prowadzenie działalności gospodarczej w 2019 r. – w stosunku do uzyskanych w tym roku średnich przychodów, o których mowa w art. 14.

Ustawodawca zastrzegł jednak, że wymóg 50% procentowego zniżenia przychodów nie znajduje zastosowania do podatników, którzy:

- a. stosowali w 2019 r. formę opodatkowania, w przypadku której nie ustala się przychodów;
- b. rozpoczęli prowadzenie działalności gospodarczej w ostatnim kwartale 2019 r. i nie uzyskali w tym okresie przychodów, o których mowa w art. 14;
- c. rozpoczęli działalność w 2020 r.

Przez średnie przychody rozumie się przy tym kwotę stanowiącą iloraz przychodów, o których mowa w art. 14 ustawy o PIT, uzyskanych w poprzednim roku podatkowym i liczby miesięcy, w których była prowadzona działalność gospodarcza w tym roku. Co więcej przewidziano, że do przychodów uzyskanych w poprzednim roku podatkowym zalicza się również przychody zmarłego przedsiębiorcy, o których mowa w art. 14 ustawy o PIT.

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 2020 r.

Podstawa prawna: art. 4 ustawy ZmCOVID-19

Dodane przepisy: art. 52q ustawy o PIT, art. 57c ustawy o zryczałtowanym podatku dochodowym

Autor: r.pr. Leszek Kaczmarek

Mali podatnicy - zaliczki uproszczone

Podatnicy będący małymi podatnikami (obrotu do 2.000.000 Euro za poprzedni rok podatkowy), którzy na 2020 r. wybrali uproszczoną formę wpłacania zaliczek, mogą zrezygnować w trakcie roku podatkowego z tej formy wpłacania zaliczek za miesiące marzec–grudzień 2020 r., jeżeli ponoszą negatywne konsekwencje ekonomiczne z powodu COVID-19.

W przypadku rezygnacji z uproszczonej formy wpłacania zaliczek, zaliczki należne do końca roku oblicza się począwszy od miesiąca, za który podatnik ostatni raz zastosował uproszczoną formę wpłacania zaliczek. Przy obliczaniu tych zaliczek uwzględnia się zaliczki płacone w uproszczonej formie.

O rezygnacji z uproszczonej formy wpłacania zaliczek podatnicy informują w zeznaniu składanym za 2020 r.

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 2020 r.

Podstawa prawna: art. 4 ustawy ZmCOVID-19

Znowelizowane przepisy: art. 52r ustawy o PIT

Autor: r.pr. Leszek Kaczmarek

Prawo jednorazowej amortyzacji

Podatnik ma prawo do jednorazowej amortyzacji od wartości początkowej środków trwałych, które zostały nabyte w celu produkcji towarów związanych z przeciwdziałaniem COVID-19 i wprowadzone do ewidencji środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych w 2020 roku. Za wyżej wymienione towary uznaje się między innymi maseczki ochronne, respiratory, ochraniacze na obuwie, rękawiczki, okulary, gogle, środki do dezynfekcji i higieny rąk.

Powinno mieć zastosowanie do każdej działalności / branży, bez względu na profil przedsiębiorcy (uwaga autora).

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 2020 r.

Podstawa prawna: art. 4 ustawy ZmCOVID-19

Dodane przepisy: art. 52s ustawy o PIT

Autor: r.pr. Leszek Kaczmarek

Kwalifikowane koszty działalności badawczo-rozwojowej

Kwalifikowane koszty działalności badawczo-rozwojowej, której celem jest opracowanie produktów niezbędnych do przeciwdziałania COVID-19, podatnik może odliczyć również od podstawy obliczenia zaliczki na PIT.

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 2020 r.

Podstawa prawna: art. 4 ustawy ZmCOVID-19

Dodane przepisy: art. 52t ustawy o PIT

Autor: r.pr. Leszek Kaczmarek

Dochody z kwalifikowanych praw własności intelektualnej

Podatnicy osiągający w 2020 roku kwalifikowane dochody z kwalifikowanych praw własności intelektualnej, które wykorzystywane są do przeciwdziałania COVID-19 mogą stosować stawkę 5% w trakcie roku podatkowego, obliczając zaliczki na PIT.

Stosuje się również, gdy podatnik nie posiada niekwalifikowanego prawa ani ekspektatywy uzyskania go, pod warunkiem zgłoszenia lub złożenia wniosku o uzyskanie takiego prawa ochronnego do właściwego urzędu w terminie 6ciu miesięcy, licząc od końca miesiąca, w którym przy obliczeniu zaliczki na PIT zastosował stawkę 5%.

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 2020 r.

Podstawa prawna: art. 4 ustawy ZmCOVID-19

Dodane przepisy: art. 52u ustawy o PIT

Autor: r.pr. Leszek Kaczmarek

1% na OPP - możliwość wnioskowania w zeznaniu lub w korekcie (zmiana)

Do ustawy o PIT wprowadzono regulację umożliwiającą złożenie wniosku o przekazanie 1% na rzecz organizacji pożytku publicznego także w zeznaniu podatkowym, składanym do dnia 1 czerwca 2020 roku, względnie w korekcie do tego zeznania, składanej w okresie do dnia 30 czerwca 2020 roku. Podatnicy uzyskujący dochody wyłącznie od organów rentowych uzyskali możliwość złożenia ww. wniosku w oświadczeniu składanym do dnia 1 czerwca 2020 roku.

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem 18 kwietnia 2020 r.

Podstawa prawna: art. 19 ustawy z dnia 16 kwietnia 2020 r. o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 (Dz. U. z 2020 r., poz. 695)

Dodane przepisy: art. 52v ustawy o PIT

Autor: r.pr. Leszek Kaczmarek

Zeznanie roczne - zmiana zasad

Biorąc pod uwagę zaistniałą sytuację epidemiczną ustawodawca przewidział, że złożenie organowi podatkowemu zeznania o wysokości osiągniętego dochodu (poniesionej straty) za 2019 r. oraz wpłacenie należnego podatku dochodowego od osób fizycznych po upływie terminu na jego złożenie, nie później jednak niż w terminie **do dnia 31 maja 2020 r.** jest równoznaczne ze złożeniem przez podatnika podatku dochodowego od osób fizycznych zawiadomienia (czynny żal), o którym mowa w art. 16 § 4 ustawy z dnia 10 września 1999 r. – Kodeks karny skarbowy (Dz. U. z 2020 r. poz. 19). W takim przypadku organ nie wszczyna postępowania w sprawie o przestępstwo skarbowe lub wykroczenie skarbowe, a wszczęte umarza.

Wprowadzone rozwiązanie, jakkolwiek zabezpiecza przed konsekwencjami uchybienia podstawowemu terminowi na złożenie i wpłacenie podatku (tj. do 30 kwietnia), to jednak nie rozwiązało problemu odsetek za zwłokę w płatności zaległości podatkowych. Obecnie resort finansów deklaruje jednak, że w okresie od 1 maja 2020 roku do 1 czerwca 2020 roku nie będzie obowiązku uiszczenia odsetek za zwłokę od zaległości podatkowych z tytułu rocznego PIT za 2019 r. Zgodnie z komunikatami MF w tym zakresie opracowywane jest rozporządzenie.

Z uzasadnienia projektu rozporządzenia Ministra Finansów, umieszczonego na stronach Rządowego Centrum Legislacji (nr z wykazu 168, data 20.04.2020 r.) wynika, że przedmiotowy projekt

przewiduje zaniechanie poboru odsetek za zwłokę naliczonych w okresie od dnia 1 maja 2020 roku do dnia 1 czerwca 2020 roku od zaległości podatkowych z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych wynikającego z zeznań o wysokości osiągniętego dochodu (poniesionej straty) w 2019 roku, o których mowa w art. 45 ust. 1 i 1a ustawy o PIT, w części przypadającej na dokonane w tym okresie wpłaty, o których mowa w art. 45 ust. 4 tej ustawy, podlegające zaliczeniu na poczet tych zaległości podatkowych.

Ministerstwo Finansów wskazuje, że w związku z tym podatnicy podatku dochodowego od osób fizycznych, którzy nie zapłacą podatku do 30 kwietnia 2020 roku nie poniosą negatywnych konsekwencji finansowych z tego tytułu, pod warunkiem, że uregulują tę należność w terminie do 1 czerwca 2020 roku. W przypadku gdy podatnik nie zapłaci należnego podatku w terminie do 1 czerwca 2020 roku, to od tej części niezapłaconego podatku będzie obowiązany zapłacić odsetki naliczane za cały okres, w którym pozostawał w zwłoce (tj. od 1 maja 2020 roku).

Dalej w uzasadnieniu projektu wyjaśniono, że zaniechaniem zostały objęte należności wynikające z zeznań, o których mowa w art. 45 ust. 1 i 1a ustawy o PIT, tj. PIT-37, PIT-36, PIT-36S, PIT-36L, PIT-36LS, PIT-38 i PIT-39. Rozporządzenie dotyczy należnego podatku wynikającego z zeznania złożonego za 2019 r., którego termin płatności przypada na 30 kwietnia 2020 r.

Przywołane w treści rozporządzenia wpłaty, o których w art. 45 ust. 4 ustawy o PIT, to wpłata:

- 1) różnicy między podatkiem należnym wynikającym z zeznań PIT-37, PIT-36 i PIT-36S a sumą należnych za dany rok zaliczek, w tym również sumą zaliczek pobranych przez płatników;
- 2) należnego podatku dochodowego wynikającego z zeznania PIT-38;
- 3) należnego podatku dochodowego wynikającego z zeznań PIT-36L i PIT-36LS, albo różnicy pomiędzy podatkiem należnym wynikającym z tych zeznań a sumą należnych za dany rok zaliczek;
- 4) należnego podatku wynikającego z zeznania PIT-39.

Ponad powyższe w uzasadnieniu projektu czytamy, że zgodnie z przywołanym przepisem podatnik jest obowiązany do wpłaty pełnej kwoty należności. Niemniej jednak na potrzeby zaniechania poboru podatku uwzględniana będzie wpłata w każdej wysokości, która podlega zaliczeniu na poczet zaległości podatkowych. W wyniku przyjętego rozwiązania zaniechaniem poboru odsetek objęte zostaną również wpłaty częściowe. W związku z tym, że w § 1 odesłano do „wpłat” dokonywanych przez podatników w celu ułatwienia stosowania przepisów w § 2 doprecyzowano, że zaniechanie poboru odsetek za zwłokę od wskazanych wyżej zaległości nastąpi także w razie zaliczenia nadpłaty lub zwrotu podatku na poczet tych zaległości. Tym samym, z wpłatą podatku w terminie do 1 czerwca 2020 roku zostały zrównane przypadki, gdy do wygaśnięcia zobowiązania podatkowego dojdzie w wyniku zaliczenia nadpłaty lub zaliczenia zwrotu podatku, o których mowa w art. 59 § 1 pkt 4 Ordynacji podatkowej.

Planowane wejście w życie przepisów ww. rozporządzenia to 1 maja 2020 roku.

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, tj. z dniem 31.03.2020 r.

Podstawa prawna: art. 1 pkt 14 ustawy ZmCOVID-19

Dodane przepisy: art. 15zzj ustawy o COVID-19

Autor: r.pr. Leszek Kaczmarek

Ceny transferowe - zmiana terminu

Ustawodawca zdecydował się przedłużyć do dnia 30 września 2020 roku termin do złożenia informacji o cenach transferowych, o którym mowa w art. 23zf ust. 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych i art. 11t ust. 1 ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych w przypadku podmiotów, których rok podatkowy rozpoczął się po dniu 31 grudnia 2018 r., a zakończył przed dniem 31 grudnia 2019 r.

Również do 30 września 2020 roku przedłużono termin do złożenia oświadczenia o sporządzeniu lokalnej dokumentacji cen transferowych, o którym mowa w art. 23y ust. 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych i art. 11m ust. 1 ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych, w przypadku podmiotów, których rok podatkowy lub rok obrotowy rozpoczął się po dniu 31 grudnia 2018 r., a zakończył przed dniem 31 grudnia 2019 r.

Natomiast do 31 grudnia 2020 roku przedłużono termin do dołączenia do lokalnej dokumentacji cen transferowych grupowej dokumentacji cen transferowych, o którym mowa w art. 23zb ust. 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych i art. 11p ust. 1 ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych, w przypadku podmiotów, których rok obrotowy rozpoczął się po dniu 31 grudnia 2018 r. i zakończył przed dniem 31 grudnia 2019 r.

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, tj. z dniem 31.03.2020 r.

Podstawa prawna: art. 1 pkt 17 ustawy ZmCOVID-19

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem 18 kwietnia 2020 r.

Podstawa prawna: art. 73 pkt 63 ustawy z dnia 16 kwietnia 2020 r. o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 (Dz. U. z 2020 r., poz. 695)

Znowelizowane przepisy: art. 31z ustawy o COVID-19

Autor: r.pr. Leszek Kaczmarek

Wyłączenie przychodu z tytułu zwolnienia z obowiązku opłacania należności z tytułu składek z PIT i CIT

Przychody z tytułu zwolnienia z obowiązku opłacania należności z tytułu składek, o których mowa w art. 31zo ustawy o Covid-19, nie stanowią przychodu w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz przepisów o podatku dochodowym od osób prawnych.

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, tj. z dniem 31.03.2020 r.

Podstawa prawna: art. 1 pkt 17 ustawy ZmCOVID-19

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem 18 kwietnia 2020 r.

Podstawa prawna: art. 73 pkt 67 ustawy z dnia 16 kwietnia 2020 r. o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 (Dz. U. z 2020 r., poz. 695)

Znowelizowane przepisy: art. 31zx ustawy o COVID-19

Autor: r.pr. Leszek Kaczmarek

Zmiany w Podatku dochodowym od osób prawnych - art. 38f do 38n ustawy o CIT

Strata 2020 r. - obniżenie dochodu lub przychodu za 2019 r

W podatku CIT ustawodawca przewidział, że podatnicy, którzy z powodu COVID-19:

- 1) ponieśli stratę w roku podatkowym, który rozpoczął się przed dniem 1 stycznia 2020 r. a zakończył się po dniu 31 grudnia 2019 r., lub rozpoczął się po dniu 31 grudnia 2019 r. a przed dniem 1 stycznia 2021 r. oraz
- 2) uzyskali w roku podatkowym, o którym mowa wyżej, przychody niższe o co najmniej 50% od przychodów uzyskanych w roku podatkowym bezpośrednio poprzedzającym pierwszy rok podatkowy, o którym mowa wyżej
– mogą jednorazowo obniżyć o wysokość tej straty, nie więcej jednak niż o kwotę 5 000 000 zł, dochód uzyskany w roku podatkowym bezpośrednio poprzedzającym rok podatkowy, o którym mowa wyżej.

2. W przypadku upływu terminu do złożenia zeznania lub złożenia zeznania za rok podatkowy, w którym dokonywane jest obniżenie podatnik składa korektę zeznania.

Co ważne, strata nieodliczona zgodnie z powyższym podlega odliczeniu na podstawie art. 7 ust. 5 o CIT.

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 2020 r.

Podstawa prawna: art. 6 ustawy ZmCOVID-19

Znowelizowane przepisy: art. 38f ustawy o CIT

Autor: r.pr. Leszek Kaczmarek

Darowizny COVID-19 - wpływ na podstawę opodatkowania

Darowizny przekazane od dnia 1 stycznia 2020 r. do dnia 30 września 2020 r. na przeciwdziałanie COVID-19, a nieodliczone na podstawie art. 18 ust. 1 pkt 1 i 8 ustawy o CIT:

- 1) podmiotom wykonującym działalność leczniczą, wpisanym do wykazu, o którym mowa w art. 7 ustawy o COVID-19;
- 2) Agencji Rezerw Materiałowych z przeznaczeniem na cele wykonywania zadań ustawowych;
- 3) Centralnej Bazy Rezerw Sanitarno-Przeciwepidemicznych z przeznaczeniem na cele wykonywania działalności statutowej,

- podatnik może odliczyć od podstawy opodatkowania ustalonej zgodnie z art. 18 ust. 1 ustawy o CIT.

Możliwość odliczenia darowizn przewidziana została odpowiednio w kwotach:

- 1) 200% - darowizna dokonana do 30 kwietnia 2020 roku;
- 2) 150% - darowizna dokonana w maju 2020 roku;
- 3) 100% - darowizna dokonana w okresie od 01 czerwca 2020 roku do 30 września 2020 roku.

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 2020 r.

Podstawa prawna: art. 6 ustawy ZmCOVID-19

Dodane przepisy: art. 38g ustawy o CIT

Autor: r.pr. Leszek Kaczmarek

Środek trwały będący budynkiem - zmiana terminu zapłaty podatku

ustawodawca do dnia 20 lipca 2020 r. przedłużył termin zapłaty podatku, o którym mowa w art. 24b ust. 11 zdanie pierwsze (podatek od przychodów z budynków), za miesiące marzec–maj 2020 r., w których podatnik spełniał łącznie następujące warunki:

- 1) podatnik poniósł w danym miesiącu negatywne konsekwencje ekonomiczne z powodu COVID-19;
- 2) uzyskane przez podatnika w danym miesiącu przychody, o których mowa w art. 12 ustawy o CIT, są niższe o co najmniej 50% w stosunku do analogicznego miesiąca poprzedniego roku podatkowego, a w przypadku podatnika, który rozpoczął prowadzenie działalności gospodarczej w 2019 r. – w stosunku do uzyskanych w tym roku średnich przychodów, o których mowa w art. 12 ustawy o CIT.

Ustawodawca zastrzegł jednak, że wymóg 50cio procentowego zaniżenia przychodów nie znajduje zastosowania do podatników, którzy:

- a. stosowali w 2019 r. formę opodatkowania, w przypadku której nie ustala się przychodów;
- b. rozpoczęli prowadzenie działalności gospodarczej w ostatnim kwartale 2019 r. i nie uzyskali w tym okresie przychodów, o których mowa w art. 12;
- c. rozpoczęli prowadzenie działalności w 2020 r.

Ustawodawca wyjaśnił, że przez średnie przychody rozumie się kwotę stanowiącą iloraz przychodów, o których mowa w art. 12 ustawy o CIT, uzyskanych w roku, w którym podatnik rozpoczął prowadzenie działalności gospodarczej, i liczby miesięcy, w których była prowadzona ta działalność.

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 2020 r.

Podstawa prawna: art. 6 ustawy ZmCOVID-19

Znowelizowane przepisy: art. 38h ustawy o CIT

Autor: r.pr. Leszek Kaczmarek

Zwolnienie dłużników z obowiązku zwiększenia dochodu

Ustawodawca wprowadził zwolnienie z obowiązku zwiększenia dochodu na podstawie art. 25 ust. 19 pkt 2 i ust. 25 ustawy o CIT (złe długi) za poszczególne okresy rozliczeniowe przypadające w 2020 r., w których spełnione zostały łącznie następujące warunki:

- podatnik poniósł w danym okresie rozliczeniowym negatywne konsekwencje ekonomiczne z powodu COVID-19;
- uzyskane przez podatnika w danym okresie rozliczeniowym przychody, o których mowa w art. 12 ustawy o CIT, są niższe o co najmniej 50% w stosunku do analogicznego okresu poprzedniego roku podatkowego, a w przypadku podatnika, który rozpoczął prowadzenie działalności gospodarczej w 2019 r. – w stosunku do uzyskanych w tym roku średnich przychodów, o których mowa w art. 12 ustawy o CIT.

Ustawodawca zastrzegł jednak, że wymóg 50cio procentowego zaniżenia przychodów nie znajduje zastosowania do podatników, którzy:

- a. stosowali w 2019 r. formę opodatkowania, w przypadku której nie ustala się przychodów;
- b. rozpoczęli prowadzenie działalności gospodarczej w ostatnim kwartale 2019 r. i nie uzyskali w tym okresie przychodów, o których mowa w art. 12 ustawy o CIT;
- c. rozpoczęli działalność w 2020 r.

Przez średnie przychody rozumie się przy tym kwotę stanowiącą iloraz przychodów, o których mowa w art. 12 ustawy o CIT, uzyskanych w poprzednim roku podatkowym i liczby miesięcy, w których była prowadzona działalność gospodarcza w tym roku.

Dla podatników, których rok podatkowy zakończy się przed dniem 1 października 2020 r., a posiadających zobowiązania, o których mowa w art. 18f ust. 1 pkt 2 (świadczenia, które nie zostały uregulowane, pomimo upływu 90 dni od dnia upływu terminu zapłaty), ustawodawca przewidział rozwiązanie polegające na tym, że zobowiązania te podlegają doliczeniu do dochodu stanowiącego podstawę obliczenia zaliczki poczynając od pierwszego okresu rozliczeniowego następnego roku podatkowego, nie wcześniej niż w rozliczeniu zaliczki za 2021 r., jeżeli do dnia terminu płatności tej zaliczki zobowiązanie to nie zostanie uregulowane.

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 2020 r.

Podstawa prawna: art. 6 ustawy ZmCOVID-19

Dodane przepisy: art. 38i ustawy o CIT

Autor: r.pr. Leszek Kaczmarek

Mali podatnicy - zaliczki uproszczone

Podatnicy będący małymi podatnikami (obróć do 2.000.000 Euro za poprzedni rok podatkowy), którzy na 2020 r. wybrali uproszczoną formę wpłacania zaliczek, mogą zrezygnować w trakcie roku podatkowego z tej formy wpłacania zaliczek za miesiące marzec–grudzień 2020 r., jeżeli ponoszą negatywne konsekwencje ekonomiczne z powodu COVID-19.

W przypadku rezygnacji z uproszczonej formy wpłacania zaliczek, zaliczki należne do końca roku oblicza się poczynając od miesiąca, za który podatnik ostatni raz zastosował uproszczoną formę wpłacania zaliczek. Przy obliczaniu tych zaliczek uwzględnia się zaliczki płacone w uproszczonej formie.

O rezygnacji z uproszczonej formy wpłacania zaliczek podatnicy informują w zeznaniu składanym za 2020 r.

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 2020 r.

Podstawa prawna: art. 6 ustawy ZmCOVID-19

Znowelizowane przepisy: art. 38j ustawy o CIT

Autor: r.pr. Leszek Kaczmarek

Prawo do jednorazowej amortyzacji

Podatnik ma prawo do jednorazowej amortyzacji od wartości początkowej środków trwałych, które zostały nabyte w celu produkcji towarów związanych z przeciwdziałaniem COVID-19 i wprowadzone do ewidencji środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych w 2020 roku. Za wyżej wymienione towary uznaje się między innymi maseczki ochronne, respiratory, ochroniacze na obuwie, rękawiczki, okulary, gogle, środki do dezynfekcji i higieny rąk.

Powinno mieć zastosowanie do każdej działalności / branży, bez względu na profil przedsiębiorcy. (uwaga autora).

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 2020 r.

Podstawa prawna: art. 6 ustawy ZmCOVID-19

Dodane przepisy: art. 38k ustawy o CIT

Autor: r.pr. Leszek Kaczmarek

Kwalifikowane koszty działalności badawczo-rozwojowej

Kwalifikowane koszty działalności badawczo-rozwojowej, której celem jest opracowanie produktów niezbędnych do przeciwdziałania COVID-19 podatnik może odliczyć również od podstawy obliczenia zaliczki na CIT.

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 2020 r.
Podstawa prawna: art. 6 ustawy ZmCOVID-19
Dodane przepisy: art. 38l ustawy o CIT
Autor: r.pr. Leszek Kaczmarek

Dochody z kwalifikowanych praw własności intelektualnej

Podatnicy osiągający w 2020 roku kwalifikowane dochody z kwalifikowanych praw własności intelektualnej, które wykorzystywane są do przeciwdziałania COVID-19 mogą stosować stawkę 5% w trakcie roku podatkowego, obliczając zaliczki na CIT.

Powyższe stosuje się również, gdy podatnik nie posiada niekwalifikowanego prawa ani ekspektatywy uzyskania go, pod warunkiem zgłoszenia lub złożenia wniosku o uzyskanie takiego prawa ochronnego do właściwego urzędu w terminie 6ciu miesięcy, licząc od końca miesiąca, w którym przy obliczeniu zaliczki na CIT zastosował stawkę 5%.

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 2020 r.
Podstawa prawna: art. 6 ustawy ZmCOVID-19
Dodane przepisy: art. 38m ustawy o CIT
Autor: r.pr. Leszek Kaczmarek

Podatkowa grupa kapitałowa - wpływ Covid-19 na wyniki

Dla podatników tworzących grupy co najmniej dwóch spółek prawa handlowego mających osobowość prawną, które pozostają w związkach kapitałowych (tzw. podatkowe grupy kapitałowe), wymóg braku zaległości we wpłatach podatków stanowiących dochód budżetu państwa oraz udziału dochodu w przychodach za rok podatkowy na poziomie min. 2%, uważa się obecnie za spełniony, także wtedy, gdy podatnik poniósł w 2020 r. negatywne konsekwencje ekonomiczne z powodu COVID-19, o którym mowa w ustawie o COVID-19. Powyższe rozwiązanie stosuje się do roku podatkowego, który rozpoczął się przed dniem 1 stycznia 2020 roku, a zakończy się po dniu 31 grudnia 2019 roku, lub rozpoczął się po dniu 31 grudnia 2019 roku, a przed dniem 1 stycznia 2021 roku.

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem 18 kwietnia 2020 r.
Podstawa prawna: art. 20 ustawy z dnia 16 kwietnia 2020 r. o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 (Dz. U. z 2020 r., poz. 695)
Dodane przepisy: art. 38n ustawy o CIT
Autor: r.pr. Leszek Kaczmarek

Ceny transferowe - zmiana terminu

Ustawodawca zdecydował się przedłużyć do dnia 30 września 2020 roku termin do złożenia informacji o cenach transferowych, o którym mowa w art. 23zf ust. 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych i art. 11t ust. 1 ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych w przypadku podmiotów, których rok podatkowy rozpoczął się po dniu 31 grudnia 2018 r., a zakończył przed dniem 31 grudnia 2019 r.

Również do 30 września 2020 roku przedłużono termin do złożenia oświadczenia o sporządzeniu lokalnej dokumentacji cen transferowych, o którym mowa w art. 23y ust. 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych i art. 11m ust. 1 ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych, w przypadku podmiotów, których rok podatkowy lub rok obrotowy rozpoczął się po dniu 31 grudnia 2018 r., a zakończył przed dniem 31 grudnia 2019 r.

Natomiast do 31 grudnia 2020 roku przedłużono termin do dołączenia do lokalnej dokumentacji cen transferowych grupowej dokumentacji cen transferowych, o którym mowa w art. 23zb ust. 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych i art. 11p ust. 1 ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych, w przypadku podmiotów, których rok obrotowy rozpoczął się po dniu 31 grudnia 2018 r. i zakończył przed dniem 31 grudnia 2019 r.

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, tj. z dniem 31.03.2020 r.

Podstawa prawna: art. 1 pkt 17 ustawy ZmCOVID-19

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem 18 kwietnia 2020 r.

Podstawa prawna: art. 73 pkt 63 ustawy z dnia 16 kwietnia 2020 r. o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 (Dz. U. z 2020 r., poz. 695)

Znowelizowane przepisy: art. 31z ustawy o COVID-19

Autor: r.pr. Leszek Kaczmarek

Wyłączenie przychodu z tytułu zwolnienia z obowiązku opłacania należności z tytułu składek z PIT i CIT

Przychody z tytułu zwolnienia z obowiązku opłacania należności z tytułu składek, o których mowa w art. 31zo ustawy o Covid-19, nie stanowią przychodu w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych **oraz przepisów o podatku dochodowym od osób prawnych.**

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, tj. z dniem 31.03.2020 r.

Podstawa prawna: art. 1 pkt 17 ustawy ZmCOVID-19

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem 18 kwietnia 2020 r.

Podstawa prawna: art. 73 pkt 67 ustawy z dnia 16 kwietnia 2020 r. o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 (Dz. U. z 2020 r., poz. 695)

Znowelizowane przepisy: art. 31zx ustawy o COVID-19

Autor: r.pr. Leszek Kaczmarek

Podatek od towarów i usług

Nowe JPK_VAT dla dużych przedsiębiorców - odroczenie

Dotychczas, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 4 lipca 2019 roku o zmianie ustawy o podatku towarów i usług oraz niektórych innych ustaw, obowiązek składania przez dużych przedsiębiorców nowego pliku JPK_VAT uznawano za odroczony do dnia 1 kwietnia 2020 roku. Z uwagi na sytuację epidemiczną Ustawodawca zdecydował się, że duzi przedsiębiorcy, podobnie jak pozostali, będą obowiązani składać nowy plik JPK_VAT od 1 lipca 2020 roku.

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 2020 r.

Podstawa prawna: art. 58 ustawy ZmCOVID-19

Znowelizowane przepisy: art. 28 pkt 6 ustawy z dnia 9 sierpnia 2019 r. o zmianie ustawy o VAT

Autor: r.pr. Leszek Kaczmarek

Matryca Stawek VAT - odroczenie

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 9 sierpnia 2019 r. o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1751 i 2200) od 1 kwietnia 2020 roku zastosowanie miała znaleźć nowa matryca stawek. Z uwagi na sytuację epidemiczną ustawodawca zdecydował się odsunąć w czasie wejście w życie nowych stawek VAT, przewidując ich stosowanie od dnia 1 lipca 2020 roku.

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, tj. z dniem 31.03.2020 r.

Podstawa prawna: art. 63 ustawy ZmCOVID-19

Znowelizowane przepisy: art. 7-8, art. 18 pkt 2 ustawy z dnia 9 sierpnia 2019 r. o zmianie ustawy o VAT

Autor: r.pr. Leszek Kaczmarek

Wiążąca Informacja Stawkowa - przesunięcie obowiązywania zasad

Wiążąca informacja stawkowa, zwana dalej "WIS", jest decyzją wydawaną na potrzeby opodatkowania podatkiem dostawy towarów, importu towarów, wewnątrzwspólnotowego nabycia towarów albo świadczenia usług. WIS wiąże organy podatkowe wobec podmiotów, na wniosek których została wydana. **Na 1 lipiec 2020 roku** (z 1 kwietnia 2020 roku) Ustawodawca zdecydował się przesunąć obowiązywanie zasad związanych z wydawaniem i stosowaniem wiążących informacji stawkowych. Wskazał przy tym, że WIS wydana przed dniem 1 lipca 2020 r. wiąże organy podatkowe wobec podatnika, dla którego została wydana w odniesieniu do towaru będącego przedmiotem dostawy, importu lub wewnątrzwspólnotowego nabycia dokonanych po dniu 30 czerwca 2020 r. oraz usługi, która została wykonana po tym dniu, z zastrzeżeniami wynikającymi z przepisów ustawy zmieniającej ustawę o VAT.

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, tj. z dniem 31.03.2020 r.

Podstawa prawna: art. 63 ustawy ZmCOVID-19

Znowelizowane przepisy: art. 7 ust 1-5, art. 8 ust. 1-4, art. 18 pkt 2 ustawy z dnia 9 sierpnia 2019 r. o zmianie ustawy o VAT

Autor: r.pr. Leszek Kaczmarek

Zmiany w podatku od sprzedaży detalicznej

Odroczenie poboru podatku do sprzedaży detalicznej

W uzasadnieniu do projektu ustawy zmieniającej autorzy wskazali, że *ustawa o podatku od sprzedaży detalicznej z dniem 1 września 2016 roku wprowadziła do polskiego systemu podatkowego nową daninę – podatek od sprzedaży detalicznej*. Podatek nie był dotychczas pobierany. Przepisy ustawy zawieszały bowiem jego stosowanie do końca czerwca 2020 roku. Jak przyjęto w uzasadnieniu projektu ustawy zmieniającej *obecnie niezbędne jest dalsze przedłużenie zawieszenia stosowania podatku od sprzedaży detalicznej do końca 2020 r., w celu zminimalizowania negatywnych skutków gospodarczych związanych z rozprzestrzenianiem się wirusa COVID-19*.

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 2020 r.

Podstawa prawna: art. 47 ustawy ZmCOVID-19

Znowelizowane przepisy: art. 11a ustawy o podatku od sprzedaży detalicznej

Autor: r.pr. Leszek Kaczmarek

Rozszerzenie zwolnienia przedmiotowego w podatku od czynności cywilnoprawnych

Od podatku od czynności cywilnoprawnych zwolniono czynności mające za przedmiot sprzedaż i zamianę walut wirtualnych w rozumieniu art. 2 ust. 2 pkt 26 ustawy z dnia 1 marca 2018 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (Dz. U. z 2019 r. poz. 1115 z późn. zm).

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem 1 lipca 2020 r.

Podstawa prawna: art. 28 ustawy z dnia 16 kwietnia 2020 r. o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 (Dz. U. z 2020 r., poz. 695)

Znowelizowane przepisy: art. 9 ustawy z dnia 9 września 2000 r. o podatku od czynności cywilnoprawnych (Dz. U. z 2019 r., poz. 1519 t.j. ze zm.)

Autor: r.pr. Leszek Kaczmarek

ZAMÓWIENIA PUBLICZNE

Covid-19 a wyłączenie stosowania PZP

Dnia 31 marca 2020 r. weszła w życie ustawa z tego samego dnia (zwana dalej Tarczą Antykryzysową). o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (zmiana dalej specustawą).

Zgodnie z tą ustawą przepisów ustawy PZP nie stosuje się do

- a) **zamówień na usługi lub dostawy** niezbędne do przeciwdziałania COVID-19, jeżeli zachodzi wysokie prawdopodobieństwo szybkiego i niekontrolowanego rozprzestrzeniania się choroby lub jeżeli wymaga tego ochrona zdrowia publicznego.
- b) **zamówień udzielanych przez Bank Gospodarstwa Krajowego, Polski Fundusz Rozwoju Spółka Akcyjna lub regionalne fundusze rozwoju**, o których mowa w art. 13 ust. 1a ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. 2019 r. poz. 512, 1571 i 1951), związanych z realizacją zadań dotyczących obsługi funduszy utworzonych, powierzonych lub przekazanych na podstawie przepisów odrębnych oraz związanych z realizacją programów rządowych lub innych programów realizowanych ze środków publicznych, lub zadań związanych z wykorzystaniem środków pochodzących z takich funduszy, które dotyczą instrumentów wsparcia niezbędnych do przeciwdziałania negatywnym skutkom gospodarczym wystąpienia COVID-19.

Znowelizowane brzmienie art. 6 specustawy odnosi się do dostaw oraz usług w rozumieniu ustawy Pzp, co pozwala na jednolitą interpretację pojęć ustawowych zdefiniowanych wprost w PZP.

Specustawa wyłącza zatem stosowanie ustawy PZP w **przypadkach niezbędnych do przeciwdziałania COVID-19** w stosunku do:

- 1) zamówień na usługi,
- 2) zamówień na dostawy,
- jeżeli zachodzi wysokie prawdopodobieństwo szybkiego i niekontrolowanego rozprzestrzeniania się choroby lub
- jeżeli wymaga tego ochrona zdrowia publicznego.

Wobec powyższego wyłączeniem będą objęte wszystkie zamówienia na dostawy lub usługi, które będą niezbędne do przeciwdziałania COVID-19, czyli do wszelkich czynności związanych :

- ze zwalczaniem zakażenia,
- zapobieganiem rozprzestrzenianiu się,
- profilaktyką,
- zwalczaniem skutków, w tym społeczno-gospodarczych, choroby zakaźnej wywołanej wirusem SARS-CoV-2, zwanej dalej, "COVID-19.

Ustawodawca w ostateczności zrezygnował z uzależnienia udzielania zamówień zwolnionych z obowiązku stosowania ustawy PZP od przestrzegania zasad zapewnienia przejrzystości postępowania i równego traktowania podmiotów zainteresowanych wykonaniem zamówienia. Takie wymaganie pojawiło się w projekcie ustawy skierowanym pod obrady Senatu. Biorąc pod uwagę cel ustawy można dojść do wniosku, że w tak nadzwyczajnej sytuacji niecelowym działaniem jest inicjowanie dodatkowych zasad w wyłączonej materii – liczy się efektywne udzielenie zamówienia. Bezdyskusyjną i podstawową rolę w realizacji przedmiotowych zamówień odgrywa czas, dlatego z aktualnej perspektywy należy pozytywnie ocenić finalną wersję specustawy.

Należy zwrócić uwagę również na treść art. 6 ust. 2 wprowadzonego Tarczą Antykryzysową, która brzmi następująco: *Do zamówień udzielanych przez Bank Gospodarstwa Krajowego, Polski Fundusz Rozwoju Spółka Akcyjna lub regionalne fundusze rozwoju, o których mowa w art. 13 ust. 1a ustawy z*

dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. 2019 r. poz. 512, 1571 i 1951), związanych z realizacją zadań dotyczących obsługi funduszy utworzonych, powierzonych lub przekazanych na podstawie przepisów odrębnych oraz związanych z realizacją programów rządowych lub innych programów realizowanych ze środków publicznych, lub zadań związanych z wykorzystaniem środków pochodzących z takich funduszy, które dotyczą instrumentów wsparcia niezbędnych do przeciwdziałania negatywnym skutkom gospodarczym wystąpienia COVID-19.

Ustawodawca zastosował wyłączenie podmiotowe dla Banku Gospodarstwa Krajowego (BGK) będącego bankiem państwowym, o którym mowa w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (Dz.U. z 2019 r., poz. 2357 t.j.), będącym w 100% własnością Skarbu Państwa. Wyłączenie to dotyczy tylko zadań niezbędnych do przeciwdziałania negatywnym skutkom gospodarczym wystąpienia COVID-19. Zgodnie z art. 4 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o Banku Gospodarstwa Krajowego (Dz.U. z 2019 r., poz. 2144 t.j.) do podstawowych celów działalności BGK – w zakresie określonym ustawą oraz odrębnymi przepisami – należy wspieranie polityki gospodarczej Rady Ministrów, rządowych programów społeczno-gospodarczych oraz programów samorządności lokalnej i rozwoju regionalnego, obejmujących w szczególności projekty:

- 1) realizowane z wykorzystaniem środków pochodzących z funduszy Unii Europejskiej oraz międzynarodowych instytucji finansowych w rozumieniu art. 4 ust. 1 pkt 3 ustawy – Prawo bankowe,
 - 2) infrastrukturalne,
 - 3) związane z rozwojem sektora małych i średnich przedsiębiorstw,
- w tym realizowane z wykorzystaniem środków publicznych

Dodatkowo zwolnione z obowiązku stosowania ustawy są regionalne fundusze rozwoju. Zgodnie z art. 13 ust. 1a ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa w sferze użyteczności publicznej województwo może, w celu realizacji działań z zakresu polityki rozwoju województwa, utworzyć regionalny fundusz rozwoju w formie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością albo spółki akcyjnej.

Co istotne, **zwolnienie ze stosowania ustawy Pzp traci moc po upływie 180 dni od dnia wejścia w życie specustawy** (art. 6 w zw. z art. 36 ust. 1 specustawy)

Dodatkowo warto zwrócić uwagę na art. 1 ust. 2 specustawy mówiący o tym, że w zakresie nieuregulowanym w specustawie stosuje się ustawę z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. z 2019 r. poz. 1239 i 1495 oraz z 2020 r. poz. 284 i 322 – zwaną dalej „ustawą zakaźną”). Jednocześnie Ustawodawca (na mocy Rozdziału 3 dotyczącego zmian w przepisach - art. 25 pkt 4 specustawy) wprowadził do ustawy zakaźnej art. 46c. dotyczący wyłączenia stosowania przepisów o zamówieniach publicznych. Zgodnie z treścią przedmiotowego artykułu: „*Do zamówień na usługi, dostawy lub roboty budowlane udzielanych w związku z zapobieganiem lub zwalczaniem epidemii na obszarze, na którym ogłoszono stan zagrożenia epidemicznego lub stan epidemii, nie stosuje się przepisów o zamówieniach publicznych.*”

Skorzystanie przez zamawiających z ww. zwolnienia nie jest ograniczone czasowo oraz jest możliwe w przypadku jakiegokolwiek innej niż COVID-19 epidemii lub stanu zagrożenia epidemicznego.

Koronawirus a bieżące postępowania o udzielenie zamówienia publicznego

W związku z trwającym zagrożeniem i możliwością zakażenia się wirusem COVID-19 wiele działań i swobód zostało ograniczonych. W pierwszej kolejności rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 13 marca 2020 r. ogłoszono na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stan zagrożenia epidemicznego (Dz.U. poz. 433). Natomiast w dniu 20 marca 2020 r. odwołano ten stan i wprowadzono aż do odwołania na mocy rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 20 marca 2020 r. stan epidemii.

Bez wątpienia sytuacja ta powoduje szereg problemów natury technicznej dla podmiotów, które wydatkują środki publiczne na podstawie przepisów ustawy Prawo zamówień publicznych (dalej „Pzp”). Powstaje wiele pytań m.in. czy wszczynać postępowania o udzielenie zamówienia, czy koniecznym jest przesuwanie terminów składania ofert do czasu ustania stanu zagrożenia czy stanu epidemii, jak prawidłowo przeprowadzić sesję z otwarciem ofert, kiedy to zakazane jest gromadzenie

się osób, jak prawidłowo i skutecznie przesłać ofertę w postaci elektronicznej w przypadku, gdy zamawiający nie posiada platformy zakupowej. Na chwilę obecną wydaje się pisać dość nietypowy scenariusz, w którym to każdy uczestnik postępowania będzie musiał się odnaleźć i wybrać jak najbardziej efektywny dla siebie sposób działania, nierzadko mierząc się z pojawiającymi się pytaniami i problemami.

W niniejszym opracowaniu podpowiemy jak powinna wyglądać komunikacja między zamawiającym a wykonawcą – w kontekście składania ofert/wniosek o udzielenie zamówienia publicznego w postępowaniach krajowych.

Używanie środków komunikacji elektronicznej w postępowaniu krajowym

Największy problem techniczny zgłaszają zamawiający prowadzący tzw. postępowania podprogowe. W tych procedurach co do zasady stosowana jest tradycyjna forma składania ofert czy też wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu tj. wersja pisemna rozumiana jako wersja papierowa, którą należy dostarczyć zamawiającemu osobiście lub za pośrednictwem poczty/posłańca. Odnosząc się do powyższego zagadnienia, aby w sposób rzetelny zakotwiczyć obowiązki i uprawnienia stron postępowania, cofnąć należy się do regulacji ustawowych. I tak w art. 18a ustawy z dnia 22 czerwca 2016 r. o zmianie ustawy – Prawo zamówień publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1020 ze zm.) przyjęto, że w postępowaniach krajowych, których wartość jest mniejsza niż kwoty określone w przepisach wydanych na podstawie art. 11 ust. 8 ustawy Pzp, Zamawiający ma prawo wyboru w jaki sposób będzie odbywała się komunikacja między stronami postępowania (zamawiającym a wykonawcami). Zamawiający mogą zatem wybrać i wskazać w dokumentacji postępowania (ogłoszeniu o zamówieniu) w jaki sposób mają być składane oferty lub wnioski o dopuszczenie do udziału w postępowaniu. W art. 18a pkt. 1 i 4 ustawy Pzp wskazano, że komunikacja w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego odbywa się **zgodnie z wyborem zamawiającego**:

1. za pośrednictwem operatora pocztowego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. - Prawo pocztowe, osobiście, za pośrednictwem posłańca, faksu, lub
2. przy użyciu środków komunikacji elektronicznej w rozumieniu ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną.

Z kolei **składanie ofert**, wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu oraz oświadczenia, o którym mowa w art. 25a, następuje pod rygorem nieważności:

1. w formie pisemnej opatrzone własnoręcznym podpisem, albo
2. za zgodą zamawiającego - w postaci elektronicznej opatrzone kwalifikowanym podpisem elektronicznym.

A zatem prowadząc postępowanie zamawiający musi wskazać w jakiej formie (pod rygorem nieważności) dopuszcza składanie ofert/wniosków/oświadczeń. W komunikacji Urzędu Zamówień Publicznych z dnia 20 marca 2020r. pojawiła się informacja w której to potwierdzono możliwość komunikacji w postępowaniach krajowych przy użyciu środków komunikacji elektronicznej. Urząd zalecił „aby komunikacją elektroniczną objąć wszelką korespondencję występującą w postępowaniu, **w tym składanie ofert, wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu, oświadczeń, a także dokumentów**. (...) oferty, wnioski o dopuszczenie do udziału w postępowaniu oraz oświadczenie, o którym mowa w art. 25a składane w postaci elektronicznej należy opatrzyć kwalifikowanym podpisem elektronicznym”.

Wielu zamawiających w ślad za tą informacją dopuściło możliwość albo przewiduje możliwość dopuszczenia złożenia oferty via e-mail, wskazując, iż zgodnie z definicją zawartą w pkt. 17 art. 2 ustawy Pzp, środkiem komunikacji elektronicznej jest rozwiązanie przyjęte na gruncie przepisów ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną (Dz. U. z 2019 r. poz. 123 i 730) dopuszczające jako środek komunikacji - pocztę elektroniczną.

Pojawia się zatem pytanie czy faktycznie możliwość złożenia oferty za pomocą poczty elektronicznej jest dopuszczalne na gruncie przepisów ustawy Pzp, a jeśli tak to w jakiej formule?

Zwrócić uwagę należy na fakt, że UZP wskazało jedynie na możliwość złożenia oferty, wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu, oświadczeń, a także dokumentów za pomocą komunikacji elektronicznej. Nie oznacza to jednak wprost, iż poprzez ten komunikat dopuszczono złożenie oferty za pomocą poczty elektronicznej bez żadnych dodatkowych wymagań.

Przykład - zamawiający dopuści złożenie oferty za pomocą środków komunikacji elektronicznej – poczta elektroniczna. Wykonawca wysła ofertę wraz z wymaganymi oświadczeniami na podany adres. Plik oferty oraz wszystkie załączniki będą możliwe do odczytania z chwilą wpływu oferty na skrzynkę mailową zamawiającego. Czy takie działanie będzie można uznać za prawidłowe?

Takie rozwiązanie wydaje się być niedopuszczalne z dwóch powodów. Po pierwsze, zamawiający dopuści się naruszenia art. 86 ust. 1 ustawy Pzp, zgodnie z którym zamawiający nie może zapoznać się z zawartością wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu i ofert przed upływem, odpowiednio terminu do ich złożenia lub otwarcia (chyba że w postępowaniu nie zostaną złożone oferty/wnioski). Bez wątpienia złożenie oferty za pomocą poczty elektronicznej (niezaszyfrowanej) nie zagwarantuje ochrony jej zawartości przed dostępem do niej osób trzecich, tj. każda osoba mająca dostęp do skrzynki internetowej będzie hipotetycznie mogła zapoznać się z jej zawartością (treścią). Po drugie, nie bez znaczenia w tym aspekcie pozostają także przepisy wykonawcze do ustawy Pzp. W świetle brzmienia §7 ust. 2a Rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 27 czerwca 2017 r. w sprawie użycia środków komunikacji elektronicznej w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego oraz udostępniania i przechowywania dokumentów elektronicznych, w przypadku, gdy zamawiający wyrazi zgodę na komunikację elektroniczną w zakresie składania ofert, wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu, oświadczeń a także dokumentów, **przepisy tego rozporządzenia stosuje się**. Oznacza to, iż w przypadku wyrażenia takiej zgody, zamawiającego obowiązują analogiczne obostrzenia jak w postępowaniach powyżej progów unijnych. I tak w §3 rozporządzenia jw. wskazano, że przekazanie ofert czy wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu, oświadczeń i dokumentów następuje przy użyciu środków komunikacji elektronicznej spełniających wymagania przewidziane dla systemu teleinformatycznego w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną. Co istotne środki komunikacji, których zamierza użyć zamawiający w celu przekazania ofert czy wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu muszą zapewniać:

- 1) identyfikację podmiotów przekazujących, ustalenie dokładnego czasu i daty przekazania tych dokumentów, oraz rozliczalność innych działań podejmowanych przez podmioty przekazujące;
- 2) ochronę przed dostępem do treści tych dokumentów przed upływem wyznaczonych terminów ich otwarcia;
- 3) wyłącznie osobom uprawnionym możliwość ustalania oraz zmiany terminów składania i otwarcia tych dokumentów;
- 4) podczas poszczególnych etapów postępowania o udzielenie zamówienia lub konkursu możliwość udostępniania wyłącznie osobom uprawnionym całości lub części danych zawartych w tych dokumentach;
- 5) możliwość praktycznego zagwarantowania jednoznacznego wykrycia ewentualnego naruszenia lub próby naruszenia wymogów, o których mowa w pkt 2-4;
- 6) możliwość usunięcia oferty albo wniosku o dopuszczenie do udziału w postępowaniu w sposób uniemożliwiający ich odzyskanie i zapoznanie się przez użytkowników z ich treścią - w przypadku zwrócenia przez zamawiającego oferty albo wniosku o dopuszczenie do udziału w postępowaniu lub ich wycofania.

Tym samym dopuszczenie możliwości złożenia oferty czy wniosków za pomocą poczty elektronicznej (bez odpowiedniego zabezpieczenia oferty przed dostępem do nich osób trzecich) może doprowadzić do naruszenia przepisów ustawy Pzp. Oczywiście nie oznacza to, że zamawiający są całkowicie pozbawieni takiej możliwości. Najmniej problemów technicznych bez wątpienia będą miały te podmioty, które posiadają platformy zakupowe. Zamawiający na podstawie ww. przepisów może bowiem umożliwić wykonawcom złożenie oferty zarówno tradycyjnie jak i

poprzez platformę czy też przy pomocy Miniportalu. Dla zamawiających, którzy nie są w stanie umożliwić wykonawcom złożenia ofert/wniosków za pomocą narzędzi wskazanych powyżej, pozostaje jedynie forma tradycyjna, względnie poczta elektroniczna przy zachowaniu wytycznych, o których mowa w dalszej części opracowania.

Jak prawidłowo złożyć ofertę poprzez pocztę elektroniczną?

Wychodząc naprzeciw potrzebom stron postępowania zastanowić się należy, czy i w jaki sposób poczta elektroniczna mogłaby stanowić nośnik przekazu danych, zgodny z przepisami rozporządzenia. Największe wątpliwości w tym zakresie budzi dochowanie po stronie zamawiającego obowiązku związanego z ochroną ofert/wniosków, przed dostępem do ich treści przed upływem terminu wyznaczonego na ich otwarcie. Wydaje się, że w tym zakresie pomocne mogą być rozwiązania stosowane z powodzeniem w roku 2018 r. W świetle przepisów ustawy z dnia 22 czerwca 2016 r. – o zmianie przepisów ustawy Prawo zamówień publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2016 r. poz. 1020), w postępowaniach wszczętych od dnia 18 kwietnia 2018 r. istniał obowiązek składania przez wykonawców Jednolitego Europejskiego Dokumentu Zamówienia (JEDZ) w postaci elektronicznej opatrzonej kwalifikowanym podpisem elektronicznym. Co istotne Urząd Zamówień Publicznych w opracowaniu pn. „Instrukcja składania jednolitego europejskiego dokumentu zamówienia przy użyciu środków komunikacji elektronicznej”, zaznaczył, iż „mając na uwadze konieczność zapewnienia integralności informacji zawartych w JEDZ oraz **obowiązek nieujawniania danych zawartych w JEDZ, stworzony lub wygenerowany przez wykonawcę dokument elektroniczny JEDZ powinien zostać zaszyfrowany (opatrzonej hasłem dostępowym)**. W tym celu wykonawca może posłużyć się narzędziami oferowanymi przez oprogramowanie, w którym przygotowuje JEDZ (np. Adobe Acrobat), lub skorzystać z dostępnych na rynku narzędzi na licencji open-source (np. AES Crypt, 7-Zip i Smart Sign) lub komercyjnych. Zamawiający, korzystając z uprawnienia określonego w § 2 Rozporządzenia z dnia 27 czerwca 2017 r. w sprawie użycia środków komunikacji elektronicznej, może określić zalecane w toku postępowania narzędzia szyfrujące, z których może korzystać wykonawca, mając przy tym na uwadze obowiązek przestrzegania zasad, o których mowa w art. 7 ust. 1 ustawy Pzp”.

Bazując więc na dotychczasowych doświadczeniach dopuszczalnym będzie umożliwienie wykonawcom złożenie oferty lub wniosku za pomocą poczty elektronicznej, z jednoczesnym wymogiem zaszyfrowania oferty/wniosku (opatrzenia hasłem dostępowym). Hasło, jak i wszelkie niezbędne informacje istotne z punktu widzenia prawidłowego dostępu do oferty lub wniosku (w tym informacje o wykorzystanym programie szyfrującym lub procedurze odszyfrowania dokumentu) winny być przekazane zamawiającemu za pomocą środków komunikacji elektronicznej czy faksu odpowiednio:

1. podczas trwania sesji otwarcia ofert w wyznaczonym przez zamawiającego terminie, tak aby zamawiający był w stanie bez zakłóceń przeprowadzić procedurę otwarcia ofert (np. w przeciągu 10 minut liczonych od upływu terminu otwarcia ofert) lub
2. niezwłocznie w wyznaczonym przez zamawiającego terminie po upływie terminu złożenia wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu.

Przykładowe postanowienia SIWZ:

Ofertę składa się pod rygorem nieważności w **formie pisemnej lub w postaci elektronicznej**, zgodnie z wyborem wykonawcy.

Przykładowe, dalsze postanowienia SIWZ w przypadku dopuszczenia złożenia oferty za pomocą środków komunikacji elektronicznej – w zakresie komunikacji poprzez pocztę elektroniczną.

1. Ofertę/wniosek o dopuszczenie do udziału w postępowaniu w postaci elektronicznej wykonawca może złożyć za pomocą **środka komunikacji elektronicznej** jakim jest poczta elektroniczna.
2. Ofertę/wniosek o dopuszczenie do udziału w postępowaniu przesłać można na adres email:.....
3. Zamawiający dopuszcza w szczególności następujący format przesyłanych danych: .rtf, .pdf, .xps, .odt, .doc, .docx.

4. Złożenie oferty w postaci elektronicznej wymaga posiadania przez wykonawcę **kwalifikowanego podpisu elektronicznego**, wystawionego przez dostawcę kwalifikowanej usługi zaufania, będącego podmiotem świadczącym usługi certyfikacyjne – podpis elektroniczny, spełniający wymogi bezpieczeństwa określone w ustawie z dnia 5 września 2016 r. o *usługach zaufania oraz identyfikacji elektronicznej*. W treści przesyłanej wiadomości należy wskazać oznaczenie i nazwę postępowania, nazwę wykonawcy albo dowolne oznaczenie pozwalające na identyfikację wykonawcy.
5. Oferta / wniosek o dopuszczenie do udziału w postępowaniu powinien zostać zaszyfrowany, tj. opatrzone hasłem dostępowym. W tym celu wykonawca może posłużyć się narzędziami oferowanymi przez oprogramowanie, w którym przygotowuje dokument oświadczenia (np. Adobe Acrobat), lub skorzystać z dostępnych na rynku narzędzi na licencji open-source (np.: AES Crypt, 7-Zip i Smart Sign) lub komercyjnych.
6. Wykonawca przekazuje
(1) hasło dostępu do wniosku/oferty na adres poczty elektronicznej odpowiednio po upływie terminu wyznaczonego na złożenie wniosków/ po upływie terminu wyznaczonego na otwarcie ofert, nie później jednak niż do dniagodz. oraz
(2) wszelkie informacje niezbędne do odszyfrowania oferty/wniosku, w tym dane dotyczące wykorzystanego programu szyfrującego lub procedury odszyfrowania danych. W treści przesyłanej wiadomości należy wskazać oznaczenie i nazwę postępowania, nazwę wykonawcy albo dowolne oznaczenie pozwalające na identyfikację wykonawcy.
7. Wykonawca, przysyłając ofertę/wniosek o dopuszczenie do udziału w postępowaniu, żąda potwierdzenia dostarczenia wiadomości zawierającej ofertę/wniosek. Datą przesłania oferty/wniosku będzie potwierdzenie dostarczenia wiadomości zawierającej ofertę/wniosek z serwera pocztowego zamawiającego.
8. Obowiązek złożenia dokumentów w postaci elektronicznej opatrzonej kwalifikowanym podpisem elektronicznym w sposób określony powyżej dotyczy:
 - a) oświadczeń i dokumentów składanych na wezwanie w trybie art. 26 ust. 2 ustawy Pzp,
 - b) oświadczeń, dokumentów i pełnomocnictw składanych na wezwanie w trybie 26 ust. 3 i 3a ustawy Pzp.W takim przypadku Zamawiający nie wymaga szyfrowania tych dokumentów.
9. Jeżeli oryginał dokumentu lub oświadczenia, o których mowa w art. 25 ust. 1 ustawy Pzp, lub inne dokumenty lub oświadczenia składane w postępowaniu o udzielenie zamówienia, nie zostały sporządzone w postaci dokumentu elektronicznego, wykonawca może sporządzić i przekazać elektroniczną kopię posiadanego dokumentu lub oświadczenia.
10. W przypadku przekazywania przez wykonawcę elektronicznej kopii dokumentu lub oświadczenia, opatrzenie jej kwalifikowanym podpisem elektronicznym przez wykonawcę albo odpowiednio przez podmiot, na którego zdolnościach lub sytuacji polega wykonawca na zasadach określonych w art. 22a ustawy, albo przez podwykonawcę jest równoznaczne z poświadczeniem elektronicznej kopii dokumentu lub oświadczenia za zgodność z oryginałem.
11. W przypadku przekazywania przez wykonawcę dokumentu elektronicznego w formacie poddającym dane kompresji, opatrzenie pliku zawierającego skompresowane dane kwalifikowanym podpisem elektronicznym jest równoznaczne z poświadczeniem przez wykonawcę za zgodność z oryginałem wszystkich elektronicznych kopii dokumentów zawartych w tym pliku, z wyjątkiem kopii poświadczonych odpowiednio przez innego wykonawcę ubiegającego się wspólnie z nim o udzielenie zamówienia, przez podmiot, na którego zdolnościach lub sytuacji polega wykonawca, albo przez podwykonawcę.
12. Dokumenty lub oświadczenia, o których mowa w Rozporządzeniu Ministra Rozwoju z dnia 26 lipca 2016 r. w *sprawie rodzajów dokumentów, jakich może żądać zamawiający od wykonawcy w postępowaniu o udzielenie zamówienia*, składane są zgodnie z §14 Rozporządzenia Ministra Przedsiębiorczości i Technologii z dnia 16 października 2018 r. *zmieniającego rozporządzenie w sprawie rodzajów dokumentów, jakich może żądać zamawiający od wykonawcy w postępowaniu o udzielenie zamówienia*.

Wyznaczenia minimalnych terminów składanie ofert w okresie epidemii może prowadzić do braku ofert albo składania ich w kształcie mniej korzystnym dla zamawiającego. Wykonawcy mogą bowiem uwzględniać w cenie oferty ryzyka związane z rozwojem epidemii i aktualną sytuacją. Wydaje się zatem za racjonalne aby Zamawiający samodzielnie lub na wniosek wykonawców przedłużali termin składania ofert albo w nowych postępowaniach wyznaczali jest w sposób umożliwiający należyte przygotowanie oferty i ewentualne składanie ich po ustaniu stanu epidemii.

Otwarcie ofert

W okresie stanu epidemii pojawiają się wątpliwości co do sposobu przeprowadzenia sesji otwarcia ofert. Oczywiście poza tradycyjną formułą dopuścić należy również transmisję on-line z otwarcia ofert. Takie też stanowisko wyrażone zostało w opinii UZP. Zgodnie z nim transmisja on-line z otwarcia ofert w sytuacji zagrożenia epidemicznego (a tym bardziej w stanie epidemii) w sposób wystarczający realizuje zasadę o której mowa w art. 86 ust. 2 Pzp. Przepis ten stanowi, że otwarcie ofert jest jawne i następuje bezpośrednio po upływie terminu do ich składania, z tym że dzień, w którym upływa termin składania ofert, jest dniem ich otwarcia. Tym samym brak możliwości fizycznej obecności zainteresowanych osób przy otwarciu ofert z jednoczesnym zapewnieniem transmisji online i podaniu uprzedniej informacji o transmisji - nie będzie stanowić naruszenia przepisów ustawy Pzp.

Zawarcie umowy drogą elektroniczną

Poza tradycyjną formułą zawarcia umowy poprzez jej fizyczne jednoczesne podpisanie przez strony w okresie epidemii znaczenia może nabrać formuła przewidziana w art. 78 § 1 k.c. polegająca na wymianie egzemplarzy umowy, z których każdy jest podpisany przez jedną ze stron (np. drogą korespondencji pocztowej). Należy jednak zauważyć, iż możliwym jest aby zawarcie umowy nastąpiło drogą elektroniczną z wykorzystaniem kwalifikowanego podpisu elektronicznego. Co prawda zgodnie z art. 139 ust. 2 PZP umowa wymaga, pod rygorem nieważności, zachowania formy pisemnej niemniej jednak zgodnie z art. 78¹ § 2 k.c. oświadczenie woli złożone w formie elektronicznej jest równoważne z oświadczeniem woli złożonym w formie pisemnej.

W Tarczy 2 ustawodawca do treści art. 15r dodał ust. 10 o treści "W okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii oraz związanych z nimi ograniczeń w przemieszczaniu się, umowy w sprawie zamówienia publicznego zawierane są pod rygorem nieważności w formie pisemnej, albo za zgodą zamawiającego w postaci elektronicznej opatrzonej kwalifikowanym podpisem elektronicznym". Tym samym nie ma żadnych wątpliwości, że zawarcie umowy drogą elektroniczną może nastąpić.

Wpływ covid-19 na działanie Krajowej Izby Odwoławczej i sądów okręgowych

Wpływ COVID-19 na działanie Krajowej Izby Odwoławczej

W dniu 13 marca 2020 r., na stronie internetowej Krajowej Izby Odwoławczej opublikowano informację o **zawieszeniu organizacji i rozpoznawania spraw przed KIO** w okresie od dnia 16 marca 2020 r. do dnia 27 marca 2020 r. Komunikat KIO został następnie zaktualizowany w dniu 30 marca 2020 r. kiedy to wskazano, że w okresie stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19 Krajowa Izba Odwoławcza nie przeprowadza posiedzeń i rozpraw z udziałem stron i uczestników postępowania odwoławczego natomiast w pozostałym zakresie podejmuje wszystkie czynności w odniesieniu do spraw odwoławczych, jak i rozpoznania zastrzeżeń do wyników kontroli Prezesa UZP.

Oznacza to daleko idące konsekwencje dla aktualnie toczących się postępowań o udzielenie zamówienia publicznego jak również dla tych, które zostaną wszczęte w najbliższym czasie.

W szczególności, należy zwrócić uwagę na zakaz wynikający z przepisu art. 183 ust. 1 ustawy Pzp, zgodnie z którym w przypadku wniesienia odwołania zamawiający nie może zawrzeć umowy do czasu ogłoszenia przez Izbę wyroku lub postanowienia kończącego postępowanie odwoławcze.

Z uwagi na fakt, że odwołania w dalszym ciągu mogą być wnoszone (w tym elektronicznie), natomiast KIO zawiesiła rozpoznawanie spraw z udziałem stron i uczestników postępowania, złożenie odwołania może w praktyce „zamrozić” postępowanie i uniemożliwić zamawiającym jego sfinalizowanie poprzez zawarcie ważnej umowy aż do czasu wznowienia normalnej działalności KIO. Co do zasady, Izba rozpoznaje odwołanie na jawnej rozprawie z udziałem stron i uczestników postępowania odwoławczego.

Istnieje oczywiście możliwość uchylenia zakazu zawarcia umowy, bowiem stosownie do przepisu art. 183 ust. 2 ustawy Pzp, Izba na wniosek zamawiającego może uchylić zakaz zawarcia umowy, jeżeli niezawarcie umowy mogłoby spowodować negatywne skutki dla interesu publicznego, w szczególności w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa, przewyższające korzyści związane z koniecznością ochrony wszystkich interesów, w odniesieniu do których zachodzi prawdopodobieństwo doznania uszczerbku w wyniku czynności podjętych przez zamawiającego w postępowaniu o udzielenie zamówienia. Tego rodzaju postanowienia są wydawane na posiedzeniu niejawnym a zatem niewykluczone są takie rozstrzygnięcia. We wniosku należy każdorazowo wykazać zaistnienie przewidzianych przepisem przesłanek uzasadniających uchylenie zakazu zawarcia umowy, co może być niezwykle trudne w przypadku bieżących zamówień, nie mających szczególnie istotnego znaczenia dla interesu publicznego. Sam fakt wprowadzenia stanu epidemii nie jest przesłanką dla uchylenia zakazu zawarcia umowy w tym trybie.

Z punktu widzenia funkcjonowania Krajowej Izby Odwoławczej za szczególnie istotne należy uznać przepisy art. 15zżs ust. 3 i ust. 6 wprowadzone do specustawy na mocy Tarczy Antykryzysowej. Zgodnie z przytoczonymi regulacjami:

- 1) wstrzymanie i zawieszenie biegu terminów procesowych i sądowych w okresie stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19 **nie dotyczy postępowań odwoławczych prowadzonych przed Krajową Izbą Odwoławczą;**
- 2) Prezes Krajowej Izby Odwoławczej, w porozumieniu z Prezesem Urzędu Zamówień Publicznych mogą określić, w drodze zarządzenia szczegółowe warunki organizacji pracy Krajowej Izby Odwoławczej związane z zapewnieniem prawidłowego toku jej urzędowania oraz stosowane środki zapewniające bezpieczeństwo, mając na względzie konieczność podejmowania działań związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19;
- 3) w okresie stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID - 19 nie przeprowadza się rozpraw ani posiedzeń jawnych.

Powyższe koresponduje zatem z przytoczonym na wstępie komunikatem KIO. Krajowa Izba Odwoławcza w okresie stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii nie będzie wyznaczała rozpraw ani posiedzeń jawnych. W określonych sytuacjach istnieje natomiast możliwość procedowania przez Izbę na posiedzeniu niejawnym bez udziału stron i uczestników postępowania. Stosownie do przepisów art. 186 ust. 2 i ust. 3 ustawy Pzp, w sytuacji, gdy wniesione do KIO odwołanie zostanie w całości uwzględnione przez Zamawiającego i nie sprzeciwi się temu uczestnik postępowania przystępujący do odwołania po stronie Zamawiającego, albo gdy po stronie Zamawiającego nie przystąpił w terminie żaden wykonawca, wówczas KIO - w pierwszym przypadku - umarza, a w drugim przypadku - może umorzyć postępowanie na posiedzeniu niejawnym bez obecności stron oraz uczestników postępowania odwoławczego. Zamawiający natomiast wykonuje, powtarza lub unieważnia czynności w postępowaniu o udzielenie zamówienia zgodnie z żądaniem zawartym w odwołaniu, po czym może zawrzeć ważną umowę w przedmiocie zamówienia publicznego, bowiem postanowienie o umorzeniu postępowania wydane w powyższym trybie jest postanowieniem kończącym postępowanie odwoławcze w rozumieniu przepisu art. 183 ust. 1 Pzp. Uwagi powyższe mają odpowiednie zastosowanie, gdy Zamawiający uwzględni zarzuty odwołania w części a odwołujący wycofa pozostałe zarzuty (art. 186 ust. 3a ustawy Pzp).

Warto także odnotować dyspozycję wynikającą z przepisu art. 182 ust. 6 ustawy Pzp. W przypadku wniesienia odwołania po upływie terminu składania ofert bieg terminu związania ofertą ulega zawieszeniu do czasu ogłoszenia przez Izbę orzeczenia. W obecnej sytuacji, w związku z zawieszeniem działalności KIO i brakiem możliwości rozstrzygnięcia postępowań odwoławczych w

blżej określonym czasie, Wykonawcy pozostaną związani ofertami, które po wznowieniu procedur mogą okazać się zupełnie nieadekwatne do panujących warunków rynkowych.

Wpływ Covid -19 na działanie Sądów okręgowych

W związku z pandemią koronawirusa SARS-CoV-2, powodującego zagrożenie dla zdrowia i życia ludzi w postaci choroby COVID-19, Sądy Okręgowe w całym kraju wprowadziły istotne ograniczenia w swojej bieżącej pracy polegające w szczególności na:

- 1) odwołaniu (w okresie nawet do dnia 30 kwietnia 2020 r.) wszystkich rozpraw i posiedzeń sądu oraz innych czynności prowadzonych z udziałem stron, zarówno w budynkach sądu, jak i poza budynkiem (za wyjątkiem posiedzeń w sprawach pilnych, w których nieprzeprowadzenie posiedzenia wywoła nieodwracalne skutki procesowe, w szczególności spraw dotyczących stosowania tymczasowego aresztowania oraz pilnych spraw opiekuńczych);
- 2) sprawy ze skarg na orzeczenia Krajowej Izby Odwoławczej **nie są zaliczone do spraw pilnych** a zatem co do zasady nie będą rozpatrywane przez Sądy Okręgowe co najmniej do 30 kwietnia 2020 r. **a już pojawiają się zarządzenia o przesunięciu terminu do 15 maja 2020 r.**

Powyższe ograniczenia w rozpatrywaniu skarg na orzeczenia KIO dotyczyć jednak będą tych spraw co do których skargi zostały już wniesione. Nie należy spodziewać się nowych skarg na wyroki KIO, gdyż te w czasie epidemii nie będą wydawane. Potencjalne skargi dotyczyć mogą jedynie orzeczeń wydanych na posiedzeniu niejawnym np. postanowienia o odrzuceniu odwołania.

Covid-19 a kary umowne

Brak automatycznego wyłączenia kar umownych

Na wstępie należy jasno stwierdzić, że sam fakt wystąpienia epidemii koronawirusa nie powoduje, że Zamawiający automatycznie nie będą mogli naliczać kar umownych zastrzeżonych na wypadek niewykonania lub nienależytego wykonania umowy.

Zgodnie z art. 484 § 1 k.c. w razie niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania kara umowna należy się wierzycielowi w zastrzeżonej na ten wypadek wysokości bez względu na wysokość poniesionej szkody. Żądanie odszkodowania przenoszące wysokość zastrzeżonej kary nie jest dopuszczalne, chyba że strony inaczej postanowiły.

Oczywiście podstawową zasadą wynikającą z art. 471 k.c. jest, że Wykonawca nie będzie zobowiązany do zapłaty kary umownej jeżeli niewykonanie lub nienależyte wykonanie jest następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Podobnie nie będzie można mówić o zwrocie Wykonawcy gdy opóźnienie w spełnieniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi (art. 476 k.c.).

Siła wyższa, a tak z pewnością należy zakwalifikować, wystąpienie epidemii związanej z COVID-19, jest niewątpliwie okolicznością, za którą Wykonawcy umów realizowanych w reżimie przepisów PZP odpowiedzialności podnosi. Niemniej jednak aby zwolnić się z odpowiedzialności za niewykonanie lub nienależyte wykonanie Wykonawcy zobowiązani są wykazać związek przyczynowy pomiędzy wystąpieniem siły wyższej a niemożliwością lub ograniczoną możliwością realizacji umowy.

Ponadto nierzadko może okazać się, że umowa w ogóle nie będzie mogła być wykonana (np. umowy dotyczące organizacji wyjazdów zagranicznych, konferencji). Wówczas w grę wchodzić będą przepisy dotyczące następstwa niemożliwości świadczenia (art. 475 k.c.). W takiej sytuacji umowa wygasa a zatem również wówczas zamawiający nie będzie mógł naliczyć kar umownych.

Zatem jak widać, iż już nawet bez rozwiązań przewidzianych w Tarczy Antykryzysowej Wykonawca miał możliwość uwolnić się od tej odpowiedzialności.

Niemniej jednak Wykonawcy winni na bieżąco gromadzić dowody celem wykazania wpływu epidemii na brak możliwości lub ograniczoną możliwość realizacji zamówienia. Powyższe związane jest również z obowiązkami informacyjnymi wobec Zamawiającego.

Obowiązki informacyjne

W Tarczy Antykrzysowej przewidziano (wprowadzony art. 15r do specustawy), że Strony umowy o zamówienie publiczne niezwłocznie, wzajemnie informują się o wpływie okoliczności związanych z wystąpieniem COVID-19 na należyte wykonanie tej umowy, o ile taki wpływ wystąpił lub może wystąpić. Ważne, aby do takiej informacji dołączyć oświadczenia lub dokumenty potwierdzające wpływ okoliczności związanych z wystąpieniem COVID-19 na należyte wykonanie tej umowy.

Informacje te mogą dotyczyć m.in.

- 1) nieobecności pracowników lub osób świadczących pracę za wynagrodzeniem na innej podstawie niż stosunek pracy, które uczestniczą lub mogłyby uczestniczyć w realizacji zamówienia;
- 2) decyzji wydanych przez Głównego Inspektora Sanitarnego lub działającego z jego upoważnienia państwowego wojewódzkiego inspektora sanitarnego, w związku z przeciwdziałaniem COVID-19, nakładających na wykonawcę obowiązek podjęcia określonych czynności zapobiegawczych lub kontrolnych;
- 3) poleceń lub decyzji wydanych przez wojewodów, ministra właściwego do spraw zdrowia lub Prezesa Rady Ministrów związanych z przeciwdziałaniem COVID-19;
- 4) wstrzymania dostaw produktów, komponentów produktu lub materiałów, trudności w dostępie do sprzętu lub trudności w realizacji usług transportowych;
- 5) innych okoliczności, które uniemożliwiają bądź w istotnym stopniu ograniczają możliwość wykonania umowy;
- 6) okoliczności, o których mowa w pkt 1–5, w zakresie w jakim dotyczą one podwykonawcy lub dalszego podwykonawcy.

Jeżeli w umowie są postanowienia dotyczące kar umownych, strona umowy w swym stanowisku przedstawia wpływ okoliczności związanych z wystąpieniem COVID-19 na należyte jej wykonanie oraz wpływ okoliczności związanych z wystąpieniem COVID-19, na zasadność ustalenia i dochodzenia tych kar lub odszkodowań, lub ich wysokość

Zarówno Zamawiający jak i Wykonawca mogą żądać przedstawienia dodatkowych oświadczeń lub dokumentów potwierdzających wpływ okoliczności związanych z wystąpieniem COVID-19 na należyte wykonanie tej umowy. Z naturalnych względów w przeważającej części z żądaniem tym występować mogą Zamawiający, gdyż to oni ostatecznie będą decydować czy uznać informacje Wykonawcy do przyjęcia, iż nie ponosi on odpowiedzialności za niewykonanie lub nienależyte wykonanie umowy.

W Tarczy Antykrzysowej 2.0 ustawodawca rozszerzył wyliczenie przykładowych okoliczności związanych z wystąpieniem COVID-19 na należyte wykonanie umowy, dodając do przepisu wystąpienie innych okoliczności, które uniemożliwiają bądź w istotnym stopniu ograniczają możliwość wykonania umowy. Oznacza to, że strony, mogą żądać przedstawienia dodatkowych oświadczeń lub dokumentów, nie tylko w przypadku zaistnienia okoliczności uniemożliwiającej wykonanie umowy, lecz wystarczające będą okoliczności, które jedynie w istotnym stopniu ograniczają możliwość jej wykonania.

Istotne jest, że ww. w pkt 1-5 okoliczności, mogą również dotyczyć podwykonawcy lub dalszego podwykonawcy.

Wskazany powyżej katalog okoliczności jest katalogiem otwartym. W Tarczy Antykrzysowej 2.0 przesądza, że katalog wskazanych okoliczności jest otwarty również w odniesieniu do podwykonawców i dalszych podwykonawców. Dzieje się tak bowiem odesłanie do podwykonawców (podwykonawców dalszych) zawarto w pkt 6 wyliczenia.

W Tarczy Antykryzysowej przyjęto, że jeżeli z informacją wystąpi Wykonawca to Zamawiający w terminie 14 dni od dnia jego otrzymania zobowiązany jest przekazać swoje stanowisko wraz z uzasadnieniem, odnośnie do wpływu okoliczności, o których mowa w ust. 1, na należyte jej wykonanie. Jednocześnie nie wprowadzono żadnych sankcji za niewykonanie tego obowiązku. **Tym samym bierność Zamawiającego nie będzie mogło być uznane za akceptację wniosku Wykonawcy.** Tym bardziej możliwa jest sytuacja, gdy Zamawiający wskaże w terminie 14 dni, iż przedstawione okoliczności są niewystarczające i zażąda kolejnych informacji i dowodów. Jednocześnie nawet w przypadku, gdy Zamawiający zachowa się biernie to i tak w późniejszym czasie może uznać przedstawione okoliczności za niezawinione przez Wykonawcę.

W Tarczy Antykryzysowej 2.0 do art. 15r dodano ust. 1a, zgodnie z którym, w przypadku wykonawców mających siedzibę lub wykonujących działalność związaną z realizacją umowy poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w miejsce dokumentów potwierdzających wpływ okoliczności związanych z wystąpieniem COVID-19 na należyte wykonanie tej umowy, o których mowa w ww. pkt 1-5, składa się dokumenty wydane przez odpowiednie instytucje w tych krajach lub oświadczenia tych wykonawców.

Możliwość złożenia przez wykonawców mających siedzibę poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej odpowiedników dokumentów jest uzasadniona różnicą systemów prawnych obowiązujących w różnych krajach. Rozwiązanie przyjęte przez ustawodawcę jest spójne z dotychczasowym podejściem ustawodawcy do zakresu dokumentów, jakich można żądać od tzw. wykonawców zagranicznych. Regulacja ta prowadzi do wykładni, iż wobec tych wykonawców, z uwagi na różnice porządków prawnych, nie można stawiać, dalej idących wymagań, niż względem wykonawców krajowych.

Na uwagę zasługuje, iż ustawodawca obok podmiotów mających siedzibę poza granicami RP wskazał również wykonawców wykonujących działalność związaną z realizacją umowy poza terytorium RP. W istocie oznacza to, że Wykonawca mający siedzibę na terytorium RP, a jedynie realizujący umowę w sprawie zamówienia publicznego poza jej terytorium, również będzie mógł, zamiast oświadczeń określonych w pkt. 1-5, przedstawić odpowiednie dokumenty wydane przez zagraniczne instytucje lub oświadczenie własne.

Brak naruszenia dyscypliny finansów publicznych

W Tarczy Antykryzysowej przyjęto, że nieustalenie lub niedochodzenie od strony umowy m.in. kar umownych w związku z niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem umowy w sprawie zamówienia publicznego na skutek okoliczności związanych z wystąpieniem COVID-19 nie stanowi naruszenia dyscypliny finansów publicznych. Powyższe rozwiązanie jakkolwiek na pierwszy rzut oka korzystne dla Wykonawców to jednak zasadniczo w żaden sposób nie odbiega od dzisiejszych regulacji. Nawet bowiem bez tego przepisu trudno byłoby przypisać Zamawiającemu odpowiedzialność za naruszenie dyscypliny finansów publicznych w sytuacji, gdyby nie dochodziłby od Wykonawcy kar umownych, gdy ten z powodu siły wyższej nie mógł wykonać umowy lub nie mógł jej wykonać w terminie.

Zmiany umowy PZP. Siła wyższa

W obszarze wykonywania umów zawartych w reżimie Prawa zamówień publicznych stuki pandemii COVID-19 mogą być szczególnie dotkliwe z uwagi na ustawowe ograniczenia w możliwości zmian umów zawartych w tym trybie. W celach porządkowych wskazać należy, że ustawa Pzp co do zasady wyraża zasadę niezmienności umów zawieranych na jej podstawie. W art. 144 PZP przewidziano, na zasadzie wyjątku, sytuacje (podstawy) w których taka umowa może zostać zmieniona. Rozpatrując te możliwości z punktu widzenia wpływu COVID-19 wyróżnić należy dwie z nich: art. 144 ust. 1 pkt 1 PZP oraz, art. 144 ust. 1 pkt 3 PZP.

Zmiana umowy na podstawie klauzul umownych.

Pierwsza ze wskazanych podstaw odnosi się do łączącej strony umowy i wskazanych w jej treści postanowień uprawniających do jej zmiany. Warto zaznaczyć, że nawet w przypadku przewidzenia przez Zamawiających w umowach takich postanowień (np. przewidujących możliwość zmiany

terminu realizacji zamówienia w przypadku wystąpienia epidemii na terenie, na którym jest realizowane zamówienie) umowa będzie mogła zostać zmieniona na takiej podstawie tylko w przypadku uznania, że dana umowna podstawa prawna do zmiany umowy została przewidziana w sposób skuteczny. W tym kontekście należy odwołać się do opinii Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych¹, który to wyjaśnia w jaki sposób należy konstruować postanowienia umowne w oparciu o art. 144 ust. 1 pkt 1 PZP. Tylko takie prawidłowo skonstruowane postanowienia umowne mogą stanowić podstawę do zmiany umowy. Tak więc zbyt ogólne określenie w przewidzianym postanowieniu umownym charakteru, zakresu i okoliczności zmiany umowy nie będzie uprawniało do zmiany umowy w oparciu o taką podstawę. W konsekwencji dokonanie zmiany umowy w oparciu o nieprawidłowo skonstruowaną podstawę prawną (postanowienie umowne) doprowadzi do zmiany tej umowy z naruszeniem ustawy PZP. W przypadku zamówień dofinansowanych ze środków zewnętrznych (np. z budżetu UE) naruszenie tego rodzaju przełoży się na zmniejszenie przyznanego dofinansowania. Tak więc w tych wszystkich przypadkach, w których umowy przewidują postanowienia dopuszczające zmianę umowy w okolicznościach „pasujących” do tych związanych z pandemią COVID-19, Strony umów (a zwłaszcza Zamawiający) powinni przed dokonaniem zmiany ocenić prawidłowość konstrukcji podstawy prawnej, z której zamierzają skorzystać.

W kontekście postanowień umownych wyróżnić należy również instytucję tzw. „siły wyższej”. Pojęcie to nie ma swojej definicji legalnej na gruncie prawa cywilnego. W doktrynie wypracowano definicję, zgodnie z którą przez „siłę wyższą” należy rozumieć *„zdarzenie zewnętrzne, którego skutków nie da się przewidzieć ani też im zapobiec, przy czym wymaga się, aby wszystkie te cechy występowały łącznie. Odpowiada to obiektywnej teorii siły wyższej, bowiem kryterium wyróżniającym jest tu kwalifikacja samego zdarzenia, a nie stopień staranności działającego człowieka”*². Niewątpliwie pandemię COVID-19 daje się zakwalifikować w ramach zakresu tego pojęcia. Podstawową konsekwencją wpływu siły wyższej na możliwość należytej realizacji zamówienia jest wyłączenie odpowiedzialności wykonawcy za nienależyte wykonanie zamówienia np. zdjęcie odpowiedzialności odszkodowawczej z tytułu niedotrzymania terminów dostawy. Z punktu widzenia zmiany umowy (na podstawie postanowienia umownego) kluczowe będzie zbadanie czy dana umowa przewiduje możliwość jej zmiany w przypadku wystąpienia siły wyższej. Te z umów, które będą zawierały takie regulacje, najprawdopodobniej instytucję „siły wyższej” będą regulowały odmiennie. Trudno bowiem dostrzec ustawowe wytyczne w tym zakresie. W niektórych umowach zawarta będzie zatem tylko umowna definicja „siły wyższej” z jednoczesnym zdjęciem z Wykonawcy odpowiedzialności za należyłą realizację zamówienia w przypadku jej wystąpienia. Inne natomiast będą przewidywały bardziej rozbudowaną regulacją, np. będą przewidywały możliwość przesunięcia terminu realizacji zamówienia czy zmianę wynagrodzenia w takiej sytuacji. Ostateczny kształt postanowień w tym zakresie będzie zależał tylko i wyłącznie od inwencji osób przygotowujących projekt umowy. Podkreślić należy, że w nawet w przypadku takich umów, które będą przewidywały wprost możliwość jej zmiany z uwagi na występowanie siły wyższej, że do zmiany takiej umowy będzie mogło dojść dopiero wtedy, jeżeli te postanowienia umowne będą jednocześnie spełniały wymagania konstrukcyjne, o których mowa w art. 144 ust. 1 pkt 1 PZP. Przyjęcie odmiennego stanowiska, a więc takiego w myśl którego te postanowienia byłyby zwolnione ze wskazanych obostrzeń konstrukcyjnych, doprowadziłoby do naruszenia wspomnianej zasady niezmienności umów na gruncie PZP.

Podsumowując tą część, należy wskazać, w odniesieniu do tych wszystkich umów, które przewidują możliwość jej zmiany z uwagi na okoliczności, które to wypełniły się wobec pandemii COVID-19, że strony danej umowy zanim przystąpią do jej zmiany na tych podstawach powinny ustalić czy te podstawy prawne są skutecznie przewidziane. Tylko bowiem postanowienia umowne spełniające wymagania ustawy PZP mogą stanowić podstawę do zmiany umowy. Dalece niepożądane byłoby bowiem doprowadzenie poprzez zmianę umowy na podstawie nieskutecznej podstawy prawnej do np. do zmniejszenia przyznanego dofinansowania na realizację zamówienia.

Zmiana umowy na podstawie przepisów ustawy PZP

¹ <https://www.uzp.gov.pl/baza-wiedzy/interpretacja-przepisow>

² Tak W. Dubis (w:) Kodeks cywilny. Komentarz pod red. E. Gniewek, P. Machnikowski, wyd. 9, 2019, Legalis, art. 435 KC.

Przechodząc do podstaw ustawowych, a mianowicie do art. 144 ust. 1 pkt 3 PZP wskazać należy, że dopuszcza on zmiany umowy w przypadku kumulatywnego spełnienia dwóch warunków. Po pierwsze konieczność zmiany umowy spowodowana jest okolicznościami, których zamawiający działając z należytą starannością nie mógł przewidzieć; oraz po drugie – wartość zmiany nie przekracza 50% wartości zamówienia określonej pierwotnie w umowie. Drugi z warunków jest czytelny i nie wymaga dodatkowych wyjaśnień. Większe kontrowersje budzi natomiast możliwość kwalifikacji wpływu COVID-19 z punktu widzenia pierwszego z warunków. W tym kontekście z pomocą przychodzi wprowadzony Tarczą Antykryzysową do specustawy art. 15r ust. 4. Zgodnie z nim Zamawiający, po stwierdzeniu, że okoliczności związane z wystąpieniem COVID-19 (...) mogą wpłynąć lub wpływają na należyte wykonanie umowy, o której mowa w ust. 1, może w uzgodnieniu z wykonawcą dokonać zmiany umowy, o której mowa w art. 144 ust. 1 pkt 3 ustawy PZP, w szczególności przez:

- a. zmianę terminu wykonania umowy lub jej części, lub czasowe zawieszenie wykonywania umowy lub jej części,
- b. zmianę sposobu wykonywania dostaw, usług lub robót budowlanych,
- c. zmianę zakresu świadczenia wykonawcy i odpowiadającą jej zmianę wynagrodzenia **lub sposobu rozliczenia wynagrodzenia** wykonawcy

– o ile wzrost wynagrodzenia spowodowany każdą kolejną zmianą nie przekroczy 50% wartości pierwotnej umowy.

Przytoczona regulacja wprost potwierdza, że art. 144 ust. 1 pkt 3 PZP będzie mógł stanowić podstawę do zmiany umów, jeżeli występowanie COVID-19 będzie przekładało się na możliwość należytej realizacji zamówienia. W takich przypadkach umowa byłaby zmieniana na podstawie art. 144 ust. 1 pkt 3 PZP w zw. z wprowadzonym art. 15r do specustawy. Zanim jednak dojdzie do zmiany umowy wskazane jest wypełnienie przez strony dodatkowych warunków informacyjnych przewidzianych regulacją a omówionych wcześniej.

Ustawodawca wyjaśnił również, w art. 15r ust. 5 specustawy, że strony mogą niezależnie od podstawy ustawowej skorzystać z umownych podstaw do zmiany umowy z uwagi na występowanie COVID-19. Oparcie zmiany o podstawę umowną wskazane będzie w tych wszystkich przypadkach, w których zastosowanie podstawy z umowy ukształtuje sytuację Wykonawcy korzystniej niż gdyby zmianę oparto o podstawę ustawową.

Z punktu widzenia dopuszczalnego zakresu zmiany, zwrócić należy uwagę, że we wprowadzonym art. 15r ust. 4 do specustawy zawarto katalog otwarty przykładowych zakresów, jakich zmiana może dotyczyć. Wskazano na możliwość zmiany terminu wykonania zamówienia, zawieszenia wykonania zamówienia, zmianę sposobu wykonania dostaw, usług lub robót budowlanych, a także zmianę zakresu świadczenia wykonawcy). Istotne jest jednak, że umowa będzie mogła zostać zmieniona również w innym zakresie (a więc w takim który nie został wyliczony przez ustawodawcę, np. zmiana sposobu rozliczeń między stronami) ale tylko w przypadku, jeżeli zmiana umowy taki inny sposób umożliwi dalszą realizację zamówienia (takie wnioski płyną z uzasadnienia do projektu ustawy zmieniającej).

W Tarczy Antykryzysowej 2.0 ustawodawca znowelizował treść art. 15r ust. 4 pkt 3, poprzez dodanie do przedmiotowego katalogu przykładowych zakresów zmian umowy, sposób rozliczenia wynagrodzenia.

Nieco odmiennie uregulowano relacje pomiędzy Wykonawcą a podwykonawcami. Przyjęto bowiem, że Wykonawca i podwykonawca, po stwierdzeniu, że okoliczności związane z wystąpieniem COVID-19, mogą wpłynąć lub wpływają na należyte wykonanie łączącej ich umowy, która jest związana z wykonaniem zamówienia publicznego lub jego części, **uzgadniają odpowiednią zmianę tej umowy**, w szczególności mogą zmienić termin wykonania umowy lub jej części, czasowo zawiesić wykonywanie umowy lub jej części, zmienić sposób wykonywania umowy lub zmienić zakres wzajemnych świadczeń. Poprzez użycie sformułowania „uzgadniają” ustawodawca dał wyraz, że taka zmiana umowy jest obowiązkowa.

Kolejną istotną kwestią jest wpływ zmiany umowy głównej na zawarte umowy o podwykonawstwo i podwykonawstwo dalsze. W przypadku zmiany umowy głównej z uwagi na występowanie COVID-19,

umowa o podwykonawstwo również będzie musiała zostać zmieniona, jeżeli zmiana umowy głównej zmodyfikuje powierzona podwykonawcy część zamówienia. W efekcie zmian obu umów, warunki wykonania umowy przez podwykonawcę nie mogą być mniej korzystne niż te, w których znalazł się Wykonawca po zmianie umowy głównej (analogiczny obowiązek przewidziano w relacji podwykonawca – dalszy podwykonawca).

Jednocześnie zmiany przewidują, że Wykonawca nie czekając na zmianę umowy głównej, może dokonać stosownych zmian umowy o podwykonawstwo, jeżeli będzie taka zmiana wskazana z uwagi na oddziaływanie COVID-19 na możliwość należytej realizacji zamówienia (analogicznie w przypadku umów o podwykonawstwo dalsze). Zmiany mają zatem na celu zabezpieczenie również interesów pozostałych podmiotów uczestniczących w realizacji zamówienia.

Podsumowując tą część należy wskazać, że wejście w życie art. 15r specustawy winno ułatwić dokonywanie zmian w oparciu o obowiązujący art. 144 ust. 1 pkt 3 PZP.

Zmiana umów wyłączonych z PZP

Tarczą Antykryzysową 2.0 ustawodawca do art. 15r dodał ustęp 11, zgodnie z którym „Przepisy ust. 1-9 stosuje się odpowiednio do umów w sprawie zamówień publicznych wyłączonych ze stosowania ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych”.

Oznacza to, że przepis ten ma zastosowanie do umów w sprawie zamówień publicznych wyłączonych ze stosowania ustawy Pzp, o których mowa w art. 4, art. 4b oraz art. 4d Ustawy Pzp.

Do tych umów zastosowanie będą miały regulacje, które zostały szeroko omówione w powyższej części opracowania, w odpowiednim zakresie wyznaczonym przepisem art. 15r ust. 1-9 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych.

Zmiana umów, które mają być dopiero zawarte

Dodać należy, że powyższe rozważania znajdą zastosowanie przede wszystkim do realizowanych obecnie zamówień. W przypadku zamówień, które mają dopiero zostać udzielone, wskazana byłaby weryfikacja projektów umów pod kątem postanowień umownych dopuszczających zmianę umowy z uwagi na wpływ pandemii COVID-19 na możliwość jej należytej realizacji. Te z projektów umów, które takich postanowień nie zawierają (lub zawierają wadliwie skonstruowane) powinny zostać zmienione, jeżeli etap postępowania przetargowego na to zezwala. W przypadku takich zamówień, a więc tych w których jeszcze nie udzielono, powoływanie się na podstawy ustawowe będzie ograniczone. Wykonawca będzie musiał bowiem wykazać, że dane okoliczności związane z pandemią COVID-19 były nie do przewidzenia dla niego jako profesjonalisty działającego z należytą starannością w momencie składania oferty. Ową staranność i nieprzewidywalność będzie należało oceniać z punktu widzenia podmiotu zaciągającego zobowiązanie w warunkach pandemii COVID-19. Wykonawcy powinni zatem – dbając o własny interes – w cenie oferty (składanej obecnie) uwzględnić ryzyko związane z pandemią COVID-19.

Omówione dotychczas możliwości zmiany umowy odnoszą się do zmiany umowy, która następuje wobec zgodnej woli stron. Innymi słowy, zmiana umowy będzie możliwa tylko wtedy, jeżeli dojdzie do porozumienia między Zamawiającym a Wykonawcą co do kształtu zmiany umowy, która ma zostać wprowadzona.

Zmiana umowy w przypadku braku zgodnej woli stron

We wszystkich tych przypadkach, w których nie będzie możliwa zmiana umowy na warunkach akceptowanych przez obie strony, rozważyć będzie należało możliwość jej zmiany w oparciu o art. 357¹ kodeksu cywilnego. W takim przypadku zmiana umowy zostanie wprowadzona orzeczeniem sądu, po przeprowadzeniu postępowania sądowego w tym zakresie. Naturalnie, o zasadności rozpatrywania spraw w tym trybie będą decydowały okoliczności faktyczne istniejące na kanwie danego zamówienia. Warunkiem koniecznym do zmiany umowy na tej podstawie jest uznanie (przez

Sąd), że zaszła nadzwyczajna zmiana stosunków, która to wywiera wpływ na ustalony pierwotnie kształt realizacji zamówienia. Zgodnie z aktualnym orzecnictwem Sądu Najwyższego – „Nadzwyczajna zmiana stosunków rozumiana jest jako zdarzenie rzadko zachodzące, niezwykle, wyjątkowe, normalnie niespotykane. Do przyczyn zaistnienia takiego stanu zaliczane są zdarzenia natury przyrodniczej (nieurodzaj), społecznej (epidemia, klęski żywiołowe, kryzys gospodarczy), powszechnie występujące. Do tych sytuacji zaliczane są także zaskakujące zmiany stawek podatkowych albo celnych, czy gwałtowne zmiany poziomu cen na rynku. Nieprzewidywalność związana jest z przyszłą sytuacją, a brak było podstaw do zdiagnozowania jej przez strony”.³ Wobec powyższego, wydaje się, że pandemia COVID-19 może stanowić co do zasady nadzwyczajną zmianę stosunków, o której mowa w art. 357¹ kodeksu cywilnego.

Podsumowując, należy stwierdzić, że każde zamówienie, którego realizacja doznaje zakłóceń w związku z wpływem COVID-19 musi być poddane indywidualnej ocenie w zakresie możliwości zmiany łączącej strony umowy. Prawo zamówień publicznych jest niezwykle restrykcyjne w tym zakresie. Dlatego też przed jakąkolwiek zmianą, wskazana jest dogłębna analiza okoliczności konkretnego przypadku. To od nich bowiem będzie zależało czy dana umowa będzie mogła zostać zmieniona, a jeżeli tak, to w oparciu o jaką podstawę i w jakim zakresie.

Możliwość odstąpienia od umowy na podstawie art. 145 ust. 1 Pzp z uwagi na covid-19 oraz skutki odstąpienia od umowy na jego podstawie

Jeżeli na skutek COVID-19 dalsza realizacja umowy nie będzie celowa z punktu widzenia zamawiającego rozważyć należy przewidzianą w ustawie Pzp szczególną podstawę prawną odstąpienia od umowy. Na początku warto jednak zaznaczyć, że nie jest to jedyna podstawa prawna do zakończenia bytu prawnego umowy o zamówienie publiczne, gdyż poprzez treść art. 139 ust. 1 ustawy PZP zastosowanie w celu odstąpienia od umowy mogą znaleźć odpowiednie przepisy Kodeksu cywilnego⁴ (dalej również jako k.c.), tj. np. art. 491 §1 k.c., art. 635 k.c., art. 636 §1 k.c. czy też art. 640 k.c. oraz 395 k.c. Ponadto stosunek prawny w zamówieniach publicznych może zostać rozwiązany również na podstawie przyczyn określonych szczegółowo w zawartej umowie.

Z treści art. 145 ust. 1 ustawy PZP wynika, że w razie zaistnienia istotnej zmiany okoliczności powodującej, że wykonanie umowy nie leży w interesie publicznym, czego nie można było przewidzieć w chwili zawarcia umowy, lub dalsze wykonywanie umowy może zagrażać istotnemu interesowi bezpieczeństwa państwa lub bezpieczeństwu publicznemu, zamawiający może odstąpić od umowy w terminie 30 dni od dnia powzięcia wiadomości o tych okolicznościach. Zgodnie z art. 145 ust. 2 ustawy Pzp w przypadku odstąpienia od umowy na ww. podstawie prawnej wykonawca może żądać wyłącznie wynagrodzenia należnego z tytułu wykonania części umowy. W ust. 1 ustawodawca określił więc przesłanki umożliwiające zamawiającemu złożenie jednostronnego oświadczenia woli o odstąpieniu od umowy, natomiast w ust. 2 określił uprawnienia wykonawcy w zakresie tego, jakiej części wynagrodzenia może się domagać w związku z odstąpieniem od umowy i jakie skutki powoduje odstąpienie od umowy na tej podstawie prawnej. Skoro więc przepis ten ma charakter powszechnie obowiązujący to należy wskazać, że ma on zastosowanie do wszystkich umów zawieranych w reżimie przepisów ustawy PZP. Ryzyko ewentualnego odstąpienia od umowy na jego podstawie powinno być w kalkulowane zawsze przez wykonawcę przy zawieraniu umowy.⁵

Zamawiający chcąc więc skorzystać z tego uprawnienia składa drugiej stronie stosunku prawnego oświadczenie, które staje się skuteczne z momentem jego dojścia w taki sposób, aby druga strona mogła zapoznać się z jego treścią. Odstąpienie na podstawie tego przepisu może dotyczyć całości lub części zobowiązania.⁶ Zgodnie z treścią art. 77 § 2 k.c. odstąpienie od umowy na podstawie art. 145 ust. 1 ustawy Pzp wymaga zachowania formy dokumentowej. Złożone oświadczenie wywołuje skutki prawne niezależnie do zgody wykonawcy. Odstąpienie od umowy wywołuje skutki z mocą wsteczną, a więc powoduje taki stan jakby umowa nie została nigdy zawarta. Jednakże odstąpienie

³ Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 08.03.2018 r. (sygn. akt II CSK 303/17)

⁴ wyrok KIO z dnia 22 stycznia 2014 r., sygn. akt KIO 24/14;

⁵ wyrok KIO z dnia 16 czerwca 2010 r., KIO/UZP 1041/10;

⁶ A. Gawrońska-Baran, Ochrona interesu publicznego na tle art. 145 ustawy – Prawo zamówień publicznych, PZP 2010, Nr 3, str. 32

od umowy na tej podstawie nie znosi zobowiązań z niej wynikających z mocą wsteczną, a jedynie przekształca ich treść w zobowiązanie do zwrotu już spełnionych świadczeń oraz do dalszych rozliczeń między stronami.⁷

Uprawnienie to z oczywistych względów może być wykonane przez zamawiającego jedynie po zawarciu umowy, gdyż do czasu, gdy postępowanie nie zostanie zakończone, może on skorzystać z uprawnień przewidzianych w art. 93 ust. 1 pkt 6 ustawy Pzp w celu jego unicestwienia.

Zamawiający uprawniony jest więc do odstąpienia od umowy, gdy zostaną spełnione łącznie następujące przesłanki występujące w ww. przepisie⁸, tj.:

- zaistnienie istotnej zmiany okoliczności;
- na skutek istotnej zmiany okoliczności wykonanie umowy nie leży w interesie publicznym czego nie można było przewidzieć w chwili zawarcia umowy lub
- dalsze wykonanie umowy może zagrozić istotnemu interesowi bezpieczeństwa państwa lub bezpieczeństwu publicznemu.

W związku z tym o odstąpieniu od umowy na podstawie art. 145 ust. 1 ustawy PZP możemy mówić w dwóch sytuacjach. Pierwszy przypadek następuje, gdy zaistnieje istotna zmiana okoliczności, na skutek której wykonanie umowy nie leży w interesie publicznym i nie można było tego przewidzieć w chwili zawarcia umowy.

Istotna zmiana okoliczności musi nastąpić faktycznie. Jest to sytuacja, która powinna być stwierdzona za pomocą obiektywnych mierników. W orzecznictwie i doktrynie wskazuje się, że istotna zmiana okoliczności może nastąpić w związku z zaistnieniem zdarzeń faktycznych jak i prawnych nieobjętych zwykłym ryzykiem kontraktowym. Zdarzenia te występują bardzo rzadko i mają charakter niezwykle. Z pewnością epidemię Covid-19 można do nich zaliczyć.

Zamawiający może odstąpić od umowy na tej podstawie prawnej w terminie 30 dni od dnia powzięcia wiadomości o okolicznościach uzasadniających odstąpienie od umowy. Termin na odstąpienie jest terminem zawitym. Oznacza to, że po jego upływie uprawnienie zamawiającego do odstąpienia od umowy wygasa. Zamawiający na podstawie art. 145 ust. 1 ustawy PZP może odstąpić na każdym etapie realizacji umowy. Datami granicznymi do skorzystania z tego uprawnienia jest zawarcie umowy i jej realizacja w całości. W związku z wprowadzeniem stanu zagrożenia epidemicznego w dniu 13 marca 2020 r. czy stanu epidemii w dniu 20 marca 2020 r. ewentualnie do tych dni liczyć należy termin 30 dniowy na złożenie oświadczenia o odstąpieniu od umowy.

Nie ma żadnej wątpliwości, że przy zawieraniu umów o realizację zamówień publicznych przed wystąpieniem pandemii niemożliwe było do przewidzenia zjawisko rozprzestrzeniania się koronawirusa SARS-CoV-2 o takiej skali, oraz że zostaną podjęte przez państwo działania, które tak szeroko ograniczą możliwość prowadzenia działalności zgodnej z normalnym jej tokiem. Tym samym obecnie została spełniona przesłanka istotnej zmiany okoliczności, która nie była możliwa do przewidzenia w momencie zawarcia umowy.

Co do braku interesu publicznego w realizacji danego zamówienia należy wskazać, że jest to kwestia bardzo indywidualna, która musi być oceniana przy uwzględnieniu specyfiki danego zamówienia i zaistniałego stanu faktycznego sprawy. Każdorazowo, gdyby zamawiający chciał odstąpić od zawartej już umowy na podstawie art. 145 ust. 1 ustawy PZP, w obecnej sytuacji powinien szczegółowo udokumentować jaki wpływ rozprzestrzenianie się choroby COVID-19 ma na realizację zamówienia, w szczególności wykazanie, że dalsza realizacja zamówienia nie leży w interesie publicznym.

⁷ A. Ciesielski i A. Szeliga, Przesłanki odstąpienia od umowy oraz jej unieważnienia. Zamówienia Publiczne Doradca, 2019, nr 7. s. 64-72., wyrok SN z dnia 25 lutego 2015 r., sygn. akt IV CSK 395/14;

⁸ M. Jaworska, Prawo zamówień publicznych. Komentarz. Wydanie 10, rok 2020 oraz wyrok KIO z dnia 22 stycznia 2014 r., sygn. akt KIO 24/14;

Zamawiający podejmując decyzję o ewentualnej możliwości odstąpienia od umowy na podstawie art. 145 ust. 1 ustawy PZP powinien rozważyć wszystkie możliwe scenariusze związane z dalszą realizacją zamówienia i wpływem odstąpienia od zawartej umowy na dalsze jego wykonywanie zadań publicznych. Częstokroć ewentualne odstąpienie od zawartych umów, które chwilowo nie są realizowane z uwagi na brak potrzeb, będzie powodowało, że zamawiający odstępując od umowy będzie musiał rozpisać kolejne postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, tak aby zapewnić ciągłość ich świadczeń zaraz po ustaniu stanu epidemii w Polsce. Konsekwencją tego dla zamawiających może być fakt, że zamówienie będzie realizowane na mniej korzystnych warunkach niż te wynikające z obecnie zawartej umowy. Zamawiający w tym celu powinien w stosunku do każdej kategorii zamówień przeprowadzić odpowiednie analizy ustalając jak wpływ może wywrzeć na dalsze funkcjonowanie instytucji odstąpienie od umowy. W tym celu zamawiający powinien również bacznie na przyszłą sytuację jednostki zbadać jakie warunki mogą zostać zaproponowane przez innych wykonawców po rozpisaniu kolejnego postępowania, kiedy okaże się, że konieczny jest powrót do świadczenia określonych usług czy dostaw towarów niezbędnych do funkcjonowania jednostki. Odstąpienie w takiej sytuacji może spowodować ewentualny paraliż działania danej instytucji z uwagi na brak zawartej umowy na realizację danego zamówienia, które po ustąpieniu epidemii stało się konieczne do powrotu działania jednostki odpowiadającemu sytuacji sprzed epidemii.

Może się okazać, że nawet jeśli zaistnieją przesłanki do odstąpienia od umowy, to bardziej korzystne dla zamawiających będzie pozostanie przy realizacji obecnie obowiązujących kontraktów poprzez wprowadzanie zmian do już zawartych umów w oparciu m.in. o art. 15r ust. 4 ustawy z dnia 02 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych w zw. z art. 144 ust. 1 pkt 3 ustawy PZP, biorąc pod uwagę wytyczne szczegółowo zawarte w treści Tarczy Antykryzysowej albo w oparciu o postanowienia zawarte w umowie zgodnie z dyspozycją art. 144 ust. 1 pkt 1 ustawy PZP. Jednakże podkreślenia wymaga, że nie może to być zasada generalna, gdyż w danej sytuacji faktycznej może okazać się korzystniejsze będzie odstąpienie od umowy bez wprowadzania ewentualnych zmian do kontraktu z uwagi na obecnie istniejący interes publiczny.

Podsumowując wskazać należy, że możliwość odstąpienia od umowy na podstawie art. 145 ust. 1 ustawy PZP jest instytucją wyjątkową, która powinna być stosowana z dużą ostrożnością z uwagi na klauzule generalne występujące w jego treści, które warunkują możliwość skorzystania z tego uprawnienia. Podkreślenia wymaga, że to na zamawiającym ciąży obowiązek wykazania zaistnienia przesłanek określonych w tym przepisie w celu ewentualnej obrony prawidłowości zastosowania tej instytucji. Ogólnie rzecz biorąc realizacja zawartej umowy nie będzie leżała w interesie publicznym, jeżeli jej wykonywanie będzie bezcelowe biorąc pod uwagę potrzeby ogółu. Oznacza to, że odstąpić od umowy na podstawie tego przepisu można w sytuacji, gdy nie ma potrzeby świadczenia danych usług na rzecz danej społeczności. Istotna zmiana okoliczności musi zostać stwierdzona za pomocą obiektywnych mierników, które pozwolą nam ustalić, czy mamy do czynienia z sytuacją wyjątkową, nadzwyczajną, która była niemożliwa do przewidzenia w ramach zwykłego ryzyka kontraktowego. Odstąpienie od umowy na podstawie art. 145 ust. 1 ustawy PZP powoduje, że zamawiający zobowiązany jest wyłącznie do zapłaty wynagrodzenia za zrealizowaną część zamówienia. Z uwagi na zaistnienie interesu publicznego została wyłączona możliwość dochodzenia odszkodowania przez wykonawcę. Na koniec podkreślenia wymaga, że możliwość odstąpienia od umowy na podstawie ww. przepisu ustawy PZP zależy od okoliczności faktycznych i prawnych dotyczących konkretnego stanu faktycznego. Każdorazowo zamawiający podejmując decyzję o odstąpieniu od umowy powinien być przekonany o zasadności swojego stanowiska poprzez udokumentowanie okoliczności wykazujących zasadność takiego rozwiązania prawnego. W przeciwnym razie, gdy okaże się, że odstąpienie było niezgodne z prawem, wykonawca uzyska uprawnienie do żądania odszkodowania m.in. za nienależyte wykonanie zobowiązania.

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z ogłoszenia, tj. z dniem 31.03.2020 r., **Zmiany te wchodzi w życie z dniem 18.04.2020 r.**

Podstawa prawna: art. ust. 1 pkt 5, art. 1 ust. 1 pkt 14, ZmCOVID-19, Dz.U. z 2020, poz. 568; **art. 73 pkt 27 lit. a tiret pierwsze, art. 73 pkt 27 lit. a tiret drugie, art. 73 pkt 27 lit. a tiret trzecie, art. 73 pkt 27 lit. b, art. 73 pkt 27 lit. c, art. 73 pkt 27 lit. d ustawy o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 Dz. U. z 2020 poz. 695**

Znowelizowane przepisy: art. 6 ustawy o COVID-19, art. 1, **art. 15r ust. 1 pkt 3, art. 15 ust. 1 pkt. 5, art. 15 ust. 4 pkt. 3 ustawy o COVID-19**

Dodane przepisy: art. 15r, art. 15s, art. 15zss ust. 3 ustawy o COVID-19, **art. 15r ust. 1 pkt. 6, art. 15r ust. 1a, art. 15 ust. 10, art. 15 ust. 11 ustawy o COVID-19**

Autor: adw. Piotr Mazuro, r.pr. Piotr Skawiński, Eliza Grodzka, Joanna Dudka, Wojciech Balsa, Bartłomiej Mazur, Zuzanna Lecyk

Dyscyplina finansów publicznych, zmiany przepisów prawno Karnych

Zmiany dot. odpowiedzialności z tytułu naruszenia dyscypliny finansów publicznych

Ustawodawca przewidując negatywny wpływ sytuacji epidemiologicznej spowodowanej wystąpieniem COVID-19 na możliwość prawidłowego wykonywania umów w sprawie zamówień publicznych wprowadził regulację, która pozwala stronom na uchronienie się przed ponoszeniem odpowiedzialności odszkodowawczej, jeśli nienależyte wykonanie umów spowodowane było przez okoliczności bezpośrednio związane z występowaniem COVID-19, a więc z okolicznościami niezależnymi od stron. Jednocześnie ustalono również procedurę, która umożliwia zmianę treści łączącego strony stosunku prawnego, jeśli jest to uzasadnione okolicznościami związanymi z występowaniem COVID-19.

Powyższe rozwiązania, choć wymuszone nadzwyczajnymi okolicznościami oraz gwałtownymi i szybkimi zmianami w sferze społeczno-gospodarczej, mogły narazić podmioty stosujące przedmiotowe regulacje na np. odpowiedzialność karną. Aby temu zapobiec oraz rozwiązać wszelkie wątpliwości interpretacyjne w tym zakresie ustawodawca wprowadził szereg kolejnych regulacji prawnych, o których mowa poniżej.

Jak wynika z art. 15s ustawy o COVID-19 **nie stanowi naruszenia dyscypliny finansów publicznych**, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 1 i 2 oraz art. 17 ust. 6 ustawy o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych nieustalenie lub niedochodzenie od strony umowy, o której mowa w art. 15r ust. 1, należności powstałych w związku z niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem umowy w sprawie zamówienia publicznego na skutek okoliczności związanych z wystąpieniem COVID-19, o których mowa w art. 15r ust. 1, a także zmiana umowy w sprawie zamówienia publicznego zgodnie z art. 15r ust. 4.

Analizując powyższą regulację stwierdzić należy, iż sytuację takie jak: zmiana umowy lub odstąpienie od ustalenia lub dochodzenia należności powstałych w związku z niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem umowy w sprawie zamówień publicznych na skutek okoliczności związanych z wystąpieniem COVID-19 nie stanowią naruszenia dyscypliny finansów publicznych.

Z uzasadnienia ustawy wynika, iż zamierzeniem ustawodawcy było zapewnienie ochrony zamawiającemu, poprzez zwolnienie go od odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych, w sytuacji, której zamawiający - stwierdzając brak odpowiedzialności wykonawcy za niewykonanie lub nienależyte wykonanie umowy na skutek okoliczności związanych z wystąpieniem COVID-19 – odstąpi od dochodzenia przysługujących mu roszczeń odszkodowawczych, np. w postaci kar umownych.

Przedmiotowa regulacja w praktyce może jednak znaleźć zastosowanie również w sytuacji odwrotnej, a więc wówczas, gdy to wykonawca umowy w sprawie zamówień publicznych, należący jednocześnie do sektora finansów publicznych, a więc podlegający reżimowi ustawy o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansowej, odstąpi od ustalenia lub dochodzenia od zamawiającego należności powstałych w związku z niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem umowy w sprawie zamówienia publicznego na skutek okoliczności związanych z COVID-19. Choć sytuacje takie wydają się w praktyce nie występować, to nie można ich z całą pewnością wykluczyć.

Przykład:

Jeśli RCKiK, jako wykonawca zamówienia publicznego, którego przedmiotem jest dostawa krwi dla określonego SPZOZ (zamawiającego), nie otrzyma od zamawiającego terminowej bądź częściowej

zapłaty wynagrodzenia za zrealizowaną dostawę krwi, a przyczyną nienależytego wykonania umowy były udokumentowane okoliczności związane z COVID-19, to RCKiK jako wykonawca nie będzie narażony na odpowiedzialność z tytułu naruszenia dyscypliny finansów publicznych, jeśli postanowi nie dochodzić od zamawiającego przysługujących mu należności np. roszczeń ubocznych w postaci odsetek za opóźnienie.

Podobnie, w przypadku dokonywania zmiany umowy w sprawie zamówień publicznych, w celu jej dalszego wykonywania, jeśli zmiany te podyktowane są wystąpieniem okoliczności związanych z COVID-19, to nie można uznać, aby działania te naruszały dyscyplinę finansów publicznych.

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, tj. z dniem 31.03.2020 r.

Podstawa prawna: art. 1 pkt 14 ZmCOVID-19, Dz.U. z 2020, poz. 568

Dodane przepisy: art. 15s ustawy o COVID-19

Autor: adw. Marta Krysztofik

Zmiany dotyczące prawa karnego

Zgodnie z treścią art. 15t ustawy COVID-19 nie popełnia przestępstwa, o którym mowa w art. 296 § 1-4 ustawy – Kodeks karny, kto nie ustala lub nie dochodzi od strony umowy, o której mowa w art. 15r ust. 1, należności powstałych w związku z niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem umowy w sprawie zamówienia publicznego na skutek okoliczności związanych z wystąpieniem COVID-19, o których mowa w art. 15r ust. 1 lub zmienia umowę w sprawie zamówienia publicznego zgodnie z art. 15r ust. 4.

Przestępstwo niegospodarności określone w art. 296 § 1 Kodeksu karnego polega na tym, iż kto będąc obowiązany na podstawie przepisu ustawy, decyzji właściwego organu lub umowy do zajmowania się sprawami majątkowymi lub działalnością gospodarczą osoby fizycznej, prawnej albo jednostki organizacyjnej niemającej osobowości prawnej, przez nadużycie udzielonych mu uprawnień lub niedopełnienie ciążącego na nim obowiązku, wyrządza jej znaczną szkodę majątkową.

W powyższym przypadku ustawodawca zadbał o to, żeby osoba sprawująca funkcję zarządcą - zarówno w odniesieniu do osoby fizycznej, prawnej, jak i jednostki organizacyjnej niemającej osobowości prawnej – nie ponosiła odpowiedzialności karnej za przestępstwo niegospodarności, jeśli zdecyduje o odstąpieniu od dochodzenia od drugiej strony umowy należności powstałych w związku z niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem w sprawie zamówienia publicznego na skutek okoliczności związanych z COVID-19 lub na skutek tych okoliczności zmieni umowę w sprawie zamówienia publicznego. Oznacza to, iż takie zachowanie strony umowy, która odstępuje od wyegzekwowania przysługujących jej należności z tytułu niewykonania bądź nienależytego wykonania umowy w sprawie zamówień publicznych, które spowodowane jest wystąpieniem COVID-19, nie może być poczytywane jako nadużycie udzielonych uprawnień lub niedopełnienie ciążących obowiązków w rozumieniu art. 296 kodeksu karnego.

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, tj. z dniem 31.03.2020 r.

Podstawa prawna: art. 1 pkt 14 ZmCOVID-19, Dz.U. z 2020, poz. 568

Dodane przepisy: art. 15t ustawy o COVID-19

Autor: adw. Marta Krysztofik

Pozostałe zmiany

Ustawą z dnia 16 kwietnia 2020 r. o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 (tzw. Tarcza Antykryzysowa 2.0) uchylono art. 15w ustawy z dnia 02 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych.

Powyższa regulacja stanowiła o tym, iż nie popełnia się przestępstwa nadużycia uprawnień lub niegospodarności, a także nie popełnia się deliktu dyscyplinarnego oraz nie ponosi się odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych, jeśli w okresie stanu epidemii

ogłoszonego z powodu COVID-19 podjęto działania w postaci nabywania towarów lub usług, które to są niezbędne dla walki z epidemią, a jednocześnie działania takie naruszają obowiązki służbowe lub obowiązujące przepisy, pod warunkiem iż działano w interesie publicznym, a nie własnym, oraz że inaczej nabycie towarów lub usług nie byłoby możliwe lub byłoby zagrożone.

Wejście w życie: Zmiany te wchodzi w życie po dniu ogłoszenia, tj. z dniem 18.04.2020 r.

Podstawa prawna: art. 73 pkt 29 ustawy o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2

Przepisy uchylone: art. 15w ustawy o COVID-19

Autor:

adw.

Marta

Krzysztofik

www.mcmlegal.pl

